Gintaras Tautvytis

GYVENIMAS OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Komunistų propaganda ir tikrovė

Gintaras Tautvytis

LIFE IN SOVIET OCCUPIED LITHUANIA

Communist Propaganda and Reality

Chicago, 1982

Gintaras Tautvytis

GYVENIMAS OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Komunistų propaganda ir tikrovė

DR. KAZYS PRAKUS
ARCHYVAS

Chicago, 1982

TQ-324

Published by World Lithuanian Archives
5620 South Claremont Avenue
Chicago, Illinois 60636 U.S.A

Pasaulio Lietuvių Archyvas
5620 South Claremont Avenue
Chicago, Illinois 60636 U.S.A.

Spaudė Vlado Vijeikio spaustuvė
4346 So. Western Ave.
Chicago, IL 60609

Printed in the United States of America

Turinys

Leidėjo žodis 7
Sutrumpinimų paaiškinimai 8
Įvadas 9

Pirmoji dalis. PAŽINTIS SU SISTEMA 20
1. Proletariato diktatūra ir klasių kova 20
2. Tarybų Sąjungos socialistinė demokratija 32
   a. Kandidatai į tarybas 34
   b. Balsavo 99,99% 36
   c. Kompartijos diktatūros įvedimas 37
   d. Valstybės aparato dualizmas 38
3. Profesinės sąjungos 41
4. Išnaudojimas ir nemokamas gydymas bei mokslas 43
   a. Per kiek laiko darbininkas uždirba automobilį kapitalistinėse šalyse ir TS 43
   b. Santykis užmokesčio JAV ir TS 44
   c. Nemokamas gydymas ir mokslas 46
   d. Gydytojų ir inžinierių atlyginimas Lietuvoje ir LTSR 48
   e. Medicinos ir seserų atlyginimas 49
   f. Sargų atlyginimas 50
   g. Pensijos LTSR ir nepriklausomoje Lietuvoje 50
   h. Pensijos JAV 51
   i. Pragyvenimo soclenktynės 53
   k. Darbininkų darbo užmokestis LTSR ir Lietuvoje 54
5. Darbo savaitės trumpinimas 56

Antroji dalis. ŽMONIŲ APRŪPINIMO PADĖTIS 66
1. Tarybinė prekyba 66
2. Žemės ūkio produkcijos gamyba 83
3. Tarybinė pramonė 93
4. Butai ir komunaliniai patarnavimai 99
5. Tarybinė medicina 104

Trečioji dalis. VIENA SAKO, KITA DARO 110
1. Ar egzistuoja mokslinis ateizmas 110
2. Tarybinis marksizmas 120
3. Diktatūriniai režimai 130
4. Komunizmo kūrėjo moralė 135

Ketvirtoji dalis. TIK PAŽADAIS MAITINA 172
1. Vaikų lopšeliai, darželiai ir mokyklos 172
2. TSKP „mokslinčių" melo epidemija 183
3. TSKP programos įgyvendinimo stabdžiai 203
4. TSKP programa ir TSRS 1977 m. konstitucija 218

Leidėjo žodis

Šios knygos rankraštis gautas iš Lietuvos prieš keletą metų. Autorius yra baigęs aukštąjį mokslą, gerai susipažinęs su Sovietų Sąjungos komunistų partijos programa. Kelis sykius buvo kalintas ir kentėjęs Sibire. Spausdiname tekstą nepakeitę, kaip okupuotos Lietuvos gyvenimo dokumentą.

Gintaras Tautvytis (slapyvardis) knygos pavadinimą buvo užrašęs „Tarybų Sąjungos komunistų partijos programa ir gyvenimas". Leidėjas mano, kad tiksliau yra knygą pavadinti „Gyvenimas okupuotoje Lietuvoje", pridėjus antrinę antraštę „Komunistų propaganda ir tikrovė". Leidėjas pridėjo dalių, skyrių ir poskyrių pavadinimus, kur jų nebuvo, ir turinį atkėlė į knygos pradžią.

Autorius knygą rašė slaptai, rizikuodamas vėl patekti į kalėjimą, Sibirą ar net gyvybės netekti. Mums belieka knygą perskaičius su iškeltais faktais supažindinti pasaulį, prisidėti prie tų, kurie, kaip ir šios knygos autorius, parodo, kad Sovietų Sąjungos propaganda ir gyvenimo tikrovė du labai skirtingi dalykai

Leidėjas

SUTRUMPINIMŲ PAAIŠKINIMAI

TS — Tarybų Sąjunga
TSRS — Tarybų Sąjunga
LTSR — socialistinė-komunistinė Lietuva
Lietuva — Nepriklausoma Lietuva iki TS okupacijos — 1940.6.15
TSKP-TS komunistų partija
TSKP CK — TS komunistų partijos centro komitetas.
Gensekretorius — TSKP generalinis sekretorius
JAV — Jungtinės Amerikos valstybės
VFR — Vokietijos federatyvinė respublika.
VDR — Vokietijos demokratinė respublika.
KLK — Kinų liaudies respublika.
CK — TSKP arba LKP centro komitetas.
Kompartija — komunistų partija.
Prog. — TSKP programa priimta XXII suvažiavime — 1961 m, išleista Vilniuje 1976 m.
Nacišsivadavimas — nacionalinis išsivadavimas.
Čeka — ypatingoji saugumo komisija.
Bolševikai — komunistai.
GPU — valstybinė saugumo valdyba.
MGB — valstybinio saugumo ministerija.
MVD — vidaus reikalų ministerija.
AT — Aukščiausioji taryba.
OSO — ypatingasis pasitarimas — tai atstovai po vieną — prokuratūros, saugumo (čekos) ir tardytojo, kurie politiniams kaliniams skyre kalinimo bausmes 1917-1951 m. Liaudis dar va – dindavo TROIKA.

Įvadas

Čia aprašoma TSKP programa tai valstybinio ūkio, ekonominės, socialinės ir kultūrinės pažangos dvidešimtmečio (1961-1980) programa. Ji priimta 1961 m. Tai buvo TS istorinis įvykis, nes joje buvo numatyta pralenkti JAV gamybą ir baigiama šūkiu: „Partija iškilmingai skelbia: dabartinė tarybinių žmonių karta gyvens komunizmo sąlygomis!"

Po kelerių metų (1964), pasikeitus TSKP vadovams, ta programa užmiršta . . . Tik kažkodėl 1976 m. vėl buvo išleista lietuvių kalba. Gal be Brežnevo žinios, nes tais pačiais metais, tik pasibaigus TSKP XXV visus ir viską „įkvepiančiam" suvažiavimui, LTSR, o ypatingai „vyr. brolių" respublikose, iki šiam laikui nusmuko liaudies gyvenimo lygis — trūkumas maisto, nors ir kaip Brežnevas tame suvažiavime porino, kad per paskutinius du dešimtmečius žemės ūkio grūdinių javų derlingumas išaugo 40%, o žmonių priaugo tik 10,5% ir dar dešimtimis milijonų tonų kasmet perkame iš užsienio. O TS kaip trūko, taip ir trūksta maisto iki šiai dienai, ypatingai mėsos ir pieno produktų, nors jau virš 60 metų kuriamas komunizmas. Ir šiais metais (1978) iš JAV perkame 16,6 mil. tonų grūdų. Tai koks čia reikalas?

Kosyginas tame pat XXV suvažiavime dėl šios priežasties, baigdamas savo pranešimą, pabrėžė: „Viso mūsų darbo kokybės gerinimas įgalins protingai, taupiai naudoti visuomeninį turtą. Komunistai nėra asketizmo, dirbtinio žmonių poreikių apribojimo šalininkai. Priešingai, komunistinei visuomenei būdingas visiškas ir laisvas visų žmogaus sugebėjimų, jo kūrybinių jėgų atskleidimas reikalauja sudaryti ir palankias materialines gyvenimo sąlygas. Tačiau mūsų

socialistinis gyvenimo stilius neleidžia išlaidumo, beprasmiško materialinių vertybių, darbo, energijos eikvojimo, kaip yra kapitalizmo sąlygomis."

Nusišnekėjo, kaip paprastas propagandistas! Kalba apie komunistinės visuomenės poreikius, o tokios visuomenės TS nėra, nebuvo ir jos ne tik jis — Kosyginas, bet ir dabartiniai komunistai nematys. Girdi, kaltas TS socialistinis gyvenimo stilius, kuris neleidžia išlaidumo. Čia kažkas netvarkoj? Tai kas, ar socialistinis gyvenimo stilius tvarko komunistus, ar komunistai sukūrė tokį gyvenimo stilių? Ne, nesocialistinis gyvenimo stilius kaltas, o komunistų neišmanymas ir nesugebėjimas tvarkyti valstybinio ūkio taip, kaip jį pajėgia tvarkyti kapitalistinėse valstybėse. Minėtoje programoje pažadėta gausiu maistu aprūpinti ir, esant socialistiniam gyvenimo stiliui iki 1970 metų, kad TS daugiau pagaminsianti žemės ūkio produkcijos, negu JAV vienam gyventojui.

Komunistai pašiepia tikinčiuosius, kad jie guodžiasi pomirtiniu gyvenimu, o Marksas dargi teigia,, kad tik dėl to nepritekliaus ir išgalvota religija. Na, o komunistai jau per 60 metų guodžia TS liaudį, kad prie komunizmo pasisotins kiekvienas pagal poreikius! Tai tik patalogiškai iškreipta vaizduotė gali tuo guosti žmones, kurie to nesulauks. Matyt, dėl to ir komunistams ir, padedant ateistams, per 60 metų ne tik nepavyko išrauti iš savo liaudies tikėjimo, o atvirkščiai, šalyje pasireiškia tikėjimo atgijimas.

Visa to priežastis, kad dauguma komunistų, o ypatingai tie, kurie prasimuša į valdančiuosius, turi egotizmo maniją — perdėtą nuomonę apie savo išmanymą ir sugebėjimus, o kitų, nors tie ir išmintingai galvotų, — niekinimą. Dar, jei pridėsime ir komunistų melo ligą, — tai ir yra mūsų viso gyvenimo pagrindiniai stabdžiai. Komunistas, iškopęs į vadovaujamą postą, visose srityse didžiausias „specialistas". Toli nereikia ieškoti pavyzdžių. Štai mūsų P. Griškevičius: jis moko pedagogus, žemdirbius, statybininkus, pramonės darbuotojus, gyvulių augintojus ir k. Viename suvažiavime, kai prekyboje pasireiškė mėsos trūkumas, dėstė, kad dabar kolūkiečiams, tarybinių ūkių darbuotojams, turintiems sodybinius sklypus, o taip pat ir kitiems tokiems vyriausybė sudarys sąlygas auginti mėsai gyvulius: už parduotą valstybei gyvo svorio 1 kg duos 2 kg koncentratų. Atrodo labai gražiai, bet, kad gautų koncentratus, reikia valstybei parduoti jau nupenėtą gyvulį, o kuo — jam tai nesvarbu, — užaugink, parduok, tada gausi. Ir visuomet pabrėžiama, kad viskas daroma moksliškai ištyrus. Tuo tarpu net paprastos, vadinamosios „gaspadoriškos" išmonės trūksta. Arba, žiūrėk, įmonėje „išrinko" kompartijos biuro sekretorium jauną vyruką, kuris baigęs bendr. lavinimo mokyklą, jokioj gamyboj

nedirbęs, jei neskaitysim karinės prievolės atlikimo; o jis tada pradeda „mokyti" ir specialistus, nors jis pats neturi jokio supratimo apie tos įmonės gamybą.

Taip ir Griškevičius rašė „M. ir G." 1976 m. Nr. 7: „O koks didžiulis šuolis padarytas gerinant gyventojų sveikatos apsaugą . . .", o kaip pats susirgo, tai specvagonu, lydimas kelių gydytojų, nulėkė į Maskvą, paniekindamas tą savo medicinos „šuolį".

1976 m. JAV išėjo net kelios knygos gydytojų, dirbančių prie mirštančiųjų, kurie mediciniškai jau buvo pripažinti mirusiais, bet vėl atgavo gyvybę — vėl grįžo gyventi.

Viena tokių knygų „Life after Life" (gyvenimas po gyvenimo), kurios autorius Reimondas Moody yra medicinos ir filosofijos daktaras ir nepriklausąs jokiai religijai. Jis kalbėjosi beveik su 200 atgaivintųjų, kurių dauguma buvę paprasti žmonės ir kurie savo gyvenime nebuvo ypatingo blogio padarę, todėl nesidžiaugę, kad juos atgaivinę. Dr. Mood neįrodinėja ir nieko neaiškina. Tuo tarpu bemaž visų atgaivintųjų pasakojimai labai panašūs.

Kai kurie iš atgaivintųjų nieko neprisimena, o kai kurie, buvę prie mirties slenksčio, pasakoja, kad jie labai dideliu greičiu judėję per tamsų tunelį, vėliau matę šviesą, kuri vis didėjusi. Paskui jie pamatę šviesią Būtybę tokią, kad sunku žodžiais išreikšti. Jos akivaizdoje jie pamatydavę visą savo gyvenimą, ką gera ir bloga padarę. Kiti, sakosi, matę ir savo mirusius tėvus, brolius, draugus . . . Jie prisimena, kad lyg iš tolo žvelgę į savo kūnus ir matę, ką veikę ir kalbėję gydytojai, med. seserys, artimieji, kaip jie pergyveno jų mirtį, ir patikrinus pasirodė, kad iš tikrųjų taip buvę ir kalbėję.

Žinoma, tai reikia visa toliau tyrinėti, tada jau mokslas galės tam tikras išvadas padaryti.

Tuo tarpu mūsų med. dr. ir prof. Urbonas sarkastiškai padarė išvadas. Jis 1978.VII.22. „Kauno t." rašo, kad nė vienas tikro mokslo atstovas niekada nepalaikė ir nepalaikys net pomirtinio gyvenimo ir, girdi, tik kapitalistiniam pasauly klesti nemokšiškumas ir apgaulė, kurių sraute atskirti mokslą nuo šarlatanizmo gana sunku.

Ar tai dr. prof. Urbono ne egotizmas, bet ir jis prisipažįsta, kad ir jam sunku mokslą nuo šarlatanizmo atskirti. Matyt, neapgalvotas išsireiškimas. Atrodo, kad tik pas mus tikras mokslas, o faktiškai velkamės uodegoje. Ar kartais, daktare, neįsišokai, gelbėdamas savo, ateistų sekcijos pirmininko, postą?!

Gyvenimas vietoje nestovi, nors kartais kai kas norėtų jį sustabdyti. Vieni, kurie nepajėgia su juo žengti koja kojon, visada guodžia ateitimi, nors puikiai žino, kad nei jis, nei guodžiamieji to nesulauks. O

kai kas gyvena praeitimi ir norėtų, kad visas gyvenimas grįžtų šimtą ar kelis tūkstančius metų atgal.

Ir taip TS akademikas prof. Šafarevič išleido rusų kalba knygą, kurioje nagrinėja valstybinio gamybos priemonių ir turto priklausymą valstybei. Jis rašo, kad tai ne Marksas ir ne Leninas išrado, kaip tarybiniai mokslininkai tvirtina, o jau tokios valstybės veikė prieš 6 tūkst. metų Mezopotamijoje, kur viskas priklausė valstybės monarchui, kuris su savo tarnautojų personalu viską tvarkė, o gyventojai buvo tik darbo jėga. Prekyba irgi jam priklausė, o darbo žmonės gavo maisto davinį. Valdančiųjų davinys buvo gal dešimt kartų didesnis už darbininkų davinį. Egipte tuo pat laiku irgi tokia santvarka buvo, tik čia viskas priklausė faraonui, kuris viską per savo valdininkus tvarkė, o darbo žmonių tūkstančiai dirbo prie piramidžių statybos. Kinijoje vėliau tokia valst. santvarka įvesta. Tai maždaug prieš 3,6 t. metų (skaičiuojant nuo mūsų laikų). Čia taip pat monarchas visas gamybos priemones ir turtus valdė. Kai kur gyventojai turėjo ir sodybinius sklypus, o kai kur buvo nustatytos ir išdirbio normos. Bet į mano rašinio temą tai neįeina, teks specialiai apie tai parašyti.

Iš to išeitų, kad Leninas TS gyvenimą grąžino 6 tūkst. metų atgal. Tik TS vietoj monarchų ir faraonų viską tvarko komunistai, pasitelkę tuose reikaluose neišmanėlius, vadinamuosius „deputatus", ir tokį valdymą vadindami tikra demokratija, vėliau — socialistine demokratija, o dabar jau — išsivysčiusia demokratija. Ir taip grąžina mūsų gyvenimą į priešistorinius laikus, kur buvo taip pat panaikinta individualybė, o dabar liaupsinama nesantis kolektyvizmas, nes visa turi teisę nustatyti valdanti mažuma — kompartija (konst. 6 str.), o faktiškai jos viršūnė; liaudis tai darbo jėga, kuri, tiesa, davinio negauna, o pinigus, gi už tą uždarbį nusipirksi ne ką tu norėsi, o ką tau valdžia parduos, nes, kaip matėme, Kosyginas pasakė, kad socialistinis gyvenimo stilius neleidžia išlaidumo. Pabaltijo valstybėse dar ne taip visa jaučiama, nes darbo žmonės dar auklėti kita dorove, tai jie sumaniau dirba, bet „vyr. brolių" respublikose mėsos ir pieno trūkumas labai jaučiamas; daug kur mėsos visai nėra, o pieno — tik vaikams.

Kalbama, kad šiose respublikose ir gydytojai nevienodai gydo ligonius. Atėjo pacientas į polikliniką ir skundžiasi, kad jaučiąs silpnumą, tai gydytojas, pasižiūrėjęs į jį, klausia, kiek pacientas uždirbąs? Pacientas atsako:

— Esu pensininkas ir gaunu 120 rb. pensijos. Tada gydytojas jam ir sako:

— Valgyk kuo daugiau mėsos, tai sutvirtėsi.

Bet pacientas aiškinasi, kad mėsos negalima gauti, tai gydytojas:

— Tada kaip nors pasistenk gauti paukštienos, ir "nesiskūplnk",

o valgyk!

Kreipiasi kitas ligonis, kuris taip pat silpnumu skundžiasi. Tai gydytojas ir klausia:

— Kiek gauni pensijos?

— 60 rublių, — atsako pacientas.

— Aha. Tada valgyk kuo daugiau daržovių, uogų, vaisių, — pataria gydytojas.

Kreipiasi į tą pat gydytoją ir trečias pacientas — sudžiūvęs, išblyškęs ir prašo išrašyti jam vaistų stiprėjimui.

— Tai kiek gi gauni pensijos?

— 20 rublių, draugas daktare, bet sumoku už butą, už elektrą, tai mažai ir belieka. Nueinu į parduotuvę, bet už tuos likučius nieko gero negaliu nusipirkti ...

— Na ką gi. Kuo daugiau būk ir vaikščiok gryname ore, ir kvėpuok.

— Rodos būnu, vaikštau ir traukiu gryną orą, bet vis silpna ir gana.

— Kaip nors laikykis, gal gi sustiprėsi, grynas oras padės . . . gal kaip nors.

Taigi pagal pajamas ir „vaistai", atsižvelgiant į socialistinį gyvenimo stilių.

Kaip sprendžiami pirmaeiliai svarbūs valst. reikalai? Paimkime kad ir 1978 m. liepos 25 d. LKP CK plenumą, kuriame dalyvavo: P. Griškevičius (kas iš CK dalyvavo, laikraščiai neskelbė), 5 rajonų I sekretoriai (o jų yra 44, su resp. pavaldumo miestais — 55), 1 — melžėja, 1 — traktorininkas, 1 — zootechnikė, 2 — ministrai, 2 — kolūkių pirmininkai, 1 — profsąjungos pirmininkas ir 1 — ž. ū. inst. direktorius. Šie, o gal tikriau Griškevičius, nustatė LTSR tolesnį žemės ūkio vystymą pagal Brežnevo pranešimo išvadas ir respublikos komunistų, visų darbo žmonių uždavinius. Ar nepanašus „kolektyvas" prieš 6 tūkst. metų buvo tik su priekyje buvusiu monarchu ar faraonu Mezopotamijoje, Egipte ir k.? Ir sakoma, kad kas buvo, tai jau žuvo.

Todėl apie tarybinio gyvenimo būdą gali pasitaikyti šiame rašinyje pasikartojimų ar kai kur plačiau kai kurie gyvenimo būdai nušviesti, nes kiekviena diena atneša šį tą naują, o jo rašymas pradėtas 1976 m. ir baigtas tik 1978 metais. Todėl ir kai kurie mūsų gyvenimo būdo aspektai bendroje dalyje nebuvo paminėti, juos paminėsiu šiame įvade.

1978.VI.29 d. laikr. TIESA skaitėme Žeimanto straipsnį „Šmeižtai iš sakyklos." Jo kitaip nepavadinsi kaip paskvilis apie Viduklės kleboną A. Svarinską. Konst. 57 str. II pastr. (LTSR — 55 str.) pasakyta: „. . . piliečiai turi teisę į teisminį gynimą nuo pasikėsinimų į asmens garbę ir orumą."! Tai kodėl vidukliečiai nesinaudojo teisminiu gynimu, o speckorespondento paskviliu? LTSR Baudž. Kod. 132 str. numatyta,

kad už skleidimą žinomai melagingų prasimanymų, žeminančių kito asmens garbę, baudžiama. Todėl, kad būtų baudžiamas šmeižimas, reikia 2 sąlygų: viena, kad būtų skleidžiama žinomai melagingi prasimanymai, o ne įvykę faktai, ir antra, kad tie prasimanymai žemintų apkalbamo asmens garbę. O speckorespondentui, kaip mes pamatysime, viso šito nereikia.

Nors tą paskvilį pasirašęs vitulu speckorespondento, bet, matyt, dar tam nepribrendęs ir dėl to Svarinską apkaltino tik bendrais išsireiškimais, o pačių faktų, iš kurių skaitytojas galėtų spręsti, ar tai iš tikrųjų šmeižimas, ar tik faktų paskelbimas, nėra. O Žeimantas kaip teisėjas „maitina" skaitytojus savo „neklystančia" išmone. Iš to paskvilio matyti, kad autorius buvo komandiruotas ištirti minimus laiškuose faktus. Ir „ištyrė" — dargi su Svarinsku nesiteikė pakalbėti, kokias tas nesąmones daraš. Dar senovėje romėnai sakydavo: "Audiatur et altera pars."(Tebūna leista pasisakyti ir antrai pusei) Speckorespondentui prie mūsų gyvenimo būdo tai visai nereikalinga: jei tu esi korespondentas ir turi ryšius su saugumu (rusiškai KGB), tai esi speckorespondentas, todėl tavęs joki įstatymai neįpareigoja ir tu tokiems, kurių fanatikai ateistai ir rusofilai nemėgsta (gal dar daugiau — nekenčia), kaip kunigas Svarinskas, pasakysi: "Ne tokiems, kaip tu įstatymai rašyti ... Tau pasakyta, ir tylėk!"

Visų fanatikų ateistų nekenčiamos tikrų kunigų asmenybės ir dėl to visais būdais stengiamasi jais nusikratyti vien dėl to, kad šie kunigai tikinčiųjų labai gerbiami ir mylimi, nes jie yra paprasti ir visiems prieinami, kaip atsidėję tikėjimo ir bažnyčios reikalams. Tokį Svarinską mato Viduklės tikintieji, tokį jį matę ir ankstesnėse parapijose. Ir toje parapijoje, kur jis yra ar buvo, didėja tikinčiųjų skaičius, o tai prieštarauja komunistų ideologijai ir užmačioms. Nors ankstesnėse parapijose jis jokių kivirčų ir nesusipratimų neturėjo nei su tikinčiaisiais, nei su ateistais, nei su valdžios pareigūnais.

Na, o fanatikai ateistai, kaip Viduklėje, ir saugumiečiai jo nekenčia ir nori juo nusikratyti ir klebonu nori gauti tokį kunigą kaip, pvz. buvo ekskunigis V. Starkus, kuris tikinčiųjų lėšomis gyveno ir mokėsi 5 metus, paskui po graudaus pamokslo, kad bažnytėlės remontui reikią pinigų, kuriuos iš tikinčiųjų gavęs, pasiglemžė ir, pasikvietęs saugumiečius, iškilmingai metė kunigystę. O dabar „atsidėkodamas" tikintiesiems už paruošimą ateistams referentu ir už „paaukotus" pinigus, važinėja po mokyklas ir jų jaunuomenei dėsto „mokslinį" ateizmą. Vadinasi, čia tikras tarybinis žmogus!

Žeimantas cituoja vidukliškio „Norkaus" laišką, bet Viduklės gyventojai vienu balsu šaukia, kad toks Viduklėje negyveno ir negyvena. Matyt, fanatikas ateistas, matydamas, kad didėja ir stiprėja

Viduklėje tikinčiųjų bendruomenė, parašė provokuojantį laišką ne savo pavarde, atseit, nepatogu savo vardu rašyti melagingą laišką.

Mokytojo Vaicekausko laiškas irgi panašus, nes šitas, kaip sako vidukliškiai, aršus fanatikas ateistas, tai, aišku, kad jis to, ką rašo savo laiške, negirdėjo ir tos sakyklos nematė, o išsigalvojo ar kas nors pripasakojo, nes niekuomet nepraleidžiantieji pamokslų tikintieji tvirtina, kad klebonas Svarinskas nėra per pamokslus kalbėjęs, jog mokyklose nieko gero sužinoti negalima, ar kad mokiniams nebūtina mokytojų klausyti ir aplamai nebūtina vaikus daug mokyti. Taip pat ir paties Žeimanto tvirtinimai esą Svarinskas per pamokslus sakęs, kad nereikia kultūros namų, klubų, negalima jaunimui eiti į poilsio vakarus ir kad nėra baisu, jei vaikai neina į mokyklą, nereikia žiūrėti televizijos laidų, nepatartina domėtis visuomenine veikla, — kaip sakoma, yra iš piršto išlaužta.

Kaip pasakoja inteligentai, gerai pažįstą kun. Svarinską, kad jis yra didelės erudicijos ir plačiai apsiskaitęs, kaip retas kunigas ir kad aukščiau paminėtų minčių autorius ne Svarinskas, o KGB agentų išmislas. Galėjo klausantys nesuprasti, aiškina minėti inteligentai, kai per pamokslą Svarinskas sakęs, jog tikinčiam jaunuoliui neleistina eiti ten, kur vyksta muštynės ar išgėrimai, ar nepadorios kalbos; ar kad žiūrėti televizijos laidas, kai ruošia pamokas, ar tokias laidas, kur rodo, kai neklaužados vaikai pameta tėvus ir eina per žmones, — tai tokios laidos neauklėja, o tvirkina mažamečius, nes mažamečiui toki „karžygiai" patrauklūs ir tokių laidų žiūrėti nereikia. Čia galima pasakyti tą patį, ką ir apie posakį, jog Evangelijoje parašyta, kad Dievo nėra. — Taip yra parašyta, tik nepaskaitė iki galo sakinio: „Dievo nėra, sako neišmanėlis." Panašiai galėjo būti ir „nieko gero mokyklose negalima sužinoti apie tikėjimą." Du žodžius numetė ar nenugirdo ir išėjo nesąmonė.

Kaip negėdą Žeimantui, jog jis nenusimano apie katalikų tikėjimą, o rašo, kad Svarinskas prašė vaikus pasimelsti už buvusius nusikaltėlius. Tai, girdi, ko šie buvę nusikaltėliai gali išmokyti vaikus? Tik tikėjimo diletantas gali padaryti tokias išvadas. Visų pirma, katalikai už šventuosius nesimeldžia, o meldžiasi už paprastus, neišskiriant ir nusikaltėlių bei bedievių. Štai iš vienos maldos ištrauka: „Būk, Viešpatie, Valdovas ne vien ištikimųjų, kurie niekada nuo Tavęs nepasitraukia, bet ir sūnų palaidūnų, kurie Tave paliko. Padėk jiems greitai sugrįžti į Tavo namus, kad jie nežūtų dvasios skurde." Ir prie ko obskurantiška išvada, kad jei vaikai pasimels už nusikaltėlius, tai pastarieji vaikus išmokys šaudyti iš pasalų, smurtauti, grobti? Tikrai reikia stebėtis tokiu speckorespondento išsišokimu ir nenuovoka.

Arba vėl Žeimantas rašo, kad Svarinskas išgyrė Čilės chuntą, bet už ką — nerašo. Tuo tarpu TS, kaip perkūnas iš giedro dangaus, trenkė, kai Čilės komunistų vadas Karvalanas po 3 metų kankinimų ir žudynių staiga atsiranda sveikas ir gyvas. Ar tai ne „stebuklas"? Ir kaip tuo atveju negirsi, žinodamas, kaip lietuvių vyskupai, profesoriai, kunigai, tarnautojai, ūkininkai ir kiti, dar negyvenę prie tarybų valdžios Lietuvoje, buvo po 1940 metų okupacijos suimti ir tuojau atsirado po žeme!!! O čia ne eilinis komunistas, bet jų vadas — gyvas? Jei Svarinskas dėl to, kad chunta Karvalano nenužudė, pagyrė — visai suprantama ir čia nėra ir negali būt, blaiviai galvojant, jokio nusikaltimo, nes žmogaus nenužudė, o išlaikė gyvą!

Kur tikra priežastis, Žeimantas nenurodo apie mokytojų „apšmeižimą." O buvo taip. Užsienio radijo paskelbė, kad Svarinskas padavė valstybės aukštiems pareigūnams skundą, jog Viduklės vid. mokyklos mokytojai: Vaicekauskas, Mankeliūnienė, Lukmienė, Plisauskaitė ir kiti, pažeisdami įstatymus, įėjo į bažnyčią, kurioje buvo tėvai ir jų mažamečiai vaikai, atvesti patikrinti, ar jie pilnai paruošti pirmajai komunijai, ir vaikus surašinėjo. O vėliau lankėsi į namus ir, tėvams nežinant, juos išsivedė į mokyklą ir ten juos terorizavo ir tardė. Tai iš tikrųjų sukrečiantis įvykis! Dargi daugiau kaip prieš 100 metų Lietuvoje rusų okupacijos metu net korikas Muravjovas nei pats su vaikais taip elgėsi, nei kitiems įsakinėjo. O čia pabaigoj XX amžiaus lietuviai mokytojai? Matyt, šie mokytojai galvoja, kad jie į šiuos vaikučius turi daugiau teisių nei jų tėvai? Nejaugi šie mokytojai mano, kad TS vaikų tėvai prilyginami paukščių inkubatoriui, kuriame tik išsiritusius iš kiaušinių paukštelius toliau jau augina broilerių fermos. Jeigu mokykla atskirta nuo bažnyčios, o įstatymas leidžia tėvams vaikus mokyti religijos, tai kokia teise tie mokytojai įlindo į bažnyčią? Ir jei Svarinskas tai paskelbė savo pareiškime ar ir per pamokslą, tai argi juos apšmeižė ir pažemino mokytojo vardą? Mes matėme, ką vadina B. K. 132 str. šmeižtu. Taip darydami Viduklės mokytojai ir panašūs į juos patys suniekino mokytojo vardą ir autoritetą. Ir dar kai užsienio radijas visa tai paskelbė, tai joki Žeimantų paskviliai to autoriteto jiems nepajėgs sugrąžinti. Kur jie bevažiuos, juos lydės kaip „nusipelniusio rusofilo" vardas, ir niekur jų mokiniai negerbs.

Iš to aišku, kad jiems teismas to mokytojo orumo neatstatys, nes jie patys jį suniekino. Ir kaip bebūtų keista, kad tai būtų buvę anksčiau, kada neišmanėliai skelbė, jog žmogus kilęs iš beždžionės, tai manytum, kad šie mokytojai ir į juos panašūs dar nėra pilnai atsikratę bezdžioniškumo, todėl ir jie pasielgė nežmoniškai. Bet dabar jau archeologinės iškasenos aiškiai parodė, kad žmogaus kilmė iš

bezdžionės mokslu nepagrįsta (Žiūr. „Moksl. ir Gyv." 1974 m. Nr. 10 M. Urisono str.). Taip pat mokslo įrodyta, kad mokslinis ateizmas neegzistuoja (žiūr. šio rašinio 110 psl.), o jie dėl jo net savo veiksmais patys save suniekino.

Taigi visas Žeimanto paskvilis ir atsiduoda informacija Viduklės saugumo agentų ir fanatikų ateistų, kuriuos jis vadina vienus giliai „tikinčiais", kitus — ir iš įpročio dar retkarčiais užeinančiais į bažnyčią ir trečius — netikinčiais, ir jie jam „nušvietė" Svarinsko pamokslus. Taip pat, matyt, šie net „naudojasi" lazerio spindulių prietaisais, kad „matė" kaip Svarinskas šelpia surinktais iš tikinčiųjų pinigais „kriminalinius" nusikaltėlius. Be to, jis rašo: „kaip yra pareiškęs pats Svarinskas, jį, Kauno Kunigų seminarijos klieriką, į ją užverbavo gaujos vadeiva „Šarūnas" — Juozas Survila. Tai iš kur šitą žinai, ar ne iš Vilniaus KGB archyvo?

Neaišku, ar šis speckorespondentas yra išsiblaškęs, ar nepajėgia galų su galais suvesti? Kaip skaitėme, koneveikė už Čilės chuntos ir kun. Mociau (Mociaus) išgyrimą, dar toliau, kad Svarinsko laukiami svečiai tai veltėdis Jurevičius, Galdikas, Laurinskas ir k. Ir pagaliau pats pripažįsta, kad visa tai Svarinsko asmeninis reikalas. O kitoje skiltyje vėl grįžta prie to. Jis rašo, kad Svarinskas Viduklės bažnyčią naudoja susitikimams su buvusiais teroristais ir kriminaliniais nusikaltėliais. Taigi, gal Žeimantas nežino, kad TSRS Konstitucija garantuoja asmeninių reikalų slaptumą (56 str.). Neaišku, kaip tą Viduklės bažnyčią tiems pasimatymams naudoja. Ir kodėl susitikinėja bažnyčioje, o ne bute ar klebonijoje. — Tiesiog negalima suprasti viso to. Ar tai, kaip liaudis sako, kad nė viskas „namuose", ar tai siekimas daugiau eilučių prirašyti, kad daugiau rublių gautų? Dargi Jurevičių vadina veltėdžiu, o tas dirba bažnyčioje zakristijonu. Ar tai ne darbas?

Jeigu Žeimantas būtų pajėgus įvykių tyrinėtojas, tai būtų pasikalbėjęs ir su Svarinsku ir po Viduklės tuojau būtų pasukęs į ankstesnes parapijas, kuriose dirbo Svarinskas, sužinoti, kaip apie jo pamokslus atsiliepia tų parapijų tikintieji, mokytojai, tarnautojai, kolūkių vadovai ir kiti ateistai. Ar ir ten liepė mokiniams nesimokyti, į klubus bei kultūros namus neiti ir p.? Matyt, Žeimantas jau žinojo, kad ten niekas apie Svarinską blogu žodžiu neatsilieps, o atvirkščiai, neišskiriant ir valstybės darbuotojų, jo nepeiks, o tik girs, jei nebent kad viename bažnytkaimyje buvo suorganizavęs ir treniravo mokinių ledo rutulio komandą, iki jam pareigūnai uždraudė.

Todėl jis pasuko į Ukmergės apylinkes — „Šarūno" veiklos sritis, kur speckorespondentui naudingesnė dirva.

Žeimantas visai nesiorientuoja įstatymuose, o kitiems nurodyti

P 1442

mėgsta. Pvz. rašydamas apie Svarinską, kad jis buvęs „Šarūno" nacionalistų ryšininkas, o spaudoje pliekia, ką kur „Šarūnas" padarė, nužudė. Tuo tarpu, jis pats rašo, kad Svarinskas kaltas, kad perdavė 40 antitarybinių lapelių. Baudž. Kod. 18 str. aiškiai pasakyta, kad bendrininkas atsako tik už tą nusikaltimą, kuriame jis dalyvavo ir kokiu laipsniu. Tai, matyt, speckorespondentas degdamas pagieža Svarinskui ir noru daugiau uždirbti, visą „Šarūno" veiklą išplėkė. Be to, B. Kod. 58 str. yra nustatyta, kad nors ir baustas už nusikaltimą jį padariusis, bet praėjus tam tikram laikui nuo bausmės atlikimo, laikomas neteistu. Tai reiškia, kad tokiais atvejais tą asmenį ir spaudoje terlioti neleistina.

Toje dalyje, kurioje rašoma apie „Šarūno" nacionalistų veiklą, Žeimantas turi žinoti, kad tai buvo lietuvių partizaninė kova dėl išsivadavimo iš rusų okupacijos. Šioje kovoje žuvo daugiau, kaip 50 tūkst. partizanų; daug jų paimtų gyvų buvo nuteista ir iš konclagerių daugelis jų negrįžo. Tuo tarpu 1918-1920 m. kovose dėl Lietuvos nepriklausomybės žuvo mažiau, t.y. per 4.500.

Tokias tautų išsivadavimo kovas TS propaguoja ir remia (TSRS progr. 27 pusl. ir Konst. 28 str.) ir tokius kovotojus Azijoj, Afrikoj ir kit. TS vadina partizanais patriotais ir ginklais aprūpina, o Lietuvoje kovojusius dėl išsivadavimo rusai ir lietuviai rusofilai vadina ginkluotų nacionalistų gaujomis, o partizanus (kovotojus) — banditais.

Būk geras, Žeimantai, kai rašai tokius paskvilius, kuriais niekini patriotus lietuvius, neniekink lietuviams brangaus Vytauto vardo, geriau pasirašinėk Ivanu ar Vasia Žeimantu.

Manau, kad skaitytojas supras šį tarybinį gyvenimo būdą, kodėl rusofilai mokytojai ir kiti nesikreipia į teismą, o į laikraščių redakcijas, nes tai lengviausias būdas ateistams šmeižti tikrus lietuvius, nes kitos spaudos, kaip komunistinė, nėra, o teismai irgi vengia redakcijų bylas spręsti. Todėl visoki korespondentai ir spec. tuo pasinaudodami įsigyja KGB autoritetą ir pinigų uždirba. Tokia taktika tinka tik į pamazgų duobę!

Galima būtų daug tokių tarybinio gyvenimo būdų aprašyti, bet, manau, skaitytojai tą visą gyvenimą patys mato.

Iš minėto paskvilio matyti, kad Žeimantas gerai moka našlaičius skaičiuoti. Todėl, būk geras, paskaičiuok ir spaudoje paskelbk, kiek našlaičių liko: 1) 1941 m. prasidėjus karui Pravieniškėse bemaž tūkstančio lietuvių, kuriuos nužudė rusų dalinys, 2) paskaityk 1942 m. išleistą knygą „Žemaičių kankiniai", kaip dabartinis LTSR kulto reikalų referentas Raslanas (užtai jis ir į Lietuvos mažąją enciklopediją įtrauktas) žiauriau negu žvėris nužudė 73 lietuvių kalinius Rainių

miškely ir kiek jų našlaičių liko, 3) rastų 50 nužudytų Kauno kalinių Petrašiūnų miškely ir 4) pavažiuok į Lankeliškių bažnytkaimį, kur, karui prasidėjus, raudonarmiečiai išsivedė iš bažnyčios tris kunigus — Dabrilą, Balsį ir Petriką — nupjovė liežuvius, išpjovė gyviems kryžius ir prikalė prie medžių. Gal gi ir pats krūptelsi, kaip tie vidukliškiai . . .

Taip pat skaitytojus atsiprašau už randamus šiame rašinyje netikslumus, kurių dabartnėmis gyvenimo sąlygomis buvo sunku išvengti.

Gintaras Tautvytis

1976-1978 m.

PIRMOJI DALIS

PAŽINTIS SU SISTEMA

Proletariato diktatūra
Tarybų Sąjungos socialistinė demokratija
Išnaudojimas ir nemokamas gydymas bei mokslas
Darbo savaitės trumpinimas

1. PROLETARIATO DIKTATŪRA IR KLASIŲ KOVA

Tai buvo 1961 metais. Į šventiškai pasipuošusią Maskvą sugužėjo bemaž viso žemės rutulio kompartijų atstovai (gen. sekretoriai, pirmininkai, CK nariai, vienu žodžiu, proletariatui atstovaujantieji); daugelio iš jų išvaizda tokia, kad nežinančiam atrodė, jog tai išnaudotojai, atstovaują monopolijoms . . . Matyt, jie neblogai gyvena!

O sulėkė į TSKP XXII suvažiavimą dėl to, kad jame turėjo būti paskelbta Valodės Iljičiaus įkvėpta pirmiausia TSKP pirmąjam sekretoriui N. S. Chruščiovui (tarp kitko generaliniu sekretorium buvo pasivadinęs tik Stalinas ir dabar Brežnevas) ir jo vadovaujamam CK trečioji TSKP programa, t.y. komunistinės visuomenės sukūrimo programa 1961-1980 metais (TSKP progr. 5 ir 73 psl.).

Susirinkimuose iš tribūnų, spaudoje, per radiją ir televiziją įvairiomis kalbomis buvo skelbiama, kaip sakoma, urbi et orbi, kad TSKP XXII forume bus paskelbta naujos gyvenimo eros sukūrimo programa, kuri „išreikšdama kolektyvinę partijos mintį, nustato svarbiausius komunizmo kūrimo uždavinius ir pagrindinius etapus" (programos 6 pusl.) ir atversią tarybinei liaudžiai 1961-1980 metais nematytos ir negirdėtos laimės šaltinius!

Posėdžių salės tribūnoje nenutilstamų atstovų-statistų plojimų sutiktas TSKP CK pirmasis sekretorius N. S. Chruščiovas. Išdėstęs, kad jau kapitalizmo žlugimas neišvengiamas, kad jau įgyvendinta pilna plati socializmo demokratija (prg. 16 pusl.), taip pat nurodęs, kad TS ne viena jau socialistinė valstybė, o ištisa pasaulinė socializmo sistema (prg. 20-26 psl.), kad TS remiamas nac. išsivadavimas vis plačiau įsiliepsnojąs pavergtose tautose ir dėl to TS įgyjanti vis naujų draugiškų valstybių. Taip pat nušvietęs ir kitus užsienio politikos aspektus, pagaliau pradėjo dėstyti TSKP programą prasidedančiam dvidešimtmečiui, t.y., kaip bus 1961-1980 metais gausiai visokiomis gėrybėmis aprūpinta tarybinė liaudis, pvz. pirmame 10-ty (1961-1970) bus prieita prie 6 valandų darbo dienos, o kitą 10-tį (1971-1980) TS pasidarys trumpiausios pasaulyje ir kartu našiausios bei aukščiausiai apmokamos darbo dienos šalis (ten p. 106 psl.), bus duodami darbe visiems nemokami pietūs (109 psl.), komunalinis transportas bei patarnavimai ir butai bus nemokami (t. pat 110 psl.) ir t.t. ir t.t.

Pranešimas nuolat buvo pertraukiamas ilgais plojimais, o pranešimą baigus — šūkiais: „Komunistų partijos vadovaujama su marksizmo-leninizmo vėliava tarybinė liaudis sukūrė socializmą!

Partijos vadovaujama tarybinė liaudis sukurs komunistinę visuomenę!

Partija iškilmingai skelbia: dabartinė tarybinių žmonių karta gyvens komunizmo sąlygomis" ir t.t.

Visi dalyviai salėje ir prezidiume atsistojo, neišskiriant ir dabartinio CK narių bei jo gen. sekretoriaus TS maršalo L. I. Brežnevo, skandavo: „Ura leninei k-tų partijai, ura lenininiam KP CK, vadovaujamam Chruščiovo, ura Tarybų S-gai ir jos proletariatui, vadovaujamam komunistų partijos" ir t.t.

Užsienio komunistų partijų atstovai, stovėdami ir plodami, kraipė galvas, dargi daugelio akyse sužvilgo džiaugsmo, o kartu ir pavydo ašaros bei vieni kitiems šnibždėjo: „Laimingi TS žmonės . . . kad taip mūsų liaudžiai . . . bet kur tau! . . . Pasaulis dabar pamatys, kad laimės šaltinis yra komunizmas, o ne utopija — čia pat žemėje už 20 metų laimingas gyvenimas! Kada gi mes visa tai išsikovosime??!!"

Žemės rutulys atgijo: viso pasaulio spauda apie tai tik ir rašė, o socialistinių valstybių radijas, televizija ir laikraščiai, taip pat ir kitų šalių komunistai ir jų spauda vien tik apie tai tekalbėjo ir rašė — TS jau šios kartos žmonės gyvens komunizmo sąlygomis — nebus joje išnaudotojų ir išnaudojamųjų, visi bus laimingi, visa kuo bus aprūpinti, ko tik kuris panorės! . . . Nauja pasaulyje žmonijos era prasideda!

O TS įmonių ir organizacijų darbuotojai kasdien 15 min. prieš darbą TSKP šią programą nagrinėjo! Visi komunistai šiuose suėjimuose pasipūtę, išdidūs jautėsi, atseit, žiūrėkite, ką mes jums tuojau sukursime ir duosime! Dabar, po 15 metų pasidairius po TS imi ir pagalvoji: kuriam galui visa tai buvo daroma?!

Įprasta vaga slinko dienos, mėnesiai, metai . . . Visi nutilo. Volodės Iljičiaus įkvėptą KP CK pirmąjį sekretorių N. S. Chruščiovą nušalino, geriau pasakius, grubiai išmetė iš pareigų, jo vietoje atsisėdo L. I. Brežnevas ir, atrodo, ta „naujoji era" kažkur toli, toli, lyg buvo apie ją kalbama, lyg tai sapnas; tarsi nei tos programos, nei to TSKP XXII suvažiavimo visai nebūta, nieks to viso nemini, net gi užsienio komunistai ir kapitalistai — tyli visi ir neužsimena ir neklausia, kaip su tuo komunizmo sukūrimu; jau nieko „neįkvepia". Dabar „įkvėpinėja" XXIII, XIV, o ypatingai „įkvėpėjas" TSKP XXV suvažiavimas. TS kaip buvo darbo žmogaus gyvenimas žemo lygio, taip ir liko ir toliau tebeblogėja: rublio perkamoji galia, lyginant su 1961 m., XXII suvažiavimo laiku, daugiau nei perpus nusmuko, o „įkvepiamuosiuose suvažiavimuose" naujasis primas ir spauda garsiai šaukia, kad liaudies gerovė vis gerėja, gi kad 1961 metais paskelbtos TSKP programos šis penkmetis (1976-1980) yra paskutinis penkmetis — nieks nei mur mur! Tad ir kyla klausimas, ar tai buvo tikrai TSKP programa, ar tik demagoginė propaganda?!

Tad pažvelkime, kas TSKP toje programoje buvo numatyta, tuo labiau kad po 16 metų jaunoji karta, kuri apie ją nieko nėra girdėjusi, jau dirba suaugusių eilėse, ruošia „komunizmo bazę", o mokslo įstaigose slepiama nuo jaunuomenės istoriniai faktai; tarybiniai „mokslininkai" ne tik pasaulyje, bet ir TS istorinius faktus perduoda jaunimui taip, kaip komunistams (Kremliui) geriau, t.y., kaip naudingiau komunistinei propagandai, o ne taip, kokie jie buvo iš tikrųjų. Tai ne mokslininkai, o istorijos faktų klastotojai. Pagaliau, ar galima čia vadinti mokslu — iš tuščio į kiaurą pilstyti?!

Garsiojoje TSKP 1961-1980 metų programoje rašoma: „tautos gali ateiti į socializmą tiktai įvykdžiusios socialistinę revoliuciją ir įgyvendinusios proletariato diktatūrą (progr. 18 pusl.)„Pagal iš rusų kalbos išverstą tarptautinių žodžių žodyną į lietuvių kalbą (Vilnius, 1969 m. 622 p.) proletariatas yra klasė samdomųjų darbininkų (proletarų), neturinčių gamybos priemonių nuosavybės ir priverstų pardavinėti savo darbo jėgą gamybos priemonių savininkams. Tai Tarybų S-je, kai buvo pravesta gamybos priemonių ekspropriacija ir žemės ūkio sukolūkinimas, visi, neturį gamybos priemonių, ir yra proletarai.

Pasaulinio karo (1914-1918) metu Vokietija užmezgė santykius su Rusijos emigrantais — social-demokratais — bolševikais, gyvenančiais Šveicarijoj. Ten buvo ir Leninas. Vokiečiai jiems davė 45 milijonus markių, kad jie sukeltų Rusijoje, kariaujančioje prieš Vokietiją, revoliuciją. Tuo Vokietija siekė Rusiją išskirti iš kariaujančiųjų, kad jiems liktų frontas tik su Vakarų valstybėmis.

1917 metų vasario mėn. Rusijoje įvyko revoliucija. Buvo nuversta caro valdžia ir suorganizuota darbininkų ir kareivių deputatų valdžia. Ši vyriausybė ruošė įstatymus, kuriais turėjo būti numatyta, kaip bus tvarkomi visi valstybės politiniai, ekonominiai, socialiniai ir k. gyvenimo reikalai.

Tuo tarpu Vokietija vėl suaktyvino savo santykius su rusų emigrantais Šveicarijoje. Jiems pasiūlė savo paslaugas — pervežti į Rusiją Leniną bei kitus ir davė dar 14 mil. markių. Tai buvo atlikta — užkaltame vagone per frontą buvo pervežta į Rusiją.

Leninas, grįžęs į Rusiją, per bolševikų partiečius tuojau pradėjo veikti. Po revoliucijos Rusijoje varguomenė įsiaudrinusi atiminėjo iš žemvaldžių žemes, fabrikus, namus ir k. Darbininkų ir kareivių deputatų valdžia tai daryti draudė, aiškindama, kad bus išrinkti liaudies atstovai, kurie nutarsią, kas ir kaip reikės nusavinti — tam bus išleisti įstatymai. O bolševikų partija po visą kraštą paleido savo propagandininkus, kurie susirinkimuose šaukė: „Pabuskite, žmonės, gana jus skriaudė caro bernai kunigaikščiai, dvarininkai buožės, fabrikantai ir kiti išnaudotojai; jūs buvote laikomi ne žmonėmis, jūs buvote jų vergai. Dabar atėjo laikas KAS BUVO NIEKS, TAS BUS VISKUO; žemę valdė tie, kurie jos nedirbo, dabar ją valdys, kas ją dirbs — ji priklauso proletarams; dabar jums priklauso valdžia, kaip padarysite, taip ir bus; visi turės dirbti — kas nedirbs, tas nevalgys. Norite žemės — imkite, norite fabrikų — imkite, — ko tik norite — imkite; dabar atėjo laikas jums tai padaryti! Nieks neturi teisės trukdyti!"

Visą kraštą apėmė netvarka. Įsisiautėjusi liaudis viską griebė, viską naikino. Pvz. Samaros (dabar Kuibyševo) gubernijoj buvę 5 metų nekulti žemės kultūrų derliai — buvo sudeginti. Krašte įsiviešpatavo badas.

Leninas reikalavo valdžią perduoti bolševikams. Darbininkų ir deputatų valdžia norėjo suimti Leniną ir jį sunaikinti. Jis pasislėpė. 1917 m. spalio mėnesį įvyko Rusijoje antroji revoliucija. Darbininkų-kareivių deputatų valdžią nuvertė — ją į savo rankas paėmė bolševikai — komunistai ir paskelbė, kad įvedama proletariato diktatūra, kurios pryšakyje, kaip rašo O. O'Grady savo knygoje „Beats of the Apocalypse" (322 p.), atsistojo:

1. Leninas (Uljanov)
2. Trockis (Bronštein)
3. Sverdlov (Yankel)
4. Steklov (Nachumes)
5. Martov (Tzederbaum)
6. Zinovjev (Apfelbaum)
7. Kamenev (Rozenfeld)
8. Jurevič
9. Gentcky (Fuerštenburg)
10. Parvus (Helphand)
11. Uritckij (Padomilsky)
12. Larin (Lurge)
13. Bohrin (Nathouson)
14. Martinov (Ziber)
15. Bogdonov (Zelberštein)
16. Garin (Garfeld)
17. Suchanov (Gimel)
18. Kamnelev (Goldman)
19. Sagersky (Krochman)
20. Riazanov (Goldenach)
21. Solucev (Bleichman)
22. Piatmicky (Zivan)
23. Axelrod
24. Glazunov (Šultse)
25. Zuriesain (Weinštein)
26. Lapinski (Loewensohn)

ir kiti (Skliausteliuose tikros pavardės, o prieš skliaustelius — naujai pasivadinę rusiškomis pavardėmis).

Pirmojoje revoliucijos komisarų sudėtyje (dabar ministrai) buvo komunistai (bolševikai): 3 rusai, gruzinas, armėnas ir 17 žydų!

To meto KPCK buvo: 5 rusai, 6 latviai, vokietis, čekas, ukrainietis, karaimas, 2 gruzinai, 2 armėnai ir 41 žydas.

Maskvoje Čeką (dabar sakytum, Saugumas), kurios teroru rėmėsi bolševikų valdžia, sudarė: lenkas, vokietis, armėnas, 2 rusai, 8 latviai ir 23 žydai. O tarp 556 aukštųjų pareigūnų, veikusių 1918-1919 metais, buvo: 17 rusų, 2 ukrainiečiai, 11 armėnų, 35 latviai, 15 vokiečių, vengras, čekas, karaimas, 10 gruzinų, 3 lenkai, 3 suomiai ir 457 žydai!

Iš visų aukščiau minėtų sudėčių matyti, kad visur buvo bolševikų inspiracija ir iš anksto numatyta, kas kur turi užimti kurį postą.

Dabar, po 60 metų nuo spalio revoliucijos, TS komunistai savo gretose iš visų gyventojų teturi 6%, tad kiek jie turėjo 1917 metais?! Šita bolševikų saujelė uždėjo savo leteną ant visų savo valdžioje esančių tautų (šiuo metu per 240 mil.). Taip pat po spalio revoliucijos šita bolševikų saujelė savo rankose valdžiai išlaikyti panaikino visas buvusias prie caro demokratines teises, nors jų tik minimumą gyventojai turėjo, ir įvedė kruviną, teroristinę partijos diktatūrą.

Leninas šiuo atžvilgiu, organizuodamas anarchinę propagandą, prieš darb. ir kareivių deputatų valdžią, buvo rafinuotas išminčius, atseit, šaukdamas neklausyti valdžios ir nelaukti, kol bus išleisti įstatymai, — tuojau imkite visa, ko tik norite, — sukėlė anarchiją, ir tuo pasinaudodami komunistai įvykdė spalio revoliuciją, neegzistuojančios proletariato organizacijos vardu paskelbė diktatūrą tiems patiems proletarams, tuo užmaskuodami faktišką partijos diktatūrą.

Šita teroristinė bolševikų-komunistų partijos diktatūra, kad išlaikytų savo rankose valdžią, naikino kiekvieną, kuris jiems atrodė įtartinas — šaudė, kišo į kalėjimus, koncentracijos stovyklas, kurios iki tol dar pasaulyje nebuvo žinomos. Todėl jugoslavų mokslininkas Michailas Michailovas 1965 m. išleistoje knygoje „MASKVA 1964 METAIS" rašė, kad koncentracijos stovyklas išrado ne Hitleris, o Leninas ir Stalinas.

Šitą, iki tol negirdėtą pasaulyje terorą vykdė bolševikų (komunistų) partija per savo ČEKĄ. Be jokio teismo buvo „siunčiami" į aną pasaulį dešimtys milijonų žmonių. Ir ne tik ne komunistai-bolševikai, bet ir patys komunistai, jei pasirodė galį prasimušti į partijos viršūnes!

Buvęs TSKP CK politbiuro 1923-1927 m. sekretorius Borisas Georgevičius Bažanovas rašė, kad pas Staliną į kabinetą be pranešimo nieks neturėjo teisės įeiti, išskyrus jį (Bažanovą) ir dar vieną sekretorių. Bažanovas vis pats savęs klausdavęs: „Ką gi ten Stalinas veikiąs?" Vieną kartą įėjęs į Stalino kabinetą, žiūri, kad ant Stalino stalo guli daugybė telefono triūbelių, o Stalinas vieną paėmęs, klauso ir nieko nekalba. Tada tik jis supratęs, kad tie telefonai tam, kad Stalinas pasiklausytų, ką aukštieji valstybės veikėjai komunistai telefonais kalbasi. Tuos visus valdančiųjų komunistų telefonus sujungė su Stalino kabinetu čekų kompartijos narys telefonų specialistas. Kai įtaisė, tai Stalinas paskambinęs GPU viršininkui, kad tą čeką suimtų ir sušaudytų. GPU viršininkas nustebęs ir sako: „Juk jis yra komunistas!?" Stalinas atsakė: „Jis yra šnipas". Aišku, kad Stalinas bijojo, kad tas čekas kam nors užsienyje neprasitartų, jog visų žymiųjų partijos veikėjų telefonai įjungti į Stalino kabinetą.

Taigi, kaip dabar paskaičiuojama, nuo revoliucijos laikų iki 1956 m. TS socializmo įgyvendinimas atsiėjo apie 66 milijonus žmonių gyvybių. Užtenka paskaityti M. Šolachovo knygą RAMUSIS DONAS ir PAKELTA VELĖNA, kad suprastume, koks žvėriškas teroras viešpatavo po revoliucijos Rusijoje. Ten aprašoma tik maža įvykių dalelė. Žmonės, saugodami savo gyvybę, bėgdavo iš savo tėvų-protėvių gyvenamųjų žemių į tolimiausius kraštus ir ten apsigyvendavo: Chabarovske, Amūro upės negyvenamose pakrantėse ir panašiai, tuo išvengdami sunaikinimo. Dar ir dabar, eidami nuo Komsomolsko žemyn Amūro upės krantais, rasite nuo revoliucijos laikų įsikūrusius ukrainiečius, rusus ir kitų tautybių gyventojus, prieš revoliuciją gyvenusius Europoje ar artimame Sibire.

Kitus išvežė iš jų protėvių žemių, kaip Kaukazo ir kitų sričių, į negyvenamą tada Esintuką ar kitur. Visa tai suprantama mums, lietuviams, prisiminus jau praėjus po revoliucijos virš 22-34 metų, kai

1940 metais bolševikai-komunistai aneksavo Lietuvą. Čia ir pasirodė komunistų tikrasis veidas. — Lietuvos piliečiams įbauginti GPU prieš vadinamuosius „Seimo rinkimus", pradedant 1940.VII.11, kišo į kalėjimus nuolat nekaltus inteligentus ir aktyvesnius darbininkus ir laikė juos be tardymo ir pareiškimo kuo jie kaltinami. Vėliau juos kaltino, esą jie nepriklausomos Lietuvos laikais buvę Šaulių s-gos ar kitų organizacijų bei partijų nariai ir dėl to dabar kontrevoliucionieriai. Pastebėtina, kad nėra žinoma pasaulyje valstybė, išskyrus komunistines, jog būtų toki įstatymai, pagal kuriuos būtų baudžiami svetimos valstybės teritorijoje tos valstybės piliečiai už teisėtą veiklą. Jokių teismų nebuvo, o buvo OSO (prokuroro, tardytojo ir GPU atstovo) nutarimai patalpinti už „kontrevoliucinę veiklą", prieš užimant Lietuvą raudonarmiečiams, 10 metų darbo konclageriuos. Kitus atvykę rusai įskųsdavo GPU, kartu juos suimdavo, o jų butą ir jame esamą turtą pasisavindavo atvykėliai — įskundėjai.

Apogėjų teroras pasiekė 1941 ir 1944-1951 metais. 1941 metais pilni kalėjimai buvo prikimšti ūkininkų, darbininkų ir inteligentų. Prieš pat prasidedant Vokietijos karui prieš TS, GPU, pritariant A. Sniečkui ir kompartijos CK, pradėjo LTSR gyventojų deportaciją į Sibirą užkaltuose prekiniuose vagonuose.

Pravieniškių konclagery buvo kalinami mažabausmiai (iki 3 m. bausmė). Karui prasidėjus, ten kalinami raudonarmiečiai buvo paleisti. Jie išėję pasikvietė raudonarmiečių dalinį, kuris, atvykęs į tą konclagerį, iš kuklosvaidžių iššaudė ne tik kalinamuosius, bet ir prižiūrėtojus — sargybinius bei jų mažus vaikus. Tik trys po lavonais liko gyvi.

Rainių miškely (prie Telšių), karui prasidėjus, daug kalinių žiauriai nukankino. Panevėžy operacijos metu nušovė chirurgą Žemgulį ir jam asistuojančius medikus. Netoli Vokietijos sienos, Suvalkų krašte trys kunigai (Balsys, Dabrila ir Petrikas) raudonarmiečių buvo peiliais sužaloti — nupjauti liežuviai, išpjauti kaktoje kryžiai ir pririšti prie medžių — nužudyti.

1941 m. birželio m., komunistams pabėgus į Rusijos gilumą, Kauno priemiesčio — Petrašiūnų miškelyje buvo rasta samanomis užmaskuota duobė, kurią atkasus — joje buvo rasta 50 sušaudytų žmonių lavonai. Tarp jų giminės atpažino pvz. ūkininko Antano Marozo lavoną iš Vilkelių kaimo, esančio netoli Panevėžio. Jis buvo kaltinamas, kad nepriklausomybės metais buvo vietos Šaulių būrio vadas. Kauno kalėjime rastoje jo — kalinio byloje buvo paskutinis įrašas: „Išvežtas į Kotlosą". Pasirodo, kad tas „Kotlosas" — Petrašiūnuose duobė. (Kotlose yra geležinkelių mazgas, iš kur viena

šaka eina į Vorkutą).

Visa tai galima rasti 1941-1942 m. išleistame 4 tomų leidinyje „Lietuvos archyve".

Į Tarybų S-gos gilumą (Sibirą), karui prasidėjus, vežami užkaltuose vagonuose lietuviai ir kitų tautybių kaliniai Baltarusijoje buvo iš traukinio išvaryti ir iš kulkosvaidžių sušaudyti. Tai aprašė išlikęs gyvas pulkininkas Petruitis savo knygoje: „Kaip jie mus sušaudė". Viskas taip, kaip pas buvusį 1939-1940 m. TS sąjungininką Hitlerį. Lietuvių patarlė sako: „Tokis tokį pažino ir ant alaus pavadino".

Iš tikrųjų taip: 1939 metų rugpjūčio mėn. Maskvoje dvi savaites Lenkijos, Anglijos ir Prancūzijos atstovai tarėsi su TS vadovais (Stalinu, Molotovu ir k.) surašyti prieš Hitlerį (Vokietiją) pagalbos sutartį. Derybos nutrūko dėl to, kad Vakarų valstybės nesutiko Tarybų S-gai atiduoti Pabaltijo (Estijos, Latvijos ir Lietuvos) valstybių, o taip pat Besarabijos ir Lenkijos žemių. Jiems palikus Maskvą, tuojau atvyko Vokietijos užsienio reikalų ministras Ribentropas ir per trejetą dienų susitarė: surašė dvi sutartis. Vieną nepuolimo, o kitą slaptą, pagal kurią Estiją, Latviją, Besarabiją ir Lenkijos dalį iki Vislos upės pavedė Tarybų S-gai. (Tarp kitko nepuolimo sutartį T. S. Aukščiausioj Taryboj tvirtinant, yra įdomios Molotovo ir k. liaupsinančios Hitlerį kalbos). Be to, Hitleris paleido iš kalėjimų kalinamus komunistus, teistus už Reichstago padegimą ir už kitus nusikaltimus. O tarptautinių žodžių žodyne (Vilnius, 1969 m.) komunistai „mokslininkai" rašo: „. . . nuolaidžiaujant valdantiesiems Anglijos, Prancūzijos ir JAV sluoksniams, fašistinė Vokietija sukėlė Antrąjį pasaulinį karą (psl. 235)".

Po kiek laiko Hitleris atidavė TS ir Lietuvą iki Nemuno upės — jau karui vykstant su Lenkija, o Suvalkų kraštą vėliau Hitleris pardavė tai pačiai TS-gai už 7,5 milijono aukso dolerių.

Todėl 1944 m. artinantis frontui lietuviai ir kitų tautybių Lietuvos gyventojai, įbauginti 1940-1941 metais siautėjusio komunistinio teroro, daugelis bėgo iš Lietuvos į Vakarus, kad tik išvengtų savo akimis matyto nežmoniško siaubingo komunistinio teroro.

Lietuvos piliečių, emigravusių į vakarus 1944 metais, nujautimą tuojau patvirtino komunistinė veikla: beveik kartu su frontu važiavo ir kontržvalgyba ir areštavo valstiečius, inteligentus bei kit. ir juos vežėsi su savim paskui frontą, laikydami juos duobėse. Pagaliau, kur šie suimtieji dingo, nieks iki šiai dienai nežino!

Tuo tarpu dar frontui esant Lietuvos vakaruose, pradėjo savo veiklą MGB ir MVD, — padedant LKP, prikimšo kalėjimus suimtų Lietuvos gyventojų. Pirmiausia juos laikydavo apskrities miestų duobėse, vėliau

perveždavo į kalėjimus. Duobės buvo neapkūrenamos šaltos ir drėgnos, tai kaliniai guldavo pakaitomis vieni ant kitų. Vakarais ir naktimis juos šaukdavo tardyti, kur terorizuodavo, mušdavo, dažnai ir gyvybę atimdavo. Kalėjimuose — kamerose, kur būdavo skirta 17-18-kai kalinių (tiek buvo ir pakeliamų lovų), bolševikai sugrūsdavo 95-100 kalinių. Kaip pasakoja likę gyvi buv. 1944-1945 metų kaliniai, būdavo vakarais didžiausia problema atsigulti: pirmiausia guldavo po lovelėmis 70 cm pločio 2 žm. ant to pačio šono viens prie kito, tada nuleisdavo lovelę, kad jos kojos apžergtų gulinčiuosius. Lovoje guldavo tokiu pat būdu vėl du, tarpuose — taip pat ir, pagaliau, kuriems vietos atsigulti nelikdavo net ant grindų, tekdavo išstovėti per naktį, nes vietos atsisėsti nebūdavo. Be to, jie galėjo stovėti tik apžergę gulintįjį — vienoje vietoje pastatyti abi kojas vietos nebūdavo. Gulintieji apsiversti ant kito šono taip pat negalėdavo. Norint ant kito šono pasiversti, reikėjo pakartoti iš naujo gulimo procedūrą. Jokių paklodų nebuvo — kas ką turėjo, tai užsiklojo ir pasiklojo. Kalėjimų kūrenti nereikėjo: langai buvo atviri, ir nuo kalinamųjų kūnų šilimos pro langus žiemos metu veržėsi į lauką sušilęs oras kamuoliais.

Dienos metu irgi ne visi galėjo atsisėsti — antrojo aukšto nebuvo, nes lovelės pakeltos ir pririštos prie sienos. Todėl daugumos kalinių nuo stovėjimo sutino kojos. Į tardymus per sniegą eidavo basi, o batus nešdavosi rankose, nes ištinusios kojos į batus netilpo.

Maitino avižų-vikių mišinio miltų sriuba, arba nemaltų kviečių sriuba. Kadangi tokių sriubų lietuviai buvo nepratę valgyti — nevalgė, tai jomis užkišo visas kalėjimų kanalizacijas.

Tardytojai nespėjo nustatyti terminų apklausinėti suimtuosius, tai apklausimo protokolus rašydavo atgalinėmis datomis. Jei kuris nepasirašydavo tokio protokolo, tą tardytojas kišdavo į karcerį.,

Taigi suimtųjų banga vijo bangą: iš duobių į areštines, iš areštinių į kalėjimus, iš kalėjimų į Vorkutą. Teisti nebuvo kada, todėl į darbo lagerius veždavo neteistus.

Na, o „laisvėje"? Dar bjauriau! Kas jau buvo suimtas, tas jau savo likimą žinojo, o laisvieji dieną ir naktį ausis pastatę vis klausė, ar neateina MGB ir MVD suimti jo ar šeimos kurio nario, nes netolimoje kaimynystėje tai vieną, tai kitą suėmė; gal raudonarmiečiai ateis išvežti . . . Sąmoningesni išvežimui būdavo pasiruošę, statines prisidėję mėsos, maišus miltų, kailiniuose užsisiuvę pinigų. Ir tokie išvežti greit įsitaisė: komunistiniams pareigūnams ištrėmimo vietose duodavo mėsos, drabužių bei pinigų — ir gaudavo geresnį darbą, o tie, kurie vis lūkuriavo, atvažiavus kareiviams išvežti, tepasiėmė vaikus ir — kaip stovi — taip brangūs — išvažiavo, net spintose baltinius ir k.

paliko. Kai kur raudonarmiečiai vežant neleisdavo pasiimti nė antklodžių užsikloti, nors būdavo žiema. Tokie vežami peršaldavo, susirgdavo įvairiomis ligomis ir neilgai trukus mirdavo. Išvežtuosius, nuvežę į Sibirą, šaltyje ant sniego iškėlė su mažais vaikais ir — žinokitės. Juk jie ir buvo vežami tam, kad būtų sunaikinti. Kaip rašo prel. Stankevičius (buv. Kauno ir kitų vyskupijų valdytojas) savo atsiminimuose, jog jį išbarė kulto reikalų vedėjas už tai, kad jis, prašomas buv. savo mokinės, išvežtos į Sibirą, pasiuntė jai maisto, nors ne savo, o šeimininkės vardu. Jam buvo pasakyta, kad negalima išvežtiesiems padėti, nes tam ir išvežti, kad ten galą gautų!

Kai kur kaimai liko beveik be gyventojų. Ištremtųjų į Sibirą buvo daugiau kaip 400 tūkstančių. Per 150 tūkstančių jų išmirė — vieni iš bado, kiti dėl nepakenčiamų bei neįprastų jiems klimato sąlygų. Ypatingai seneliai, kurie jau nepajėgė dirbti, badu mirė. Jais niekas, be savų išvežtųjų tautiečių, nesirūpino.

Dalis jaunimo ir jau suaugusių išėjo į miškus ir vedė partizaninį karą, bet per 5-8 metus beveik visi žuvo, nes teko kovoti su šimtą kartų didesniu priešu. Komunistai ir jų spauda juos vadina banditais. Aplamai komunistai visus mylinčius savo tėvynę vadina banditais, o lygiai tokius komunistus ir kairiuosius — patriotais (pvz. Libane, Zaire ir k.).

Užmuštųjų partizanų lavonus suveždavo į bažnytkaimius bei miestus ir suguldydavo rinkose ar į bažnyčią einančiose gatvėse ant grindinio — kad tėvai-artimieji pasirodytų (kad ir juos galima būtų likviduot) arba kad visi kiti išsigąstų. Daugelis bijojo prisipažinti savo žuvusių vaikų, nes ir jų laukė mirtis.

Buvęs 1940-1941 m. Lietuvoje teisingumo komisaras Povilas Pakarklis, 1945 m. sutikęs studijų kolegą, guodėsi: „Ačiū Dievui, kad daugelis mūsų tautiečių išbėgo į užsienį! Jie ten triukšmauja, kad Lietuvoje terorizuojami gyventojai ir kad su rusų pakaliko A. Sniečkaus viza deportuojamieji į Sibirą ir ten iš bado bei nepakenčiamų gyvenimo sąlygų miršta, — tai mes dar galime gyventi Lietuvoje. O Kremliaus komunistų buvo nutarta, kai tik Lietuvą užimsią raudonarmiečiai — visus Lietuvos gyventojus išvežti už Uralo, į negyvenamą Sibirą, o Lietuvą apgyvendinti rusais". Aišku, Pakarkliui, kaip teisingumo komisarui šitos komunistų užmačios buvo gerai žinomos. Lietuvoje 1945 m. laikraščiai rašė, kad 1941 m. iš Lietuvos gyventojai buvo deportuojami dėl to, kad jie būtų apsaugoti nuo sunaikinimo per karą. — Visur klasta ir melas dėl pasaulio akių! . . .

Visą šitą komunistų partijos vestą per Čeką, GPU, MGB ir p.

kruvinąjį terorą partija ir taryb. „mokslininkai" — vadina KLASIŲ KOVA, kurią vedė „proletariatas". Mes, lietuviai puikiai prisimename, kai šių klasių „kovą" Lietuvoje vedė komunistai, turėdami patirtį, įgytą Rusijoje. Lietuvoje tokioje kovoje nemažai buvo sulikviduota ir pačio — tikro proletariato. Nors Lietuvoje tuo metu buvo nepilnai 0,1% komunistų, bet ir į juos niekas dėmesio nekreipė, nes visa darė Maskva su padlaižiu LKP CK TS-goje. TSKP CK biuras yra alfa ir omega. Jis pasaulyje protingiausias, tik jis visa žinantis, todėl visur visiems ir viską diktuoja. Kaip rusai pašiepia tai: „Ja, ja a eta ja" — paskutinė raidė alfabeto!"

LTSR nustojo geriausių mokslininkų, kurie pabėgo į užsienį. Jie ir jų vaikai daug kur jau vadovauja mokslo įstaigoms ir aplamai lietuviai turi gerą vardą JAV ir kit. valstybėse. Jei būtų likę jie čia, jau seniai "klasių kovos" jie būtų pasiųsti į aną pasaulį. Tik pirmas komunistas gen. sekret. Brežnevas po 60 metų, kalbėdamas 1976.5.29 prancūzams per televiziją, pareiškė: „Taikos stiprinimas — viena iš svarbiausių didžiosios žmogaus teisės — teisės gyventi — garantiją. Tačiau gyvenimą mes suprantame ne vien tik kaip egzistavimą, bet kaip žmogaus vietą egzistavime". Žinoma, tokį pareiškimą padarė prancūzams, nors komunistų kodeksui tai prieštarauja, nes tik krikščioniškoji moralė skelbia, kad prigimtą teisę gyventi turi kiekvienas žmogus.

Didžiosios Vakarų Europos komunistų partijos (Italijos, Prancūzijos, Ispanijos, Anglijos ir k.) atmeta Markso ir Lenino teigimus, jog socializmą galima įgyvendinti tik įvykdžius valstybės revoliuciją ir įvedus proletariato diktatūrą. Jie aiškina, kad Marksui rašant savo veikalus, buvo kitokios gyvenimo sąlygos, negu dabar, praėjus daugiau kaip 100 metų. Dabar kapitalistinėse šalyse yra iškovota daug pilietinių laisvių; darbininkai, neišskiriant ir komunistų, turi savo organizacijas, turi savo spaudą, laisvai šaukia susirinkimus, kritikuoja valdančiuosius tiek spaudoje, tiek ir aukščiausiose valst. institucijose; turi savo profsąjungas, kurios vadovauja darbininkijai santykiuose su darbdaviais ir darbininkų streikams; visi turi religijos laisvę, mokslininkai gali laisvai reikšti savo nuomonę, o meno ir literatūros kūryboje taip pat niekas nevaržomas. Tuo tarpu diktatūra, kokia ji bebūtų, visas tas laisves varžo bei panaikina ir gyvenimas toje diktatūrinėje valstybėje įstatomas į tam tikrus rėmus, už kurių reikštis nieks neturi teisės. Pagaliau ir proletariato diktatūra yra fikcija: niekur proletariato kaip tokio nėra, jis nebuvo ir negali būti organizuotas, nes tas proletariatas taip pat yra nevienalytis, tokios valstybės valdymo formos nėra. Tai būtų lyg tam tikro cenzo įvedimas valstybės valdyme.

Todėl 1976 m. birželio 29-30 d. įvykusiame Europos kompartijų vadovų suvažiavime Berlyne Prancūzų kompartijos vadovas Marše (Marchais) pareiškė:

„Taip, kaip proletariato diktatūros samprata neatitinka politinės valdžios realios formos, tai mūsų (suprask, Prancūzijos) XXII partijos suvažiavimas nutarė atsisakyti nuo tokios sampratos". Vadinasi, Vakarų Europos komunistai nenori pridengti proletariato diktatūros skraiste faktišką partijos diktatūrą. Jie švelniai pasisakė apie T.S-gos socializmo kūrimą, kad padaryta daug klaidų ir pasitaikė daug kliūčių (Italų kompartijos vadovo Berlinguerio pasisakymas). O tas pats Berlingueris laikraščiui KORIERA DEL LA SERA pareiškė: „Jis gerbiąs Dubčeką ir laikąs jo nušalinimą neteisingu. Maskva negali imtis prieš Italijos komunistus tokių priemonių, kaip prieš Dubčeką, nes Italija yra ne toj vietoj ir nieko bendra su Varšuvos pakto kraštais neturi. Vakarų valstybių sistema socializmui sukurti sudaro mažiau kliūčių negu sovietų režimas. Ir kad Italijos pasitraukimo iš Atlanto santarvės pagal Italijos komunistų partijos platformą nebus, nes priklausymas Atlanto santarvei gali būti naudingas galimos sovietų intervencijos atveju." Ar jau aiškiau ir labiau galima išniekinti despotinis valdymas bei jo norai valdyti pasaulį?

Ispanijos kompartijos generalinis sekretorius Santjago Kariljo išleistoje savo knygoje išniekino TSKP įvestą krašte despotinę diktatūrą, kaip komunistams nepriimtiną. Iš jo kalbų, jei jis taip ir tiki, tai vienas iš eurokomunistų išmintingiausių vyrų ir, reikia manyti, jis turės pasisekimą.

Internacionalizmo klausimu eurokomunistų nuomonės su TSKP pažiūromis nesutinka. Pagal eurokomunistus — jie nenori užsidaryti tik savo valstybėje, jie nori bendradarbiauti ne tik su socialistinėmis valstybėmis, bet ir kapitalistinėmis, nesikišant į tų valstybių vidaus reikalus. Ir jokiu būdu nepripažįstant TSKP hegemonijos internacionalizmo srityje, kaip būta iki šiol.

MARŠĖ: — Mes norime, kad Prancūzija palaikytų kuo geriausius santykius su visomis šalimis — valstybėmis. Prancūzija liks NATE. Nei viena šalis nėra mūsų priešas. Mes neimam modeliu nei vieno patyrimo. Strategija kiekvienam sava: vieni veda prieš kitus kovą, o kiti — taikoj, tai visai normalu.

S. KARILJO: — Jokio internacionalizmo centro pas mus nėra. Praeities internacionalizmas daugiau neegzistuoja. Mes netvirtiname, kad tik mes darbo žmogų giname, — gina ir kiti. Laisvė suprantama: parlamento daugumos demokratinės partijos, profsąjungų, religijos, reiškimas pažiūrų, meno, spaudos ir k.

BERLINGUERIS: — Mes bendraujame su visomis demokratinėmis partijomis. Daugpartinis socializmas ir demokratija, vedimas nepropagandinės politikos — mūsų kelias.

2. TARYBŲ SĄJUNGOS SOCIALISTINĖ DEMOKRATIJA

Visam pasauliui šaukte šaukiama, kad tik TS yra tikroji demokratija. O TSKP programoje rašoma: „Visas socialistinės visuomenės gyvenimas grindžiamas plačia demokratija. Per tarybas ir profesines sąjungas ir kitas masines organizacijas darbo žmonės aktyviai dalyvauja tvarkant valstybės reikalus, sprendžiant ekonominės ir kultūrinės kūrybos klausimus" (16 psl.).

Kas yra demokratija? Graikiškai DEMOS — liaudis, KRATOS — valdžia. Romėnų valstybinėj teisėj tauta buvo vadinama nacija ir populus; nacija nuo lotyniško žodžio NATUS — gimęs, tai pagal tą ir vadintųsi: lietuvių NACIJA, rusų NACIJA, žydų NACIJA, lenkų NACIJA ir t.t.; o POPULUS, tai visi valstybės piliečiai (gyventojai), liaudis plačia prasme. Todėl demokratija yra tokia valstybės valdymo forma, kurioje valdžia priklauso visiems tos valstybės suaugusiems (pvz. 18, 20 ar 21 metų) gyventojams-piliečiams nežiūrint jų tautybės, religijos, pažiūrų, socialinės padėties, išsilavinimo. Visi yra prieš įstatymus lygūs, t.y. visi turi lygias teises ir visi turi visas asmens laisves, žodžio ir nuomonės reiškimo laisvę. Vadinasi, kiekvienas turi teisę spausdinti savo kūrinius, viešai reikšti savo nuomonę, leisti laikraščius; turi susirinkimų bei mitingų laisvę, gali steigti įvair. organizacijas ir organizuoti jų sąjungas; žmonių laisvas judėjimas tiek valstybės viduje, tiek laisvas išvažiavimas į užsienį; visų politinių partijų laisvė bei jų nepriklausomumas; religijų laisvė, laisvė streikuoti, korespondencijos slaptumas, buto neliečiamumas ir kitos laisvės. Demokratinėje valstybėje turi teisę balsuoti; gyventojai tiesioginiu slaptu balsavimu renka savo pačių pasiūlytus kandidatus į aukščiausią įstatymų leidimo organą — parlamentą (seimą, kongresą, Aukšč. tarybą), kuris (tik jis) leidžia įstatymus, nustato vidaus ir užsienio politikos gaires, renka vykdomąją valstybės valdžią (ministrus ir p.) bei kontroliuoja tos valdžios veiklą. Ši demokratija remiasi valstybės piliečių dauguma. O socialistinė demokratija skiriasi tik tuo, kad visos gamybos priemonės, žemė ir jos turtai, namai, prekyba, transportas yra valstybės nuosavybė, o privatinė (asmeninė) nuosavybė gali būti tik visai smulki (ribota).

Pagal visa, kas aukščiau pasakyta, ar TSRS demokratinė valstybė, ar ne? Ne. Jokios demokratijos nuo 1917 m. spalio revoliucijos nebuvo ir nėra, o yra komunistų partijos diktatūra — prie Lenino ir prie Stalino, prie Chruščiovo ir prie Brežnevo. Partija aukštesnė už visas tarybas ir jų prezidiumus, partija aukštesnė už visokius proletariatus bei valstiečius. Tik kompartija visa tvarko, be jos niekas neturi teisės to daryti. Sakoma, kad TS yra ir parlamentas — aukščiausioji taryba, konstitucija piliečiams visas teises garantuoja, išskyrus streikų laisvę, kuri TS nereikalinga, kadangi visa darbo žmogaus, tai prieš ką jis streikuos — prieš save?

Visi juk prieš įstatymus lygūs, o partija yra tik proletariato vadovas avangardas. Mes puikiai žinome, kad konstitucija tai tik deklaratyvinis dokumentas, o už jos nesilaikymą joje jokių sankcijų nėra.

Kad TS KP yra aukštesnė už visas tarybas ir jų prezidiumus, partija aukštesnė už visus proletariatus ir valstiečius: ji viską duoda, jos nariai pirmose eilėse eina, o kiti tik paskui juos. Čia didesnio išsilavinimo ir išminties nereikia tam suprasti. Skaitykite laikraščius ir bus viskas aišku: visur pirmasis parašas TSKP CK, o jau TSRS aukščiausiosios tarybos prezidiumo antras, pagaliau trečiasis parašas TSRS ministrų tarybos. Tai teisiniu požiūriu aukščiausia valdžia TSKP. O jos CK politinis biuras nustato vidaus ir užsienio politiką, o ne aukščiausioji taryba. Tass-Elta skelbia „Bagdade 1976 m. gegužės 31 d. Tarybų Soc. Respubl. Sąjungos vyriausybė ir Irako Respublikos vyriausybė pasirašė susitarimą (. . .) Iškilmingoje ceremnijoje dalyvavo TSKP CK Politinio biuro narys TSRS Ministrų Tarybos pirmininkas A. Kosyginas". Kam reikalingas priedas „TSKP CK Polit. biuro narys"? Dėl to, kad Polit. biuro narys aukštesnis už TSRS Ministrų tarybos pirm-ką. Ir taip visur, jei tai bus užsienio reikalų ministras Gromyka, tai irgi bus: „TSKP CK Polit. biuro narys Užsienio reikalų ministras Gromyka". Jau vien tais nereikalingais priedais kiek popieriaus sugadinama! O demokratinėje valstybėje būtų parašyta: TSRS užsienio reikalų ministras — ir visiems būtų aišku.

Arba kai 1976.V.28. Kremliuje buvo pasirašoma JAV ir TSRS sutartis dėl požeminių branduolinių sprogdinimų taikiais tikslais. Ją pasirašė TSKP CK generalinis sekretorius L. Brežnevas, kuris ir kalbą pasakė: „Nutarimas paruošti tokią sutartį buvo priimtąs Tarybų S-gos ir Amerikos aukščiausiojo lygio susitikimų metu" (V. 29 d. laikraščiai). Taigi pats Brežnevas save vadina „aukščiausiu lygiu", nes Vladivostoke JAV prezidentas G. Fordas susitiko su TSKP gen. sekretorium Brežnevu. O pagal konstituciją TSRS aukščiausiasis lygis būtų Aukšč. Tarybos prezidiumo pirmininkas Podgornas. Deja TSKP CK generalinis

sekretorius Brežnevas mano, kad jis Tarybų s-goje yra aukščiausias pareigūnas.

Kai prieš keliolika metų Šveicarijoje buvo kai kurių valst. aukščiausio lygio pasitarimas, tai TSKP CK I sekretorius N. S. Chruščiovas jame dalyvavo kaip TSRS aukščiausios tarybos prezidiumo narys, o ne kaip TSKP I-sis sekretorius, nes vakarų valstybių vadovai nepripažino partijų vadovų ir valstybės vadovais, jei jie tokiais nebuvo. Todėl, grįžęs iš to pasitarimo, reikalavo, kad galėtų T.S-gai atstovauti tarptautiniuose reikaluose, jog būtinai reikia jam būti TSRS ministrų tarybos pirmininku, vadinasi, valstybės vykdomosios valdžios vadovu.

Pirmiausia šį tarptautinės teisės nuostatą sulaužė Prancūzijos prezidentas De Gaulle, priimdamas TSKP CK I sekretorių Brežnevą valst. vadovo ceremonijomis. O po kiek laiko tą pat pakartojo ir JAV prezidentas Niksonas. L. Brežnevo pareigos pavadinta TSKP CK gen. sekretorius, dabar jis tuo titulu visur dalyvauja. Tai parodo, kad KP CK aukštesnis organas už TSRS vadinamus vyriausybe valstybiniuose reikaluose. Iš to, be jokių „bet" TSKP yra TSRS diktatorė. Atrodytų, kad logiškai galvojant, reikėtų pastatyti tašką. Čia jau yra „bet", KP pasakys: „Nieko panašu, mūsų aukščiausia valdžia yra į aukščiausią tarybą liaudies rinkti deputatai."

Dar pažiūrėtina, kas tie „rinkti deputatai"? Vadinamos „DŽD-Tarybos" yra apylinkės, rajonų, miestų, sričių ir „Aukščiaus. DŽDT" respublikų ir TSRS. Į jas "deputatai: renkami balsavimu. Kandidatus į jas pasiūlo įmonės, įstaigos, organizacijos" (rašoma kabutėse, nes faktiškai taip nėra):

a. Kandidatai į tarybas. Kandidatus į vadinamąsias apylinkių, miestų ir rajonų tarybas atrankos būdu parenka rajonų ir miestų KP I sekretoriai, patvirtina biurai iš partijos narių ir nepartinių, neturinčių savo nuomonės ir nieko nenusimanančių politiniuose bei valstybės tvarkymo reikaluose, tiesiai tariant, būsimi statistai tų tarybų posėdžiuose. Aišku, kad iš jų yra jau tų tarybų pirmininkai partijos numatyti. Rajonų, miestų kandidatus pasiunčia įmonių, įstaigų, org-cijų, kuriose jie dirba, komunistų pirminės partijos sekretoriams, kad šie pravestų tose įmonėse susirinkimus ir pasiūlytų į tarybas nurodytus asmenis. Pirminės KP sekretorius paveda vienam partijos nariui pasiūlyti į apylinkių, rajono, miesto tarybas KP parinktą kandidatą. Žinoma, viskas praeina sklandžiai — niekas neprieštarauja tuo labiau, kad tokiais kandidatais dauguma parenkami tos organizacijos, o jei ir kitos, tai kas čia ypatinga — jis vis tiek niekur nieko negali padaryti be viską žinančios ir viską nusimanančios partijos. Tuo labiau kiekvienas žino, tas represijas, kurias jam gali „maloniai suteikti" KP sekretorius ir

įmonės vadovas. Pagaliau prie tokių įvykių visi tiek pripratę, kad visai nekreipiama dėmesio.

Į TSRS Aukšč. tarybą ar į Tautybių tarybą, TSKP CK nurodo asmenis iš centrinės valdžios, kurie turi būti pasiūlyti, ir įsako respublikų KP CK pasiūlyti jų nurodytus asmenis, pvz. prieš kelerius metus, kai buvo rinkimai į TSRS Tautybių tarybą, kurioje respublikos turi po lygiai „deputatų", nežiūrint respublikos dydžio, Biržų rajonas „pasiūlė" admirolo pavaduotoją Frolov kandidatūrą, kiti rajonai TSRS Ryšių (paštų) ministrą ir kitus rusus. Tokia tvarka ir į respublikų aukščiausias tarybas, tik čia jau respublikos KP CK nurodo, ką reikia iš centrinių organų pasiūlyti, o kitus į respublikų ir į TSRS aukš. tarybas ir į tautybių tarybas parinkti iš vietinių melžėjų, audėjų, mezgėjų, suvirintojų, stiklininkų, frezuotojų, brigadininkų, statybininkų, kolūkių pirmininkų, specialistų. Aišku toki „deputatai" nei jie turi supratimo apie valstybės reikalų tvarkymą, nei apie jos politinius reikalus, bet tai ne jų reikalas; bus kam ir be jų tai padaryti, o jų reikalas pabūti salėje, ją pripildyti, kad nebūtų tuščių vietų, ir paploti, kai pranešėjas ar kas kitas pradės ploti. O kai laikraščio ar radijo bei televiz. korespondentas paklaus tokį „deputatą", kaip jis jaučiasi tokiame forume, tai „deputatas" nemikčiodamas atsakys: „Aš labai laimingas(a), kad partija ir vyriausybė patikėjo tokias pareigas, aš rinkėjų neapvilsiu: grįžusi(ęs) dar geriau dirbsiu!" To „deputato" toks darbas, o diktatūroje reikalingi tik toki „deputatai". Kad taip yra, pakanka po sesijos paskaityti „deputatų diskusijas" ir matyti, kad ir respublikų PK I sekretoriai ir ministrų tarybų pirmininkai „diskusijose" kalba nieko bendra neturinčią kalbą su priimamu nutarimu, arba liaupsina pranešėją, nors ir žino, kad tas pranešėjas tik paskaitė kito (kitų) parašytą tą pranešimą arba, jei ministras, tai kalba apie savo krašto darbą. Iš anksto surežisuojama, kas, kuriuo metu ir ką Aukšč. Tarybos posėdyje kalbės.

Yra iš aukščiau KP nustatyta, koks % turi būti tarybose „darbininkų" deputatų. Todėl ypatingai apylinkės tarybose deputatų užsiėmimai klastojami, pvz., jei yra deputatas pensininkas, buvęs tarnautojas, tai rašo, kad darbininkas.

Žinoma, kandidatų pasiūlymas (tarybiškai — iškėlimas) negali būti organizacijoms paliktas, nes kandidatų tiek siūlomą, kiek renkama, tai esant laisvam siūlymui, jų pasiūlytų kelis kartus daugiau, negu reikia išrinkti. Dėl to ir reikalingi užkulisiuos „režisieriai", todėl viskas sklandžiai eina.

Dar gražiau! Yra tarybinių „mokslininkų", kurie „rinkimų metu" rašo, kad vieno kandidato rinkimas tai aukštesnė politinė pakopa, į

kurią TS jau įžengusi, o kapitalistinėse šalyse renka iš kelių kandidatų vieną, tai jos dar žemesnėje pakopoje! Kada TS buvo žemesnėje pakopoje, kai rinko iš kelių kandidatų, tai šie „mokslininkai" taip ir neturi supratimo, nes TS niekad nebuvo taip, nors tuos straipsnius pasirašo profesorius, docentas ir pan. Taip ir kyla klausims: už kokius „mokslus" jie tuos titulus yra gavę!? Tai mokslo profanacija!

Dabartinės lietuvių kalbos žodyne (Vilnius, 1972 m.) „filologai" išaiškino, kad žodis RINKTI reiškia (4) balsuojant skirti: Deputatus (net didžiąja raide DEPUTATAS, 667 p.). Vadinasi, ir filologai tarybinių „mokslininkų" keliais . . . Kitaip ir būti negali, — kitaip jie ne tokiose „filologų" kėdėse sėdėtų . . .

b. Balsavo 99,99%. Vakaruose daug kam nuostabu, kad TS už pasiūlytus kandidatus vis balsuoja 99,99% ar bent 99,98% turinčių teisę balsuoti! Ir daug kas bando aiškinti, kad balsuotojai bijo teroro, dėl to visi eina balsuoti! O TS veikėjai aiškina, kad liaudis pasitiki savo partija ir vyriausybe, todėl ji aktyviai dalyvauja rinkimuose. Anaiptol! Ir čia yra „gudrybių", nors jos labai paprastos. Žinoma, negalima pavadinti ir rinkimais, esant vienam kandidatui, nes nėra iš ko pasirinkti. Dar skambesnis pavadinimas tiktų — referendumas: jei neišbrauktas kandidatas, reiškia „taip", jei išbrauktas — „ne". Išbraukti bemaž negalima, nes daugumoje balsavimo punktų, reikia balsavimo kortelę įmesti visiems matant, o jei nubrauksi, tai „saugumo akys" įsidėmės ir tada — sudie, saulele.

Vis dėlto balsuoja 99,99%?! Tai labai paprastai! Pvz. per kaimą eina balsų rinkimo komisija, prieina sodybą, komisijos pirmininkas — vadovas klausia: „Ar šis balsuos?" Vietiniai, einantieji su juo, sako: „Ne". Tada jie neužeina į tą sodybą ir eina toliau — į sodybą, kurioje balsuos. Ir kai toje sodyboje gyventojai sumeta į urną savo balsavimo korteles, komisijos pirmininkas — vadovas į urną sumeta korteles ir visų tų, pas kuriuos nebuvo užėję. Ir vėl eina toliau, ir vis tas pats! Balsavimo patalpose ir kaime ir mieste — panašiai. Tėvų balsavimo korteles dažniausiai sumeta atbėgę jų mažamečiai vaikai. Kai jau baigiasi „balsavimo" laikas, tai komisija, patikrinusi sąrašus, nebalsavusių korteles sumeta patys, dažniausiai sumeta tas, kurio apylinkėje nebalsavęs yra. Po to nereikia nė balsų skaičiuoti: balsavo tiek, kiek sąrašuose įrašyta. Kad vis dėlto nebalsavusieji neplepėtų, skelbiama jog balsuota 99,99%, vadinasi, jau negalima sakyti, kad tai neteisybė, nes jo ir dar tokių kitų ir susidaro 0,01%.

Ar tai ne rinkimų parodija!? O kiek darbo pareikalauja, ypatingai iš mokytojų, bibliotekininkų ir k. — jiems uždedama pareiga surašyti turinčius teisę balsuoti, paveikti, kad atvyktų balsuoti- neatvykus,

lankytis į namus ir pagaliau tam nebalsavus, už jį „pabalsuoti"!

Viskas daroma, kaip vakaruose: mokyklose, įstaigų salėse prieš rinkimus kelioms savaitėms atidaromi vadinami „agitpunktai". Ten turi budėti žmonės. Pastatyti kandidatai atvyksta į tą agitpunktą, kuriame jis kandidatuoja. Su tokiais iš centrų kandidatais atvyksta ir jų agitatoriai, kurie nušviečia būsimo „deputato" politinę ir valstybinę veiklą. Tokiose sueigose įstaigose partijos sekretoriai su kadrų skyr. viršininku įsakinėja tarnautojams dalyvauti. Laikraščiuose tik ir rašoma apie kandidatus, jų laimėtus rodiklius gamyboje, apie jų patriotizmą ir atsidavimą partijai.

Žmonės kraipo galvas ir klausia, kam visas tas nereikalingas darbas ir išlaidos . . . Dar anksčiau, 1948-1956 m. anksčiausiai atvykusiems balsuoti buvo duodama geresnio maisto, fotografuojami . . . Visa tai daroma tam, kad užsienio ausys girdėtų, o akys matytų, jog T.S-goje yra demokratija ir aukštas piliečių sąmoningumas! O ši „tikroji demokratija" lygiai tokia pat, kaip Ispanijoje prie Franko: viena partija ir jos „parlamentas"! Juk taip. Tik Ispanijoje tiesiai be grimo, o TSRS — komunistiškai — suktai. Rezultatas tas pats, tik Franko nešaukė, kad ir T. S-goje tas pats, o TSKP ir milijonai propagandininkų plėšojasi, jog Ispanijoje viešpatauja fašizmas, despotas Franko užgniaužė „patriotų" veikimą. Tai didžiausias pasaulyje tironas! . . . O T.S-goje žmonės naudojasi visomis teisėmis, — tai tikroji demoratija socializmo šalyje.

Aišku, kaip sakoma, jog lašas po lašo ir akmenį prakala, taip ir TSKP propaganda savo padarė. — Kai ištremtas iš TSRS rašytojas Solženycinas Ispanijoj dėstė, kokias Ispanijos gyventojai turi laisves, o TS — ne, tai vienas Ispanijos veikėjas pasakė: „Šitokį žmogų tikrai reikia į konclagerį su aukštomis spygliuotų vielų tvoromis aptvertą uždaryti, kad jis iš ten neišeitų — galą gautų!" Taigi Solženycino nesuprato, nes jie neturi supratimo ir apie TS „laisves".

Kai Rodezijoje J. Smitas pareiškė, kad negrai galėsią būt renkami į parlamentą ir į kitus organus parinkti atrankos būdu, tai žurnalistas K. Požėra pasiskubino laikraščiuose parašyti: „Pasaulis šį būdą gerai prisimena!" Aišku, komunistui „atrankos būdas" gerai žinomas, nes TSRS šiuo būdu jau 60 metų renka ne tik „parlamentus", bet ir profsąjungų vadovaujančius asmenis, teisėjus ir kitus renkamus organus. Pasirodo, kad komunistai žino, jog tai ne demokratiška, žinoma, kitiems, o kai lygiai tai daroma TSRS, tai — tikra demokratija! Ši „demokratija" reikia rašyti kabutėse!

c. Kompartijos diktatūros įvedimas. Leninas 1918 m. kovo mėn. paskelbė šūkį: „Mokytis iš vokiečių!" Jis nusilenkė vokiečių organizacijai, apskaitai ir kontrolei, o 1921 m. jis dar tiksliau iškėlė

uždavinį: mokytis iš vokiečių valstybinio kapitalizmo, jį priimti visomis jėgomis, nebijoti diktatūrinių metodų, kad pagreitintų vakarietišką civilizaciją į Rusiją ir kvietė savo bendražygius nebijoti barbariškų priemonių prieš barbariškumą. Tas pats Leninas primetė Kronštato įvykius partijos viduje esantiems demokratiniams centralistams bei darbininkams ir partijos X suvažiavime pravedė dvi rezoliucijas: vienoje buvo reikalaujama nutraukti partijoj visokias grupuotes, priešingu atveju, šalinti iš partijos narių. Tada buvo nustatyta partijos vadovų diktatūra pačioj partijoj ir visoj šaly. Antroje rezoliucijoje buvo pripažinta opozicijos reikalavimas, kad profsąjungos kontroliuotų pramonę, prieštaraujančia marksizmo programai ir nesuderinama su komunistų partijos naryste. O 1919 metų partijos programoj šita profsąjungų kontrolė buvo vadinama garbingu uždaviniu. Tuo pačiu paties Lenino buvo atimtos absoliučiai visos teisės Tarybų Sąjungoje iš darbininkų klasės. Tokiu būdu per trejus su puse metų bolševikai galutinai davė savo nuosavą „revoliuciją" ir tik tokia viešpatauja ir šiandien, o ne demokratija.

Tas pats su kolūkiečiais, nors čia sprendžiama „pačių kolūkiečių susirinkime visi kolūkį liečią reikalai". Tai taip rašoma įstatuose, o gyvenime? Gyvenime — kaip KP įsako. Pvz. Kapsuko rajone buvo sujungta Daukšių kolūkis su Piliakalnio kolūkiu. Renkant sujungto kolūkio pirmininką, kolūkiečių susirinkime dalyvavo ir rajono KP aukštieji pareigūnai, tai jie pasveikino čia pat susirinkime prie visų susirinkusių kolūkiečių išrinktu pirmininku asmenį, už kurį tame susirinkime nė vienas kolūkietis nebalsavo! Sic! Ir nors po to streikavo kolūkiečiai ir skundus rašė aukštosioms KP instancijoms, bet veltui! Viskas liko, kaip rajono KP sutvarkė.

d. Valstybės aparato dualizmas. TSRS konstitucija, taip pat ir respublikų konstitucijos, o taip pat ir TSKP programa skelbia, kad aukščiausia valdžia yra Aukščiausioji taryba, na, o faktiškai? Pažiūrėkime: LTSR Aukščiausiosios Tarybos 1976 m. lapkričio 19 dieną priimtą įstatymą, kurio 1 str. parašyta: „Pritarti Lietuvos TSR Ministrų tarybos pateiktam Lietuvos TSR 1977 metų valstybiniam liaudies ūkio vystymo planui". Toliau 4 str. rašoma: „Pavesti Lietuvos TSR Ministrų Tarybai apsvarstyti Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Plano ir biudžeto šakinių ir jaunimo reikalų komisijų išdėstytus pasiūlymus ir pastabas dėl Lietuvos TSR 1977 metų valstybinio liaudies ūkio vystymo plano, taip pat deputatų pasiūlymus ir pastabas, pareikštas Lietuvos TSR Aukšč. Tarybos ketvirtoje sesijoje, ir priimti dėl jų atitinkamus nutarimus."

Šitas įstatymas yra juridinis absurdas: paskelbė įstatymu pateiktą planą ir čia pat (4 str.) skelbia — paveda Ministrų tarybai svarstyti pastabas savų (Aukšč. tarybos) komisijų ir deputatų. Vadinasi, negalėjo būt priimtas įstatymas, iki neišbaigtas svarstymas. Galėjo būti Ministrų t-bai pavesta paruošti to įstatymo vykdymo taisykles, o dėl pareikštų pastabų deputatų ir komisijų turėjo čia pat Ministrų tarybos nariai pasisakyti ir Aukšč. t-ba čia pat paskelbti savo sprendimą dėl padarytų pasiūlymų ir pastabų ir tik galutinai priimtą skelbti įstatymu. Ši Aukšč. Taryba tik tam ir buvo sušaukta. — Tai taip būtų demokratinėse valstybėse, o pas mus — kadangi „tikroji demokratija" — tai nesvarbu, kas svarstys, ar Aukšč. t-ba, ar Ministrų t-ba! Tuo labiau, kad matyt, Aukščiausia taryba jaučiasi per silpna priimti valstybinį planą!?

Dar „gražiau" — TSRS Aukšč. Taryba dėl sąjunginio plano irgi paskelbė įstatymu, kurio 1 str. pasisakė, kad pritaria TSRS Ministrų tarybos pateiktam 1977 m. TSRS valst. l. ūkio vyst. planui, atsižvelgdama į Sąjungos ir Tautybių tarybų plano ir biudžeto komisijų . . . (čia pat išvardina komisijas) . . . ir Jaunimo reikalų komisijų pataisas, o toliau 4 str. to „įstatymo" vėl paveda TSRS Ministrų t-bai dėl 1977 metų plano, minėtų 1 str. komisijų ir taip pat posėdžiuose deputatų pareikštus pasiūlymus ir pastabas apsvarstyti ir priimti dėl jų atitinkamus sprendimus (1976.X.31 laikraščiai).— Ar ne absurdas? 1 str. rašo, kad pritaria planui A. T., atsižvelgdama į pareikštas pastabas ir pasiūlymus, o 4 str. rašo, kad tas pastabas reikia apsvarstyti Ministrų t-bōj. Tas pats yra ir dėl biudžeto įstatymo — tokie pat straipsniai.

Iš šių LTSR ir TSRS Aukšč. t-bų priimtų „įstatymų" aišku, kad pagal TSRS valdžios nusistovėjusią praktiką Aukšč. t-ba nekompetentinga svarstyti iš esmės Ministrų t-bos pateiktus dokumentus, t.y., nekompetentinga juos keisti, nes taip yra visuose diktatūriniuose režimuose. Tas pats buvo ir Vokietijoje, valdant Hitleriui: reichstagas susirinkdavo išklausyti, ką pasakys vyriausybė — taip rašydavo laikraščiai. Taigi ir TS išlindo, kaip sakoma, yla iš maišo — tikroji valstybinė santvarka per A. T. „įstatymus" — TSKP diktatūra, nes tik toks „įstatymas" galimas prie jos, o ne demokratinėje valstybėje. Diktatūrinėje TSRS viską tvarko TSKP CK politinis biuras, o į jį įeina visi ministrų t-bos nariai, tai bemaž tas pats, kas ir biuras, todėl Aukšč. T-ba ir nekompetentinga taisyti už save aukštesnio organo nustatytą, kaip TS priimta vadinti, strategiją. Taigi Aukšč. Taryba posėdžiauja, bet galutinai nieko nepriima, o paveda Ministrų tarybai galutinai svarstyti, bet skelbia jau įstatymu.

Esant tokiai padėčiai — TSKP diktatūrai, kam reikalinga valdymo

aparato dualizmas: valstybiniam vadovaujamam aparatui lygiaverčiai PK toks pat skyrius (gal tik mažiau darbuotojų) irgi yra; jis gauna iš valstybinio aparato žinias ir jas suveda. Ar ne geriau, kad to KP skyriaus instruktorius vadovautų valstybinio aparato tokiam skyriui.

Tas pats ir su valstybės aukščiausia valdžia: visi ministrai priklauso TSKP CK Politiniam biurui, o posėdžiauja dviejose kėdėse: pvz. Podgornas ar Kosyginas, ar Ustinovas, ar Gromyka ir k., kai atsisėda vienoje kėdėje — jis AT prezidiumo pirmininkas, Ministrų Tarybos pirmininkas, gynybos ministras, užsienio reikalų ministras ir panašiai, o kai tie patys asmenys atsisėda KP CK kėdėse vėl svaryto tuos pačius klausimus. Žinoma, jei tai būtų daugpartinė santvarka, tada būtų suprantama tas dualizmas ir pateisinama, o dabar, esant KP diktatūrai, tas dubliavimas yra nesąmonė, bet viena aišku, kad tai daroma pasaulio akims apdumti!

Arba imkime Aukščiausiosios tarybos sesijos posėdžius, kuriuose spauduojama TSKP suvažiavimo svarstyti klausimai ir toje pačioje salėje, ir ta pati tribūna, ir tas pats „artistas" tribūnoje, o salėje ir prezidiume tie patys veikėjai — „deputatai", kurie TSKP suvažiavime sėdėjo, tik statistai — „deputatai" — kiti betgi statistai ir teatre ar cirke rolių nevaidina, — tai aišku tuo labiau ir šiame „forume". Viskas kaip liaudies vestuvėse: pirma — pagrindinė dalis — pas nuotaką, paskui pas jaunąjį, tačiau pagrindinė svita ta pati, o žiopsotojai — kiti. Juk taip?

Kam to reikia? . . . Lyg kad pasaulis nežinotų, jog TSRS valstybės galva ir diktatorius yra TSKP gen. sekretorius, TS maršalas L. I. Brežnevas. Portugalai nesvyruodami apsisprendė: „Ne, mes nenorime TS pavyzdžiu vienos partijos diktatūros". Taigi po tiek metų ylos maiše nepaslėpsi. Jei taip persitvarkytų ir pas mus, kiek biurokratizmo ir biurokratų sumažėtų, o kiek valstybė sutaupytų lėšų!

Pagaliau jau dabar ir JAV prezidentas nori pasimatyti su TSRS valst. VADOVU Brežnevu ir VFR kviečia atsilankyti Brežnevą. Pagaliau ir TSRS viduje jau cheminių įmonių vadovai savo padėkoje ir sveikinime Brežnevui jį vadina TSKP gen. sekretorium ir valstybės vadovu. Tai jau rodo, kad ir viduje ir užsienyje tai prigijo.

Žinoma, jei TSRS būtų tiek kariškai pajėgi kaip Rodezija, kurioj toks pat režimas kaip TSRS, tai būtų Kisingeris ne kartą aplankęs ir pareikalavęs valdžią perduoti liaudžiai, bet kadangi ji galinga, tai Rodezijai grasina, o TSRS . . .

Naujoje 1977 m. konstitucijoje matyt, dėl proletariato diktatūros akis atvėrė (atėjo į protą) Prancūzų komunistų partijos pažiūra, kad tokios diktatūros negali būti, kadangi proletariato diktatūros samprata

neatitinka jokią politinės valdžios realią formą . . . Vadinasi, dabar konstitucijos 6 str. įtraukta pagal Lenkų komunistų partijos patyrimą (žinoma, tai nieko nauja TSRS valst. gyvenime — tai faktiškai jau 60 metų tik be tokio straipsnio buvo): „Apsiginklavusi marksizmo-leninizmo mokymu, Komunistų partija numato generalinę visuomenės vystymosi perspektyvą, TSRS vidaus ir užsienio politikos linją vadovauja didžiai kuriamajai tarybinės liaudies veiklai, suteikia planingą, moksliškai pagrįstą pobūdį jos kovai už komunizmo pergalę." Tai kas dabar aukštesnis, ar TSKP ar AT (konst. 6 ir 108 str.str.)? Jau Stalinas buvo moksliškesnis-nuoseklesnis nei Brežnevas. Nors čia nieko nauja — užfiksuota veikusi 60 metų padėtis. Minėtu straipsniu aiškiai parodoma, kad TSRS TIKRAS šeimininkas TSKP, o tik vykdomosios valdžios viršūnė yra AT. Kaip, sakysim, pas dvarininką — jis šeimininkas, o ūkvedys valdo jo ūkį ir vykdo jo įsakymus. Jeigu TSKP gen. sekretorius bus ir AT prezid. pirmininkas, tai jis apjungs TSKP ir AT. Tada partija bus aukštesnė valstybiniuose reikaluose — politikoje, o AT tik spauduos part. nurodymus ir pasauliui skelbs, kad TSRS valst. vadovavimas priklauso taryboms

3. PROFESINĖS SĄJUNGOS

Profesinės sąjungos TSKP programoje, kaip jau minėjau, rašoma: „Per tarybas, profsąjungas (. . .) darbo žmonės aktyviai dalyvauja tvarkant valstybės reikalus, sprendžiant ekonominės ir kultūrinės statybos klausimus (16 pusl. progr.)". Tai gražbilystės burbulas: niekas tų prof. sąjungų neklausia, niekas su jomis nesitaria. Jei įmonėse reikia dėl ko nors pasisakyti, tai šaukiami atviri partiniai susirinkimai, kuriuose turi dalyvauti partiniai tos įmonės ir nepartiniai iš administracijos ir kiek iš darbininkų, iš kurių nori gauti paaiškinimų. Tokiame susirinkime balsuoti gali tik partiniai.

Įmonėse (organizacijose ir įstaigose) profsąjungos šaukia vieną ataskaitinį susirinkimą, kaip taisyklė, metų pabaigoje. Šiame susirinkime būna vietos komiteto ataskaita ir jame išrenka vykdomuosius organus: vietos komitetą, revizijos komisiją, sieninio

laikraščio redakciją, draugiškojo teismo teisėjus ir p. Pradžioje metų įmonių aktyvo ir profsąjungų šaukiami susirinkimai darbo socialistiniams įsipareigojimams einantiems metams priimti. Įmonėse (organizacijose ir įstaigose) profsąjungai vadovauja vietos komitetas, išrinktas per ataskaitinį sus-mą. Vietos komiteto rinkimai panašūs į jau minėtus tarybų rinkimus. Prieš šaukiant susirinkimą, vietos komiteto pirmininkas (jis dažniausiai KP narys) su tos įmonės (org. ar įstaig.) pirm. partinės organizacijos sekretorium eina pas tos įmonės vadovą (šis irgi komunistas) ir štai šita trijulė numato, kas turi būti išrinktas ateinantiems metams į v. komitetą, į dr. teismo teisėjus, revizijos k-ją, sieninio laikraščio redakciją. . . . Ta pati trijulė numato ir susirinkimui vadovauti prezidiumą. Iš anksto paruošiamas nutarimas; jis suderinamas su įmonės vadovu bei KP sekretoriumi. Susirinkime jis perskaitomas ir priimamas.

Noriu paminėti, kad Lietuvoje televizijoj buvo rodomas toks profsąjungų susirinkimas, vadinamos Petraičio artistų grupės. Vieną sykį kaip tik buvo parodyta šis profsąjungų susirinkimui derinamas nutarimas. Kai vietos komiteto pirmininkas perskaitė įmonės vadovui parašytą nutarimą, tai vadovui nepatiko, o čia netrukus ir susirinkimas turi įvykti . . . Tada pasiūlė pereitų metų nutarimą, kuris įmonės vadovui patiko ir jį priėmė jis ir susirinkimas. Bet netrukus ta Petraičio artistų grupė turėjo „iširti"

Kur yra didesnės įmonės, org-jos, įstaigos, tai susirinkime dalyvauja tik išrinkti įmonės padaliniuose (cechuose, brigadose ir p.) atstovai, tikriau sakant, to padalinio vadovo paskirti asmens, nes mažai kas nori dalyvauti jau iš anksto surežisuotuose susirinkimuose. Iš administracijos dalyvauja tik tie, kuriuos minėta įmonės trijulė numatė ir, jiems pasiūlius, padaliniai juos „išrinko", o kiti neturi teisės dalyvauti tokiose „konferencijose". Administracijos personalas, nors jį sudaro keli šimtai tarnautojų, savo atstovų nerenka: jie pavojingi, nes gali kritikuoti ne tik vietos komiteto veiklą, bet ir vadovaujančius asmenis.

Pastebėtina, kad kai kam atrodo, jog dalyvaujantieji susirinkime turi teisę išbraukti iš trijulės pasiūlytų asmenų į vietos k-tą ir savo įrašyti. Vadinasi, čia yra demokratiškas principas — išrinkti, ką nori. Deja, ne. Gali būti išrinkta tik tuo atveju, jei būtų iš anksto susitarta arba jei pasiūlytus asmenis susirinkime įtrauktų į kortelės-sąrašą; bet taip neleidžiama.

TSRS visasąjunginio profsąjungų centro taryba, kurioje yra TSKP CK statytiniai (daugiausia saugumiečiai) dalyvauja kai kuriuose Ministrų tarybos posėdžiuose, taip pat ir respublikose tas pats, bet tai nereiškia, kad profsąjungos masiškai dalyvauja valst. reikalų tvarkyme, kaip propaganda skelbia. Kad paprastų liaudies profsąjungų kas klaustų dėl darbo žmonių reikalų tvarkymo, tai diktatūrinėje santvarkoje negirdėtas dalykas ir nuo pradžios iki galo prasimanytas!

4. IŠNAUDOJIMAS IR NEMOKAMAS GYDYMAS BEI MOKSLAS

TSKP programoje rašoma, kad socializmas likvidavo išnaudotojų klasę ir priežastis, sukeliančias žmogaus išnaudojimą kito žmogaus (progr. 15, 46 ir 54 pusl.). Koks skirtumas darbo žmogui: ar jį išnaudoja žmogus, ar tą darbo žmogų išnaudoja valstybė? Darbo žmogui vistiek — išnaudotojas sėdi ant sprando ir jį išnaudoja. Juk išnaudojimas darbo žmogaus ir yra, kai už pagaminimą gaminio-produkto sumokama jį gaminusiam kapeikas, o gaminio savininkas (privatininkas ar valstybė), tą gaminį pardavęs, gauna didelį pelną (kaip pas mus mėgstama sakyti — pridedamąją vertę) ir tą pelną panaudoja ne darbo žmonių gerovei kelti, o kitiems reikalams, nieko bendro neturintiems su darbo žmonių gerove.

a. Per kiek laiko darbininkas uždirba automobilį kapitalistinėse šalyse ir TS. Buvęs VFR kancleris Brandtas savo atsiminimuose rašo: „Kai nuskridau į Krimą pas TSKP gen. sekretorių L. I. Brežnevą, tai besikalbant Brežnevas pasakęs, kad TSRS socializmas likvidavęs priežastis, sukeliančias žmogaus išnaudojimui kito žmogaus. Tada aš jam pasakiau taip: ... „išnaudotojo žmogaus vietą užėmė valstybė, kuri daugiau išnaudoja tą darbo žmogų."

Pažiūrėkime ir pamatysime, kad Brandtas teisus. Pasaulyje aukščiausias darbo užmokestis yra JAV, toliau eina VFR, Anglijoje,

Švedijoje, Prancūzijoje ir kitose. Pavyzdžiui, darbininkas už savo uždarbį, gaunamą per mėnesį, gali nusipirkti LADA tipo automobilį, kurio vertė 3.480 dol. ar tipo KRYSLER-ČAIKA, kurio kaina 4677 dol. (ne dėl to, kad jam būtų reikalingas, o tokios vertės daiktą, kad būtų galima palyginti uždarbį).

Lentelė Nr. 1.

Už kelių mėn. vidutinį atlygin.		
Kurios valstybės darbininkas	Lada tipo automobilį	Krysler tipo TS Čaika tipo automobilį
1. JAV darbininkas	4 mėn. uždarbį	5 mėn. uždarbį
2. VFR darbininkas	5 mėn. uždarbį	6 mėn. uždarbį
3. Anglijos darbininkas	9 mėn. uždarbį	13 mėn. uždarbį
4. TSRS darbininkas	44 mėn. uždarbį (jei bus 1980 m. pakelta 20% atlyg. ir jei Ladai nebus pakelta kaina)	

b. Santykis užmokesčio JAV ir TS. Kaip matyti iš 1975 metų ESPT biuletenio, iš Rytų Europos valstybių mažiausias darbo užmokestis TSRS. O kitose daug mažesnis darbo užmokestis negu Vakarų Europos kapitalistinėse valstybėse, pvz. Lenkijoje keturis kartus mažesnis negu VFR.

1975 m. vidutinis darbininkų mėnesinis uždarbis buvo:

TSRS — pagal Kosygino TSKP XXV suvaž. pranešimą — 142 rb.

VFR — paskaičiavus markę pagal rublio oficialų kursą — 600 rb.

JAV uždarbio dydis pareina, ar darbininkas dirba įmonėje, priklausančioje profsąjungų unijai (nesuprastina, kad tos įmonės yra profsąjungų). Tik jose dirbantieji priklauso profsąjungų unijai, kuri dirbantiesiems atstovauja derybose su tų įmonių administracija dėl darbo sąlygų, darbo užmokesčio... Tai šitokių įmonių daug didesnis darbo užmokestis, negu įmonėse, kur dirbantieji nepriklauso profs. unijai.

JAV dolerio perkamoji galia 1976-78 metais buvo maždaug lygi TSRS rublio perkamajai galiai, pvz. nebloga eilutė atsieina 58 doleriai; pas mus tokios negausi už tą kainą. Vaisiai taip pat daug pigesni.

Lentelė Nr. 2

JAV profesijos ar darbo pavadinimas	**JAV mėnes. uždarb. rb.**	**Galima TSRS apmokėti tokios pat profesijos darbuotojams**
Vienos cecho šlavėjos 1 mėn. uždarbis	1.063	15 šlavėjų mokant ir premijomis
Vieno suvirintojo 1 mėn. uždarbis	1.500	7,5 suvirintojų
Vieno fabriko buhalterių	1.350	6 vyriausi buhalteriai
Vieno techniko 1 mėn. uždarbis	1.050	9 toki technikai.

Lentelė Nr. 3

Nepriklausančių JAV profs. unijai		
J.A.V. profesijos ar darbo pavadinimas	**JAV mėn. uždarb. rb.**	**Galima TSRS apmokėti tokios pat profesijos darbuotojams**
Už vieno sargo-šlavėjos 1 mėn. uždarbį	650	9 toki sargai
Pradž. mokyklos mokytojo	715	7 toki mokytojai
Vidurinių mokyklos mokytojo	900	6 toki mokytojai
Uždarbio minimumas — Prancūzijoje 324 rubliai		
Uždarbio minimumas — Portugalijoje 120 rublių		
Uždarbio minimumas — TSRS 60 rublių.		

Mūsų laikraščiai 1975 m. rašė, kad mažiausias darbo užmokestis Europoje yra Portugalijoje. O užsienio radijas taip pat stebėjosi, kad Portugalijoje mažas uždarbis, nes mažiausias uždarbis per mėnesį tik 130 dolerių; tai 1976 m. pakėlė iki 160 dol.

c. Nemokamas gydymas ir mokslas. Labai garsiai ir išdidžiai visur šaukiama, kad pas mus nemokamas gydymas ir mokslas. Bet tai reikalo neišmanančių šneka. Juk pati valstybė gėrybių nekuria, o jas kuria darbo žmonės. Tai iš kur valstybė ima lėšų tiems „nemokamiems" reikalams? Trumpai kalbant, valstybė tas išlaidas apmoka gautais iš darbo žmonių tiesioginiais ir netiesioginiais mokesčiais. Tiesioginiai mokesčiai tie, kuriuos gyventojai sumoka į valst. iždą už savo pajamas — darbo uždarbį — kitaip tariant, pajamų mokestį: TSRS (tas pats ir LTSR) nuo 100 rublių mokama 8.20 rb mokesč., o virš 100 rublių uždarbio mokama 13% mokesčio. Be to, už uždarbį nevedę vyrai iki 50 m. amžiaus ar mergina, kai tik išteka, moka 6% mažašeimių mokesčio. Taip pat sumokama už radiją ir televiziją mokesčius, įskaitytus į pardavimo kainą — perkant tuos aparatus. Mokama mokesčiai už automobilius, už sodybinius sklypus, draudimo mok. už trobesius ir p.

Netiesioginiai mokesčiai pirkėjui nežinomi ir nematomi. Jie įkalkuliuoti į mažmeninę prekės kainą, kurią sudaro:

1. fabriko gaminio savikaina, į kurią įeina ir fabriko pelnas ir mokesčiai, sumokėti valstybei,
2. sandėliavimo išlaidos tiek fabrike, tiek ir prekybinėse bazėse,
3. transporto išlaidos,
4. prekybos įstaigų, parduotuvių ir jų personalo išlaikymo išlaidos,
5. dar pelnas, ar kaip mūsų literatūroje vadinama, pridedamoji kaina.

Vienas LTSR plano komisijos ar Finansų ministerijos skyriaus viršininkas, aiškindamas apie LTSR biudžeto pajamas, teigė, kad iš gyventojų surenka valstybė, rodos, tik apie 258 milijonus, o biudžeto pajamos prašoka 2 milijardus pajamų; tai kitą dalį sumoka fabrikai. O kaip matome iš aukščiau duotos prekės mažmeninės kainos, fabrikui ir pelną ir jo sumokėtus valstybei mokesčius, gyventojas, pirkdamas prekę, juos sumoka netiesioginių mokesčių pavidalu. Tokių „išminčių", kaip tas darbuotojas, pas mus labai daug.

Kad būtų aiškiau, imkime pavyzdžiu ir matysimė, kad mažinimas prekybinių kainų, kaip buvo, sakysim 1977 m. nuo sausio mėn. 5 d., yra susidariusios konjuktūros išdavos, o ne TSKP CK malonė. Visame pasaulyje, o ir pas mus, nežiūrint, kad pas mus socializmas (nors

Marksas mokė, jog prie socializmo turi būt kitaip) kapitalistinėse valstybėse prekių kainos pareina nuo pasiūlos ir paklausos, t.y., jei prekių pareikalavimas yra didelis, o jų pagaminama mažai, tai tokių prekių mažmeninėje prekyboje kainos didės, jei prekių prekyboje pagausėja, o jų pirkimas (paklausa) tiek nepadidėja, tai jos atpinga, kad išpirktų, nes prekes laikyti sandėliuose yra nuostolinga. Tas pats yra ir TSRS valstyb. prekyboje: prekių kaina pareina nuo paklausos ir pasiūlos santykio. Ir taip, sakysim, menkniekis yra magnetofono juostelės, kurios ir 1977 m. atpigo. Pvz. anksčiau juostelės 10 tipo 525 m buvo kaina 10,65 rb. 1974 m. ją sumažino iki 7,5 rb. o 1977 metais — iki 5,75 rb. Ir nors jos per 3 metus mažmeninė kaina sumažėjo 46%, bet jas vis tiek valstybė parduoda su pelnu, ir tol mažins kainą, kol jau valstybei neapsimokės daugiau mažinti, tada mažins gamybą. Kitaip tariant, mažinama kaina ne deficitinių prekių; deficitinių kainos nemažinamos, nors ir socialistinė valstybė, bet imama kiek galima iš tarybinio gyventojo išplėšti. Pvz. automobilio „Zaporožec" savikaina fabrikui 650 rb., o parduodama už 3500 rublių. Vadinasi, mėgėjas sumoka netiesioginių mokesčių 2.950 rublių. Arba aut. „Žiguli" VFR gyventojui TSRS valstybė parduoda už 2.200 rublių, o tokį pat TSRS darbo žmogui už 5.600 rublių, nors VRF sumoka TSRS muito gerą sumą. Taip, kad kur galima ir kiek galime — spaudžiame iš darbo žmogaus.

Visi mokame „nemokamam mokslui ir gydymui", nežiūrint, kad ir mūsų nieks nesimoko ar nieks nesigydo. Viskas liaudžiai, o tas VISKAS tai kuo daugiau iš tos liaudies išspaudus, kad ne tik visas išlaidas ji apmokėtų, o iš kuo daugiau pridedamosios kainos gautų.

Kad taip yra, pabandykime palyginti buv. nepriklausomos Lietuvos žmonių pajamas su dabartiniu LTSR darbo žmonių gyvenimu, nors nepriklausoma Lietuva gyvavo tik 22 metus, o LTSR štai jau 33 m. ir turint galvoje tai, kad Lietuva atsikūrė — pasiskelbė nepriklausoma, kai I-jo pasaulinio karo buvo daug daugiau sunaikinta, nei šiame kare ir kad po nepriklausomybės paskelbimo ją puolė „taikos" rusų armija iš rytų, iš pietų lenkų ir net iš šiaurės latvių. O vis dėlto „taikos" armiją nubloškė už Dauguvos ir Lenkijos — nuo Širvintų už Vievio; ir vis tik TSRS per 60 metų neduoda liaudžiai to, ką davė tik susikūrusi nepriklausoma Lietuva. Pažiūrėkime.

Anais laikais tarnautojams buvo mokamas atlyginimas:

1) pagrindinis pagal kategorijas — (Vyr. žin. 1924 m. Nr. 165/1135)
2) vaikų iki 14 metų pried. 10 lt. mėnesiui,
3) butpinigiai: neved. Kaune 10% pagr. algos, Klaipėdoje 15% algos,

Vedusiam Kaune 15% algos, Klaipėdoje 20% algos (Vyr. žin. 1924 m. Nr. 165/1153).

4) trimečių priedai kas trys metai 10% pagr. atlyg. virš 15 metų tarnybos (Vyr. žinių 1922 m. Nr. 88/751).

5) Švenčių: Kalėdų ½ algos ir Velykų — ½ alg. (Vyr. žin. 1922 Nr. 88/751),

Trimečių priedai nuo 1931 m. sausio 1 d. buvo sustabdyti mokėti; tie tarnautojai, kurie ligi 1930.XII.31 yra jau įgiję teisę į trimečius, gavo juos ir toliau (Vyr. žin 1931m. Nr. 372/2542). Tai ano laiko krizės pasekmės. Įstatymas nebuvo visai panaikintas, o tik sustabdė mokėjimą tiems, kurie jo negavo.

Valstybės ir savivaldybės tarnautojai jokių mokesčių iš gaunamo atlyginimo nemokėjo. Tai visai logiška: kuriems galams, kaip TSRS, laikyti spec. tarnautojus mokesčiams išskaitinėti. Tai savęs apgaudinėjimas, daugiau nieko.

Bet buvo Lietuvoje atskaitoma iš tarnautojų atlyginimo 6% į pensijų fondą. Vaikų priedas buvo mokamas tiems tarnautojams, kurių brutto atlyg. buvo nedidesnis kaip 550 litų mėnesiui, o jei abu tėvai dirbo, tai jei abiejų brutto atlyginimas neprašoko 550 lit. mėnesiui.

Maistas anais laikais, skaitant 1 litą lygu 1 rub., buvo pigesnis negu LTSR, pvz. jautienos kg buvo 0,60 lito, o gyva žuvis kg 0,60 lito; sviestas turguje vasaros metu kg 1,5 lito, rudenį bulvių 50 kg turguje 1-1,5 lito; vietiniai vasariniai batai 8-20 litų, importiniai: moteriški krokodilo odos 25 lit.; čekiški vyriški chromo 32-40 litų pora.

Butai buvo daug brangesni, bet dauguma tarnautojų turėjo pasistatę savo namus, nes Žaliakalny, Aleksote, Šančiuose, Panemunėje, Vilijampolėje, Petrašiūnuose — vis tai anais laikais statyti namai tarnautojų ir darbininkų.

d. Gydytojų ir inžinierių atlyginimas Lietuvoje ir LTSR. Taigi dabar palyginkime LTSR (o tuo pačiu ir TSRS) mokamą atlyginimą inteligentams su mokėtu atlyginimu Lietuvoje, skaitant vieną litą ligu 1 rubliui. Paimkime tik baigusį gydytoją ir inžinierių. — Anuomet jie ir viens ir kits gavo atlyginimą pagal XI kategoriją, tai buvo mažiausias šių specialybių atlyginimas — gydytojas asistentas ir rajono gydytojas ir inžinierius Kaune gavo:

1) pagrindinis atlyg. mėnesiui — 450 litų,
2) butpinigių 10% pagr. atlyg. — 45 litų.
Viso per metus 495 x 12 lygu 5940 lt.
3) Velykų-Kalėdų priedai — 450 lt.
Iš viso per metus — 6.390 lt.

4) atskaitę į pensijų fondą 27 x 12 — 324 lt.
Gavo per metus į rankas 6066 lt.
5) buto pabrangimas 45 x 12 — 540 lt.
Iš viso gavo 5526 lt.

Dabar LTSR toks gydytojas ar inžinierius, jaun. mokslinis bendradarbis 95-100 rublių. Tai jo atlyginimas:

1) pagrindnis atl. mėnesiui — 100 rb.
2) atskaito pajamų mokesčio — 8,20 rb.
3) mažašeimių mokesč. — 6,— rb.
profsąjungai — 1 rb.
Gauna per metus 84,80 x 12 lygu 1018 rb.

Taigi jie dabar sumoka „nemokamam gydymui ir mokslui" 4.508 rublius, o pragyvenimui gauna 1018 rublių per metus!

Mūsų laikraščiuose rašoma, kad aukštąjį mokslą baigęs specialistas valstybei atsieina apie 7000 rb., tai jis per pusantrų metų ir sumoka, o moka ir mokės, kol dirbs.

Be to, Lietuvoje gydytojas užsiiminėjo privatine praktika, tai nors pradžioje ir mažiau uždirbdavo, bet 300-400 litų mėnesiui uždirbdavo. Dabar sakoma, kad jis turįs antraeiles pareigas. Tai tiesa. Bet jis tegu uždirba dar 50 rb. mėnesiui, na, o inžinierius? Ar jis gali gyventi, gaudamas į rankas 85 rublius? Tai tik šykštus maistas, o kur apsirengimas, apavas? Kas jam nupirks?

e. Medicinos seserų atlyginimas. Pas mus trūksta medicinos seserų. Palyginkime su Lietuvos med. sesers padėtimi, dirbusia Kaune.

Lentelė Nr. 4.

	Lietuvos	**LTSR**
1. Pagrindinis atlyg. mėn.	200 lt.	65 rb.
2. Butpinigių 10%	20 lt.	—
3. Atskaito į pens. fondą	12 lt.	—
4. Atskaito profsąjungai	— 208x12 lygu 2496	0,60 rb 64,40x12 lygu 773
5. Kalėdų-Velykų priedas	200	—
Viso metams	2696 lt	773 rb
Minus buto pabrang.	480 lt	—
Per metus atlyginimo	2216 lt.	773 rb.

Taigi LTSR gauna per metus 773 rb., o 1443 rb. sumoka nemokamam gydymui ir mokslui. Jeigu ji dirbs 2-jose pareigose ir gaus per metus už 1,5 etato, — sudarys 1,160 rb. (iš jų dar mokesčių atskaitys), o nemokamam mokslui ir gydymui sumokės 1056 rb., t.y., bemaž tiek, kiek gautų dirbdama 9 val. per dieną.

f. Sargų atlyginimas. Dar pabandykime palyginti pačią žemiausią proletariato kategoriją.

Pagal veikusį Lietuvoje Valst. tarnautojų atlyginimo įstatymą I priedą (V.Ž.1925m.Nr.178/1226) I kategorijai priklausė visose įstaigose: sargas, kiemsargis, tarnas, vežėjas, sargas-vežėjas, pasiuntinys, panaktinis, valytojas, ligonių slaugytojas ir kiti. Paimkime valytoją ir ligonių slaugytoją. Pažiūrėkime jų darbo užmokestį.

Lentelė Nr. 5

	Lietuvoje	LTSR
1. Pagrindinis atlygin.	150 Lt.	60 rb.
2. Atskaitė į pens. fondą	9 Lt.	—
3. Profsąjungai	—	0,60
Butpinigių neimsime, nes butas buvo brangesnis 141x12 lygu 1692 Lt.		713 rb.
4. Kalėdų, Velykų pried.	150 Lt.	
Viso per metus	1842 Lt.	713 rb.
Jeigu LTSR dirbs 9 val. (1,5 etato)		357 rb.
Iš viso per met.	1842 Lt.	1070 rb.

Ligonių slaugytojas, dirbdamas normaliai, gautų per metus 713 rb., o nemokamam gydymui ir mokslui sumokėtų 1129 rb., o dirbdamas 1,5 etato už nemok. gydymą ir mokslą mokėtų vistiek 772 rb. per metus.

g. Pensijos LTSR ir nepriklausomoje Lietuvoje. Tas pats ir su pensijomis (V.Ž. 1926m. Nr. 221/1443). Pagal įstatymą išeiti į pensiją galėjo kiekvienas, išdirbęs valstybinėje ar savivaldybės tarnyboje 25

metus, nežiūrint amžiaus. Sakysim, išdirbo žmogus 25 metus, turėdamas 43 metus amžiaus ir galėjo jau gauti pensiją. Jei dėl sveikatos susilpnėjimo, — galėjo išeiti po 20 metų darbo.

Lentelė Nr. 6

	Pensija nuo atlyginimo	Pensijos dydis ištarnavus metų			
		20	25	30	35
LTSR					
Ligonių slaugytoja	60	45	45	45	45
Valytoja	60	45	45	45	45
Med. sesuo	65	45	45	45	45
Lietuvoje					
Ligonių slaugytoja	150	75	90	105	112,5
Valytojas su trim trimečiais	195	97,5	117	136,5	146,25
Med. sesuo	200	100	120	140	150
Med. sesuo su 3 trimeč.	260	130	156	182	195

b. Pensijos JAV. Kapitalinėstinėse Vakarų valstybėse ir pensijos daug didesnės negu TSRS. Pavyzdžiui, JAV pensijos visiems, sulaukusiems 65 metų amžiaus mokamà, nežiūrint, ar jis kur nors dirbo ar ne.* Taip pat mokama valstybinė pensija ir privačiose įmonėse dirbusiems darbuotojams. Tik jei dirbęs tokioje įmonėje, kurios dirbantieji priklauso profsąjungų unijai, tai į pensijų fondą lygiomis dalimis moka ir įmonė ir dirbantysis, o išeidamas į pensiją, gauna valstybinę pensiją ir iš įnašų įmonės ir darbuotojo. Pvz. prieš kelerius metus buvo atvažiavęs į Lietuvą inžinierius, baigęs Kaune universitetą ir dirbęs JAV vienamе

* Matyt autorius gavo neužtenkamai duomenų apie JAV pensijas, nes nedirbusiųjų arba mažai dirbusiųjų gaunamas pašalpas palaikė irgi pensijomis. Red.

privačiame automobilių fabrike, išėjęs į pensiją gavo, perskaičiavus pagal oficialų kursą dolerių.

Lentelė Nr. 7

1. Valstybinę pensiją virš	rublių 230,—
2. Žmonos išlaikymui ½ tos pens.	rublių 115,—
3. Iš įnašų įmonės ir jo	rublių 365,—
Iš viso	Rb. 710,—

LTSR būtų gavęs ne daugiau kaip 120 rb. ir jokių priedų žmonos išlaikymui. Taigi išnaudotojiškoj kapitalistinėj valstybėj gauna 3,4—6 karto didesnes pensijas, negu pas mus socialistinėje. Be to, tarnaudamas įsigijo namą, o taip pat ir sūnui ir dukrai po namą.

Ką čia bekalbėti apie Vakarų kapitalistines valstybes, jei TSRS per bemaž 60 metų ne tik nepasiekė nepriklausomoj (kapitalistinėje) Lietuvoj prieš 42-44 metus nustatyto valstybės tarnautojams atlyginimo (lent. Nr. 3) ir TSRS tas atlyginimas dabar yra 3-5,5 karto mažesnis.

Įdomu, jei Marksas ir Leninas būtų prikeltas iš kapų ir būtų parodyta jiems šitos analizės-palyginimai, ką jie pasakytų apie jų mokslu tvarkomos valstybės mokamus savo inteligentams atlyginimus. Ar jie neprakeiktų ir tokią santvarką ir jos kūrėjus bei vykdytojus?!

Tuo tarpu TSKP gen. sekretorius Brežnevas Prancūzijos televizijai 1976.X.5 kalbėjo: „Partija Tarybų Sąjungoje vienija priešakinę sąmoningiausią ir aktyviausią darbininkų klasės, valstiečių ir inteligentijos dalį. Ji nustato savo politiką, remdamasi moksline pažiūra, giliai išstudijavusi realius gyvenimo poreikius, žmonių reikmes (. . .). Aukščiausia partijos veiklos prasmė — viskas liaudžiai, jos gerovei ir laimei" (1976.X.6 laikrašč.).

Tai panegyrika! Viską daro ne partija, o centro komitetas. Kas jau ten iš jų yra mokslininkai? Vienas „mokslininkas" tai teisingumo ministras, kuris savo „mokslišką" straipsnį parašė apie Bukovskio „kriminalinį" nusikaltimą. Žinoma, jų visų „mokslišKumas" ir „viskas liaudžiai, jos gerovei ir laimei" jau buvo aišku iš aukščiau duotų palyginimų su vakarų valstybių liaudies gyvenimu. TSKP savo liaudį

bemaž 60 metų dvasina ir dar kalba, kad viskas tai jos laimei. Gera „laimė", kai pažiūri į kapitalistinėse valstybėse gaunamus atlyginimus aukščiau parodytose lentelėse. Tai, gerb. gen. Sekretoriau Brežnevai, kas teisus, ar Tamsta ar Brandtas? Kur darbo žmogaus išnaudojimas, ar kapitalistų valstybėse, ar TSKP diktatūros ir hegemonijos socialistinėj

i.. **Pragyvenimo soclenktynės.** Mes, lietuviai, TSRS liaudies reikmėms ištirti siūlome komunistišką metodą. Štai jis. — Tegul TSKP CK trys sekretoriai paskelbia tarp savęs soclenktynes — mėnesį gyventi tik iš baigusio aukštąjį mokslą inžinieriaus, dirbančio TS moksliniame institute jaunesniuoju moksliniu bendradarbiu, gaunančiu atlyginimo per mėnesį neto 85 rublius. Soclenktynininkai turi vesti visų išlaidų žurnalą, kuriame surašo turėtas išlaidas: metro-autobusais pravažiavimo po miestą, laikraščiams, knygoms, žurnalams, pusryčiams-pietums-vakarienei, draugų-bendradarbių gimtadienių šventėms —pasveikinimams, kinui, muziejų lankymui, teatrų, cirkų, sporto žaidynių lankymui, kojinėms, tualeto reikmėms, bendrabučio (pagal taksą) ar privataus buto samdymo išlaidas (pagal mieste nusistovėjusią kainą už kambarį), batų ir drabužių remontui, už bilietus į filharmonijos ir kitus koncertus, naujų baltinių ir reikmenų pirkimui, radijo tranzistoriui, barzdai skustis mašinėlei, vaistams, skalbimui, knygoms ir kitiems reikalams, o taip pat išvesti pinigų likutį ir paskaičiavimą, po kiek laiko jis galės iš savo uždarbio pakeisti tėvo pirktą eilutę, žieminį ir rudeninį apsiaustą bei batus. Ar turės su tėvo pirktu apsirengimu ir į kandidato disertacijos gynimą eiti? Po to soclenktynininkai turėtas išlaidas turi sukoreguoti taip, kad joms užtektų med. sesers ar slaygytojos gaunamo per mėnesį 60-65 rub. atlyginimo ir po šio dar jas apkarpyti, kad užtektų visoms išlaidoms med. seserei ar slaugytojai, esančioms jau pensijoj ir gaunančioms 45 rub. pensijos per mėnesį.

Paskelbus soclenktynių nugalėtoją, paskelbti visa tai (papunkčiui išlaidas) spaudoje ir sušaukti TSKP CK, Aukšč. Tarybos prezidiumo, Ministrų tarybos ir VPSCT posėdį, kuriame pagal soclenktynininkų duomenis, pagal moksliškos analizės žmogaus reikmėms nustatyti dydžius minimalių uždarbių. Tada galėsite sakyti, kad partija giliai, remdamasi moksline pažiūra, išstudijavusi realius gyvenimo poreikius ir žmonių reikmes.

k. Darbininkų darbo užmokestis LTSR ir Lietuvoje. Dabar pažiūrėkime Lietuvoje privačių įmonių darbininkų uždarbį, mokėtą prieš 37 metus, palyginant su 1975 met. mokėtu uždarbiu TSRS (taip pat ir LTSR).

Tada vidutinis Lietuvoje darbininko mėnesinis uždarbis buvo 146 litai mėnesiui (Liet. stat. metraš. 1938 m. 166 psl.). Darbo pajamos nuo mokesčių buvo atleidžiamos (V.Ž. 1932m. Nr. 388/2668 — 12 str.):

Lentelė Nr. 8

	Nuo uždarbio sumos per metus	
	Kaune	Kitose vietose
1) mokesčio mokėtojui	2400 Lt.	1800 Lt.
2) jo išlaik. šeimos nariui a) žmonai ar vyrui	960 Lt.	720 Lt.
b) kiekvienam šeim. nar.	480 Lt.	360 Lt.
3 asm. šeima per met.	3840 Lt.	2880 Lt.
3 asm. šeima per mėnesį	320 Lt.	240 Lt.
4 asm. šeima per mėnesį	360 Lt.	270 Lt.
5 asm. šeima per mėnesį	400 Lt.	300 Lt.

Iš to matome, kad valstybinių mokesčių pats darbininkas, jei jis neturėjo šeimos, nemokėjo, gaudamas darbo užmokestį iki 200 litų mėn. (jei dirbo Kaune), jei dirbo kitose vietose ir jei uždirbo iki 150 litų.

TSRS šiuo atžvilgiu turi mokėti kiekvienas, jei per mėnesį uždirba daugiau kaip 70 rublių: nuo 100 rublių mėnes. 8,2 rb., kas per 100 rb. — 13%, jei išlaikytinių turi ne daugiau 3, jeigu daugiau, tai šiek tiek mokestis mažesnis, bet tokių mažai atsiras, nes dažniausiai turi 1-3 vaikus.

Anais laikais privačių įmonių darbininkai turėjo mokėti ligonių kasai lygiomis dalimis su įmonės savininku, dėl to darbininkui nereikėjo mokėti ne tik už gydymą, bet ir vaistai buvo nemokamai duodami. Taigi darbininkas, jei uždirbo į mėnesį 100 litų, mokėjo ligonių kasai 2,70 lito, ligi 150 litų mokėjo 3,90 lt., iki 200 — 5,40 lt. ir t.t. (Ligonių kasų įst. V.Ž. 1934 m. Nr. 434/3033 § 84).

Pagal Kosygino pranešimą TSKP XXV suvažiavime, TSRS darbininko 1975 m. vidutinis uždarbis per mėnesį buvo 142 rb.

Lentelė Nr. 9

	Lietuvoj	TSRS ir LTSR
1) darbininkas vidut. per mėnesį uždirbo	146 Lt.	142 rb.
2) išskaičiuodavo mokesčių: a) pajamų	—	13,66 rb.
b) ligonių kasai	3,90	—
c) profsąjungai	—	1,40
gavo	142,10	126,94
Išskaitė mažašeimių mok., jei neturėjo vaikų	—	8,52
Nevedęs gavo	142,10	118,42

Ar nekeista, kad kapitalistinėje Lietuvoje, kaip matėme iš lentelės Nr. 9, prieš 37 metus darbininkas uždirbdavo daugiau, negu dabar TSRS (ir LTSR). Galime tik įsivaizduoti, koks jo uždarbis buvo TSRS prieš 37 metus! O Lietuvoje, kaip matėme, pilnas medic. gydymas nemokamas (ir vaistai!) buvo!

Susirgusiems nariams kasa nemokamai duodavo tokią medic. pagalbą (Lig. kasų įst. 17 §):

1) pirmąją medicinos pagalbą,
2) ambulatorinę medic. pagalbą,
3) gydytoją ligoniui lankyti,
4) gydymą ir laikymą ligoninėje,
5) vaistų, tvarstomąją medžiagą ir gydymo reikmenis,
6) gimdymo pagalbą,
7) dantų gydymą.

Privačių įmonių darbininkams nebuvo mokama pensijos, ir butai buvo brangesni. Bet užtat maistas buvo pigesnis, negu LTSR, ir jo buvo perteklius. Netaip, kaip dabar, kada darbininkui tenka maistą pirktis turguje, nes jis negali būti darbingas maitindamasis pusiau gyslų virta dešra. Netgi per spalio revoliucijos ir N. metų bei Gegužės 1-sios šventes tik tuo turi pasitenkinti. Dabar turguje reikia mokėti žymiai brangiau, nei parduotuvėje perkant.

Žinoma, dabartinis propagandistas pasiskubintų pridurti: „Užtat dabar yra poilsinės kurortuose!" Taip, yra, tik ne visiems. — Įmonės iš 25 dirbančiųjų gauna vieną kelialapį. Vadinasi, kas 25 metai tektų kiekvienam. Bet yra turinčių pirmenybę: partijos biuro nariai, vietos komiteto nariai, aukštesni pareigūnai ir t.t. ir t.t. Pagaliau Lietuvoje gaunama į Esintukį, mineral. vandenis, Petigorską ir kit. Bet tai kelionės išlaidos bemaž pusė algos, o jei mažiau apmokamų, tai ir daugiau. Gaudamas tokį „darbo užmokestį", — iš vietos nesijudink. Bet visa gerkle šaukiama, kad viskas liaudžiai, atseit, kadangi viskas, tai ir didžiausias išnaudojimas, ir tas liaudžiai . . .

Dabar pažiūrėkime, kaip turėtume gyventi ir ką uždirbti pagal TSKP programą.

5. DARBO SAVAITĖS TRUMPINIMAS

TSKP programoje sakoma, kad per ateinančius 10 metų (1961-1970) bus pereita į šešių valandų darbo dieną — turint vieną poilsio dieną per savaitę, arba į 35 valandų darbo savaitę — turint 2 poilsio dienas. Antrąjį dešimtmetį (1971-1980) bus pradėta pereiti dar į trumpesnę

darbo savaitę. TS pasidarys trumpiausios pasaulyje ir kartu našiausios ir aukščiausiai apmokamos darbo dienos šalis. Visų darbininkų ir tarnautojų atostogos bus pailgintos iki 3 savaičių, o ateity — iki mėnesio (progr. 106 p.).

Bet 20-mečio liko bemaž tik 3 metai ir niekas nemano šiuo klausimu imtis kurių nors žygių. Atvirkščiai, — kad įmonės planus vykdytų, tai darbuotojai labai dažnai dirba savaitėje ne 41 valandą, o daugiau, dirba net ir poilsio dienomis.

Kai išeina valstybinės šventės prieš išeigines dienas ar po jų, ir susidaro viso 3-4 dienos kartu išeiginių, tai TSRS ministrai rašo savo pavaldžioms įmonėms, kad švęstų 2, daugiausia 3 dienas, o likusias dirbtų, nes darbininkams atlyginimas sumažėtų, ir už tas dienas duotų pailgintas atostogas. O iš TSRS naujosios konstituccjos 41 str. matyti, kad jau ir nemanoma trumpinti 41 valandos darbo savaitės. Taigi tą TSKP programos dalį, kaip ir ją visą, tenka užmiršti.

O dėl „aukščiausiai apmokamos darbo dienos šalyje", tai jau matėme iš ankstesnio skyriaus, kad išsivysčiusių šalių TS kelis kartus mažiau apmokama darbo diena. Tiesa, 1976 m. pabaigoje skaitėme laikraščiuose, kad TS nutarė padidinti šiame penkmetyje negamybinėse liaudies ūkio šakose dirbantiems vidutiniškai apmokamų kategorijų darbininkams ir tarnautojams, gaunantiems minimalų darbo užmokestį. Kad šis padidinimas esą palies 100 milijonų darbuotojų ir per metus jiems padidėsiąs atlyginimas apie 14 milijardų rublių. Tai išeitų, kad vidutiniškai vienam padidės mėnesiui 11,67 rublio. Tai elgetiškas padidinimas, turint dėmesy, kad šių darbuotojų yra elgetiškas atlyginimas — 60, 65, 70, 80 rb. mėnesiui. Tiek uždirbant galima tik skurdžiai pramisti, tuo tarpu dar reikia ir apsirengti, ir apsiauti. O kur dar kiti reikalai, kultūrinės reikmės.

Dar nežinia, kada pradės didinti, o jau štai paskaičiuota, kiek bus išmokama! Kam? Vienas atsakymas: „Žiūrėkite, kapitalistinėse valstybėse didinti dabar, esant krizėms, neleidžiama, o mes štai milijardais padidiname!" O kada?

Nepriklausomos Lietuvos (1918-1940 m.) valstybinių ir savivaldybinių įstaigų, organizacijų ir įmonių darbuotojų atlyginimų lentelė (Litais)

1. Sargas, kiemsargis, tarnas, vežėjas, sargas-vežėjas, pasiuntinys, panaktinis, valytojas, ligonių slaugytojas, laborator. jaun. tarnautojas, gyvulių šėrėjas, gyvulių prižiūrėtojas, indų plovėjas, skalbėjas, krosniakūrys, paprastas darbininkas, mokinė į medicinos seseris II eilės, kepėjas, remonto darbininkas

2. Kurjeris, šveicorius, vyresnysis sargas, centrinio šildymo krosniakurys, vyresn. darbininkas, virėjas, siuvėjas, vyresn. slaugytojas, laborant., sanitaras, kurjeris-šveicorius, laboratorijos tarnautojas, duonos kepėjas, skyriaus slaugytojas, bendrabučio šeimininkė, aukšt. kultūrtechnikų mokyklos sargas, iešmininkas, sankrovos prekių dalintojas, pliekėjas (geležinkl.), kelio tarnybos dailidė, kelio tarnybos tepliorius, kūrikas, plombuotojas, ligoninės budėtojas, garvežių plovėjas, telegramų nešiotojas, telegrafo darbininkas II eil., laiškininkas II eil., tepėjas ir krosniakūrys garvežiuose, konduktorius II eilės, vagonų palydovas ir vagonų šildytojas

3. Kalvis, stalius, šaltkalvis, dailidė, ligoninės vyr. darbininkas, prievaizdas, med. sesuo mokinė I eilės, stiklius, kuopos seniūnas II eil., telegrafo darbininkas I eilės, vyr. iešmininkas, sukabintojas, stogų dengėjas, kaminkrėtys, vyr. garvežių plovėjas, laiškininkas I eil., konduktorius I eilės, siuvėjas II eilės.

4. Vairuotojo padėjėjas, dezinfekatorius, raštininkas II eil., policininkas, ligoninės skalbinių priežiūrėtojas, šeimininkė-siuvėja, mokinys laborantas, elektrotechnikas, telefonininkas II eil., telegrafininkas II eil. tekintojas, telegrafo šaltkalvis, sandėlininkas, teismo pasiuntinys.

5. Braižytojas II eil., akušerė, masažistas, gailestingoji sesuo, raštininkas, mašininkė II eil., telefonininkas, rentgeno technikas, ligoninės šeimininkė, mechanikas, bendrabučio vyresnysis virėjas, stalius.

Lentelė Nr. 10

Kategorija	I II III			20 m. jei toliau dėl sveikatos nedirba	25 m.	30 m.	35 m.
	1, 2 ir 3 metai	4, 5, 6, metai	7, 8 ir 9 metai				
I	150	165	180	90	104	126	137
II	160	176	192	96	115,2	133,4	144
III	170	187	204	102	122,4	142,8	153
IV	180	198	216	108	129	151,2	161
V	200	220	240	120	144	168	180

6. Mašininkė I eil., raštvedys II eil., sąskaitininkas registratorius, braižytojas I eil., archyvaras, sandėlio prižiūrėtojas, medicinos felčeris, vyr. med. sesuo, vairuotojas, vairuotojas mechanikas monteris, kalvis vyresn. instruktorius, raštininkas II eil., veterinarijos felčeris, statybos darb. šimtininkas I eil., prad. mokyklos mokytojas II eil., aukšt. technikos mokyklos kalvis, kelio meistr. III eil., elektromonteris, tabelninkas, kasininkas I eil., meterėologas, teismo anstolis, teismo vertėjas.

7. Prad. mokyklos mokytojas I eil., vyr. archyvaras, centrinių sandėlių prižiūrėtojas, vyr. med. felčeris, vairuotojas mechanikas, kvalifikuota mašininkė, vyr. sąskaitininkas, raštvedys I eil., knygininkas, ligoninės ūkio vedėjas, mechanikas, gimnazijų ir muzikos mokyklų raštvedžiai, vyr. elektromonteriai, vyr. tabelininkas, kelio meistras II eil., garvežių meistras II eil., plentų ir tiltų meistras I eilės, mašinistas.

8. Vertėjas, buhalterio padėjėjas I eil., ūkio vedėjas, vyr. kvalifik. braižytojas, vietų įstaigų sekretoriai, laborantas, statistikos technikas I eil., vyr. mašininkė, aukšt. technikos m-los šaltkalvis, stalių liejyklos meisteris, scenos mašinistas, nepilnam. nusikaltėlių drausmės ir įstaigos auklėtojas, kalėjimo mokytojas, kelio meistras I eil., ruožo dirbtuvių meistras, garvežių mašininkas, vyr. felčeris (geležinkelio), vyr. centraliz. meistras, apylinkės teismo sekretorius.

9. Mašininkas-stenografininkas, buhalteris II eil., buhalteris (dalies vedėjas), sekretorius II eil. sekretorius, referentas II eil., kvalifikuota mašininkė, fotografas, odos ir vener. ligų ambulator. gydytojas, akių ambulator. gydytojas, jaunesnysis asistentas, jaun. laborantas, baleto artistas III eil., choro artistas II eil., elektromechanikas, kalėjimo gydytojas, radiomechanikas, radiotelegrafininkas, radijo stoties elektromechanikas.

10. Darbo statistikos vedėjas, agronomas, matininkas I eil., Žem. ūkio technikumo gydytojas ir veterinorius, statybos technikas, aukštesnių ir vidurinių mokyklų-seminarijų ir kursų mokytojai, namų ūkio mokyklų mokytojai, grafikos ir libdybos instruktorius, meteorologijos biuro

Kategorija	I 1, 2 ir 3 metai	II 4, 5, 6, metai	III 7, 8 ir 9 metai	20 m, jei toliau dėl sveikatos nedirba	25 m.	30 m.	35 m.
VI	240	264	288	144	172,8	181,6	206
VII	280	308	336	168	201,6	235,2	252
VIII	300	330	360	180	216	252	270
IX	340	374	408	204	244,8	285,6	306
X	380	418	456	228	273,6	319,2	342

sinoptinio skyriaus vedėjas, grafikas technikas, dramos artistas III eil., baleto artistas II eil., dramos sufleris, grimeris, ruožo gydytojas, radiotechnikas.

11. Vyresn. buhalteris, statybos inžinierius, gydytojas asistent., rajono gydytojas, farmaceutas-revizorius, inžinierius-chemikas ir proberis, valst. laboratorijos laborantai su aukštuoju mokslu, apskrities agronomai II eil., veterinar. jaun. gydytojas, Ž.Ū.A. jaunesnysis asistentas, vyresnysis laborantas, aukštesn. ir vidurinių mokyklų, mokytojų seminar. ir kursų mokytojai, baigę aukšt. mokslą, universiteto vyr. odontolog. technikas, prad. mokyklų inspektorius, universiteto jaunesnysis asistentas, vyresnysis laborantas, meno mokyklos mokytojas nebaig. aukštesnio mokslo, choro artistas I eil., operos aristas III eil., operos sufleris, orkestro artistas II eil., jaun. inžinierius, vyr. statybos technikas.

12. Chirurgas ordinatorius, apskrities ir miesto gydytojas, psichiatrinės ligon. gydytojas-asistentas, gydytojas ordinatorius, higienos instit. gydytojas-skyriaus vedėjas, epidemijos gydytojas, draudimo įstaigos vyresnysis buhalteris, muitinių ekspertai; mechanikas, chemikas; apskričių agronomai I eil., jaunesysis agronomas, ŽŪA lektorius, vyresnysis asistentas, buhalteris instruktorius, miškų urėdas I eil., statybos inžinierius, apskrit. veterinarijos gydytojas, pasienio veterinarijos gydytojas, centrinio knygyno vedėjas, C. archyvo vedėjas, muzikos mokyklos mokytojas, universiteto rašt. vedėjas, vyresnysis asistentas, botanikos sodo fitopatologas, progimnazijų ir vidur. mokyklų direktoriai, baigę aukšt. mokyklą, universieto rentgenologas ir prorektorius, meteorologijos biuro ir stočių tinklo vedėjas, Kauno meno mokyklos mokytojai su aukšt. mokslu, teatro: orkestro artistas I eil., dramos artistas II eil., dekoratorius, akompaniatorius I eil., universiteto lektorius, astronomijos observatorius, vandens kelių rajono ir ruožo viršininkas, Kauno telefono stoties v-kas, I eilės pašto telegrafo įstaigos viršininkas, sveikatos skyriaus vyr. gydytojas, inžinieriai darbų vykdytojai, sauskelių rajono viršininkai (inžinieriai), technikos skyriaus darbų vedėjas (inžinierius), tiltų ir namų inžinierius,

Kategorija	I II III			20 m. jei toliau dėl sveikatos nedirba	25 m.	30 m.	35 m.
	1, 2 ir 3 metai	4, 5, 6, metai	7, 8 ir 9 metai				
XI	450	495	540	270	324	378	405
XII	540	594	648	324	388,8	433,6	486

kelių ir traukos ruožo viršininkas inžinierius, plačiųjų ir siauruųjų dirbtuvių viršininkų padėjėjas inžinierius (gelž.), blinkavimo ir elektros signalizacijos inžinierius, radijo inžinierius, teismo tardytojas.

13. Ligoninės direkt. (vyr. gydytojas, rentgeno skyr. vedėjas, socialės apsaugos inspektorius gydytojas, sveikatos departamento farmacijos skyriaus viršininkas, gydytojas, ŽŪA docentas, statybos referentas-inžinierius, gimnazijų ir progimnazijų inspektoriai, gimnazijų, mokyt. seminarijų ir aukšt. komercijos mokyklos direktoriai, universiteto docentai, teatro: operos artistai II eil., koncertmeisteris, baleto artistas I eilės, dirigentas II eil., geležinkelių valdybos vyr. buhalteris, ypating. reikalams inžinierius, Kauno Šiaulių ir Klaipėdos kelio ir traukos ruožo viršininkas, inžinieriai su aukštuoju mokslu, plentų ir vandens kelių sk. viršininkas, inžinierius-mechanikas, vandens kelių tarnybos inžinierius, Taikos teisėjas, Apyg. teismo valst. gynėjo pavad., svarbių bylų tardytojas.

14. Kauno ligoninės direktorius-gydytojas. Dotnuvos Ž.Ū. technikumo direktorius, universiteto ekstraordinarinis profesorius, muzikos mokyklos direktorius, lietuvių kalbos žodyno redaktorius, Kauno meno mokyklos direktorius, dramos artistas I eil., chormeisteris, baletmeisteris, Kauno siauruųjų ir plačiųjų geležink. d-vių viršininkas-inžinierius, uosto darbų viršininkas inžinierius.

15. ŽŪA ir universiteto ordinaris profesorius.

PASTABA. Šitie atlyginimai lietė tarnybas ir pensijas ne tik tarnautojų bet ir darbininkų, kurie dirbo valstybės ar savivaldybės įmonėse. Valstybei priklausė geležinkelių, pašto, miškų, kariuomenės fabrikai, dirbtuvės ir pan.

Kategorija	I 1, 2 ir 3 metai	II 4, 5, 6, metai	III 7, 8 ir 9 metai	20 m. jei toliau dėl sveikatos nedirba	25 m.	30 m.	35 m.
XIII	600	660	720	360	432	504	540
XIV	700	770	840	420	504	588	630
XV	800	880	960	480	576	672	720

ANTROJI DALIS

ŽMONIŲ APRŪPINIMO PADĖTIS

Tarybinė prekyba
Žemės ūkio produkcijos gamyba
Tarybinė pramonė
Butai ir komunaliniai patarnavimai
Tarybinė medicina

1. TARYBINĖ PREKYBA

Kuo TS prekyba skiriasi nuo kapitalistinės prekybos? Skirtumas didelis. — Kapitalistinėse valstybėse tiek maisto, tiek ir visokių buitinių prekių yra perteklius — pasiūla didesnė negu paklausa. Ten prekyba ir prekes gaminančios įmonės yra privačių asmenų, kurie yra įdėję kapitalą joms išvystyti, todėl, jei gamintojas gamins blogesnę prekę negu kiti, tai nieks jo prekių nepirks. Arba jei prekybininkas ja prekiaus, tai subankrutuos, o paskui jį — ir gamintojas, ir jų įdėtas kapitalas žus. Be to, kapitalistinėse valstybėse prekybininkai laisvai be jokių apribojimų įsiveža iš užsienio valstybių prekes ir, apmokėję muitą, jas pardavinėja. Tarp gamintojų, o taip pat ir prekybininkų vyksta dėl rinkos konkurencija tiek dėl prekių kokybės, tiek ir pirkėjų aptarnavimo. Pirkėjas pasirenka prekę kokios tik jis pageidauja. Tai verčia gamintoją gaminti kuo geresnę ir kuo pigesnę prekę, kad būtų geriau perkama. Iš savo pusės prekybininkai stengiasi kad parduotuvė būtų pirkėjams patogiausioje vietoj, kad jos prekiavimo laikas būtų visiems patogus ir kad pirkėjai kuo trumpiausiu laiku galėtų nusipirkti, ko jiems reikia. Todėl kapitalistinėse valstybėse sakoma: prekyba yra žmogui.

Viso to nėr TS. Čia prekyba yra valstybės, prekes gamina taip pat valstybės įmonės pagal valstybės nustatytus standartus. Todėl, nežiūrint, ar gamykla gamins prekes turinčias pirkėjų paklausą, ar ne — jie nesubankrutuos. Gamyklai svarbu gamybos planą periodiškai įvykdyti, kad gamyklos personalas gautų premijas. O prekyboje prekės parduodamos pagal valstybės nustatytas kainas: jei paklausa yra didesnė, negu tų prekių yra, — tokios prekės brangios, o prekės ne dificitinės — pigesnės. Bet ir tai dar nereiškia, kad jos parduodamos be pelno. Daugumas mažmeninėmis kainomis parduodamų prekių duoda valstybei 49-51% pelno, lyginant su savikaina, o savikainoj taip pat yra gamybos įmonės pelnas. Paprastai įdėtas fabriko statybon kapitalas TS per 3 metus apsimoka — grįžta.

TS parduotuvėse uzsieninių prekių būna, bet ne visuomet. Tai dažniausiai satelitinių valstybių gamintos prekės, daugiausia drabužiai, avalynė ir kai kurios kitos buitinės prekės. Iš kapitalistinių valstybių būna gana retai. Jei ir pasirodo, tai greitai išperkamos. Todėl ne kiekvienam jų ir pamatyti tenka. Esti cheminių gaminių, bet tai galima gauti tik vadinamojo blato būdu.

Teko susitikti su maskviečiais studentais, atliekančiais LTSR įmonėse gamybinę praktiką. Jų ir apatinė ir viršutinė apranga užsieninė, dažniausiai lenkiška. Konkurencijos satelitų gaminiai TS gamybos gaminiams nesudaro, nors juos ir geriau perka, kaip geriau pagamintus, nes jų būna nedaug ir jie prekyboje neilgai užsiguli. Užsieninėms prekėms kainas taip pat nustato valstybė kelis kartus didesnes, negu jos valstybei atsieina. Be to, jų tiekimas parduotuvėms reguliuojamas, kad konkurencijos nesudarytų.

Komunistai, norėdami įsigyti užsieninių prekių, jas kartais vertina, kaip „neturinčias paklausos", ir tada atpigintomis kainomis įsigyja.

TS prekyba savaeigiška: ką parduotuvė gauna, tuo ir prekiauja. Dėl to dažnai tiek užsieninės prekės, tiek ir savosios būna be komponentų: grindims dažų yra — nėra jiems atskiesti skiediklio; yra vokiškų dažų ALKIDNAJA – nėra paruošta jų dažymui gruntuotės. Arba kur kitame mieste yra gruntuotė, bet nėra pačių dažų. Arba, sakysim, ant įpakavimo yra užrašas TINKA MAISTUI 2, 3, 6 . . . mėnesius, bet pagaminimo data neužrašyta. Ypatingai tai ant gaminių, gamintų mūsų „vyresniųjų brolių" Leningrade, Maskvoje, Minske ir k. Jie jau į parduotuves patekę, išėjus tinkamumo terminui. Ant tokių jau turėtų būti gydytojų specialistų pažyma, kad jie dar tinkami maistui. Deja, parduotuvėms tai nesvarbu: nenori — nepirk, mes kitokių neturime arba nerodome, ir kur dingsi — ne šiandien, tai rýt nusipirksi. Arba druska(kurios kg kaina 0,06 rb) juoda, pusiau su žemėmis. I ir II pasaul.

karų metu okupantas vokietis tokios druskos žmonėms nepardavinėjo: jei nebuvo, tai jokios nebuvo, o jei atvežė — graži, švari. Šiaurinėj LTSR gyventojai nusiperka geros druskos Latvijoje, o šiaip LTSR teritorijoje, tai didelė šventė, jei užtiksi parduotuvėje švarios druskos!

Valstybiniu požiūriu TS prekyba turi pirmenybę prieš kapitalistinę prekybą. Sakysim, yra bazėse rūkalų, kurie neturi paklausos. Tada parduotuvėse, išpardavus rūkalus, turinčius paklausą, daugiau jų bazė parduotuvėms netieks, bet stengsis tiekti neturinčius paklausos. Rūkoriai, negaudami norimų, perka ir šiuos. Nerūkęs nebus. Kai išperka neturinčius paklausos, bazė ims tiekti vėl turinčius paklausą. Tas pats ir su kitomis prekėmis bei maisto produktais.

TS miestuose liaudies tarnai (kapitalistinių šalių darbininkai juos pavadintų raudonaisiais ponais), spekuliantai ir dar kiek liaudies gyvena miesto centre, o liaudis (darbo žmonės) gyvena miesto pakraščiuose bei naujai pastatytuose kvartaluose. Taigi liaudies tarnų gyvenvietėse parduotuvių tinklas tankus. Pvz. Kauno Laisvės al. nuo Dzeržinskio g-vės iki Vitražo ir skulptūros galerijos (buv. įgulos bažnyčios) yra per 10 maisto prekių parduotuvių, iš jų kai kurios firminės (firminėse tarsi geresnės prekės), 3 vaisių-daržovių parduotuvės, žuvų parduotuvė, o čia pat ją kertančiose gatvėse yra taip pat maisto parduotuvių. Be to, čia yra tekstilės, avalynės, drabužių ir kitų visokių parduotuvių, taip pat vaistinės, knygynai, komiso parduotuvės, bankai ir p. Naujuose kvartaluose, kuriuose gyvena liaudis, 20-30 tūkstančių gyventojų viena maisto parduotuvė, o kitų kvartalų parduotuvės viena nuo kitos per 1-3 klm. Jos ne viduryje kvartalų, o krašte prie gatvės, o už gatvės — negyvenamos vietos — laukai. Todėl, jei vienoj negausi nusipirkti ar ji uždaryta, tai iki prieisi parduotuvę, reikia pavaikščioti . . . Tokiu atveju išsyk važiuok į „liaudies tarnų" kvartalus.

Naujuose kvartaluose vaisių-daržovių parduotuvė viena keliems kvartalams. Joje reta prekė vaisiai ypatingai užsieniniai — apelsinai, obuoliai . . . Net bulvių dažnai nebūna. Jų žmonės turi vežtis iš liaudies tarnų kvartalų. Kai parduotuvėje, sakysim, bulvių nebūna, jų nusiperkama turguje; nors turguje tenka mokėti brangiau, bet tas pats išeina, nes valst. parduotuvėje pirktų bulvių trečdalį tenka išmesti — sugedę. Žinoma, darbo žmonės apsirūpintų iš rudens geromis bulvėmis iš privatininkų, bet naujuose kvartaluose nėra kur jų išlaikyti. Tiesa, kiekvienas butas turi rūsį-sandėliuką, bet jis bulvėms laikyti netinka — per šiltas, nes pro juos išvadžioti vamzdžiai tiek karšto tiek ir šalto vandens.

Dažnai parduotuvėse pardavinėjamos bulvės pažaliavusios, tad labai žalingos sveikatai. Arba antai 1972 m. žurnale „MOKSLAS ir GYVENIMAS NR. 1 rašyta, kad bulvių negalima laikyti šviesoje, nes jos pasidaro nuodingos. Bet, matyt, prekybininkų tai „neliečia", nes jų bulvėms laikyti dėžės padarytos bulvėms laikyti šviesoje! Vadinasi, TS nuodų gali įsigyti ir be recepto. — „Viskas liaudžiai".

Gendantys produktai — sviestas, margarinas . . . — tarsi laikomi parduotuvės šaldytuve, bet dažnai tie šaldytuvai neveikia. Ateina vaikai pirkti maisto ir nuperka jau sugedusius, pažaliavusius. Prekybos darbuotojai patenkinti, kad atsikratė sugedusiais produktais. Bet vartotojas!? . . .

Vilniuje LKP centro k-to, ministrų ir jų padėjėjų, o taip pat vykdomojo ir partijos komitetų šeimos turi sau specialias parduotuves, kuriose yra įvairiausių prekių, ypatingai maisto. Taigi jie nusiperka be jokių eilių ir, aišku, gauna tik geras prekes. Prieš kelis metus LKP CK sekretorius A. Ferencas rašė, kad jį ima šypsena, kai užsieny rašoma, jog darbo žmogus ne visada LTSR gauna duonos nusipirkti. Taigi siūlau Tamstai pasivažinėti po respublikos miestus ir miestelius ir pamatysi, kad darbininkas, eidamas iš darbo, ne visada randa savo gyvenamo kvartalo parduotuvėje duonos ar kitų prekių (pvz. bulvių keletą dienų iš eilės nebūna), ir tada tas darbo žmogus eina pavargęs nesišypsodamas, o keikdamas tokią tvarką ir jos kūrėjus!

Kaune „liaudies tarnai" turi savo landą rūsyje parduotuvės, esančios Laisvės al. gale (prie Dzeržinskio g-vės), o taip pat vykd. k-to bufete, o vaisių-daržovių parduotuvėje Laisvės al., eidami iš kiemo pusės, taip parduotuvėje „Vilnius". Vilijampolėje turi užsieninių baldų sandėlį. Taip patogiau, kai liaudis nesimaišo. Todėl jiems ir svetimi darbo žmonių vargai: jie aprūpinę reikalingu maistu ir kitais daiktais visą laiką. Ir taip dar Chruščiovas buvo labai nustebęs ir sujaudintas, kai jis lankėsi Vladivostoke. Tada ten priėjusi prie jo moteris dėkojo jam už tai, kad atvažiavęs į Vladivostoką, ir prašė dažniau atvažinėti, nes juos tuo metu aprūpiną įvairiu maistu bei kitomis prekėmis. Jis net suvažiavime pareiškė, kodėl ne visada gyventojai aprūpinami, o tik tuomet, kai jis tą miestą vizituoja?!

LTSR gyvenimas tvarkomas pagal Maskvos laiką, t.y., lyginant su saule, laikrodis eina pusantros valandos anksčiau. Įmonėse, kuriose dirbama viena pamaina, ir įstaigose, darbas prasideda 8 ar 9 val., baigiasi 17-18 val. Maisto parduotuvės atidaromos dažniausiai 8 val., retai — 7 val., o uždaroma: 19 val., 20 val. ir retai kuri 21 ar 22 val. Pramoninių prekių (taip pat ir buitinių) parduotuvės atidaromos didesniuose miestuose 10,30 val., baigia darbą 19 val. Tai dar ne viskas.

Dažnai nuėjęs rasi užrašyta ant uždarų durų: PATIKRINIMAS arba SANITARINĖ DIENA, ar PREKIŲ PRIĖMIMAS, arba INVENTORIZACIJA . . . Patikrinimas dažnai būna tose parduotuvėse, kuriose pirkėjai patys apsitarnauja (vakariečių pavyzdžiu . .). Ten dažnesnės apgavystės, prekių trūkumai ir p. Toki patikrinimai tęsiasi kartais net 2-3 dienas, tai, esant vienai parduotuvei kvartale, gyventojams tenka „pasivaikščioti". Be to, kitose parduotuvėse susidaro ilgesnės eilės.

Arba štai parduotuvę pradeda remontuoti. Čia jau praeina 6-10 mėnesių. To kvartalo gyventojams tenka jau sugaišti dar daugiau laiko, nes kitos parduotuvės už 1-3 klm. Pasitaiko, kad tuo pat metu ir ten, nors neilgai remontuojama. Atrodo, kad remontuojant parduotuvę, kitose, artimesnėse galėtų padidinti kasininkių skaičių, bet kur tau! Tas žmogaus laikas nebranginamas. Tai ryšku ypač parduotuvėse: pirkėjas, atėjęs į parduotuvę, priverstas stovėti eilėse: prie mėsos, paskui prie žuvų, prie dešrų ir pagaliau prie kasos. Kartais įsigyja duonos už 12 kapeikų, o prie kasos turi prastovėti 15-20 minučių! Vienas lietuvis matematikos daktaras profesorius, užaugęs JAV, dalyvavęs Maskvoje matematikų suvažiavime, paklaustas, ar jis norėtų gyventi Lietuvoje, pareiškė: „Norėčiau, bet čia žmogaus laikas visai nebranginamas: žmogus turi daug brangaus laiko praleisti menkniekiams, pvz. parduotuvėje stovėk eilėje prie prekių, paskui eilėje prie kasos ir vėl grįžk prekių, o čia vėl kartais užtrunki, kol gauni nupirktą daiktą. Pamatyti Lietuvą, kur tėvai ir tėvų tėvai gyveno, atlankyti giminių kapus būtų labai malonu, bet kad šiame krašte ir to neleidžiama. Kažko bijomasi. Juk nepavogsi to krašto ir neišsiveši. Tokia LTSR gyvenimo tvarka žmogų, pripratusį prie kitokių sąlygų, kur kiekvieno žmogaus laikas branginamas, labai nervina; vieną kartą ir trumpai žmogus čia gyveni, o jei dar dirbtinai biurokratai tą laiką trumpina, tai šalin tokia „tvarka".

Pramoninių ir buitinių prekių, o taip pat drabužių bei tekstilės medžiagų parduotuvių liaudies gyv. kvartaluose reta. Todėl gyventojai ko nors nusipirkti priversti važiuoti į „liaudies tarnų" kvartalus. Tik kelionė į ten ir atgal ir autobusuose spūstis atima ne mažiau kaip valandą.

Iš LTSR parduotuvių ir žmonių darbo laiko matome, kad darbuotojas ne visur prieš darbą ar po darbo gali nusipirkti sau maisto bei pramoninių prekių: prieš darbą nesuspėja, o po darbo dažnai randa viską išpirkta. Todėl maisto daugumas, kurių iš ryto nieko nelieka namuose, apsipirkti priversti pietų pertraukų metu, nutraukdami atokvėpio valandėles.

Iki TSKP XXV suvažiavimo lietuviai buvo apsipratę su tokia prekyba. Daugelis šeštadieniais ir sekmadieniais eidavo į turgų ir ten iš privatininkų pirkdavosi kaimo dešros, lašinių, servelato, kiaušinių, medaus, juodos duonos (jos kg buvo 0,80 rb., o dabar jau 1 rb.), ančių, vištų ir k., nors tas malonumas daug brangiau atsieidavo. Bet daugeliui tai buvo tik svajonė — kišenė neleido. Deja, jau XXV suvažiavimo metu Kauno Mėsos k-tas atleido nemokamų „atostogų" 2-jų pamainų darbininkus, nes nebuvo ko skersti. Na, o „viską įkvepiančio" XXV suvažiavimas mėsos produktus parduotuvėse kaip peiliu nupjovė: pražuvo jautiena visai, liko tik mažais kiekiais riebių lašinių (kas ryte nusipirko, to laimė, o vėliau - tuščia); rūkytų dešrų ir kumpių jau treti metai nė pauostyti. Net 60-mečio sukaktuvėms (brandaus socializmo!) nepasirodė. Atsirado naujos receptūros virtos dešros iš mėsos atliekų ir gyslų. Tokių dešrų Lietuvoje XX amžiuje nieks nėra matę ir valgę. Rečiau bepasirodė ir varškės sūris po 1,20 rb. kg. Jį dažnai pakeičia sūris po 0,75 rb. kg. Jis pavadintas LIETUVIŠKU sūriu, tik nieko lietuviška jame nėra. Tai, anot vokiečių, „erzac" sūris. Jo gamybai sunaudojamos atliekos. Vadinasi, „brandaus" socializmo valstybei ekonomiškai naudinga. Pienas 3,2% riebumo, pasterizuotas ir falsifikuotas: skonis savotiškas, surauginus mažai kas lieka naudinga. Labai retai pasitaikydavo vitaminizuoto pieno, kurio skonis malonus, bet kad jo parduotuvėms netiekiama: viskas pagal partijos nurodymus — kas valstybei ekonomiškiau, čia jokios konkurencijos nėra ir negali būti, o liaudis — nesvarbu.

Vietoj galvijienos — tik kojų nagai — kanopos. Vadinasi, skerdžiama ir galvijai, tik jų mėsa ne lietuviams. Po kiek laiko virto atvirkščiai: šiek tiek jautienos, bet kiaulienos nė šnipšt. Pražuvo natūralios silkės, kurios kainavo 0,80-1,10 rb. kg. Jų vietoj pardavinėjamos mažos žuvelės po 2,50 rb. kg, kurių dalis paprastai būna apgedę. Mat buvo nepatogu silkių kainas pakelti. Silkės tiekiamos neprekybinėms org-joms — kariuomenei ir k., o liaudis už menką silkės pakaitalą moka dvigubai. Šitą dalyką mūsų monopolizuoto valstybinio kapitalo vadovai puikiai sugeba įdiegti prekybon, kad tik daugiau iš liaudies valstybei išrinkus pinigėlio . . . O kur tuos pinigus dėti — taip pat suranda.

Vienu tarpu, 1976 metams einant į galą, prekyboje pradėjo trūkti cukraus, margarino ir kai kurių kitų maisto produktų. Po prekybos vadovų interviu su laikraštininkais vėl atsirado. Dėl viso šito liaudyje pradėjo sklisti humoristiškos užuominos — girdi, į TSKP XXV suvažiavimą Masvkoje sulėkė iš kapitalistinių kraštų komunistų partijų

atstovai, būdami išvarginti krizių ir išalkę, Maskvoje viską surijo ir dar lagaminus prisikrovę — išvažinėjo! . . . Iš tikrųjų, Lietuvoje tokios maitinimosi padėties dar nebuvo. Pvz. hitlerininkų okupacijos metu, kiek maisto turima kortelė rodė, savo parduotuvėje, kur toji kortelė užregistruota, visuomet tą kiekį nusipirkti gausi. Jei tau reikia daugiau, — važiuok į kaimą ir pirk kiek nori — kiek reikia. Dabar gi parduotuvėje, jei nepataikei, kada tų produktų iš bazės atvežė, tai kitą dieną jau negausi; o kaime dabar tas pats, kaip ir mieste. Todėl parduotuvėse, kai vieni nusiskųsdavo, tai kiti jiems „uždainuodavo": „Dar toliau, dar bus gražiau!" Ir pildosi: „Bus taip, kaip jau yra ir po 60 metų komunistų valdomoj Rusijoj, kur daugely vietų darbo žmogus nė pauostyt mėsos negauna". Tiesa, 1956 metais jau buvo kai kurių sunkumų ir LTSR su maistu, bet po Vengrijos įvykių Chruščiovas pasakęs: „Mes jau pripratę taip gyventi, o pabaltiečiai ne!" Ir vėl buvo padėtis atstatyta, o gal gi kartais ir Sniečkus įsimaišė?! Tokių Chruščiovų jau nėra. O dabar įsimaišė ir P. Griškevičius (LKP pirmasis sekretorius). — Apie 1976 m. spalio mėnesį buvo atvykęs į Kauną, sušaukė įmonių įstaigų bei organizacijų vadovus ir jiems tvirtai drūtai pareiškė: „Nedarykite iš kai kurių maisto produktų laikino nepritekliaus politikos; tuojau vėl bus geriau. Rūkytų dešrų ir kumpių neduodama į parduotuves dėl to, kad rusų ekskursijos pas jus dažnai atvažiuoja, tai jie jas išperka ir jums jų vistiek netektų . . . Grįžę į darbovietes, viską padarykite, kad jūsų bendradarbiai taip pat iš to nedarytų politikos". Gi tas pats Griškevičius 1976 m. liepos m. žurnale MOKSLAS ir GYVENIMAS Nr. 7 rašė: „Palyginus su 1940 m. dabar respublikoje (. . .) 2,1 karto padidėjo grūdinių kultūrų derlingumas, 2,6 karto išaugo gyvulininkystės produktų gamyba". Na, ar padaugėjo žmonių, kad ėmė maisto trūkti? 1941-1944 m. okupantai vokiečiai skaičiavo, kad Lietuva karo metu savo žemės ūkio produkcija išmaitina 7 milijonus žmonių. Tai pagal čia pacituotą Griškevičiaus vidutinę žemės ūkio produkcijos gamybą dabar LTSR galėtų pamaitinti 16,4 milijono gyventojų, o faktiškai nepajėgia išmaitinti 3,3 milijono. Atseit, nežiūrėkite gyvenimo, o klausykite, ką komunistai tauškia, ką per televiziją bei radiją plepa, ir skaitykite jų spaudą (kitokios gi nėra!) jauskitės visko pilni, patenkinti: juk kiekvieno gyvenimas juk „gerėja"!

Griškevičius įsako, kad iš to nedarytų politikos. O kas gi tą politiką daro, ar ne jis pats?! Kaip begalvosi, o LTSR dar tiek pagamina, kad pilnai išmaitintų savo gyventojus ir „vyr. broliams" dar liktų. Bet rusų statytinis Griškevičius atiduoda jiems lietuvių sukurtas gėrybes, o saviems lietuviams . . . Turėtų vadovautis socializmo dėsniu: „Iš

kiekvieno pagal sugebėjimus, kiekvienam pagal darbą" — lietuviai pasigamino maisto, tai jiems kiek reikalinga, o jau kas lieka — prašome, „vyresnieji broliai"! Matote, naujojoj konstitucijoj pasakyta, kad „valstybė kontroliuoja darbo ir vartojimo matą" (str. 14 antra pastr.). Vadinasi, valstybė turi kontroliuoti, ką tu valgai. O kas valstybė? Aišku — Griškevičius. Tad būkite malonūs, kiek ir ką jis jums duoda — valgykite ir daugiau nenorėkite.

Rajonų miestuose dar blogiau, o jau apie mažuosius miestelius bei gyvenvietes nėra ką ir kalbėti. 1977 m. birželio mėn. pabaigoje važiavau iš Vilniaus į Kauną. Kaišiadoryse įlipo vyras apie 50 metų amžiaus ir atsisėdo greta. Pavažiavus, jis klausia, ar aš į Kauną važiuojąs ir kada ten maisto parduotuvės uždaromos, nes jis važiuojąs nusipirkti dešros; girdi, Kaišiadoryse ne tik jų nėra, bet nėra ir jokios mėsos. Aš jį pertariau: „Juk Kaišiadoryse yra paukščių fabrikas, tai jau paukštienos tikrai turėtų būti!?" O jis atsakė: „Kol Lietuvoje nebuvo nei paukščių, nei kiaulių, nei galvijų fabrikų, tai ir pas mus mėsos buvo, o dabar, sakau tamstai, jokios nėra. Žmona neturi mėsos ne tik šeimai ant stalo padėti, bet ir man į darbą einant įdėti; todėl ir važiuoju į Kauną, sako, ten esą virtų dešrų; nors ir iš gyslų bei kitų visokių atliekų, bet nors turėsiu ką pasiimti į darbą eidamas. Kiti jau taip daro pas mus; jie patarė ir man. Taip toliau nepakęsime, pradėsim ir mes protestuoti, kaip Lenkijoj. Kur tai girdėta, kad Lietuvoje darbo žmogus neturėtų maisto. Turi, bet ne visi. Pažiūrėkite į mūsų vadovus — ant vienos kėdės netelpa! Jie skelbia, kad žmogus vieną kartą gyvena šiame pasaulyje ir čia viskas baigiasi, tai kodėl žmogui neduoda pajusti to gyvenimo pilniau? Žinote, tik kvailių namuose taip galima galvoti ir skurdą pateisinti. Kai mažas buvau, tai pasakojo mano seneliai, kad baudžiavos laikais, kai pritrūkdavo duonos — badaudavo. Rusijoje badauja jau 60 metų — nuo pat revoliucijos laikų. Vadinasi, palaukite sukursim komunizmą, tada bus; jau 2 kartos nieko gero be darbo nematė! Tą pat kalbėjo Leninas, Stalinas, Chruščiovas, o dabar Brežnevas. Mus asketais nori padaryti. Tikintieji pasninkauja tik penktadieniais ir tai tik gavėnioje ir prieš kai kurias šventes. O dabar darbo žmogus, kaip aš, komunistas, jau antri metai bemaž mėsos neragauju. Sako Rusijoje nederlius, betgi Lietuvoje, kaip rašo spauda, nederliaus nebuvo?! Mano tėvas pasakodavo, kad prie caro žmonės sakydavo: „Jei visoj Rusijoj badas, tai viena Samaros gubernija išmaitintų visą kraštą". Kur dabar ta Samara? Giminaitis dirba Šiauliuose, tai sakė, kad prieš porą metų ten šoferiams įvedė atlyginimų suvaržymus. Tada jie sustreikavo, ir jokios mašinos ryte neišvažiavo. Padėtis tuoj buvo atstatyta. Atrodo, kad kitaip nebus, ir

mes turėsime tą daryti. Tuo labiau, kad Kaišiadoryse kalbama, jog rusams yra visko Lietuvoje. Sako, Karmėlavos karių parduotuvėje yra visokios mėsos — ir rūkytų dešrų bei kumpių. Bet nėra kaip į ten nuvažiuoti, o gal ir ten nėra arba ruskiai man neparduos "... Priešais sėdėjęs keleivis tvirtino, kad tikrai taip esą, nes jo brolis, gyvenąs Karmėlavoje, garnizono parduotuvėje gaunąs kokios tik nori mėsos, nes ten reguliariai pristatoma kas pirmadienis, trečiadienis ir penktadienis. „Jis mums Velykoms atvežė rūkytą kumpį ir rūkytų dešrų". Kaip jis perkąs — ar per kitus, ar pats, nežinąs. Kauno mėsos kombinate dirbąs kaimynas irgi pasakojęs, kad dabar kiaulieną sveriant dalyvauja karininkas, kuris priima vagoną — šaldytuvą ir vežasi. Taip pat pasakojęs, kad kartą vagoną-šaldytuvą buvo prie bėgių privirinę, tai garvežys nepavežęs, iki apsižiūrėjo jog pritvirtinta. Kaišiadoriškis įsikarščiavo: „Matai, okupantams yra, o mums – špyga! Taip ilgiau nebus, mesiu ir tą partiją velniop! Taip Sniečkus būtų nepadaręs, kaip šis padlaižys Griškevičius. Žmonės, matyt, supranta, kad jau prieš jį (Griškevičių) buvo du pasikėsinimai: vienas pereitais metais važiuojant į Trakus, bet sužeidė tik šoferį. Kitas buvo važiuojant Klaipėdos — Vilniaus autostrada; bet ir čia jį laimė lydėjo. Sako jis pats mašiną vairavęs. O kur jis sėdėdavęs, sėdėjęs jo asmens sargybinis (telochranitelis), tai šį vietoje nušovė, o Griškevičių tik sužeidė. Jis gulėjo kario ligoninėje, o spauda rašiusi, kad keliavęs po Baltarusiją. Esą, šovę iš medžioklinio šautuvo kulka, kur briedžius šaudą. Dabar Griškevičiui belikę tik keltis į Maskvą, nes, pasak liaudies posakio, — trečią kartą galį nemeluoti".

Kaune išlipusį kaišiadorišką sekiau akimis, kur eis, — nuėjo prie perone esančio kiosko ir nusipirko didelį gabalą dešros ir lašinių, paskui nuėjo į salę pasižiūrėti traukinių tvarkaraščio. Po to, išėjęs į peroną, atsisėdo. Tada patikėjau, kad žmogelis ne alseikiškos sąžinės, ne provokatorius, o sąžiningas darbininkas.

Skaitome, ką rase Griškevičius, o dabar pažiurėkime, ką sako LTSR prekybos ministras Pranas Mickūnas laikraštininkams (1976.XI.3-4 laikraščiai): „Kaip informavo mėsos pramonės darbuotojai, šiemet kiaulienos pagaminama 19% mažiau negu pernai. Reikia atsiminti, kad didesnė jos dalis sunaudojama virtų dešrų gamybai. Dėl pernykščio blogo oro praėjusią žiemą pašarų atsargos respublikoje buvo 22% mažesnės, negu metais anksčiau. Net 34% mažiau žemdirbiai turėjo koncentruotų pašarų (. . .). 1976 m. sausio 1 dieną visuomeniniame ūkyje kiaulių turėta 8% mažiau negu prieš metus. Šių metų pavasarį, išsekus pašarų ištekliams, kiaulių dar sumažėjo. Mažiau parduoda valstybei iš savo asmeninio ūkio kaimo gyventojai. Pastaruoju metu

padidėjo mėsos paklausa. Valstybinės prekybos sistemoje mėsos ir jos gaminių gyventojams parduota beveik 6% daugiau, negu per tą patį laikotarpį pernai. Tiesa, prekiaujant mėsos produktais, konkrečiai kiauliena, susidarė laikinų sunkumų. Bet padidėjo realizuotų galvijų lyginamasis svoris. Kaip žinia, skerdienos išeiga iš galvijų yra gerokai mažesnė, negu iš kiaulių (. . .), neigiamai atsiliepė į prekinius išteklius".

Kauno miesto prek. org-jų valdybos viršininkė V. Gudynienė-Urmonienė KAUNO TIESAI (1976.X.29. Nr. 255) tarp kita ko pareiškė: „Skleidžiame pirmaujančių įmonių patyrimą, ieškome naujų formų. Visuomeninio maitinimo įmonėse įdiegiama nauja receptūra, pažangesnė gamybos technologija ir k. Cukraus paklausa pastaruoju metu padidėjo, tačiau prekiaujama juo beveik be pertrūkių. Svarbu suspėti laiku pristatyti į parduotuves. Šiuo metu parduotuvėse pakankamu kiekiu prekiaujama jautiena, aviena, kur kas daugiau parduodama paukštienos. Visiškai patenkinamos paraiškos visam mėsos asortimentui, kuris reikalingas lopšeliams-darželiams, ligoninėms, sanatorijoms, moksleivių ir studentų, darbininkų valgykloms".

Iš šių trijų oficialių asmenų pasisakymų matome, kad, kaip ir visa komunistinė propaganda, paremta panegyrika, o iš tikrųjų — melas: Griškevičiaus (Moksl. ir Gyv.) tvirtinimus visai sugriauna ministras Mickūnas ir kaišiadoriškis, o visus — jų, neišskiriant ir Urmonienės, — realusis gyvenimas. Taip pat tas jų pasakėles griauna anksčiau aprašyta kaišiadoriškio kalba važiuojant į Kauną pirktis virtos dešros. Tas komunistų melas aiškus: mažiau pašarų turėjo 22%-34%; liko kiaulių mažiau 8% ir privatininkai mažiau valstybei pardavė, o mėsos 6% daugiau pardavė. Štai ir stebuklas, nors dabar sakoma, kad stebuklų nėra!

Jeigu patikėsim ministro Mickūno tvirtinimu, tai žmonės tiesą kalba, kad į „naujos receptūros" virtas dešras sudedama visokios atliekos, kuriomis anksčiau žvėrininkystės ūkiai maitino žvėrelius. Na, o dabar „brandus" socializmas maitina žmones. Jau daug yra atsitikimų, kai tomis dešromis apsinuodijo žmonės.

Be to, anksčiau mėsos fabrikai, priimdami skerdimui gyvulius, dalį gyvo svorio numesdavo ir įskaitydavo į supirkimo ataskaitas be numesto, t.y., mažesnio svorio. Dabar, norėdami parodyti, jog gamyba didėja, į ataskaitas įtraukia visą faktiškai svertą-gyvą svorį, taip, kaip ir į javų derlių skaitomas jau seniai faktiškas bunkerio grūdų svoris, o ne išvalytų grūdų svoris, kas privedė, kaip toliau pamatysime, prie nesąmonės. — Taip pat jau dabar į pagamintą mėsos maisto kiekį

įskaitomi ir papjauti visi (neišskiriant ir bestimpančių) arkliai, auginamų kailinių žvėrelių ir zoosodo žvėrių šėrimui. Tai vis nauji atradimai liaudies akims apdumti, o taip pat užsieniui. Pagaliau, jeigu mėsos gyventojams netrūko 1976 metais (žinoma ir 1977 m. tas pats), netgi jos prekybos tinkle buvo daugiau parduota negu 1975 m. per tą patį laikotarpį, tai kam buvo reikalinga visuomeniniam maitinimui nauja receptūra, kaip tvirtino Gudynienė-Urmonienė, ir kuo ta receptūra skiriasi nuo buvusios?! Liaudis kalba, kad dalį mėsos pakeitė duona ir žuvis, bei kitos priemaišos. Ir kad būtų „prekiaujama beveik be pertrūkių" ir kad nebūtų tų „naujų receptūrų" ir p., tai atrodytų kad labai jau puikiai maitinamas darbo žmogus? Bet kad tas kasdieninis gyvenimas prieš visa tai,ir jis tvirtina,kad tokių, kaip Kaišiadorių miestas ir už jį mažesnių miestelių bei gyvenviečių gyventojai sudaro bemaž ⅔ visų respublikos gyventojų, kuriems prekybos tinklas mėsos beveik neparduoda. Ne be reikalo Griškevičius išsigandęs atlėkė į Kauną teisintis!

Komunistai ir čia laviruoja: tose gyvenvietėse, kur nedidelė pramonė ir darbininkų nedaug, tai ten mėsos pardavimą sumažino iki minimumo, o tarpais — iki nulio. O kur pramonė didesnė ir darbininkų daug darbo metu susiburia, — ten prašo iš trūkumų nedaryti politikos! O TSRS toje dalyje krašto, kuriame jau 60 metų „išmintinga" komunistų partija viešpatauja, seniai jau mėsos skonį darbo žmonės užmiršo. Pvz. ten, kai parduotuvėse parduodamos „kilkos", — būna didžiausios eilės. Dėl to LTSR daug būna ekskursijų iš kitų respublikų, kartais net perone stoviniuoja pora traukinių. Jie važiuoja pas mus ne kokių gamtos grožybių pamatyti ar meno galerijų, o tik nusipirkti įvairių reikmenų ir, svarbiausia, maisto produktų. Ir vežasi mėsą, kumpį į savo kraštą kaip didžiausią brangenybę. Vienu metu net buvo kalbama, esą į Kauną atkėlė 10.000 rusų. Žinoma, nieko panašaus nebuvo. Kai atvažiavę „ekskursantai" (viename traukinyje per 300) po miestą pakriko, tai vietiniai, kur tik eidami, vis juos ir matė per dienas, nes vieni išvažiuodavo, kiti jų vieton atvažiuodavo.

„Vyr. broliai" pensininkai stengiasi kokiu nors būdu apsigyventi LTSR, o kiti, kurie jau turi čia pažįstamų, tai iš tolimiausio Sibiro atvažiuoja. Apsinakvoja pas pažįstamus, o per dienas, kokią pora savaičių, vis perka ir vis siunčia siuntiniais į savo kraštą.

1977 m. buvo iš Briansko atvažiavusi moteris su dukra, tai už galvos susiėmusi šaukė: „Žiūrėkite, pas juos jautienos net ir vakare parduotuvėse galima nusipirkti. Iš jos galima padaryti kotletų, nors ji ne kokio gerumo!" O nuėjusi pietauti, ragina savo dukrą, kad stengtųsi daugiau valgyti mėsos — namuose nematysianti. Be to,

atrodo, kad mūsų „vyr. broliai" veda propagandą, esą iš jų mėsą ir kitokį maistą išvežą į Pabaltijį, todėl pas juos trūkstą. Štai faktai. — Buvo Polocke TSRS fabrikų vadovaujančių asmenų pasitarimas. Iš LTSR vienas fabriko (TSRS) inžinierius grįžęs pasakoja: „Nuėjau į valgyklą pietauti. Prie mano stalo atsisėdo vietinis ir tuojau klausia: — Iš kur jūs? Man atsakius, kad iš Lietuvos, tada jis: — Na, kaip ten pas jus su maistu? Man atsakius, jog nieko ypatinga, didelio trūkumo nejaučiama, nes privatus sektorius palaiko. Tada jis piktai: — Viską mūsų suryjate, tai jums privatus sektorius! . . . Atsisėdus dar vienam prie stalo, anas šiam tuojau apreiškė: „Šitas iš Lietuvos; ten jie mūsų maistą suryja, o jis sakąs, kad juos ten palaiką privatininkai! Štai kur mūs maisto ėdžios ir t.t. ir t.t. „(lietuviškais žodžiais tą kalbą gėda atpasakoti). O atėjus ir prisėdus trečiam, tas pas iš naujo... Pakilau ir išėjau".

Antras atsitikimas. — 1976 m. jau po TSKP XXV suvažiavimo, Kaune buvo mokslinis medikų suvažiavimas. Paskutinės dienos vakarą buvo bendra vakarienė. Po jos kai kurie gydytojai („vyr. broliai") pareiškė: „Dabar žinosime, kur dingsta mūsų maistas!"

Negalima sakyti, kad Rusijoje nėra mėsos visai. Restoranuose yra, trys rubliai porcija ir viena diena savaitėje be mėsos — „pasninkas" Dėl to, kai su mėsa valgai, — paprasti pietūs 5 rubliai.

Tai ką gi žadėjo 1961 m. TSKP programa? Joje tarp kita ko rašoma: „Bus toliau vystoma prekyba, kaip būtina sąlyga didėjantiems liaudies poreikiams patenkinti. Visuose šalies rajonuose ir gyvenamose vietovėse bus organizuota kultūringa prekyba. Bus išplėsta jos materialinė-techninė bazė — parduotuvių, sandėlių, šaldytuvų ir daržovių sandėlių tinklas. Per antrąjį dešimtmetį bus pasiektas materialinių ir kultūrinių gėrybių gausumas visiems gyventojams (prog. 104 psl.)." Ypač daug dėmesio reikia skirti visuomininiam maitinimui, taip pat daugiau steigti valgyklų prie įmonių, įstaigų ir didelių namų. Iš pagrindų turi būti pagerintas vartotojų aptarnavimas ir produkcijos kokybė valgyklose, kad pietūs valgyklose būtų skanūs bei maistingi ir atsieitų pigiau, negu paruošiant valgį namuose. Antrąjį dešimtmetį prasidės perėjimas į nemokamą visuomeninį maitinimą (pietūs) įmonėse bei įstaigose ir kolūkiečiams, dirbantiems gamyboje. Visose mokyklose duodami nemokami pietūs" (109 pusl.)

Taigi TSKP programoje, kaip matyti, numatyta, jog valgyklos bus ne tik gyvenvietėse, bet ir prie didelių namų. Jų nėra ne tik prie didelių namų, bet ir naujai pastatytuose kvartaluose, kur gyvena 20-40 t. gyventojų ir jų, matyt, nebus iki kalbamo dvidešimtmečio pabaigos — 1980 m. Juk valgyklas pastačius, prekyba turės aprūpinti jas maisto produktais, kurių prekyba neturi ir, atrodo, dar ilgai neturės.

Apie tarybinės prekybos kultūringumą nėra ko ir kalbėti. Atrodo, kad tokioje sistemoje ji iš viso negali būti kultūringa; užtektų, kad prekybos aptarnavimai būtų nors civilizuoti, bet to sunku tikėtis, jei nebus reikiamai pakeista jos sistema. Pirma, dėl to, kad prekyboje darbas labai varginantis ir tęsiasi darbo diena iki 15 valandų (įskaitant ir 1 val. pietų pertraukos). Antra, dėl to, kad labai mažas atlyginimas: apie 65 rb. mėnesiui, su premijomis — už planų perpildymus — 85 rb. Tai į prekybos tinklą eina dirbti tie, kurie nepajėgia mokytis ir kurių sąžinė linkusi iš to pasipelnyti — kitais žodžiais — sukčiauti.

Prekybai vadovauja komunistai, kurie žiūri į prekybą kaip į pasipelnymo šaltinį, o ne kad gyventojus aprūpintų geros kokybės ir įvairiausiomis reikalingomis prekėmis. Ką jie gauna, tai visai nežiūri, ar tinkama vartoti ar ne, svarbu parduoti. Pvz., baldų parduotuvėje vadovai pamokslą išrėžia tam, kuris atsineša, sakysim, pirktą pas juos užsieninę kėdę ir prašo, kaip netinkamą (sulaužytos kai kurios dalys), pakeisti. Jam ir sakoma: „Nusipirkai, tai nors ir sudegink — ne mūsų reikalas, reikėjo žiūrėti perkant." Senesnio amžiaus žmonės buvo pripratę — jei parduotuvėje yra daiktas parduodamas ir dargi gražiai įpakuotas, tai, aišku, jis vadovaujančių patikrintas, — sulūžusių parduotuvė nelaikys. Dabar, pasirodo, tarybinėje parduotuvėje nieks netikrina gautų prekių, vadovams nesvarbu, — ką duoda, tą jie parduoda, o tu perki, tai tikrinkis: išpakuok, išvyniok ir apžiūrėk . . .

Apie tarybinę prekybą būtų galima prirašyti ištisus tomus: kaip apgaudinėjami, įžeidinėjami pirkėjai, o taip pat ir pardavėjai. Noriu tik priminti keletą faktų skaitytojams, kurie, kaip sakoma, neturi reikalų su dabartine tarybine prekyba . . .

Štai pažįstamas pasakoja: 1976 m. vasarop, žmonos prašomas, nuėjo Jonavoje į Santakos parduotuvę nusipirkti cukraus uogoms virti. Lentynose buvo sudėliota supilstytas į celofaninius maišelius cukrus ir ant kiekvieno užrašyta: „6 kg.". Nusipirkęs namuose pasvėrė. Svėrė nei daugiau, nei mažiau — 5 kg, nors maišelis buvo pilnas. Kitas pažįstamas vienose vaišėse pasakojo, kad prieš keletą metų negavęs nusipirkti visų giriamo „Kometos" magnetofono, bet radęs jį Jonavos univeralinėje parduotuvėje ir nusipirkęs. Bet, persivežus, negalima buvo groti, tai nunešęs į taisyklą. Ten specialistai nustatę, jog jis jau naudotas ir apgadintas, dargi ritėje išpjauta: „Liet. II", vadinasi, lietuviškų rankų, o tas magnetofonas gaminamas Novosibirske. Matyt, pardavėjos pažįstamas ar jos šeimos narys nusipirko, sugadino, tai pardavėja jį pardavė nenusimanančiam apie magnetofonus pirkėjui.

Kaune, Laisvės al. vyriško trikotažo parduotuvėje sukabinti megztukai ir užrašyti dydžiai Nr. 50, 52 ir t.t. ir jų kaina, o faktiškai

megztukai sukabinti vienu numeriu mažesni. Pirkėjui atėjus prie kasos, kasininkė klausia: "Kokia ten užrašyta kaina?" Jis pasako jog tiek ir tiek, kiek rodo etiketė, o kasininkė, pasižiūrėjusi megztuko viduje, paima tiek, kiek pirkėjas buvo suminėjęs. Kai parsinešęs į namus, geriau apžiūrėjo megztuką, rado fabriko įsiūtą į siūlę etiketę, kurioje kaina buvo pažymėta 1,5 rb. mažesnė, negu jis sumokėjęs. Moteriško trikotažo parduotuvėje (tame pat kvartale — tarp Mickevičiaus g-vės ir Daukanto) žmona išsirinko kombinezoną, prie kurio buvo prisegta kortelė ir joje užrašyta kaina 11 rb., kasininkė pradėjo aiškinti, kad ta kortelė užkritusi nuo kito, o šis kainuojąs 1 rubliu brangiau. Aš jai ir sakau: „Ką čia dėl rublio . . . einam". Sumokėjom, kiek prašė, ir parėjom. Parėję žiūrim, kad tikroji kaina buvo užrašyta, — rublį permokėjome. Ypatingai už importinio gėrimo butelį tenka dažnai sumokėti rublį daugiau, negu iš tikrųjų kainuoja. Mat etiketėje nėra užrašytos kainos. Pirkėjui (kuris nusimano apie kainas) užprotestavus, parduotuvės vedėjas pripuolęs ima aiškinti, jog pardavėjas(ja) naujas, tai galėjo lengvai apsirikti, nors tas pardavėjas, iš tikrųjų, jau kelinti metai ten prekiaująs. O, be to, apačioje butelio ir kaina būna užrašyta.

Užsieninę eilutę ar batus gausi, jei pardavėjai sumokėsi virš kainos 5-10 rublių. Arba, kaip TS sakoma: „Per blatą nusipirko." (Dabar LTSR liaudis šį blatą vadina pakiša, atseit, pakišai 5 ar 10 rb. — gavai). Kitos kasininkės išmuša čekį 5-10 kp. mažesnei sumai, kiek atsieina perkamos prekės, o paima pilną vertę. Tai per dieną jos uždirba keliolika rublių, o pirkėjui nė į galvą neateina, kad taip galėtų būti, nes jis sumokėjo prekių kainą. Pagaliau ir matydamas nieko nesako, nes tai daro komunistė ar komjaunuolė! Arba prikėjas, prisipirkęs prekių, ateina prie kasos sumokėti. Kasininkė, jei ji „vyr. sesuo", tai — kaip taisyklė, o jei lietuvė, tai kai kuri, — nemuša per mašiną atskirų prekių kainos, o ima skaitytuvus, sudeda ir per mašiną išmuša tik bendrą sumą. Iš bendros sumos pirkėjas, jei nepasiskaičiavęs, nesupras, kad reikia daugiau sumokėti, negu jo pasirinktos ir paimtos prekės atsieina. Teko stebėti, kai viena „vyr. sesuo" gal tris-keturis kartus dėjo ir vis pirkėjas jai sakė, kad turi būti mažiau 10 kp., ir pagaliau pirkėjo būta teisaus.

Gerb. skaitytoją prašau nemanyti, jog čia suminėti jau visi sukčiavimo būdai tarybinio prekybininko. Ne, nurodžiau tik kelis, o jų yra šimtai. Žinoma, kad pasitaiko ir priešingai, kai kasininkės paima mažiau, negu perkamos prekės atsieina, arba suklydę, per didelę išduoda grąžą. Tokiais atvejais, jei pirkėjas ankstesnio auklėjimo (pagyvenęs), tai stovėdamas eilėje prie kasos (o tarybinės prekybos be eilių nebūna) paprastai matai, kaip tas žmogelis sugrįžęs kasininkei

sugrąžina, ką ji buvo viršaus, išduodama grąžą, jau įdavusi ir p. Bet jei pirkėjas komunistinio auklėjimo, tai dažniausiai panašiu kasininkės apsiskaičiavimu būna patenkintas ir savo draugams su malonumu pasakojasi, jog jam štai pasisekę „uždirbti". Ir, jei kas jam užsimena, jog taip negerai, nes kasininkei teks iš savo kišenės sumokėti, tai nedvejodamas atsikerta: „Jos ne tiek nuo žmonių nusuka! . . ."

Tarybiniai prekybininkai-pardavėjai su pirkėjais nebendrauja, kaip kapitalistinėje prekyboje. Ten pardavėjas(a) žiūrinėja su pirkėju paimtą prekę. Jei tai medžiaga — pardavėjas prisideda prie savęs, kad pirkėjas matytų, kaip atrodytų pasiūta eilutė ar p. Arba pirkėjui sudeda įvairiausių rūšių medžiagų, kad jis išsirinktų. Ir, aplamai, kiek galėdamas padeda pirkėjui reikiamą prekę pasirinkti. Ir maždaug pirkėjai žino, kad jų neapgaus, nes kitaip parduotuvė nustos klientų. Teko matyti Maskvos vienoje universalinėje parduotuvėje: pirkėja, apžiūrėjusi skepetaitę, sako kad negraži, tai pardavėja, užuot pasiūlius kitokią, šiurkščiu tonu atrėžia: „Nori, kad už 5 rublius būtų kažin kokia?!" Štai vienoje Kauno parduotuvėje prie gėrimų-rūkalų skyriaus stovi inteligentiškos, malonios išvaizdos vyras, o pardavėjos kaip nėr, taip nėr . . . Palaukęs, šypsodamasis, maloniu balsu klausia gretimo skyriaus pardavėją: „Gal galima pačiam pasiimti — pasitarnauti?" Jaunuolė — cheminė blondinė, dažytais, kiaulės kraujo spalvos nagais, mėlynais akių vokais, atšiauriu tonu: „Nespėjai ateiti ir jau nerimauji. Matai, kad nėra pardavėjos, palauk, ateis!" Ten stovėjęs senyvas vyras jai pastebėjo: „Galėtum Tamsta mandagiau paaiškinti. Taip nedera pardavėjai kalbėti su pirkėjais. Kultūringoj parduotuvėj Tamsta ilgai negalėtum dirbti". O ji jam atrėžia: „Koki pirkėjai, tokios ir pardavėjos, gali eiti į kultūringą parduotuvę, nieks čia jūsų neverčia eiti!"

Buvau foto reikmenų parduotuvėje. Vieni pardavėjai prekiavo, o kiti iš mašinos nešė atvežtas į parduotuvę prekes ir krovė parduotuvėje ant grindų. Vienas mano geras pažįstamas malonus vyras, dar prieš karą baigęs aukštuosius mokslus, ėjęs tada ir dabar aukštas pareigas, žiūrinėjo vitrinoje išstatytus aparatus ir kit. prekes. Pardavėjas, jaunas, tvirtas vyras, atnešęs prekes, arogantiškai ir išdidžiai žiūrinčiam į vitriną pareiškė: „Neljsk prie prekių!" Man gėda pasidarė prieiti prie to vyro, nors turėjau reikalo su juo pasikalbėti. Jis išėjo. Aš tada pagalvojau, kad, iš tikrųjų, kas pats nesąžiningas, tai nesąžiningumu ir kitus visus įtaria, kjd ir kitų tokios užmačios, kaip ir jo pačio. O gal gi jis norėjo pasirodyti „kas tai aš", nes neseniai šioje parduotuvėje pradėjo dirbti. Visą laiką foto parduotuvės prekybininkai gana mandagūs, nes ir pirkėjai paprastai čia renkasi kultūringesni. Na, o šitas minėtas bernelis, matyt, jaučiasi aukštesniu už kitus. Jeigu jis būtų sąžiningas, tai butų nejęs dirbti už 65-80 rb., o būtų ėjęs kur mokama 120-150 rb.

mėnesiui ir prieš akis tarnyboje avansavimas.

Sekdami spaudą, dažnai vis rasite TSKP CK ir Ministrų tarybos, o taip pat respublikų tokie pat organai ir žemesnieji vis svarsto ir skelbia savo nutarimus, kurių, kaip taisyklė, pirmoj daly liaupsina, kad socialistinė prekyba yra daug pasiekusi, kaip puikiai aptarnauja liaudį, o tai pasiekta pirmoj eilėj prekybininkų komunistų ir komjaunuolių sutelktų jėgų dėka bei komunistų išmintingu kadrų komplektavimu ir t.t. Antroje dalyje jau sakoma, kad, nežiūrint didelių laimėjimų visuomenės aptarnavime, dar pasitaiko kai kur ir kai kuriose srityse aplaidumo, neįvykdomi planai, pardavinėjama prastos prekės, net jau netinkamos vartoti, žemos kokybės duonos ir pyrago gaminiai, pasenę pieno produktai ir kitos prekės. Dar kai kur pasitaiko pirkėjų apsiskaičiavimo, nekultūringo aptarnavimo ir t.t. Po to prasideda įpareigojimai žemesniųjų organų ir pačių prekybininkų, kad jie pardavinėtų tik aukštos kokybės prekes, kad prekyboje būtų gausus asortimentas įvairių prekių, kad prekybininkų aptarnavimas būtų aukštos kultūros ir t.t. ir t.t.

Bet nė viename nutarime ir aukštųjų asmenų pasisakymuose nerasite nurodyta, kur prekybininkai gali gauti aukštos kokybės ir plataus asortimento prekių, nes tokių tarybinės įmonės negamina; taip pat nerasite ir nurodymo, kur dėti neišpirktos prekės ir jau maistu netinkamas ar gaunamas iš bazių sandėlių jau apgedusias prekes, pvz., „silkės" po 2,50 rb. kg, kai gautas dėžės atidarius randama dalis jau sugedusių. Dabar taip yra: pvz. žmona pasiuntė vyrą parnešti šventei silkių. Jis, nuėjęs į parduotuvę, klausia pardavėją, ar nesugedę. Ši paaiškina, kad geros ir, be to, ji dar parinksianti. Laimingas, gavęs gerų parinktų silkių, eina namo, o žmona mat anksčiau negavusi . . . Žmona apžiūrėjo, ir veidas jos apsiniaukė: buvo tik nedidelės žuvelės. Iš jų 6 pradėjo ruošti, o 7, sugedusias, išmetė į šiukšlių kibirą . . .

Kodėl taip? — Visa šitai T. Sąjungos socialistinės sistemos padarinys. Pirmiausia, žemas prekybininkų pramonės darbuotojų atlyginimas verčia juos ieškoti kitų šaltinių pajamoms papildyti, kad ir jie galėtų gyventi kaip žmonės, o ne kaip skurdžiai. Antra, vieną iš tokių pašalinių šaltinių ir sudaro blogos kokybės prekės. Atrodytų nesąmonė, o įsigilinus, yra kitaip. Pvz. kepyklos neiškepa duonos arba kombinatas iš pieno gaminių pilnai neišspaudžia (iš sūrių) išrūgų, tai ir kepykla ir pieninininkai gauna antplaninės produkcijos, kurios dalį nefaktūruodami pristato į prekybos tinklą kartu su faktūruota. Už nefaktūruotą prekybininkai jiems sumoka sutartą kainos dalį, o kitą dalį, realizavę prekę, sau pasiima. Trečia, mokamos prekybininkams premijos už pralenktą prekių paradvimo planą pinigais. Todėl jei parduotuvė priims tik geras prekes, o neiškeptų duonos ir pyrago

gaminių ar nepilnai išspaustų sūrių nepriimtų, o grąžintų gamintojams, tai tokia parduotuvė (jos darbuotojai) ne tik už nefaktūruotas prekes nieko negaus, bet ir prekybos plano neįvykdys ir premijų negaus; vadinasi, tą laikotarpį gaus tik 65 rb. mėnesinės algos. Ketvirta, stabdys-liaupsinamos soclenktynės. Laimėjusiems jas respublikiniu mastu taip pat mokama premijos. Todėl 1974 m. iki spalio mėn. 1 d. Kaune (kituose miestuose ne) buvo bulvės pardavinėjamos po 14 kp. už kg. kai tuo tarpu valstybinė kaina - 8 kp., o rugsėjo mėn. dauguma gyventojų, kurie turi kur per žiemą jas laikyti, apsirūpina bulvėmis. Kitais žodžiais tariant — tai vieša vagystė. Kur tada buvo miesto liaudies kontrolė ir vadovai? Tada liaudis pradėjo kalbėti, kad jau ir bus bulvės pakeltomis kainomis.

Todėl, kaip matėme iš aukščiau duotų pavyzdžių, prekybininkai Tarybų s-goje nesuintersuoti nepriimti į parduotuves blogų prekių. Jei jie pardavimo plano neįvykdytų, tai negautų premijų ir miesto prekybos vadovai, o tai reikštų, kad tokių parduotuvių personalą laikytų netinkamu dirbti prekyboje. O dabar prekybininkai ką gauna, tą parduoda; jie ir patys uždirba ir kitiems uždirbti duoda. Na, o liaudis?! Irgi ką gauna, tą perka ir tuo maitinasi bei pasitenkina. Taigi, pagal komunistų principą — viskas liaudžiai! Tad liaudis kuria taiklius anekdotus. Vienas jų: — Sako, viename TSKP plenume delegatas klausia: „Prašau paaiškinti, kas išgalvojo komunizmą — darbininkai ar mokslininkai?" Pirmininkaujantis atsako: „Žinoma darbininkai!" Tada anas delegatas: „Aha, tada aišku, jei mokslininkai būtų išgalvoję, tai jie būtų išbandę ant žvėrelių, o kadangi darbininkai, tai jie bando ant mūsų!" — Jei prekybai vadovautų plačios erudicijos ir tam reikalui atsidėję prekybininkai, ieškodami šaltinių ir būdų aprūpinti gyventojus geromis prekėmis, ir jei tų prekių netrūktų, tai, žinoma, darbo žmogui lengviau būtų atsikvėpti. Bet partija kitaip į visa tai žiūri: kad vadovas turi būti komunistas, o visa kita nesvarbu.

Pagaliau, nieks iš prekybai vadovaujančių asmenų nežino, kodėl šeštadieniais ir sekmadieniais naujuose kvartaluose parduotuvėse spūstis, o kitomis dienomis ne. Žinoma, aišku, kad naujų kvartalų gyventojai neišeiginėmis dienomis perkasi maistą ir kita kitur, o kodėl jie nesiperka savo gyvenamose vietovėse ir kas reikėtų padaryti, kad jie visomis dienomis galėtų nusipirkti gyvenamojo kvartalo parduotuvėse? Tuo reikalu prekybos vadovai turėtų išleisti anketą, kurią užpildytų miesto gyventojai ir jie nurodytų joje, koki trūkumai prekyboje. Nes tai, kad darbininkai perkasi ne gyvenamoj vietovėj, o darbovietėse, kenkia darbo našumui.

Viena aišku, kad tokios prekybos parduotuvės, kaip dabar mūsų — tarybinės, kapitalistiniame pasaulyje subankrutuotų neprekiavę nė dviejų savaičių — kartu su pačiu ministru Mickūnu ir kitais.

2. ŽEMĖS ŪKIO PRODUKCIJOS GAMYBA

Prieš pradėdamas svarstyti gamybą, noriu skaitytojui priminti, o gal ir naujieną pasakyti, kad visame pasaulyje 2x 2 lygu 4; tuo tarpu Tarybų S-je, suvedant gamybos rezultatus, 2 x 2 lygu „kiek nori" . . . Tas „kiek nori" reiškia: tiek pagaminta, kiek buvo įsipareigota, kiek planas rodo, o ne tiek, kiek iš tikrųjų pagaminta! Kaip toliau pamatysime, kartais vis dėlto — kur jau aiškiai matyti ir kitaip negalima, — kad 2 x 2 lygu 4, ten jau . . . lygu 4.

TSKP programoje tarp kitako sakoma: „Padidinti bendrąją žemės ūkio produkcijos apimtį per 10 metų maždaug pustrečio karto, o per 20 metų — pusketvirto karto. Žemės ūkio produkcijos augimas turi pralenkti paklausą. Tarybų S-ga pirmajame dešimtmetyje pralenks JAV pagal pagrindinių žemės ūkio produktų gamybą vidutiniškai vienam gyventojui (86 psl.). Bendroji grūdinių kultūrų gamyba per dvidešimt metų padidės daugiau kaip du kartus, o jų derlingumas — dvigubai. Gyvulininkystės produktų gamybos apimtis padidės: mėsos per pirmąjį dešimtmetį maždaug tris kartus, o per dvidešimt metų — beveik keturis kartus; pieno — per dešimt metų daugiau kaip du kartus, o per dvidešimt metų — beveik tris kartus (pusl. 87). Partija padės vystyti žemės ūkio mokslą, nukreips kūrybines mokslininkų pastangas svarbiausiems žemės ūkio kėlimo klausimams nagrinėti (89 pusl.)."

Apie minėtos programos realizavimą nėra nė kalbos. Kaip gyvenimas rodo, Tarybų S-ga, turėdama derlingiausią pasaulyje žemę ir geras klimatines sąlygas bei iki revoliucijos iš šalies daugiausia pasaulyje eksportavusios žemės ūkio produktų į kitas valstybes, po revoliucijos, valdant tą pačią šalį komunistų partijai, Brežnevo žodžiais tariant, „vienijančiai priešakinę, sąmoningiausią ir aktyviausią darbininkų klasės, valstietiją ir inteligentijos dalį" (Prancūzijos televizijai 1976.X.5 interviu), nepajėgė nei karto per 60 metų iki soties pamaitinti visų savo gyventojų! Ko vertas toks „sąmoningumas"?! Čia ir yra rezultatas vienos partijos diktatūrinio režimo: nėra kam pamokyti neišmanėlių toje srityje . . . Tokios derlingos žemės kaip Ukrainos,

Omsko, Kuibiševo ir daugelio kitų, jei jos turėtų tikrą šeimininką, kuris ten dirbtų pagal išmintingą agrotechniką, tai ir stichinės gamtos jėgos į niekus nepaverstų viso krašto žemės ūkio gamybos.

Tų gyventojų, kurie revoliuciją sutiko turėdami 15 metų ir vyresnio amžiaus, jau bemaž nėra gyvųjų tarpe, tik vienas kitas tebevegetuoja, o visi kiti jau po . . . žeme. Koks jų buvo gyvenimas, jei iki soties pavalgyti neturėjo progos! Tuo labiau, kad ir paties komunizmo, kurį „statė", nematė, o tik plepalus girdėjo. Be darbo ir vargo daugiau nieko nematė. Tai gyvenimas ne žmogaus, kuris kuria pats savo gyvenimą, o vergo ar baudžiauninko, gyvenusio senoj baudžiavinėj carų Rusijoje!!!

TSKP XXV suvažiavime Brežnevas kalbėjo, jau citavau, kad žemės ūkis TS paverstas gerai išvystytu ekonomikos sektoriumi. Per du penkmečius javų derlingumas padidėjo 1,4 karto (. . .), išaugus šalies gyventojų skaičiui 23 milijonais žmonių. Taigi, išreiškus tuo pačiu rodikliu: derlingumas padidėjo 40%, o žmonių per tą patį laikotarpį — tik 10,5%. Koks reikalas?! Kodėl šalyje, esant tokiam dideliam javų derlingumui, reikėjo pirkti kapitalistinėse šalyse dešimtis milijonų tonų grūdų ir, aruodus papildžius pirktaisiais, 1976 metais visoje šalyje jaustas didelis trūkumas gyvulininkystės produktų, o „vyr. brolių" respublikose, kur jau 60 metų „tikroji demokratija" klesti, mėsa parduotuvėse visai bemaž nepasirodydavo; panašus vaizdas dar ir beveik iki pabaigos 1977 m.

Kaip jau citavau LTSR prekybos ministro Mickūno pareiškimą, kur jis nurodė, kad Lietuvoje net 34% koncentruotų pašarų liko mažiau 1976 metams, negu jų buvo likę 1975 m., o pavasarį jų ištekliai visai išsekė. Taigi, iš šitų faktų aiškėja, kad Brežnevo pareiškimas nieko bendra dėl javų derliaus neturi su faktiška realybe. Čia nereikia mokslininko, kad tą suprastų; užtenka paprasto eilinio piliečio. Brežnevą ir tuos, kurie davė tokias žinias, į aklavietę atvedė tarybinė „apskaita", kuri neskaičiuoja grynų grūdų, o grūdus su vandeniu (šlapius), su šiūkšlėmis bei pelais, piktžolėmis, na, ir dar prirašymai (2 x 2 lygu „kiek reikia"), kiek reikalinga ūkiui soc. įsipareigojimams įvykdyti. Tokia nesąmonė reikalinga tik demagoginei propagandai. Taip lygiai, kam reikalinga gautus grūdus skaičiuoti pūdais, kaip Brežnevas kad daro ir 1976.X.25 TSKP plenume dėstė? Juk ne tik užsienyje nieks nežino, kas tas pūdas yra, bet ir TS mažai kas gali perskaičiuoti tuos pūdus grūdų į tonas, juo labiau, kad tie rusai, kurie prie caro skaičiavo pūdais, jau seniai po žeme. Čia Brežnevo pasireiškia iš vienos pusės rusiškasis URAPATRIOTIZMAS, o gal svarbiau — labai imponuoją milijardiniai skaičiai — kiekiai! Vaikantis

tokių nesąmonių, nesąmonė ir gauta: grūdų nėra, o skelbiama, kad jų 1,4 karto gauta daugiau.

Dabar, technikos amžiuje, kaip neliaupsinsi, kaip neplepėsi iš tribūnų ir per kitas komunikacines priemones, nieko nenustebinsi ir nieko nepaslėpsi. Pasaulis teisybę sužino iš Žemės dirbtinių palydovų perduodamų nuotraukų, kurios Vakaruose demonstruojamos parodose, vadinamose „Nežinomoji Tarybų Sąjunga". Jose gali matyti bemaž visą matomą gyvenimą demonstruojamosios šalies: ir neskelbiamus miestus ir liaupsinamą gamtos „apsaugą" — suverstas fabrikų atliekas. Taip pat iš jų gali paskaičiuoti žemės ūkio derlių. Pvz. JAV 1976 m. javų derlių iš nuotraukų atspėjo 90%.

Šiais, 1977 metais, kai girdėjome per savo radiją, matėme per televiziją ir skaitėme spaudoje, kad pas mus (TS) žemės ūkiai ne tik pralenkė gamybinius planus (javų) bei įsipareigojimus, bet daugiau ir valstybei pardavė negu buvo numatyta, tai Vakarai nurodė, kad TS 1977 m. nėra toks puikus derlius, koks skelbiamas, ir kad TS be pirkimo grūdų iš kapitalistinių valstybių neapsieis. Taip buvo. Taigi matėme, kieno teisybė? Tarybų S-je su žemės ūkiu, kaip su tuo Bremų miesto orkestru: kaip juos bepersodinsi — vis tiek nieko gero neišeina. Kiek per 60 metų tų visokių reformų būta ir kiek jų dar bus?! Kiekvienas, atsidūręs valdžios viršūnėje, įsivaizduoja, kad jis daugiau išmanąs kaip kiti visais klausimais, neišskiriant ir žemės ūkio gamybos klausimų. Ir pradeda iš tribūnų bei spaudoje „mokyti" kaip, sakysim, toks Petras Griškevičius, pliekdamas visokias nesąmones. Nereikia būti egoistu: ko neišmanai, užleisk vadovauti išmanančiam . . .

Jau citavau iš LKP CK I sekretoriaus P. Griškevičiaus straipsnio (MOKSLAS ir GYVENIMAS Nr.7,1976m.) koks puikus išaugintas LTSR grūdinių kultūrų derlius bei išvystyta gyvulininkystės produkcija tarybiniais metais. Tą patį galima pasakyti ir apie jo teigimus, kaip ir apie jo kalbas, liaupsinančias Brežnevą. Tai gražbylystė ir nenutuokimas reikalo, — kas ant liežuvio, tas ir iš tribūnos. Jei Brežnevas pasakė, kad Rusijoj per visą istoriją negirdėtas derlius, tai ir jis, — kaip aidas miške — tais pačiais žodžiais kartoja apie LTSR derlių! Iš kur tu, berneli, žinai, kiek ko buvo pagaminta Lietuvoje 1940 metais, kai tais metais daugiau nei pusę metų joje viešpatavo bolševikų okupacija ir jau valdė tas, kas nieko tuose reikaluose neišmanė.

Visa tai privedė Lietuvos žemės ūkį prie stagnacijos. Ar buvo tada vedama žemės ūkio gamybos, o taip pat ir gyvulininkystės apskaita, kaip dabar. To nebuvo ir negalėjo būti. Gi stebėjimai, tai ne apskaita. Na, o kiek Tamstos tuose tauškaluose yra nesąmonių — prirašymų, t.y.,

tiek gauta „kiek reikia", kad būtų įvykdyti socialistiniai įsipareigojimai bei planai?! Pvz., Lietuvoje ūkininkai skaičiavo: jei cukrinių runkelių negausi iš vieno ha 700 centnerių (dabartiniais 350 centner.), tai neapsimoka auginti — nuostolinga. Tad pasakyk, gerbiamasis, kodėl komunistams „išmintingai" vadovaujant, tokio derliaus dabar negaunama? Iš Tamstos kalbos, pasakytos 1977.III.29. LKP CK plenume cituoju: „Kapsuko, Vilkaviškio, Joniškio rajon. kai kurie ūkiai cukrinių runkelių išaugino po 300-370 centnerių iš ha, tačiau supirkimo užduotys nebuvo įvykdytos, nes kituose ūkiuose, turinčiuose tokias pat dirvas, gautas visiškai menkas derlius.

Alytaus raj. prikasta iš ha 245 centn.
Pasvalio raj. prikasta iš ha 228 centn.
Prienų raj. prikasta iš ha 215 centn.

ir kiti rajonai sėkmingai įvykdė cukrinių runkelių valstybei pardavimo planus" (cit. baigta). Kodėl po 34 metų „išmintingai" komunistams vadovaujant, tik keli ūkiai gavo derlių prieškarinio lygio? Juk visi kiti t. ūkiai ir kolūkiai būtų anais laikais subankrutavę su tokiu derliumi?! Tocel,kad apskaitoje gauti cukrinių runkelių poziciją"kiek reikia"(t.y. 2 x 2 lygu kiek reikia) negalima: jei, kaip sakoma, iš lubų prirašysi, tai, kur dėjai, kodėl fabrikui nepristatei? O grūdų derlių gali didinti kiek reikia. Ir iš ha gali į derlių įskaityti iš nurašytų plotų kaip „išnykusių" dėl žiemos oro sąlygų, o juos nuimti, taip pat ir iš neįtrauktų į sėjos apskaitą plotų, arba apsėtų plotų žaliam pašarui, o juos nuimti grūdinių derliui! Visos žolės, vanduo (šlapi grūdai) — visa tai tarybinėje santvarkoje grūdų derlius. Pvz. Prienų rajone kolūkyje LENINO KELIU 1975 m. buvo kviečių lauke vienos ramunės ir kitos piktžolės, o ataskaitiniame kolūkio susirinkime paskelbta, kad gauta iš ha 30 centnerių kviečių. Taigi galima iš apskaitos patikrinti, kiek iš tikrųjų, išvalius ir išdžiovinus, liko grynų grūdų.

Šitokiu savo elgesiu mes kitiems akių ir proto neapdumsime, o tik patys save apgaudinėjame. Tą aiškiai patvirtina ir TSKP XXV suvažiavime Brežnevo ir šių metų radijo, televizijos ir spaudos pranešimai, kad ūkiai pralenkė socįsipareigojimus ir valstybei pardavimo planus.

Kita medalio pusė. Anais laikais, kai pasaulyje „brandino" socializmą tik viena TS, tai kapitalistinės valstybės, auginusios javus ir gaminusios gyvulininkystės produkciją, tada neturėjo kur dėti tiek grūdų, tiek ir gyvulininkystės produktų. Todėl augino tik tiek, kiek pačios sunaudodavo ir kiek dar į užsienį parduodavo. Pvz. Lietuvoje už 50 kg rugių „Lietūkis" mokėjo 8 litus, o nuvežęs į Daniją ar

Amsterdamo uostą gaudavo 6 litus. Už transportą ir kainos skirtumą duoavo valstybė dotaciją. Todėl ūkininkai bemaž grūdinių kultūrų mineralinėmis trąšomis netręšdavo dėl to, kad neapsimokėdavo. Tręšdavo cukrinius ir pašarinius runkelius salietra, o kitomis mineralinėmis trąšomis — tik jei būdavo nepatręšta organinėmis trąšomis.

Šiais metais (1977) viename tarybiniame ūkyje buvo gauta grūdinių kultūrų vidutinis derlius iš ha 23 centneriai, o tame pačiame ūkyje iš pasėtų darbuotojams miežių ha buvo gauta tik 12 centnerių. Kodėl taip? Todėl, kad tarybinis ūkis skaito „tiek gauta, kiek reikia", o darbuotojai — tiek, kiek faktiškai grūdų buvo, ir tai dar nedžiovintų.

Todėl, visa tai imant dėmesin, LTSR pasiekė Lietuvos buvusį grūdų derlingumą iš ha tik 1970 metais, t.y., per 25 metus, tuo tarpu kai Lietuva egzistavo tik 22,25 metų.

Lietuvoje anais laikais, kai ūkininkas norėjo parduoti užaugintą bekoną ar žąsis, važiuodavo į supirkimo punktą 1-1,5 paros ankčiau ir eilės susidarydavo iki 3 km. Dabar LTSR parduotuvėse prie mėsos didesnės eilės, o pagal kaišiadoriškio pasakojimą, mažesniuose miestuose visai jos nėra. Tuo tarpu Tarybų s-goje ir anais laikais darbo žmogus skurdo dėl maisto stokos, bet komunistai ir tada normavo maisto naudojimą, nes juo daugiau žmogus galvoja apie maistą, juo mažiau galvoja apie politiką, tad iš Lietuvos pirko tik nedidelį kiekį lašininių kiaulių. Taip pat pirko ir galvijų veislinį prieauglį bei melžiamas karves nenustatytais kiekiais, kitaip sakant, kiek kas pardavė — tiek pirko. Todėl kai kurie ūkiai vienu kartu parduodavo 50-70 karvių, nes vidaus rinkoje buvo galima daug pigiau nusipirkti.

Į Prancūziją Lietuva eksportavo vapenėtus maistui arklius. Veislinius ir darbo arklius eksportuodavo į kitas valstybes. Ar tai ne gyvulininkystės produkcija?! Visa tai šių laikų „mokslinčiai" neįvertina!

Lietuva neturėjo kur dėti pieno ir jo gaminių. Jei ne Trybų s-gos 1940 m. okupacija, tai buvo numatyta statyti fabriką, kuris būtų gaminęs tekstilės audinius iš pieno! O dabar, kai pasaulyje vieną trečdalį žmonių pavergė socializmas, kuris nesugeba iki soties pamaitinti savo gyventojų, tai ką tik duosi — viską suvalgys. Ar nekeista, kad 30% valstybės superkamo pieno pristato privatus sektorius, 60% gyventojus aprūpina bulvėmis, daržovėmis, vaisiais. Ir dar jų jaučiama didelis trūkumas, o komunistai išleido potvarkį, kad privatininkai plastmasiniais dangalais uždengiamą inspektą (komunistai vadina šiltnamiu) gali turėti ne didesnį 20 kvadr. m. 1977 metais miestų gyventojai, jei ne privatus sektorius, būtų neragavę nei

pamidorų, nei agurkų, dargi vasarinių bei rudeninių obuolių ir kriaušių. Tokiai „išminčiai" vieta tik kvailių namuose, o P. Griškevičius vadina „komunistų išmintinga politika" (Mokslas ir Gyvenimas Nr. 7, 1976 m.).

Dargi, jei valstybinis ir kolūkinis sektoriai ir užaugina vaisių ir daržovių, tai nesugeba jų išlaikyti ir paruošti prekybai. Ir taip miesto gyventojas, nusipirkęs parduotuvėje 6 kg bulvių, parsinešęs į namus, išrinko iš jų akmenis ir grumstus bulvių didumo, pasvėrė juos, tai svėrė 0,72 kg, t.y., 12% viso pirkinio. Likusių bulvių pusę sudarė karvelio kiaušiio dydžio. Kas būtų anais laikais Lietuvoje ar dabar vakaruose, pirkęs tokias bulves ir kas būtų tokias pardavinėjęs, kai gražiausių bulvių kaimas neturėjo kur dėti! Pažiūrėkite dabar: obuoliai, kriaušės ir kiti vaisiai iš socialistinių ūkių į prekybą gaunami apdaužyti, apipuvę. Kazachstane, Krasnodare ir kitur, kaip per televiziją matai, neišdžiūvusius grūdus supila namo aukščio krūvose. Jie ten supelyja ir ne tik žmonių maistui netinka, bet ir gyvuliai neėda. Visas triūsas per niek. Kiek javų TS lieka nepjautų — supūva arba kur kombainai neprieina dėl drėgmės. Rodos, tokius plotelius, kurie yra netoli gyvenvietės, atiduotų gyventojams — jie nusipjautų, tai gal kokį gyvulį ar paukštį nušertų, vis būtų nauda. Prie Stalino tuos, kurie iš ražienų rinkdavo varpas, bausdavo 6 metais darbo pataisos stovyklos (lagerio). Lietuvių liaudis sakydavo tokiems: „Nei šuo pats kaulo graužia, nei kitam duoda!" Žodžiu — trūksta šeimininko, o būtų visko per akis!

Kalbama, kad kolūkiai tai kooperatiniai, kuriuos tvarkosi patys kolūkiečiai. Deja, ir čia partijos viskas nustatoma, kaip buvo sujungiant Daukšių ir Piliakalnio kolūkius (Kapsuko raj.), kai kompartijos vadovai paskelbė išrinktu pirmininku, už kurį susirinkime niekas iš kolukiečių nebalsavo. Čia partijos reikalas, o ne kooperatininkų! (žr. 34 psl.).

Apie žemės ūkį TSKP programoje dar rašoma (cituoju): „Techniniu aprūpinimu ir gamybos organizavimu žemės ūkis priartės prie pramonės lygio; žemės ūkio darbas virs pramoninio darbo rūšimi (84 psl.). Apsaugoti žemės ūkį nuo žalingo stichinių gamtos jėgų poveikio, ypač nuo sausros (88 pusl.). Žemės ūkio priklausomumas nuo gamtos stichijos labai sumažės, o paskui taps visiškai nežymus (85 psl.)."

Kaip rodo gyvenimas, tarsi gamta kelia kontrevoliuciją. Šitos kontrevoliucijos negali užgniaužti nei industrinė agrotechnika, nei agropramoninės integracijos ūkiai. Taip pat negali tai gamtai įkvėpti, kad ji neitų prieš, nei visa „įkvepiantis" XXV kompartijos suvažiavimas, nei jame paties asmeniškai Brežnevo pasakytos „įkvepiančios" kalbos, kuriomis jis gyrėsi, kad agropramoninės integracijos ūkiai per

dešimtmetį jau davė gerus rezultatus, t.y., 1,4 karto išaugo javų derlingumas! Iš tikrųjų „geri" rezultatai, kad tais pačiais (1976) ir sekančiais metais „vyr. broliai" užmiršo mėsos skonį, o kai kur miestiečiai — ir pieno; gi „vyr. brolių" 1940 m. „išlaisvintieji" susiveržė diržus ir „padidėjo" marškinių apykaklės. (Tas, žinoma, netaikoma nei I sekr. P. Griškevičiui ir akad. prof. dr. Meškauskui ir kit. turintiems „duonos korteles"). Į tai liaudis taikliai atsakė: „Taip, marksistiniai--leniniiniai agropramoninės integracijos ūkiai panaudojo istorijoj negirdėtą agronomiją: javus sėjo Tarybų sąjungoje, o „pjovė" kapitalistinėj Amerikoj! Tai naujas marksistų ir, pirmoje eilėje, paties drg. Brežnevo patyrimas! Tai istorinės reikšmės įvykis, kad išaugo javų derlius 1,4 karto, o kas tą derlių sudaro, tai nesvarbu, kad ne grūdai, o oras, piktžolės ar vanduo — svarbu, kad „išaugo".

Liko kalta gamtos stichija ir jos TSKP programa nepajėgia suvaldyti! Taip oficialiai, o neoficialiai tai kalta partija, kuri neišmano apie žemės ūkį, o jam diktuoja. Marksistai turėtų atminti, kadžemės ūkis tai ne tas pats, kas pramonės fabrikas, kurio gamyba vyksta iš negyvos medžiagos uždaruose cechuose, o žemės ūkis - gyvybės dauginimas ir auginimas atviroje gamtoje. Todėl reikia tai suprasti ir mokėti prisitaikyti prie gamtos. Tokiose derlingose dirvose, kaip Ukrainos ir kitose, protingai ūkininkaujant pagal agronomijos mokslą, ir sausra mažai tegali paveikti derlingumą. Svarbiausia sėjoj panaudoti visą agrotechniką, kuri nedžiovina žemės, o apsaugoja žemėje drėgmę. O kai neišmanėliai paleidžia visą turimą techniką į darbą, tai ir be sausros išdžiovina tas dirvas . . . Rezultatas — nederlius, atseit, gamtos stichija. Marksistams visur svarbu laimėti šlovinamas soclenktynes, todėl ir žemės ūkyje: tas laimi, kuris pirmas apsėja daugiau ha. Tuo tarpu gamta ką kita diktuoja: sėk tada, kai dirva būna tokios struktūros, kad galima ir reikia sėti. Štai čia ir yra kliūtis: jei šito sėdamas žiūrėsi, tai jau soclenktynių nelaimėsi, o laimės tie ūkiai, kurie to nežiūrės ir dar daugiau, galbūt jie gaus ir iš Brežnevo padėkos laišką, kad gerai buvo organizuojama sėja, kad taip greitai pasėta. Tuo tarpu visada turi būti sėjama ne tam, kad greitai pasėtum, o tam, kad būtų gautas našus derlius.

Užsieny yra tokių, kurie mano, jog yra kitų priežasčių dėl menko javų derliaus TS. Ir taip žurnalistas Žak Avalrik rašo prancūzų laikrašty LE MOND, kad javų nederliaus priežastis TS dauguma aiškina (ypatingai vadovų viršūnės), jog tai sudaro žiaurios klimatinės sąlygos. Bet šitas aiškinimas, kaip rašo žurnalistas, nepakankamas, viena dėl to, kad Ukrainos juodžemio šaly žiauraus klimato nėra, o, antra, Kanadoj ir Suomijoj žiauresnis klimatas kaip TS. Šitose šalyse niekuomet nebūna tokio nederliaus kaip TS. O kai užsienio žurnalistai šį klausimą

užduoda oficialiems vyriausybės atstovams, rašo žurnalistas laikrašty LE MOND, tai šie dažnai aiškina, kad dabartiniai eiliniai kolūkiečiai kilę iš baudžiauninkų ir dėlto tarybiniai žemdirbiai skiriąsi nuo europiečių: jie pripratę į žemę žiūrėti kaip į nepakenkčiamą priešą; jie ir neapkenčia žemės, o žemė atsako į tą neapykantą nederliumi. Bet žurnalistas Avarlik nesutinka ir aiškina, kad toks argumentas vargiai tikras, nes tada sunku suprasti, kodėl mažyčiai privatininkų ploteliai, kurie sudaro tik 0,5% TS pasėlių ploto, o duoda 30% bendros apimties TS žemės ūkio produkcijos, skirtos gyventojams aprūpinti (parduoti). Taigi neteisybė, sako Avalrik:

— Valstiečiai neturi neapykantos žemei. Jei jie ir prisimena baudžiavos teises, tai jų atmintis vis dėlto sumaniai skaistėja, bet jie gerai prisimena valstiečių pergyventą kolektyvizacijos tragediją, o taip pat jie puikiai mato, kad jie buvo ir pasilieka neturtingais revoliucijos giminaičiais ir dabar neturtingais giminėmis, lygindami savo pajamas su atlyginimu darbininkų. Be to, jie žino, — rašo toliau tas pats žurnalistas, — kad jie priklauso netolimos praeities kolūkiečių socialinei padėčiai, t.y., be teisės turėti savo rankose pasą. Toliau, rašo tas pats žurnalistas, kad netenka dėl to stebėtis, jog tarybiniai kolūkiečiai svajoja mesti kolūkį ir važiuoti į miestą dirbti gamyboje ar fabrike ir gauti tą santykinę gerovę, kurią turi darbininkai.

O kaip gi yra su tomis lenktynėmis su JAV, kurias, kaip rašoma TSKP programoje (pusl. 86), kur pasakyta, kad TS jau pirmajame 10-tyje, t.y., iki 1970 metų, pralenks JAV pagal pagrindinių žemės ūkio produktų gamyboje vidutiniškai vienam gyventojui?

Taigi pažiūrėkime, ką Michail Vaslenskii — Miuncheno un-to profesorius, neseniai buvojęs JAV, sako, kad dabartinis visuomenės progresas vyksta ne ten, kur laikraščiuos rašoma, jog ten yra progresas, o ten, kur jam sudarytos faktiškos materialinės sąlygos. Aukštas našumas Amerikos ūkininkavimo sistemoje ryškiai matomas ir JAV žemės ūkyje. Iš tikrųjų, — sako jis, — palyginkime jų žemės ūkį su TS žemės ūkiu. Toliau jis pasakoja:

— TSRS pasėlių plotas daug didesnis, negu JAV. TS žemės ūkyje dirba ketvirtadalis visų šalies gyventojų, o JAV — dvidešimtadalis, tai penkiskart mažiau. Ir vis dėlto ne TS išveža į JAV grūdus, o — atvirkščiai — JAV kasmet parduoda TS didelius kiekius grūdų. Žinoma, tarybiniai žmonės skaito savo laikraščiuose, kad socialistinės ūkio sistemos vedimas daug pranašesnis už kapitalistinį. Tai kodėl šitos keistos padėties nepakeičia JAValstybėse? JAV be pertraukos gyventojai aprūpinami ne tik duona, vaisiais, daržovėmis ir t.t. ir būtinai mėsa. Pačiame paprastame miestelyje JAV visada galite pirkti įvairiausių

mėsos produktų, nekalbant apie drabužius, avalynę, buitinę techniką, automašinas ir kit. Šita visa galite lengvai įsigyti JAV visur geros kokybės, nebrangia kaina ir, aišku, be jokių eilių.

Šiais metais buvo kalbama, kad JAV javų derliui daug pakenkė gamtos stichijos, o javus JAV vis tiek parduoda ir TS ir Lenkijai ir k. valstybėms, o valstiečiai daro eitynes, kad neturi kur dėti grūdų, o mes . . . mes vejamės! . . .

Bet ir čia liaudis neliko skolinga:

— Aišku, soclenktynes ir vėl laimėjome: amerikiečiai dar ir dabar tebevalgo rūkytas dešras ir kumpius, o mes kompartijos programos ir XXV suvažiavimo „įkvėpti" jau prieš porą metų suvalgėme. O „brandaus socializmo" įkvėpti šokoladinius saldainius bei patį šokoladą jau surijome ir kavą baigėme gerti, amerikiečiai ir čia atsiliko: dar ir dabar jie kavą sau begurkšnoja, šokoladu užsigardžiuodami. Ir dar kovoja dėl rinkų, kur likusius parduoti!

Vis tai atrodo humoras, bet jis aiškiai charakterizuoja nuo revoliucijos laikų vedamą liaudies gyvenimo „gerėjimo" propagandą ir ką pats gyvenimas rodo!

TS žemės ūkio gamyba agropramoninės integracijos pagrindu tuo tarpu nieko gera liaudžiai nedavė. Atvirkščiai, apjungiant ūkius, buvo be reikalo daug gyvulių papjauta, todėl daug laiko praeis, kol bus atstatyta buvusi padėtis. Liaudis nuo to kentės. Tai noras atnaujinti buvusių Rusijos prie carų kunigaikščių ūkius, kur partiniai vadovai visa galintys, pakeičią kunigaikščius, o valstiečiai — tai anų laikų baudžiauninkai, kurie, be savo mažytės medinės trobelės ir pareigos atidirbti kolūkiui tam tikrą dienų skaičių, — daugiau jiems nereikia. Iš tikrųjų, kam teko keliauti per Baltarusiją ar Ukrainą ir k., tai matė, kad tos gyvenvietės labai jau skurdžiai atrodo, nelyginant skruzdėlynai, jeigu juos palygintume su LTSR kolūkių gyvenvietėmis.

Todėl tas kolūkietis prislėgtas apatijos ir niekam daugiau nereikalingas, tik darbui. Jis, galima sakyti, pririštas prie ūkio: iš jo negali savo noru pasitraukti ir eiti kitur dirbti, — tą gali padaryti tik ūkio vadovui leidus, niekur toliau negali nuvažiuoti, nes neturi paso. Jei ir gerai dirba, tai laikraščiai rašo, kad visur eina priekyje partiniai, nors jie ir užpakaly eitų. Apdovanojimai, paskatinimai irgi teikiami pirmoj eilėj partiniams, nors jie ir neverti to. Visą ūkį tvarko partijos sekretorius, kuris gauna 75% ūkio vadovo atlyginimo. Nors jis ir ne specialitas, bet jo turi klausyti ir vyriausi ūkio specialistai. Todėl šie sekretoriai ir nuūkininkauja.

Šios reformos (agropramoninės ūkių integracijos) iniciatorius yra Brežnevas, bet 1976 m. spalio TSKP plenume bandė kaltinti kitus dėl

padarytų klaidų, vykdant šią reformą.

Taigi visi tie nesklandumai žemės ūkio gamyboje ir nesėkmės išplaukia iš TS valstybės santvarkos sitemos. Tą patvirtina ir po karo atsiradusių socialistinių valstybių žemės ūkio produkcijos gamyba, kaip Lenkijos, kuri buvo žemės ūkio produktų prieš karą aruodas, VDR, Čekoslovakijos, Kinijos ir kitų. Tą byloja ir Portugalijos patirtis: ten vykstant revoliucijai, derlingiausiose šalies pietų žemėse buvo suorganizuota komunistų TS pavyzdžiu kolūkiai. Jau šiais metais, kaip užsienio spauda rašo, tie kolūkiai perpus mažesnį derlių išaugino, negu esant kapitalistinei santvarkai gaudavo šių žemių savininkai.

Toki faktai pasirodo ir Afrikos socialistinėse valstybėse: Angoloje ir kaimyninėse, kultivuojančiose marksizmą-leninizmą.

Tuo tarpu LTSR gali rasti stulbinančių laimėjimų žemės ūkio gamyboje. Pvz., 1977 m. laprkičio 2 d. laikraštis TIESA Nr. 256 Žemdirbystės instituto Vokės filialo direktorius J. Lazauskas rašo: „Varėnos rajono ŠVIESOS, ŠALČININKŲ rajono UŽ TĖVYNĘ kolūkiuose vidutinis miežių derlius pralenkė 50 cent. iš hektaro. Molėtų r. MIČIŪRINO kolūkyje avižos dešimties hektarų plote atseikėjo po 62 cent. iš ha. Utenos raj. NAUJASODŽIO kolūkyje E. Selenienės brigadoje vidutinis bulvių derlius 290 cent."

Matote, o visi agronomai niekina avižas, kad tai nederlingiausia varpinė kultūra. Reikia manyti, kad jau instituto filialo direktorius turi grynus grūdus be oro, be vandens, be piktžolių, be gautų iš nurašytų ir be pasėlių pasėtų žaliam pašarui plotų, t.y., pagal taisyklę 2 x 2 lygu 4, o ne kaip TSRS ir LTSR įprasta 2 x 2 lygu „kiek reikia?"

Ką gi, už tokius pasiekimus TSKP CK ir TSRS vyriausybė turėtų pristatyti Nobelio premijai ir Lenino premijai gauti už avižų tokį derlių iš ha 6,2 to ir bulvių 29 to bei miežių 50 cent. tuos asmenis, kurie tiek išaugino. Be to, turėtų J. Lazauską paskirti Ukrainos žemės ūkio ministru, o aukščiau paminėtų kolūkių agronomus — Ukrainos sričių ž. ū. valdybų vyriausiais agronomais ar viršininkais, o brigadininkus — agropramoninių ūkių vyriausiais agronomais, tai jie parodytų, kaip reikia juodžemio zonoje išauginti virš 100 cent. kviečių iš hektaro, tada jau galima bus tikėtis, ką 1961-1970 metais TSKP programoje įrašyta padaryti!

Vokiečių okupacijos metu Lietuvos žemės ūkiuose dirbo belaisviai, kilę iš Krasnodaro ir kitų kraštų, jie ūkininkams įrodinėjo, kad Lietuvos žemė netinka auginti žemės ūkio kultūroms ir kad tokia žemė tik miškams auginti!

Tik ar neateis toks laikas, kada Lietuvos valstiečiai aplenks žemės ūkio kultūrų augintojus ir Ukrainos augintojus?

3. TARYBINĖ PRAMONĖ

Tarybinės pramonės gamybos pagrindinis skirtumas nuo kapitalistinės pramonės yra tas, kad kapitalistinė pramonė gamina tokius gaminius, kurie turi paklausą pasaulinėje rinkoje. Todėl, kad išsivysčiusiose pramonės valstybėse kitų valstybių pramonės gaminiai įvežami be jokių apribojimų, jei tuos gaminius tos šalies įmonės ir gyventojai mielai perka. O perka tuos gaminius, kurie yra geros kokybės — pirkėjo akimis žiūrint — geriausios.

Todėl kapitalistinių šalių pramonės gamybos įmonių vadovybė turi tyrinėti ir pasaulinės rinkos poreikius, t.y., kur ir kokių prekių yra trūkumas, ir tai ne tik tyrinėjamuoju metu, o tuo metu, kada jo gaminiai bus jau galima pateikti pirkėjams. Tai reiškia, kad reikia sekti savo ir kitų kraštų ekonominio gyvenimo vystymąsi ir kad patys gaminiai turi būti aukštos kokybės, dargi aukščiausios, kad nenukonkuruotų kitų įmonių toki patys gaminiai. Ir pagal tyrimų duomenis organizuoti įmonės gamybą. Mes dažnai savo spaudoje skaitome pvz.: „Tarp JAV bei Europos Bendrosios rinkos iš vienos pusės ir Japonijos iš kitos vyksta rinkos karas". Tai reiškia, kad eina konkurencija dėl pramonės gaminių pardavimo. Jei kiekviena šių valstybių įvestų įvežimo limitus, kaip kad daroma TS, tai to „karo" nebūtų. O, jei TS leistų šioms valstybėms (JAV, BER ir Japonijai) laisvai įvežti pas mus savo gaminius, kas pirktų mūsiškius?! Aišku, nieks, ir mūsų tokiai pramonei, kokia ji šiuo metu yra, būtų galas.

Tarybinės-pramonės įmonių vadovams gaminių realizacija nerūpi: gamina tą, ką aukštesnieji valstybės organai joms planuoja. Taip pat planuoja, kam tie gaminiai reikės teikti. Todėl TS įmonėms vadovauja komunistai, menkai nusimanantys toje srityje ir, jei toki direktoriai nekliudo specialistams dirbti — puikiai "vadovauja". Už tai, žinoma, apdovanojami ordinais.

Taip pat primintina, kad TS ir pramonės gamyboje metodas 2 x 2 lygu „kiek reikia" yra pagrindas gamybos įmonių apskaitoje! Tai nurodė ir Brežnevas TSKP XXV suvažiavime (cituoju): „Reikia uždaryti visas landas, kurios leidžia aplaidiems ūkio darbuotojams būti pirmūnais, nepaisant įsipareigojimų pažeidimo ir produkcijos kokybės, blogų rezervų panaudojimo."

Praktika rodo, kad pramonės įmonėse, kaip ir kitose TS gamybos šakose, gerais tarnautojais laikomi administracinio personalo tie, kurie užsiima ne gamybos, o ataskaitose rodiklių organizavimu. Prieš keletą metų Kauno PRIEKALO gamykla taip puikiai „gamino", kad

ataskaitose gamyba ėjo trimis mėnesiais pirmiau, negu faktiškai buvo pagaminta!

Dabar pavartykime TSKP programą ir pamatysime, kokio lygio dabar jau turėtų būti TS pramonė (cituoju): „TSKP numato padidinti pramonės produkcijos apimtį: per artimiausius 10 metų — maždaug pustrečio karto ir pralenkti JAV pramonės gamybos lygį; per 20 metų — ne mažiau kaip šešis kartus ir gerokai viršyti dabartinę bendrą JAV pramonės gamybos apimtį" (77 pusl.).

TSRS Ministrų tarybos pirmininkas A. Kosyginas TSKP XXV suvažiavime pareiškė (cituoju): „Per praėjusius penkerius metus Tarybų sąjunga pažengė į priekį ekonominiame lenktyniavime su išsivysčiusiomis kapitalistinėmis šalimis."

Neteko girdėti, kad kurios kapitalistinės šalys būtų ėjusios su mumis lenktyniauti? Gal čia kalbama apie TS vienašališką pasiryžimą, vykdant aukščiau minėtą TSKP programą dėl to, kad kapitalistinės šalys yra išsivysčiusios, kaip pats Kosyginas sako, o mes dar tik vystomės. Antra, kapitalistinės šalys pramonės gaminius gamina kiek pasaulinėse rinkose ir savo viduje gali jų parduoti, o kad jos lenktyniautų dėl kokio honoro, kad ką pralenktų — nesąmonė, tuo labiau, kad kapitalistinėse valstybėse bemaž visos pramonės įmonės yra ne valstybės, o privačios!

Kaip matome, TS, kur yra vadinamosios soclenktynės, visur piktnaudžiaujama rodikliais. Taip pat nepasisekė sužinoti, kaip klasifikuojama pramonės produkcija kapitalistinėse šalyse. Pvz. į plieno gamybos produkciją geležies gamyba įeina ar ne? Lietuvių kalboje kaip ir kitose kalbose yra ir plienas ir geležis — rusiškai stal ir železo, vokiškai der Stahl ir das Eisen, prancūziškai l'acier ir le fer. Prisimenu dar 1952 m. TS prekių nomenklatūroje buvo atskirai plienas ir geležis, o vėliau ir dabar geležies nėra, ji vadinasi „Plienas" — „O". Jei vakarų valstybėse į plieno gamybos produkciją įeina ir geležis, tai tada tas pats ir pas mus, o jei ne, tai mes plieno gamybą keliame geležies sąskaita. Šito dalyko man nepavyko išsiaiškinti ir su inžinieriais, kėlusiais kvalifikacijas vakaruose. Jie nežino, nes plienas yra gaminamas iš tos pačios geležies rūdos, tik skiriasi anglies kiekiu.

Kosyginas tada, toliau tęsdamas savo pranešimą, pasakė (cituoju): „Iki devintojo penkmečio mes pradėjome gaminti daugiau už bet kurią kitą šalį ketaus, geležies, mangano ir chromo rūdos, anglių ir kokso, cemento, kalio druskų ir fosfatinės žaliavos, traktorių, motorvežių ir elektrovežių, medvilnės, vilnos, linų ir kai kurių kitų rūšių produkcijos, o praėjusio penkmečio metais — taip pat plieno, naftos ir mineralinių trąšų."

Kažkodėl Kosyginas nesiryžo paminėti, kad „moralių" tankų penkis sykius daugiau pagamina, o taip pat ir kitų ginklų už JAV ir už bet kurią kitą Vakarų šalį (anglų parlamentarų duomenimis).

Sunku patikėti skelbiamais pramonės gamybos rodikliais dėl to, kad TS visur yra melo. Pvz., liejyklose, priimant į sandėlius pagamintus gaminius, jų iki 13% nurašoma į niekalą. Kitas detales išsiunčia užsakovams — kitiems fabrikams ir jau pinigus — jų vertę mokestiniais reikalavimais nurašo per bankus iš fabrikų sąskaitų. O sekančiais metais pagal gavėjų reklamacijas prasideda gautos produkcijos peržiūrėjimas, ir dar nurašoma kartais iki 12% niekalo (broko). Todėl jau pereitų metų ataskaitose tas niekalas buvo — kaip gera produkcija.

TSKP XXV suvažiavime buvo paskelbta 1976/1980 m. kokybės penkmečiu, tai visos komunikacinės priemonės ir spauda tik ir skelbia, kad gaminama tik vertinga produkcija, o faktiškai kaip dirbo, taip ir dirba daug niekalo. Vienas „mokslinčius" (pavardės neatsimenu) 1978.I.14 7-7,10 val. per LTSR radiją tvirtino, kad dabar TS pramonė tiek pagamina produkcijos,kiek 1950 m. visos kapitalistinės išsivysčiusios šalys. Tokių, kaip liaudis sako, pliurpalų labai daug per radiją išgirsti ir spaudoje užtinki. Jeigu melas, tai visur melas.

Dažnai prieš socialistines šventes įmonių vadovai darbuotojų susirinkimuose skaito miesto ar rajono KP paruoštus pranešimus apie pasiektus per 10-15 metų ar nuo revoliucijos gamybos rodiklius. Pvz. apie elektrifikavimą skaito, kad Tarybų s-goje elektros gamyba išaugo 1350 kartų, o JAV per tą patį laikotarpį 3,5 karto. Vienas darbuotojas, sėdėdamas tame susirinkime, kaimynams sako: „Tas pats išeitų, jei jį grįžusi į namus po 18 metų paklaustų: „Aš per 15 metų išaugau 175 cm, o kiek tu, tėvai per tą patį laikotarpį išaugai? Tu tyli? Vadinasi, nė kiek neišaugai!"

Šitas pavyzdėlis tinka ir Kosygino išvadžiojimams minėtame suvažiavime, kad iki 1975 metų per praėjusius 25 metus TS pramonės gamyba augo vidutiniškai kasmet 9,6%, o išsivysčiusiose kapitalistinėse valstybėse tik 4,6%. Jeigu jis nebūtų paminėjęs išsivysčiusiųjų, tai dar būtų suprantama, — jau išsivysčiusiose ir nereikia tiek daug „vystyti". Tą rodo ir pats gyvenimas: nors TS daugiau kaip dvigubai per 25 metus augo pramonės produkcija, vistiek šalyje jaučiama didelis trūkumas. O išleistoms mašinoms atsarginių dalių bemaž negalima gauti. Tuo tarpu kapitalistinėse išsivysčiusiose valstybėse visko pilna ir neturi kur dėti pagamintos produkcijos, nors jų pragyvenimo lygis kur kas aukštesnis, negu mūsų, o, kaip minėjau, mūsų spauda rašo, kad ten dėl rinkų karas einąs.

Pvz., gyvenamam name sugedo čiaupas (kranas). Kur naują anam pakeisti gauti? Parduotuvėse beveik niekad nebūna, — jei kas iš statybininkų pavogtų, tai iš tokio gautum! Čia ir vyksta vagystės. Mes viską darome, tik nieko gerai. Pvz. prieš karą Lietuvoje statytuose gyvenamuose namuose, nors jau praėjo bemaž pusšimtis metų, o vandentiekis be sutrikimų veikia tiek karšto, tiek ir šalto vandens. O LTSR statomuose tokiuose namuose rusiškos gamybos vamzdžiai po 2-3 metų tik trūkinėja ir trūkinėja, užliedami butus, rūsius. Arba, žiūrėk, gatvėse iš vandentiekio bei kanalizacijos veržiasi vanduo. Tai kas kaltas, ar ne produkcijos kokybė, „brokas"?!

Neseniai girdėjau per radiją, kad vienas korespondentas lygino TS pramonės darbininkų darbą su Kinijos darbininkų tokiu darbu. Jis rašė, kad pirmieji (TS) viską, ko iš jų reikalauja, pasižada padaryti, o daro taip, kaip visada — kad tik greičiau atstūmus, o antrieji (Kinija) daro sąžiningai iki pat galo.

TS žmogus išauklėtas materializmo dvasioje, o ir tos materijos jam šykščiai duodama. O gyvenimo reikalavimai nuolat didėja:ir jis nori panašiai gyventi, kaip gyvena, sakysim, vakaruose darbininkai. Jis gauna atlyginimą už pagamintus vienetus, tad ir skuba greičiau gaminį iš rankų išleisti ir gauti didesnį atlyginimą. Todėl, jei daromą iš surūdijusios geležies ar skardos, tai rūdžių nenuvalęs, nudažo. Jei gamina baldus, tai prieš dažymą negruntuoja, o nudažo ir — į prekybą. O įsigijęs tuos daiktus, tuojau pamato, kad metalinės dalys surūdijusios, — reik išmesti, o medines reikia nuskusti, nugruntuoti ir iš naujo nudažyti. Arba kas nusipirko saloninį komplektą „Milda", tai tuojau turi išimti račiukus, ant kurių stumdosi, ir nešti pas suvirintoją, kad šis pataisytų — pervirintų.

Gyvenamuose namuose vandentiekio ir kanalizacijos tinkluose įmontuota dabartiniai ventiliai vandeniui uždaryti, o jie faktiškai vandens visiškai nesulaiko, kai tuo tarpu prieškarinės statybos ir šiandien puikiausiai jie savo paskirtį atlieka, nes padaryti, kaip specialistai sako, iš reikiamo metalo ir tiksliai. Ir taip — pirkai rusų gamybos automašiną, iš bazės nevažiuok, o pirmiau užsukinėk varštus, priešingu atveju bevažiuodamas į namus, dalį pamesi, nes jie kiek reikiant neprisukti. Jei perki puodą, tai gerai apžiūrėk, dargi nuplėšk dugne gamybos ženklą, nes po juo bus neužemaliuotas dugnas. Pirkdamas diaprojektorių, išardyk parduotuvėje ir pažiūrėk, ar visos dalys yra, — dažnai šio to trūksta. Pirkdamas foto nuotraukoms daryti didintuvą, žiūrėk ar toje parduotuvėje yra pirkti objektyvas jam, nes jis ne komplekte. Ir, atsimink, kad dauguma jų taip padaryti, kad rėžo (gadina) foto juosteles. Jei gavai statomam objektui gelžbetoninę

plokštę, — pirmiausia apžiūrėk, ar įdėta armatūra, nes kartais be jos išlieja gaminį. Foto mėgėjas nusipirko Sostkinskio chemkombinato foto juostelę — 65, kur ant įpakavimo įrašyta: „išryškinimo laikas 8 minutės", o Lvovo gamyklos „Reaktyv" ant juostelėms ryškinti chemikalų (ryškalų) įpakavimo įrašyta: „foto juostelę 65 ryškinti 15 minučių". Kaip dabar, katras teisingas?! Žmonės tokiais atvejais įpratę ranka numoti — „Viskas tarybiškai".

Be to, dar yra tarybiniai racionalizatoriai, kurie tik ir žiūri, kaip nors daugiau pasipelnyti iš tų „racionalizacijų". Pvz. gyvenamuose namuose „suracionalizavo" apšildymą: vietoj buvusių 2 vamzdžių (paduodamo ir grįžtamo) paliko tik paduodamą: vienam kambary paduodamos, o už sienos tas pats ir paduodamas ir grįžtamas. Tokiu būdu „racionalizatorius" gavo „ekonominį efektą" — atpigimą, nes vienu vamzdžiu mažiau. Ir buvo gerai iki prasidėjo TS aliarmas energijos taupymo. Vieni gyventojai rašo į laikraščius: „Reikia protas turėti — kam reikalinga kambary + 25 laipsniai C šilimoš, juk oras šildyti nereikia?" O eksploatuotojai pamatė tada, kad vienvamzdinėj sistemoj nieks negali normuoti kambario temperatūros. Išeina, kad pas tuos, kur karšta, — praverkit langus, tegul šyla ir laukas. Vadinasi, iki tie namai bus eksploatuojami, — o tai gali užsitęsti šimtmečius, — apie kuro ekonomiją ir kalbos negali būti.

Tokis mažmožis kaip lygintuvas (prosas). — Lietuvos laikais buvo lygintuvo viršuje pastovi rozetė įjungti laidui, jungiančiam su elektros srovės rozete. Todėl nebuvo atsitikimo, kad sugestų elektros kontaktas. Dabar tarybinės pramonės išleidžiami lygintuvai su vientisu laidu: viduje lygintuvo apšildomoji spiralė sujungta su laidu, kurio šakutės kišamos į elektros srovės rozetę. Tai belyginant skalbinius ar drabužius užsikabina laidas už stalo kampo ir trūksta lygintuvo viduje. Norint sutaisyti, reikia ardyti lygintuvas, o tam reikia laiko ir patyrimo arba turėti kelis lygintuvas, kad vienam „išėjus iš rikuotės", būtų galima įsijungti kitą. Šitą menkniekį svarstė net LKP Centro komitetas. Matyt, ir aukščiausioms galvoms neaišku, kad ir toliau tas pats, o moterys ir toliau dėl šito menkniekio tebevargsta. Taigi imtų ir gamintų prieškarinio modelio lygintuvus ir niekas nevargtų, moterys reikštų padėkas tiems, kas padėtį atstatė. Arba, jei palikti dabartinį įtaisymą, tai reikėtų nuo lygintuvo rankenos neleisti nutrūkti laidui, įtaisant spyruoklę.

Prisimename, kai Chruščiovas viename iš paskutinių TSKP suvažiavimų kalbėjo, kad mūsų racionalizatoriai pirktą iš Japonijos mašiną taip „suracionalizavo", jog jos pajėgumas perpus sumažėjo. Todėl jis (Chruščiovas) griežtai pareikalavo, kad mūsų racionalizatorių

ir įmonių vadovų, kurie sakosi, kad jų įmonių išleidžiama pramoninė produkcija tokios kokybės, kaip užsienio, neprileisti per artilerijos šūvio nuotolį pirmųjų prie užsieninių mašinų, o antrųjų prie vadovavimo gamyklai.

Mūsų inžinieriai pasakoja, kad lankantis VDR fabrikuose, labai dažnai jiems parodydavo mūsų gamybos stakles, išmestas iš gamybos cechų, ir šypsodamiesi vokiečiai inžinieriai sakydavo: „Na, ir darbas, kaip gi galima tokias pardavinėti!"

O ekonomistams su ataskaitomis nuvykus į Maskvos įstaigas, darbuotojos, rodydamos į Vilniaus gamybos elektronines skaičiavimo mašinas, sakydavo, kad jos „meluojančios".

Dar gerai atmename, kai prieš karą Lietuvoje buvo TS gamybos žemės ūkio mašinos, kurios atsiėjo perpus mažiau negu tokios pat Vakarų pramonės gamintos mašinos. Tačiau joms tiko visos dalys amerikietiškų mašinų. Todėl, kad jos buvo daromos pagal amerikietiškas mašinas. Taip pat siuvamoji rankinė mašina „Singer" atsiėjo: vakarietiška apie 600 litų, o tarybinė tik 150 litų, tai neturtingesnės mergaitės pirkdavo rusiškas, nors ir neilgai tekdavo jomis siūti.

Dabar TS pramonės gamyklose irgi tas pats, pvz. radijo gamyklose rasite pas konstruktorius du užsieninius radijo aparatus. Jų vienas išardytas ir pagal jo mechanizmą daro savo aparatus. Tą patį galite rasti magnetofonų ir televizijos, automobilių ir įvairių staklių bei kitose gamyklose.

Ekskursantai, buvę prieš kelioliką metų Lvovo autobusų gamykloje, pasakoja, kad ten prie gamybos cechų matė ir įvairių užsieninių keleivinių automobilių patalpą. Vienas ekskursijos dalyvis atkreipė dėmesį, kad moteriškei įlipant į vieną iš jų, lengvai pasviro „kūzovas". Tai jis pasilenkė pažiūrėti, kas per lingės tokios jautrios. Tada gidas jo paklausė, ar matęs, ir pridūrė, kad tai oro lingės, bet jiems kol kas nesiseką tokių padaryti.

Išeina, kad mums nereikia daug galvoti: nusipirkai, išardei ir gamink, tegul kiti galvoja! Chruščiovas kritikavo mūsų mokslininkus-konstruktorius dėl mūsų autosunkvežimių gamybos, nes mes daugiau sunaudojame medžiagų, negu užsienyje, o kėlimo galia ta pati!

Kosyginas XXV suvažiavime sakė, kad TS vienintelė pasaulyje valstybė, kuri grindžia savo ekonomikos vystymą savais kuro ir energetikos ištekliais. Tai kuo paaiškinti, kad šią žiemą (1977-1978) TSRS gyventojai, turį savo gyvenamuosius namus, neturi kuo kūrenti, vistiek ar apkūrenama anglimis, ar nafta.

TS ne tik pramonės gamyba šlubuoja, bet ir kitose srityse tas pats. Todėl, kad visur tai šio, tai to trūksta, jokių atsargų bemaž neturi, o jei jų yra, tai ten, kur tokie gaminiai visai nereikalingi. Čia dar senas rusiškas metodas. O jei gamykla negauna iš kitos gamyklos gaminių dėl to, kad ši neturi medžiagų toms dalims gaminti, tai dėl to visa eilė prastovi, o jei gauna, tada skuba vytis, kad planą išpildytų, nuo ko nukenčia gaminio kokybė. Pvz. anksčiau gamyklos, pagaminusios pabaigoje mėnesio radijo ar televizijos ar radijo tranzistorių aparatus, ar šaldytuvus ir kit., į gaminio pasą rašydavo faktišką jo pagaminimo datą. Pirkėjai, žinodami, kad pabaigoj mėnesio išeina prastesnės kokybės, pradėjo tokių gaminių nepirkti, tai dabar jau visai tikslios išleidimo datos gamyklos nerašo, o rašo tik metus ir mėnesį.

Gamyklų prastovėjimai esti ir sezono metu dėl medžiagų trūkumo. Pvz. LTSR teritorijoje yra cemento fabrikas, bet jis priklauso ne respublikai, o TSRS, tai dažnai vasaros metu vietinės (LTSR) gelžbetonio gamyklos, gaminančios statyboms gaminius, sustoja dėl cemento trūkumo, nes cemento fabrikas pirmoj eilėj turi tiekti cementą karinei ar kitai TSRS statybai.

Žinoma, nors ir tokiu atveju gamyklos kai kurie cechai stovi, ar statyboje darbas negali eiti, TS bedarbių „nėra". Tai užmaskuojama gamyklose ar jos ceche, ar statyboje prastovėjimo metu, paleidžiant darbininkus nemokamų „atostogų". Kad tai galima būtų padaryti — parašyti įsakymą — darbininką priverčia paduoti pareiškimą, jog „prašo atleisti jį nemokamų atostogų". Tokį atsitikimą jau minėjau skyriuje „t. prekyba", kai XXV suvaž. metu Kauno Mėsos kombinatas buvo atleidęs tokių „atostogų", nes nebuvo ko skersti.

O karinės technikos pramonė TS dirba visu tempu, nes, kaip matyti iš Brežnevo XXV suvažiavime pranešimo, ši pramonė buvo 9-me penktmetyje partijos, o tuo pačiu ir vyriausybės veiklos centre. Ir todėl visi „išvadavimo" židiniai ir dauguma III pasaulio valstybių buvo aprūpinamos TS gamybos ginklais.

4. BUTAI IR KOMUNALINIAI PATARNAVIMAI

TSKP programoje rašoma (cituoju): „TSKP iškelia uždavinį išspręsti aštriausią tarybinės liaudies gerovės kėlimo problemą — butų problemą. Per pirmąjį dešimtmetį šalyje bus likviduotas butų trūkumas. Tos šeimos, kurios dar gyvena ankštuose ir bloguose

butuose, gaus naujus butus. Antrojo dešimtmečio pabaigoje kiekviena šeima, įskaitant jaunavedžių šeimas, turės gerai sutvarkytą butą, atitinkantį higienos ir kultūringos buities reikalavimus. Seno tipo valstiečių namai iš pagrindų bus pakeisti naujais šiuolaikiniais namais, arba - ten, kur tai galima,- bus rekonstruojami, įrengiant reikalingus komunalinius patogumus. Antrąjį dešimtmetį naudojimasis butais palaipsniui pasidarys nemokamas visiems piliečiams.

Naudojimasis komunaliniu transportu (tramvajus, autobusas, troleibusas, metro) antrąjį dešimtmetį bus nemokamas, o jo pabaigoje bus nemokami ir komunaliniai patarnavimai: naudojimasis vandeniu, dujomis, šildymu" (pusl. 104 ir 105).

Iki antrojo dešimtmečio, o tuo pačiu ir iki TSKP paskutinės (III) programos pabaigos, liko tik treji metai, o toli gražu dar labai toli, iki bus likviduotas butų trūkumas, kuris turėjo būti likviduotas pirmą dešimtmetį. Ir kalbos nėra apie transporto ir kitų patarnavimų bei butų nemokamumą.

Atvirkščiai, Brežnevas 1976.IV.30 Lichačiovo automobilių gamykloje kalbėjo, kad TS butų nuomos mokestis nesikeitė nuo 1928 m., nors darbuotojų darbo užmokestis buvo kelis kartus padidintas, tačiau valstybė kasmet skiria penkis milijardus rublių butų ir komunalinio ūkio tvarkymui ir kad ateityje nemažinsią tokių išlaidų. Atseit, norėta pasakyti, kad komunistai labai dosnūs!? Bet, kas moka aritmetikos dalybos ir daugybos veiksmus, greitai suvoks, kad suaugusiam žmogui (dirbančiam, pensininkui ir panaš.) iš tų didelių 5 milijardų per mėnesį tenka tik 2,65 rb. Matėme šiame rašinyje (48-50 pusl.) TS mėgstanti save vadinti brandaus socializmo darbo žmonių valstybe, o tų darbo žmonių daug mažesnis darbo užmokestis, negu buvo mokama prieš 38 metus Lietuvoje! Taigi Brežnevui dėl tų 5 milijardų rublių, kaip lietuvių liaudis sako: „Nevertėjo nei burnos aušinti". Kad Albanijos vadovas taip savo liaudžiai pasakytų, tai iš tikrųjų nustebintų savo tautą, kuri turi apie 2 milijonus gyventojų, o TS, kur yra 257 milijonai, tai milijardai, kaip matėme, mažai ką reiškia. Pvz., jei TS pakeltų duonos kainą (o ją jau pakėlė) kilogramui tik viena kapeika, tai TS valstybei tas duotų bemaž milijardą rb. pajamų per metus. Na, o ką tai reiškia atskiram žmogui — bemaž nieko. Todėl aišku kaip diena, kad partija nemano atsisakyti nuo nuompinigių už butus ir nuo mokesčio už komunalinius patarnavimus, nei už komunalinį transportą, kaip buvo numačiusi ta pati partija savo programoje. Tą patvirtina ir TSRS Brežnevo konstitucija, kurios 44 str. tvirtinama, kad teisę TSRS piliečiams į gyvenamąjį plotą užtikrina nedideli buto nuompinigiai ir nedidelis mokestis už komunalinius patarnavimus!

Dažnai spaudoje skaitome ir iš plenumo tribūnų veikėjai tiesiog šaukte šaukia, kad pasaulyje pigiausi butai — tai TSRS. Su tuo sutikus ir pasakius "taip", reiktų tuojau pastebėti, kad pagal darbo žmonių gaunamą TS uždarbį, jie kelis kartus (4-8) mažesnį atlyginimą gauna, negu "išnaudojamieji" darbo žmonės išsivysčiusiose kapitalistinėse valstybėse. Todėl dabar pažiūrėkime, kaip gi iš tikrųjų yra? Tik tuos nuompinigius išreiškime ne rubliais, o gaunamam neto uždarbiui.

Kapitalistinės Lietuvos metu Kaune buvo butų nuoma nevienoda, kaip dabar yra. Brangiausi butai buvo miesto centre: Laisvės al. ir jos lygiagretėse bei skersinėse gatvėse. Prieš karą gerai pažįstama šeima nuomojo Kaune, Laisvės al., dviejų kambarių butą su centriniu šildymu, karštu vandeniu ir kitais patogumais. Dirbo vienas — šeimos galva ir mokėjo už tą butą 13,3% savo gaunamo neto atlyginimo. O virtuvėje krosnį turėjo pats apkūrenti. Tas apkūrenimas jam atsiėjo 1,4% mėnesiui, taigi iš viso už butą mokėjo 14,7% savo į rankas gaunamo atlyginimo. Į darbą pėsčias vaikščiojo — joki autobusai nereikalingi buvo. Butas gana madingai atremontuotas, grindys blizgančio parketo, karštas ir šiltas vanduo kaip kristalas. Per visą laiką, tik kai vieną kartą magistralinėj trąsoj sprogo vamzdis, vandens nebuvo nuo ryto iki 15 val. Šiaip nebuvo atsitikimo, kad ar name, ar rūsy, ar gatvėse dal avarijų būtų išjungtas vanduo, — avarijų nebūdavo! Butas turėjo rūsį ir malkų sandėliuką. Rūsys — tai tikras rūsys: bulvės nuo rudens iki šviežių — naujo derliaus bulvių puikiai išsilaikydavo, daržovės — irgi. Gale koridoriaus bute buvo ir sandėliukas įvairiems daiktams susidėti. Kas ketveri metai ateidavo savininkas ir pasakydavo: „Prašau užeiti į Laisvės al., į tapetų parduotuvę išsirinkti tapetų, noriu atremontuoti tamstos butą". Ir atremontuodavo. Gatvė ir šaligatviai tada būdavo vandens purškimu kelis sykius dienoje nuplaunami, todėl langai bemaž visą laiką pravirę, o dulkių bute mažai būdavo. Ir laiptinėje ir aplinkiniuose bei viršutiniuose ir apatiniuose butuose jokio triukšmo, atrodė, kad visur tuščia. Mieste jokių užpuolimų, nežiūrint, kad į namus grįžtum — ar iš teatro ar kino, ar iš restorano, ar iš svečių ir gana vėlai.

Dabar ta pati šeima gyvena naujame Kauno kvartale stambių plokščių name, taip pat 2-jų kambarių bute: vienas kambarys 17 kvadr. m, kitas 16 kvadr. m (prieš karą jos buto vienas kambarys buvo 20 kvadr. m, o kitas 18 kvadr. m). Dabar jos moka už butą 9,4% gaunamo neto atlyginimo. Ir kas 4 metai pats remontuojasi butą. Remontas anksčiau atsieidavo 150-200 rb., o paskutinį kartą — jau 250 rb. arba 4,8% gaunamo neto atlyginimo, taigi iš viso 14,2%.

Žinoma, kai jis pasakoja apie anuos laikus, tai šypsosi ir sako, kad

tada jis daugiau už butą mokėjęs, negu dabar gaunąs atlyginimo. Bet priduria, kad jis ir dabar sutiktų mokėti už dabar nuomojamą butą 25% gaunamo atlyginimo, jei jame būtų tokios sąlygos gyventi, kaip buvo tada; ypač dabar senatvėje būtų malonu ramiai pagyventi, sulaukti gyvenimo galo.

„Dabar visai kitas gyvenimas" — pastebi jis: „Pareini iš darbo galvoje užia dar gamykla, o po langais vaikų riksmas, kaukimas, spiegimas, dar pasakyčiau žviegimas, bet ir tai dar netikras įvertinimas, nes, kai kiaulę skerdžia, ji žviegia neilgiau kaip 10 minučių, o čia, kai gražūs vakarai, tai iki 22,5 val. Ir ar ne keista, — tas riksmas daugiausia mergaičių. Be to, paauglia „duodami didžiausią gazą motociklais, lekia iš vieno galo į kitą, o kitiems tėvai įtaiso švilpukus, tai tie nenustodami švilpia. Tik ramiai vakarą praleidžiame, kai lyja — tada, jei vaikai netrukšmauja laiptinėje, jau pasilsi. Nesuprantu, kodėl dabar visi už vaikų riksmą, seniau, kai auginome vaikus, tai reikalaudavome, kad vaikai gatvėje ir bute būtų santūrūs, nešūkautų, neišdykautų. Kuris savininkas būtų seniau leidęs kieme taip šūkaloti. Dabar skaitau laikraštį, kai Kirkilaitė, atsakydama tam, kuris į laikraštį parašęs, kad būtų draudžiama prie gyvenamųjų namų vaikams klykti, rašė: „Matyt, Tamsta, vaikų neturi, kad to reikalauji?!" Iš tikrųjų keista! Atrodo, kad tėvui daugiau turėtų rūpėti, kad vaikas mandagus augtų, o ne atšiaurus žmonėms, o jai . . .

Negana to, ir butuose paauglės išsitiesia virvę ir šokinėja per ją bemaž iki 24 val. Vieną kartą gamykloje žiūriu, kad, atėjusi į darbą moteris atrodo nemiegojusi. Klausiu, koks reikalas? Ji paaiškina, kad vakar, po profsąjungos susirinkimo grįžusi apie 23,5 val. ir negalėjusi ilgai užmigti, nes viršutiniame bute mergaitė per virvę šokinėjo. Tiesiog negalėjusi to pakęsti, o 5 val. reikėjo keltis, suspėti į pirmą pamainą.

Tada darosi aišku, kodėl klinikose kardiologiniame skyriuje tiek daug infarktininkų, dar apyjaunių žmonių.

Dabar dar apie buitines sąlygas, — pasakoja tas pats mano prieškarinis pažįstamas. Jis sako, kad kartais ateina žmonės į darbą ne tik nevalgę, bet ir nesiprausę, nes, trūkus vamzdžiui rūsyje, vandentiekio avarinė žadėjo vakare atvykti ir sutaisyti; bet jie neatvyko. O komendantas buvo išjungęs ir šaltą vandenį; tai ryte nebuvo vandens ne tik maistui išvirti, bet nebuvo ir kuo nusiprausti! Gamykloje pasakoja kiti, kad pas juos susideda pinigų, tai greitai pataiso. Reiks ir saviems pasiūlyti, bet tada kils reikalavimai, kaip dabar pasauly su naftos kainomis.

Gerų bulvių galėtum rudenį iš privatininkų nusipirkti, bet jos dabar

statomų gyv. namų rūsyse tuojau suvysta. Tai tenka pirkinėti parduotuvėje, o jų ne visada nuėjęs gali gauti. Kai nusiperki, tai bemaž pusę turi išmesti: dalis pajuodusios, dalis pažaliavusių, dalis labai apipuvę . . . Atseit, tarybiniai inžinieriai, kuriuos masiškai mokslo įstaigos išleidžia, nesugeba tinkamo rūsio įrengti...

Prieš karą turėjome šiltą vandenį, tai tikrai, kaip kristalas ir, kada tau reikia, juo skalbi ar kitam kam panaudoji. O dabar, kaip konstitucijoj įrašyta — kiekvienam pagal darbą užmokestis. Tai šilumininkai gauna premijas už sutaupytas šilumos kolorijas. Todėl jas reikia taupyti. O pats lengviausias būdas sutaupyti vartotojų sąskaita: bemaž kiekvieną penktadienį katilinėje, prieš darbuotojams pareinant iš darbo, atjungia namą ir po kiek laiko įjungia — paleidžia. Tai vanduo teka kavos spalvos nuo rūdžių. Aišku, gyventojai juo naudotis tą vakarą negali, o jei penktadienį to nepadaro, tai šeštadienį ir sekmadienį leidžia 20-25 C vandenį ir dar mažo spaudimo. Tai 4-5 aukštuose vos vos srovena, ir kituose aukštuose dušas neveikia, tik varva vanduo. Tokį metodą vartoja ir pabaigoje arba pradžioje mėnesio, kad sutaupytų reikiamą kiekį šilumos kalorijų pabaigai mėnesio, arba jau užpajamuotą. Toks metodas naudojamas tuose kvartaluose, kuriuose gyvena paprasti darbininkai, kur negyvena raudonieji ponai, — kiekvieną mėnesį apie 10-12 dienų. Už gerą vadovavimą komunistai apdovanojami ordinais, o premijomis visas kolektyvas.

Argi dabartinės statybos butą galima lyginti su anų laikų butais? Dabartiniuose grindys išsižioję, langų rėmai ir durų staktos neapkamšytos, tai iš laiptinių varo dulkes, o iš lauko, kai į langus vėjas, kambario temperatūra nukrinta iki 10 C. Todėl, kai prieš keliolika metų Kauno centre gyveno viename bute tiek šeimų, kiek buvo atskirų kambarių, tai statybinių trestų ir miesto partijos ir vykd. komitetų viršūnių šeimos užimdavo tokį butą, o juose gyvenusioms šeimoms duodavo atskirus butus naujose statybose.

Be to, kai kuriuose namuose (naujuose) šiltą vandenį leidžiant, atsukus čiaupą, prasideda labai garsus tratėjimas ar švilpimo garsai. Matyt, tai vaikams patinka, todėl ilgą laiką švilpia taip, kad to namo visuose butuose gyventojai turi kentėti, nors tik truputį pasukus čiaupą į vieną ar kitą pusę, garsas dingsta.

Teko būti svečiuose pas gyvenančius 6 ar 7 aukšte. Pasiūlė nusiprausti rankas. Bet ar nekeista — nusiprausti nebuvo galima, nes bėgo tik karštas vanduo, o šaltas visai nebėgo, nors jau buvo 21 valanda.

Naujai statomi gyvenamieji namai plokščiais stogais (sutapatinti su lubomis), dengiami ruberoidu. Po 6-10 metų reikia jie remontuoti, nes

pro viršutinio buto lubas pradeda tekėti vanduo. Tai butuose gyvenantieji išstato kibirus, puodus ir kitokius indus, kad į juos sutekėtų lietaus vanduo. Jei aukštutinio buto šeima išvyksta atostogų ar gražią dieną būnant darbe, staiga pradeda lyti, tai vanduo pasiekia ir žemesnius aukštus. Ir taip gadina ne tik lubas, sienas, grindis, bet ir baldus, kilimus . . . Ir kas kaltas?! Tas tęsiasi keletą metų. Kai gyvenamųjų namų eksploatacija priklausė Namų valdybai, tai jos aiškindavo gyventojams, kad jos nespėjančios stogų laiku remontuoti. „Brandaus" socializmo konstitucijos priėmimo išvakarėse reformavo Namų valdybas į Butų eksploatacijos tarnybas. Atrodė gyventojams, kad jau kryžiaus keliai baigėsi! Kur tau! Ir šios, besikreipiantiems dėl stogų remonto atsako tą patį: „Gal kitais metais atremontuosime — neturime jėgos". O iki kitų metų dar ketvirtis metų ir nenori priimti dargi raštu pranešimo.

Išvada — esant „proletariato" diktatūrai, socializmui, „išsivysčiusiam" socializmui ir „brandžiam" socializmui eksploatuoti gyvenamuosius namus eksploatuojančios socialistinės tarnybos nepajėgė ir nepajėgia. Tai gal marksistiniai leniniečiai žino, kokiai santvarkai esant, galės tai padaryti?! O gal geriau įsakyti, kas butą remontuoja — tegul ir stogą atsiremontuoja, tai lengviausia, nes pasaulyje buto nuompinigiai „mažiausi" T. Sąjungoje!

Darbo žmonių gyvenamuose kvartaluose ne tik per stogus teka į butus lietaus vanduo, teka ir pro sienas — pro plokščių sandūras. 1972 m. Kauno D. Ž. D. T. vykd. komitetas svarstė šį klausimą ir nurodė, kad 56 namuose (maždaug 2 metų statybos, o tokių namų Kaune buvo pastatyta keli šimtai, atseit, kituose nešlapo) tekėjo per sienas vanduo į butus ir kaltino dėl to statybininkus — Namų statybos kombinatą, o tuos metus užbaigus, tą patį kaltininką — Namų st. kombinatą ir tas pats DŽDT Vykd. k-tas įrašė į 1972 m. Kauno miesto garbės knygą! O komunistai sako, kad stebuklų nėra . . . O vandenėlis į butus kaip tekėjo, tai ir teka. „Kaip buvo iš pradžios, taip ir visados!"

5. TARYBINĖ MEDICINA

Šiuo klausimu TSKP programoje rašoma (cituoju): „Socialistinė valstybė — vienintelė valstybė, kuri rūpinasi apsaugoti ir nuolat gerinti visų gyventojų sveikatą. Tai užtikrina socialinių ekonominių ir medicinos priemonių sistema. Bus įvykdyta plati programa, siekiant

užkirsti kelią ligoms ir labai jas sumažinti, likviduoti masinius infekcinius susirgimus, labiau pailginti gyvenimą. Visiškai bus patenkintas miesto ir kaimo gyventojų poreikis gauti visų rūšių labai kvalifikuotą medicininį aptarnavimą. (. . .) Greta jau esančio nemokamo medicininio aptarnavimo, ligoniai nemokamai naudosis sanatorijomis, taip pat nemokami bus vaistai" (pusl. 107).

O LKP CK I sekretorius P. Griškevičius žurn. MOKSLAS ir GYVENIMAS 1976 m. Nr. 7 rašo (cit.): „O koks didžiulis šuolis padarytas, gerinant gyventojų sveikatos apsaugą, puoselėjant švietimą, mokslą, kultūrą!"

Koks TS yra „nemokamas" gydymas, matėme I d. šio rašinio 43-54 pusl., taip kad dabar nekartosiu. O su Griškevičium sutinku, kad didžiulis šuolis padaryta medicinos srityje, tik ne pirmyn, o atgal. Lietuvoje prieš Griškevičiaus valdžią vėžiu, insultu, širdies infarktu mirė vienas kitas visoj apylinkėj. Na, o dabar? Dabar nemažiau 24% miršta vėžiu, o toliau eina infarktas, insultas ir kitos. Kiek LTSR psichiatrinių ligoninių, kiek venerikų užplūdo mūsų šalį. Tai tas didžiulis ŠUOLIS! Ir neapsiriksiu pasakęs, kad visa tai sukėlė, kaip programoje sakoma, socialinių, ekonominių ir medicinos priemonių TS sistema. Iš tikrųjų, didžiulis šuolis palaidoti tautą. Nepriklausomoj Lietuvoj buvo visokių vaistų, kokių tik buvo pasaulyje, o dabar? Neklausk! Mūsų šalyje yra visokių ginklų, kokių yra pasaulyje, na, o vaistų? Sakysim, pasaulyje yra įvairiausių vaistų, gydančių skausmingas ligas, bet neturi teisės jų gauti tarybinis pilietis, o gydytojas neturi teisės ligoniui patarti juos naudoti, nes yra „ministras" Kleiza, kuris už tai gydytojus baudžia. Lenkijoje, Vengrijoje galima gauti kiek norint užsieninių vaistų, pas mus . . . ne, nes kapitalistų pagaminti, ar tai ne absurdas? Tik nepilnaverčiai komunistai gali tai drausti!?

Prieš keletą metų dr. A. Griciūtė dalyvavo Japonijoj pasaulio gydytojų vėžio ligų specialistų simpozijume. Grįžusi rašė spaudoje, kad japonai penkeriais metais anksčiau negu mes vėžio diagnozę nustato ir jį lokalizuoja 10-čiai metų. Na, o mūsų medicina?! Didžiausius skausmus kentėdamas guli žmogus rajono ar miesto ligoninėje 3-4 mėnesius, ir gydytojai po įvairiausių tyrimų nepajėgia nustatyti ligos, bet tvirtina, kad vėžio tai tikrai nėra. Paguldžius į klinikas, čia padaręs tyrimus, profesorius sako ligonio vyrui ar žmonai, kad įtariamas vėžys. Daro operaciją ir pasirodo, kad jau vėžys visus vidurius "sutvarkęs", nėr kas daroma, ir užsiuva, o atvykusi mirtis po mėnesio kito perkelia į savo būstą.

Arba vėl poliklinikose nustato, kad ligonis serga plaučių tuberkulioze. Gydo metus laiko plaučių sanatorijoj ir ligonis gydymui

nepasiduoda — išrašo. Plaučių ligų specialistas apžiūrėjęs sako, kad jo plaučiai sveiki, reikia žiūrėti kepenis. Tikrina, pasirodo — jau jos vėžio subaigtos ir . . . po mėnesio pacientas miršta. Kartais gydo poliklinikai ir ligoninėj, pasikviesdami ir profesorius, ligonio plaučių uždegimą 9 mėnesius, o jis miršta vėžiu.

Tai sakyk, mielas Griškevičiau, tamsta viską žinai, kas iš Tamstos tauškalų matyti, jei LTSR suvereni respublika, tai kodėl nenuperki patentinės licenzijos iš Japonijos diagnozavimui vėžio ligos?!

O kalbant TS mastu, tai amoralei „sparnuotai raketai" „nusipirkti" iš JAV buvo sutarta už 250 tūkst. dolerių už pavogimą reikalingų duomenų, ar Kanados policijos karininkui už suteikimą šnipinėjimo fiktyvių žinių 30 tūkst. dolerių turėjome pinigų, o minėtai licenzijai ar iš užsienio vaistams nupirkti komunistai, kurie egzistuoja ir tarnauja „liaudžiai", neturi lėšų?

Pagaliau „ministras" Kleiza gyrėsi televizijos forume, kad jis išgydąs vėžio ligą. Tai pristatykite Nobelio premijai gauti! Jis komunistas, tai kodėl nepasidalina su savo kolegomis gydytojais patyrimu. Taip, komunistai bemaž visi pagyrūnai, protingesnių už juos nerasi, o kai reikia . . .

Kauno klinikų anatomai, padarę mirusių skrodimus, mato, kad per 70% miršta ne ta liga, nuo kurios gydė! Kur tavo, Griškevičiau tas ŠUOLIS ginant sveikatą?! Skaitai, kad pastatyta ligoninė, kad pats perkerpi virvelę, tai jau čia tas didysis šuolis? Ne, tai propagandininko, baigusio dvejus propagandistų kurselius, šuolis. Iš tikrųjų, šuolis būtų, jei ligų sumažėtų, o ne daugėtų, ir jei mirtingumas sumažėtų. Dažnai pasigauni statistiką, bet reikia mokėti ją skaityti, neužtenka žodžius perskaityti šių laikų skaitymo atžvilgiu, o šiame amžiuje moka skaityti tas, kuris esmę suvokia. Taigi prieš LTSR Lietuvoje šeima turėjo vidutiniškai 5-6 vaikus, o turėjo jų ir po 18, kurių dalis mirė, ir tas trumpino vidutinį žmogaus gyvenimą. O LTSR 61,7% šeimų kaime turi po 1,47 vaiko (MOKSLAS ir GYVENIMAS 76 — 3 pusl. 15); dar kiti miršta negimę, taigi šie į statistiką nepatenka, todėl pagal tamstą komunistai pailgino žmogaus gąvenimą? Ar komunistai nemato, kad išsigemame, bet atsižvelgiant į tai, jog komunistai internacionalistai, tai jiems nesvarbu lietuvių tauta. Taip, ar ne?!

Prasiblaivykite ir įsteikite šalia esančių poliklinikų apmokamas poliklinikas ir žymiems gydytojams neleiskite dirbti antrose pareigose, o tegul priiminėja pacientus apmokamose poliklinikose ir jiems užtai mokėkite 4-6 kartus brangiau už dirbtą laiką, negu jie gauna dirbdami neapmokamose poliklinikose. Netrukus pamatysite, kiek pacientų bus apmokamose ir kaip reiks uždaryti neapmokamas. Taip, kaip dabar

yra stomatologinėj apmokamoj poliklinikoj — reikia ilgai laukti, arba blatą turėti, kad galėtum savo dantis ten gydyti, o neapmokamoj nueini ir ten tave priima, bet netrukus dėl to pat vėl eik!

Prisimenu, kai JAV kai kurie kongresininkai reikalavo, kad reikią įvesti nemokamą gydymą, tai dauguma pasisakė, kad tuo pačiu bus paraližuotas medicinos progresas. Iš tikrųjų taip ir yra pas mus.

LTSR medicina dar ilgai tūpčios iki išeis iš dabartinės padėties, o į tai atvedė visų pirma 1941 metų LTSR GPU komunistiškas žvėriškas teroras. Įbauginta inteligentija emigravo į Vakarus. Tarp jų sumaniausių ir energingiausių per 500 gydytojų. Dabar užsienyje yra per 1000 lietuvių gydytojų, kurių daugelis profesūroje ar užima atsakingus postus. O LTSR liko dauguma, kurie savimi nepasitikėjo ar atsilikėliai ir nepajėgė iki šiam laikui paruošti gerai kvalifikuotų medicinos gydytojų, o tik atskiri gydytojai prasimušė iš tos masės.

Dėl nemokamo gydymo reikia pasakyti, kad čia viešpatauja romėnų posakis: DO, UT DES! Ir yra net gydytojų, kad ima visai nesislapstydami poliklinikų kabinetuose ir ligonių palatose. Vienas statybininkas, ilgesnį laiką gydęsis Kauno klinikose, pasakoja, kad jis klinikose išleidęs nemokamam gydymui per 3000 rublių. Ir kai kartą į gydytojos chalato kišenę įdėjo 100 rublių, tai gydytoja, pažiūrėjusi, kad 100 rublių, prie ligonių metė jam juos šaukdama: „Ką manai, kad aš su tavim „skladką" dėsiu!" Vadinas, per mažai, jei kalba apie „skladką".

Palatose nėra slaugių (už tokį atlyginimą kas norės dirbti?), jei palatoj gydosi dar galintis vaikščioti ligonis, tai jis turi bėgioti ir ieškoti gydytojo ar med. sesers suteikiai sergantiems padėti. O vaikų palatoj, tai ta motina, kuri slaugo savo mažąjį, turi aptarnauti visus palatos vaikus! Kur, jūs komunistai vedate?

Kaip matėme, programoj rašoma, kad vaistai bus nemokami. O nuo 1978.I. vaistinėse ir ligoninėse labai sumažinti vaistai. Pvz. SUSTAC ne tik ligoninėj, bet ir vaistinėse nėra. Išeina, prašyti mirtį infarktininką greičiau pasiimti be jų?

Kad medicinoje, kaip ir kituose moksluose, reikia, kad gydytojai domėtųsi savo specialybės pažanga, kad kiekvienas gydytojas ieškotų būdų, kaip tų ligų apsisaugoti ir kaip jas pagydyti, nes jau daug vaistų, kurie anksčiau gydė, dabar jau mažiau gydo, o kai kuriais atvejais visai jau neveikia.

Pvz. kai kurie ligoniai, kai jiems padarė vėžio operaciją, naudojo deksnio šaknį ir, praėjus virš 10 metų, vėžys nesirodo. Gydytojai turėtų sekti tokių gyvenimą ir jų panaudotus vaistus, bandyti kitiems. Kaip rašo 1962 m. žurn. MOKSLAS ir GYVENIMAS, kad vengrų gydytojas išgydydavęs vėžį burokėlių sunka. Kodėl to nepanaudoti sergantiems.

Arba prieš 15 metų vienai pagyvenusiai moteriai Vilniaus ligoninėje buvo nustatyta, jog ji serganti vėžio liga. Tada vienas iš gydytojų jai patarė: „Aš esu gydytojas, bet patariu naudoti beržo grybą". Moteris patikėjo ir tą grybą naudojo. Praėjus 10-13 metų susirgo jos sūnus „plaučių uždegimu" ir šitos ligos Kauno gydytojams, dargi ir profesoriams, per 8 mėnesius išgydyti nepavyko. Nuvežus ligonį į Vilnių, pasirodė, kad plaučių vėžys. Ir po operacijos mirė, o senutė motina dar palaidojo savo sūnų, pati išsigydžiusi beržo grybu savo vėžio ligą.

Žinoma, vėžio ligų yra labai daug rūšių, bet gi esant tokiai padėčiai, reikia viską bandyti, o ne užsisklęsti: va, nėra nustatyta, kuo nuo tos ligos gydyti, tai tegu kenčia, miršta.

Nereikia suprasti, kad reikalaujama vėžį išgydyti, bet kad reikia ieškoti būdų, o ne rankas sudėjus laukti.

Taip pat mūsų liaudyje yra labai daug įvairių susirgimų, kuriuos greitai pagydoma įvairiomis vaistažolėmis bei augalų rūšimis. Kodėl tokių dalykų nerenka specialistai. — Juos patikrintų ir po to pradėtų gaminti vaistus. Pvz. iškyla kūne votys. Kiek tas ligonis kenčia: guldo į ligoninę, ko ten nedaro — ir kraujo perpylimą daro, — ir žiūrėk — laikas bėga, ligonis kenčia, o votys auga ir auga. Tuo tarpu liaudyje paprastai išgydoma: išverda varnalėšų šaknis, ir, tik pradėjus gerti tą skystimą, votys nustoja augę ir išnyksta. Kodėl to moksliškai neištirti ir pradėti tokius vaistus gaminti? Arba atsiranda karpos, o kaimo moterėlė, iš daržo atnešus kokį augalą, jo skystimu kelis kartus patrynė, ir karpos išnyko visam amžiui.

Kiek žmonių kenčia sąnarių skausmus. Šiaulių SAM VFV laboratorija GALEN gamindavo SPIRITUS LORI ir jais išgydydavo. O jau antri metai, kai šių vaistų nėra; ar negamina, ar išveža kitur, o žmonės kenčia.

Liaudyje pasakojama, kad sąnarių skausmams gydyti reikią šviežią kiaušinį aptepti (nenulupus) sviestu ir įleisti į majonezo indelį, pripildytą acto esencijos 95° ir laikyti 2 savaites. Jis pasileis; tada įdėti sviesto, išmaišyti ir ta košele trinti skaudamus sąnarius, ir jie pagysią.

Atėjo laikas, kad reikia sudaryti iš specialistų, praktikų biologų ir gydytojų komisiją ir rinkti liaudyje vartojamas priemones įvairiems susirgimams gydyti, juos išbandyti ir gaminti juos specialiose laboratorijose.

Seniau buvo iš vokiečių kalbos išversta knygelė apie įvairių susirgimų gydymą vandeniu. Joje ne tik duoti nurodymai, kaip tą vandenį naudoti, bet ir smulkiai aprašyti neišgydomi organizmo susirgimai ir kaip puikiai tie patarimai išgydydavo vandeniu.

Žinoma, mūsų gydytojai tiki chemija, bet klausimas, ar ta chemija vieną organą gydydama, o kitam nepakenkia? Kaip savo laiku labai buvo garbinama agronomijoj dustas, na o dabar? Jo atsisakėme. Tas pats ir su visokiomis cheminėmis trąšomis bei vaistais.

Juk seniau mūsų kaimo žmogus ilgiau gyveno, negu dabar, ir tokių baisių ligų nebuvo. Kodėl netyrinėti jų gyvenimo mokslininkams: ką jie valgė, kuo tręšė augalus, kuo šėrė maistui skerdžiamus gyvulius?

Negalima sutikti ir nieks neginčija, kad atskiri gydytojai tiek chirurgijoj, tiek ir vidaus ligų srityse yra pasiekę gerų rezultatų, bet tai atskiri gydytojai, o masės tūpčioja vietoje, dargi nepajėgdami eiti kartu su gyvenimu. Ir jei sakoma, kad technikoj vyksta revoliucija, tai medicinoj progresas retas reiškinys. Prie to privedė tarybinė medicinos sistema — nemokamas gydymas, žemas atlyginimas, geriau sakant, bedarbio pašalpa, bei gydytojų paruošimas, nes TS nežiūrima į profesoriaus sugebėjimus, o priklausymą partijai. Tas pats ir ligoninėse: skyriaus vedėjas veteranas tūpčioja, o visą skyrių tvarko gydytojas su puse etato.

Taip pat ligoms padeda nustatyta rajoninė tvarka: be rajono gydytojo nukreipimo niekur nepateksi, o rajon. gydytojai daugumoj... Keistina šita tvarka, kad sergąs žmogus galėtų pas pažangų gydytoją kreiptis. Geriausia, kaip jau minėjau, nors didesniuose miestuose pabandyti apmokamas poliklinikas, kuriose būtų žymūs gydytojai. Juk ir prieš LTSR Lietuvoje buvo ligonių kasų gydytojai (Vyr. Žin. 1934 m. Nr. 343/3033), o kasos narys galėjo kreiptis pas kurį nori gydytoją, tik honoraro skirtumą turėjo jis pats sumokėti, o kitą dalį (kuri buvo nustatyta Ligonių kasos gydytojams) jam grąžindavo Lig. kasa.

Taigi TSKP programoje, kiek tai liečia medicinos sritį, nustatyta per 20 metų (iki 1980 metų) pažanga, pirmyn iki šiai dienai nepasistūmėjo, todėl ir apie nemokamus vaistus ir nemokamas sanatorijas dėl TS esančios ekonominės padėties ir kalbos negali būti. Atvirkščiai, dar gali vaistų atžvilgiu pablogėti, nes TS rubliai — pinigai pasaulinėse biržose nekotiruojami, pakeltos kainos užsienio valiutos neduoda, tik viduje turi reikšmės, pvz. plėsti ginklų gamybą ir jais aprūpinti užsienio pareikalavimą.

Nežinau, ar gali būti pasaulyje valstybė, kuri, kaip TS, neleistų įsivežti vaistų, kurių negamina pas save, tai paradoksiška pažiūra. O sako, kad viskas liaudžiai, gi tas "viskas" tai iš tikrųjų v i s k a s, pilna to žodžio prasme.

TREČIOJI DALIS

VIENA SAKO, KITA DARO

Ar egzistuoja mokslinis ateizmas
Tarybinis marksizmas
Diktatūriniai režimai
Komunizmo kūrėjo moralė

1. AR EGZISTUOJA MOKSLINIS ATEIZMAS

TSKP programoje sakoma (cituoju): „Pirmaeilę reikšmę įgauna mokslinės visų tarybinės visuomenės darbo žmonių pasaulėžiūros formavimas, remiantis marksizmu-leninizmu — vientisa ir darnia filosofinių, ekonominių ir socialinių politinių pažiūrų sistema" (131 pusl.). Kiek marksizmo-leninizmo ta pasaulėžiūra „mokslinė" Vienos (Austrija) arkivyskupas kardinolas Koenig nagrinėja straipsnyje „Ar egzistuoja mokslinis ateizmas", išspausdintam laikrašty FRANKFURTER ALLGEMEINE. Jis rašo:

— Tvirtinimas, kad ateizmas pagrįstas mokslu, yra svarbiausias argumentas, kuriuo socialistinėse šalyse tikėjimui ir religijai atimamos teisės. Jeigu šitose šalyse tikinčiųjų nusikaltimas yra tik tas, kad jie tiki Dievą, nors jie, kaip ir visi netikintieji, dalyvauja socializmo kūrime. Nežiūrint į tai, tose šalyse, kuriose valstybė prirašo gyventojams mokslinį ateizmą, tikintiesiems atimama svarbios teisės. Nėra paslaptis, kad tokiose šalyse egzistuoja dviejų kategorijų piliečiai: tie, kurie tiki valstybine religija, t.y., ateizmu arba nors jį pripažįsta, priklauso privilegijuotai klasei, o tiems, kurie pasireiškia religingais ir tikinčiais, būna užkertamas kelias siekti visos eilės profesijų, o taip pat jiems apsunkintas įstojimas į aukštąsias ir kitas mokslo įstaigas. Atviras

religijos išpažinimas, nors įstatymuose fiksuojama, bet į tai neatsižvelgiama, faktiškai persekiojama. Tikintiesiems tenka kęsti uraganišką propagandą ir pasireiškia biurokratų spaudimas, panaudojant turimas valstybės prievartos priemones. Tokiose sąlygose ir kyla klausimas, o kaip gi yra reikalas su moksliškumu vadinamojo mokslinio ateizmo?

— Jei būsiu Vakarų pasaulio ir užduosiu klausimą, — toliau rašo kard. Koenig, — kas yra gera ir kas bloga, ko reikia siekti ir ką reikia prakeikti, tai vis iš naujo ir iš naujo teks susidurti su vertybių kriterijum — krikščionių tikėjimu, o taip pat ir tose srityse, kuriose tikėjimo simboliai ir papročiai jau seniai nesiderina. Aš bijau, kad tuo momentu, kada magnetinė jėga, kuri valdo pagal šį kompasą, pilnai gali prieiti prie baisių dalykų: koncentracijos stovyklų ir atominės bombos.

Kardinolas Koenig cituoja Marksą Planką, kurį jis vadina šių laikų revoliucionierium fizikos ir chemijos srityse ir kuris, nežiūrint jo visų žinių gamtos mokslų srityje, savo knygoje RELIGIJA IR GAMTOS MOKSLAI rašė: „Kur bepažiūrėsime, nors ir toliausiai, niekur nerasime prieštaravimo tarp religijos ir gamtos mokslų. Atvirkščiai, būtent, pagrindiniuose taškuose, matome pilną atitikimą tarp gamtos mokslų ir religijos: jie vienas kito neatmeta ir vienas kito nebijo, kaip daugelis mano, o vienas kitą papildo ir salygoja".

Kard. Koenig remiasi ir Vokiečių kvantinės mechanikos mokslininku Werneriu Heizenbergu (1901-1976), kuris, būdamas tik 22 metų apgynė daktaro dizertaciją, o kitais metais padarė lemiamą perversmą kvantinėje mechanikoje; gi būdamas 27 metų, suformulavo neapibrėžtumo nelygybę. 1932 m. apdovanotas Nobelio premija už darbus kvantinėje mechanikoje ir tais pačiais metais pateikė hipotezę, kad atomo branduolys susideda iš neutronų ir protonų (jo mokinys buvo tarybinis fizikas L. Landau). W. Heizenbergo paskutinė knyga buvo: DALIS ir VISAS. Kard. Koenig, smulkiai analizuodamas, mokslines išvadas, cituoja ir Heizenbergą, kuris nurodė, kad daugelis fizikų ir chemikų nori fizikos ir chemijos metodais bei rezultatais aiškinti ir biologijos savybes, bet pačios gyvybės sąvoka netelpa nei fizikos, nei chemijos moksluose.

— Pačiu ryškiausiu įrodymu to, — rašo savo straipsny kard. Koenig, — kad gamtos mokslai ir religija pilnai vienas su kitu sutaria, dargi po pagrindinės ir kritinės analizės gali tarnauti ir tas istorinis faktas, kad visų laikų svarbiausieji gamtos tyrinėtojai, toki mokslininkai, kaip Tepler, Niuton, Leibnic pasižymėjo giliu tikėjimu.

Po to jis analizuoja atskirus ateizmo argumentus ir pažymi, kad jie

išeina iš vienodų prielaidų. Jis rašo:

— Neteisinga pati prielaida, kad mokslas privalo matematiškai įrodyti Dievo buvimą ir tuo pat būdu įrodyti Dievo ilgaamžiškumą bei sugebėjimą egzistuoti, gi religinės pažiūros — pagrįstos tikėjimo egzistencija. Nėra būtina tikėti to, ką aš galiu matematiškai įrodyti, — ir toliau kardinolas formuluoja pagrindinę tezę, — jei aprėžti tikėjimą mokslo sfera — tuo, kad galima išmatuoti ir apimti eksperimento pagalba, tai tokiu būdu negalima nei įrodyti, nei atmesti Dievo buvimo, Kardinolas savo tezę pagrindžia šiuo būdu: reikalas tas, kad Dievas yra nematerialinė ir paskutinė būties priežastis, galinti gyvuoti tiktai nematomai ir nepasiduodanti apimama moksliniais metodais; dėl to Dievas negali būti pasiekiamas bet kokiais metodais ar įrodymais gamtos mokslų. Kardinolas Koenig pažymi, kad gamtos mokslai gali prieiti klaidinančių išvadų.

Straipsnyje AR EGZISTUOJA MOKSLINIS ATEIZMAS, jis rašo: „Pasaulį kaip tokį galima, žinoma, ištirti ir galima jį užvaldyti; dėl to kyla pagunda, aiškinant pasaulį, apsieiti be Dievo. Tas aiškinimas gali apsieiti ir be Dievo, bet tai Jo ir neatmeta".

Kard. Koenig toliau rašo, kad subjektyvus pareikalavimas negali būti tezės kriterijum,. pretenduojąs į teisingumą ir moksliškumą. Jis sako: „Juk negalima sakyti, kad kažkas neegzistuoja tik todėl, kad man tai nereikalinga. Kiekvienas žmogus, dargi ir didžiai gamtos mokslus ištyrinėjęs, vis iš naujo ir iš naujo užduoda sau klausimą apie gyvenimo kentėjimų prasmę ir mirtį". Ir čia straipsnio autorius pažymi, kad iš šitų klausimų pilnai logiškai išteka klausimas apie visų daiktų kilmę ir tikslą. Bet tai jau ne materijos, o dvasios sritis. Į tai gamtos mokslai atsakymo negali duoti. Ir Koenig mintį formuluoja šitokiu būdu:

— Tiktai atvirumas, kuris apima tikėjimą, atveria mums nepasiekiamą Dievo paslaptį. Tik savo jėgomis žmogaus protas nebus pajėgus prasiskverbti į šią sritį. Vienok, jei aš ir įsakysiu protui tuo pagrindu prieiti išvadą, kad Dievas egzistuoja, tai šito vieno neužtenka. Šitam būtinas moralinis pasiruošimas ir dvasinis suprantamumas; paties sutikimas Dievo buvimo minties yra sritis paties atsakomybės dėl laisvai priimto sprendimo. Reikalas tas, kad priimdamas svarbų sprendimą, aš visada galiu pasiremti keblia padėtim, neaiškumu ir išvengti gyvenime tokio svarbaus sutikimo. Bet tuo pačiu tai tik ateizmo galimybė, o ne būtenybė. Kaip gi reikalas yra dėl atskirų argumentų, kuriuos marksizmas kelia, kad įrodytų, jog Dievo nėra? — Kardinolas Koenig analizuoja Fridricho Engelso argumentą palyginti amžinai ir be galo medžiagai ir išveda tik sunkų apkaltinimą:

— Jeigu Engelsas laiko galimu atsisakyti šaltinių minties judėjimo, t.y., nuo minties apie Dievą, tvirtindamas, kad medžiaga yra amžino judėjimo būklėje, tai šitas atsisakymas yra ne rezultatas įrodymo, o jo išeities punktas, valios pasireiškimo rezultatas, kuris formuluojamas dar prieš pravedamus kokius nors įrodymus.

Kardinolas Koenig savo priekaištą pagrindžia šitaip:

— Engelsas kaip įrodymą duoda esamą fizikoj dėsnį — išsaugojimą energijos, bet šitas dėsnis lyg tik konstatuoja, kad kiekvienam fiziniam pasireiškimui, sakysim, vieno kūno veikimo kitą energijos suma pasilieka pastovi. Taigi šitas dėsnis nieko nesako apie tai, ar veikia materialiniam pasauly priešastis visumoje, ar tokios priežasties nėra.

Todėl kard. Koenig toliau pastebi, kad marksizmas ne tik netikslus, bet ir nemoksliškas, kad jis remiasi energijos išsaugojimo dėsniu, kaip argumentu prieš Dievo buvimą. Energijos išsaugojimo dėsnis pagrindžiamas be skaičiaus eksperimentiniais stebėjimais, t.y., kad iki šio laiko nepastebėta nė vieno apsireiškimo, kuris prieštarautų jam. Taigi šitą faktą, žinoma, remdamasis šiuo energijos dėsniu, pabrėš kiekvienas rimtas mokslininkas; o klausimas apie tai, ar bendra energijos suma yra sukūrimo akto rezultatas, ar ne, ir tas nepasiduoda jokiai eksperimentinei analizei. O tik tokia analizė yra vienintelis tikėjimo mokslo metodas!

Kardinolas Koenig iš šio fakto daro išvadą, kad marksizmas pagrįstas tik hipotezėmis, kurių jis negali įrodyti, ir rašo:

— Dialektinis materializmas save išduoda nepagrįstais pasaulėžiūros mokslais ir tvirtina, kad jo tezės sudaro išimtinai atskirų mokslų apibendrinimą. Iš tikrųjų atskiri mokslai nepatvirtina tokio tvirtinimo, kad mūsų pasaulis neturėjo pradžios. Tuo būdu dialektinis materializmas duoda šį postulatą ne kaip darbo hipotezę, o kaip įrodytą išvadą. Dar daugiau — jis neleidžia atskiriems mokslams abejoti šiomis tezėmis.

Marksizmas taip pat ir archeologiją primena tam, kad įrodytų, jog tarytum Dievo nebuvo ir nėra, o religija sukurta žmonių. Pagal Markso ir Engelso žodžius, religija atsirado tada, kai susiformavusioj visuomenėj žmogus pradėjo eksploatuoti žmogų. Pagal jų žodžius, eksploatuojamas bejėgis žmogus pradėjo ieškoti nusiraminimo tikėjime, geresniu gyvenimu aname pasaulyje. Jei šitas tvirtinimas atitinka teisybę, tai iki atsiradimo klasinės visuomenės turėjo egzistuoti bereliginis laikas.

— Moksliniam ateizmui reikalinga dogma apie pirmapradį žmogų be religijos. — Ryšium su tuo kard. Koenig remiasi knyga MOKSLINIO ATEIZMO PAGRINDAI, kur sakoma, kad prie iškasenų nebuvo rasta

jokių įrodymų apie turėtas religines nuovokas prosenovinių žmonių giminės atstovų. 50-100 tūkst. metų atgal atrasta pėdsakų, nurodančių į tai, kad jie turėję kokių religinių įdėjų. Kard. Koenig dėl šio argumento pasisako taip:

— Tas faktas, kad nebuvo rasta iki šiam laikui archeologinių nurodymų apie egzistavimą religinių nuovokų pirmuose žmonijos istorijos etapuose, iš viso nerodo, kad tokie žmonės neturėjo tokio supratimo. Tokia pat teise galima būtų tvirtinti, kad šie žmonės nemokėjo ir kalbėti arba, kad jie ir nemiegojo dėl to, jog šito neįrodo archeologija. Iš tikrųjų pirminio žmogaus, kaip bereliginio, įrodyti negalima. Na, o kaip gi su primityvių žmonių religija?

Kard. Koenig laiko pažymėtinu tą faktą, kad „mokslinio" ateizmo šalininkai visada stengiasi tvirtinti apie archeologijos įrodymus, nes jų nėra, bet ignoruoja etnologiją. Dėl to kard. Koenig laiko, kad tai pilnai suprantama ir rašo:

— Galimas dalykas, kad nepasikliauti etnologija pilnai suprantama priežastis: rezultatai naujų ir naujausių etnologinių tyrimų gyvenimo paskutinių gyvenviečių primityvių žmonių, pvz. Afrikos pigmėjų arba pietų-rytų Azijos negretosų arba Okano žemėse tuzencų, parodė, kad jie ne bereliginiai. Atvirkščiai, jų religijos supratimas yra aukštai išvystytas. Dar daugiau, jie tiki Dievą, kaip aukščiausią būtybę. Esant tokių akivaizdžių tyrimų rezultatų, propagandistams vadinamojo „mokslinio" ateizmo neatėjo į galvą nieko geriau, kaip už plaukų pritempti „argumentai", kad tokių etnologinių tyrimų rezultatai yra katalikų dvasininkų prasimanymas, pvz. Vilhelmo Šmidto. O čia yra klastotė ir prasimanymas ateistų „mokslininkų".

Kardinolas rašo toliau:

— „Mokslinio ateizmo" šalininkai, remdamiesi archeologija, grindžia savo tvirtinimą, kad žmonija savo istorijos pradžioje religijos neturėjo, nurodydami į tai, kad pirminiai žmonės neturėjo abstraktinio galvojimo. Prieš šį tvirtinimą kard. Koenig nurodo du argumentus. — 1. Čia matyti, kad šituo tvirtinimu maišoma supratimas religijos su religijos filosofija ar moksline teologija. Reikalas tas, kad šiuo atveju etnologija parodo, jog dabartiniai primityvūs žmonės turi savo dispozicijoje konkretų Dievo supratimą. 2. Jeigu Engelsas tvirtina savo gamtos dialektikoje, kad visos protinės operacijos — abstrakcija, analizė, sintezė, eksperimentas principiškai yra bendra ypatybė ir žmogaus ir gyvulio, tuo labiau sunku suprasti, kodėl „mokslinio" ateizmo propagandistai neigia pirminių žmonių sugebėjimą suprasti

abstraktinėm idėjom žinomose ribose.–Kard. Koenig cituoja vieną „mokslinio" ateizmo atstovą, kuris rašė: „Marksizmo-leninizmo klasikai rado bendrą ir principinį sprendimą primityvių religijų problemos, bet jie nesiėmė specialiai pirmų žingsnių žmogiškumo išvystymo tyrimo". Kardinolas komentuoja šitą pareiškimą taip:

— Tai ir yra sprendžiamas taškas: nepravedę jokių imperatyvinių tyrimų, Marksas ir Engelsas tarp paprastai „išsprendė" istorinę religijos kilmės problemą, o marksizmo-leninizmo mokslininkams lieka tik patvirtinti šią dogmą archeologine ir etnografine medžiaga. Ir jeigu šitam faktų trūksta — juo blogiau faktams.

Kardinolas savo straipsnį tema „Ar apskritai egzistuoja mokslinis ateizmas" baigia žodžiais:

— Dabartiniu metu prieš pasaulio visuomenės akis eina gėdingas žaidimas, kurio eigoje mokslas privalo pateikti argumentus ir pateisinti egzistavimą visuomenės, susidedančios iš dviejų klasių: iš vienos privilegijuoti ateistai, iš kitos — beteisiai tikintieji, ypatingai, kad šitas žaismas vyksta politinio judėjimo sferoje valdžios, kuri išėjo į politinę areną, turėdama tikslą pašalinti bet kokį klasinį viešpatavimą.

Iš šio kard. Koenig straipsnio išvada, kad Markso ir Engelso sukurti „mokslinio" ateizmo teigimai yra XVIII-XIX šimtmečių svaičiojimas, o ne mokslas. Gi šių laikų marksistai-ateistai tvirtina visa tai kaip mokslinę dogmą ir išdidžiai save vadina pažangiaisiais. Reikia visą tai pagrįsti mokslu, tada galėsite vadinti mokslu!

Dar ateistų mokslininkais nepadaro, kad save vadina pažangiaisiais, o tikinčiuosius žemindami vadina tamsuoliais, atsilikėliais, religinių prietarų ir atgyvenų besilaikančiais, nes, girdi, ir religija ir Kristus — tai tikėjimas į mitą. Taip pat pagal juos tikintysis tai nepilnavertis žmogus nes jis tikįs pomirtinį gyvenimą, ir dėl to tikintieji negali būti kūrybingi, nes jų mąstymas nukreiptas į pomirtinį gyvenimą.

Tad teisus yra kard. Koenig dėl to, kad makrsistinėse valstybėse tikintiesiems tenka iškęsti uraganišką ateistų propagandą, nes filosofijos, istorijos, biologijos, medicinos, mokslinio ateizmo bei mokslinio komunizmo aukštųjų mokyklų katedrų profesoriai, docentai, daktarai, kandidatai, vyr. dėstytojai ir dėstytojai, o taip pat renegatai — buvę kunigai ir kartu saugumo šnipai, archyvų bendradarbiai, mokytojai ir daugybė kitų šaukte šaukia per televiziją, radiją, žurnalus, laikraščius, moksleivių ir studentų vadovėliuose, kad bažnyčia ir religija buvo ir yra kapitalistinėj visuomenėj darbo žmonių engimo ir išnaudotojų klasių viešpatavimo įrankis; religija priešiška mokslui, stengiasi išsaugoti visokiausius prietarus, kliudo pažinti mokslinius gamtos ir visuomenės vystymosi dėsnius, o — svarbiausia —

priešinga revoliucijos keliu pertvarkyti pasaulį ir t.t. ir t.t.

Ir šie „mokslinčiai" pasinaudodami tuo, kad tikintieji neturi teisės turėti savo spaudos,visokias nesąmones apie religiją ir tikėjimą skelbia mokslo vardu, nors tai pats didžiausias absurdas. Ir vis remiasi mokslu ir logika, nors kaip iš jų straipsnių matyti, jie tos logikos neskaitę, o jei skaitė, tai jos nesuprato ir neįsisavino. O bažnyčia ir kunigai į tai nekreipia dėmesio. Jeigu kunigai iš sakyklų pasisakytų ir parodytų, kiek šie „mokslinčiai" mažai turi supratimo apie krikščionių religiją ir kaip jie ją iškraipo, tiesiog sukarikatūrina, tai ta uraganiškoji ateistinė propaganda žymiai sumažėtų ir daugeliui jaunimo padėtų atsisakyti ateistinio gyvenimo, ir tas vadinamasis „moksliškas" ateizmas pradėtų tirpti, kaip sniegas pavasarį.

Taigi, mieli kunigėliai, užtenka jums snausti, laikas atbusti ir pradėti Kristaus mokslą tikrai skelbti, kaip Kristus darė, nors jis matė savo būsimą kryžių. Laikas pradėti dirbti, kaip dirba jau kiti, o ne laikytis už kėdės, — parapijose kėdės visur tokios pačios — pabandykite! Tuojau pamatysite ir vaisius savo darbo!

Atrodo, kad daugelis ateizmo „mokslinčių" nei tarybinės spaudos neskaito. Pvz. Medicinos instituto filosofijos ir mokslinio komunizmo katedros docentas A. Tytmontas 1976.IX.24 laikr. KAUNO TIESA Nr. 225 rašo: „Nerūdijantis ginklas" F. Engelso veikale apie bezdžionės sužmogėjimą. Jeigu Tytmontas ar „K.T." redaktorius būtų skaitę 1974 m. „Mokslas ir Gyvenimas" žurn. Nr. 10, kur biol. m. kandijatas Mich. Urisonas tarp kitako rašo (cituoju): Seniausias mūsų planetos žmogus pasirodė daugeliu požymių artimesnis šių dienų žmogui, nei homidai, gyvenę 2 mln. metų vėliau už kaukolės, 1470 savininką ir iki šiol laikyti dabartinio žmogaus protėviais. Kaip visa tai suderinti su dabartinėmis pažiūromis į žmogaus evoliucijos stadijas? (. . .). Tokiu atveju visa gausybė iškastinių homidų (pitekantropai, sinantropai ir paleontropai — autr. G. T.), rastų per 100 su viršum paleontropologijos vystymosi metų ir buvusių dabartinių žmogaus stadijinio vystymosi koncepcijų pagrindu, taps evoliucijos proceso „atliekomis" (cit. baigta), tai docentas būtų makulatūrinio straipsnio nerašęs, o jei ir rašęs, tai KT redaktorius būtų nespausdinęs ir iš laikraščio būtų taip pat makulatūros nedaręs ir už makulatūrinį straipsnį būtų nieko nemokėjęs!

Tos makulatūros daug šie „mokslinčiai" pridaro. Nors jie ir pasirašinėja: istorijos, filosofijos, biologijos, medicinos „mokslinio" ateizmo bei mokslinio komunizmo, fizikos bei chemijos profesoriais, docentais, kandidatais, daktarais, vyr. dėstytojais, dėstytojais, mokytojais, archyvo bendradarbiais ir pan.,tai tas dar jų profaniškų tvirtinimų

nepadaro moksliškais. Medicinos prof. dr. Urbonas, rašydamas apie gamtoje „vykusią evoliuciją" ir žmogaus kilmę, tvirtino, esą gyvybėje ir dabar vyksta evoliucija, tik mes nepastebime, ir dar rašė, kad tai patvirtina ir logika. Tas prof. med. dr. Urbonui pasakytina ir dėl logikos, ką šiame straipsnyje jau kitiems pasakiau, nes logiškai galvojantis žmogus, darydamas išvadas, jei mokslas (pozityvus tyrimas) iki šio laiko neturi įrodymų, atseit, nepastebėjo gyvybės evoliucijos ir iki šio laiko mokslas nepajėgia iš negyvos materijos padaryti gyvos, jis to netvirtins, nes tai prieštaraus logikai. O kad kažkas paskelbė hipotezę apie evoliuciją, tai tas dar nereiškia, kad tai mokslas. Kai tai bus pagrįsta eksperimentiniais stebėjimais, tai tik tada evoliucijos hipotezė pasidarys mokslu ir visi juo remsis.

Bet ir čia reikia būt atsargiems, pvz. rusų moksl. Lysenka „eksperimentais" įrodė, bet, kaip vėliau paaiškėjo, kad jis paskelbė tokias išvadas, kokios Stalinui buvo reikalingos, ir štai Lysenka dabar iš mokslininkų tarpo pražuvęs, nors ne taip jau seniai buvo garbinamas ir visur juo remtasi.

Dabar pažiūrėkime, ką apie mokslą ir religiją kalba pasaulio mokslininkai.

KORNELIJUS GEIMAS (1892-), medicinos profesorius, Nobelio premijos laureatas, fiziologas, Belgijos karališkosios mokslų akademijos narys, 1954 m. „Hommes de Science d'Aujourd'hui devant la Foi" rašo: „Savo fiziologinių funkcijų tyrinėjimuose aš ne tik kad neradau priešingumo tarp tikėjimo ir mokslo, bet priešingai, aš visada jaučiau, kad tikėjimas ir mokslas mane vis labiau ir labiau priartina prie Dievo".

PRANCŪZIJOS MOKSLŲ AKADEMIJOS nariai 1936 m. liepos mėn. ir pravedė savo tarpe apklausinėjimą šia tema: „Ar prieštarauja mokslai religiniams įsitikinimams?" Apklausimo rezultatai buvo paskelbti laikrašty „Unitas". — Tik vienas vienintelis iš apklaustų mokslininkų, fizikas Perrin, atsakęs, kad, jo įsitikinimu, mokslas priešingas kiekvienai pozityviai religijai. O visi kiti 71 akademikai, jų tarpe ir vadovaujantys mokslininkai, įžymūs autoritetai, pareiškė priešingai, kad tikslieji mokslai negali prieš religiją pastatyti nė vieno rimtesnio argumento. Kai kurie mokslininkai nuėjo žymiai toliau ir pabrėžė, kad mokslas, gilios gamtos mokslų studijos, padeda sustiprėti religinei sąmonei ir priartina žmogų prie jojo Kūrėjo.

Turiu pastebėti, kad Prancūzijoj bažnyčia atskirta nuo valstybės. Ir, kaip pamatysime, jaunieji filosofai buvo maoistai ir universitetų docentai, — tai laisvė pilna žodžio prasme — nėra prievartos būti religingam

AUGUSTIN BIR (įžymus chirurgas, buvęs Koelno, Bonos ir Berlyno universitetų profesorius), knygoje „Die Seele" (siela) rašė: „Aš rašau ne religinę, bet mokslo knygą ir nenoriu maišytis ginče dėl tikėjimo. Betgi aš noriu tiesiai pasakyti, kad tikras religingumas, pripažįstantis asmeninį Dievą ir žmogaus sielos nemirtingumą jame, neprieštarauja pačiam aukščiausiam mokslui."

PASKALIS JORDANAS (1902-), teorinės fizikos profesorius, 1948 m. savo knygoje „Die Musik und Geheimnis des organische Lebens" rašė: „Šių dienų moderniosios fizikos laimėjimai visiškai keičia religijos ir mokslo santykius: nuo dabar daugiau nebeegzistuoja klausimas apie grįžimą prie pasenusių išvadų seno filosofinio ginčo. Paneigdama absoliutų natūraliųjų reiškinių determinizmą, fizika paprasčių paprasčiausiai pašalino galimybę naudotis mokslu kaip antireliginės argumentacijos šaltiniu."

O knygoje „Der Gescheiterte Aufstad" 1956 m. jis rašė: „Galimybė mūsų laikais įsitikinti visišku žlugimu didžiojo žmonijos žygio prieš Dievą — šitai labiausiai sukrečiantis ir išlaisvinantis pasitikėjimas, siūlomas mums pastarųjų metų patirties".

BACO von VERULAM — modernios filosofijos pradininkas: „Truputis filosofijos tolina nuo religijos, daug (labai daug) filosofijos — veda prie jos atgal".

KAUNO MEDICINOS INSTITUTO PROFESORIUS, ŽINIJOS draugijos ateizmo sekcijos pirmininkas med. dr. A. Urbonas 1975.VI.18 KAUNO TIESOJE Nr. 141, atsakydamas skaitytojui apie pomirtinį gyvenimą, tarp kitko rašo, kad protinis ir fizinis individo bėgimas nuo mirties yra puikiausia dirva religijos pasiūlytoms nemirtingumo iliuzijoms. Įgimta mirties baimė, bejėgiškumas jos išvengti stūmė ir dar šiandien daug kur tebestumia žmogų į religiją, kuri skelbia amžiną gyvenimą po mirties. Ji sugeba pavergti atsilikusių tautų atstovų protus, klupdo ant kelių daugumą nedidelio išsilavinimo žmonių, palieka pėdsakus net protuose išsilavinusių asmenų, kurie jaunystėje yra gavę įtakingesnį religinį auklėjimą. Labiau išsilavinę turime padėti mažiau išsilavinusiems nusikratyti nerealiomis religijos peršamomis viltimis, padėti jiems tikėti ir viltis ne antgamtiniu, neegzistuojančiu pasauliu, o realiu kasdieniniu gyvenimu, kuris duotas vieną kartą. Kiekvienas išsilavinęs žmogus supranta ir neginčija tiesos, kad psichinė veikla įmanoma tik ten, kur yra pakankamai išsivysčiusi galvos smegenų žievė. Apie tai, atrodo, nebūtų reikalo nei kalbėti, nei rašyti, jei tikybininkai neteigtų priešingai, jog mintis gali egzistuoti be smegenų. Religija šitokią fantastinę galimybę vadina „siela". Nuo vienos absurdiškos pažiūros einant toliau, prieinama prie

kitų — pomirtinio gyvenimo, vaiduoklių, velnių, angelų, stebuklų ir visokiausių kitų nesąmonių, — šiais žodžiais ir baigiu dr. Urbono parašytas mintis.

Apie ateistų „mokslišKumą" jau matėme iš pacituotų pasaulinio garso mokslininkų pasisakymų, o atsakymui, kaip jis save vadina „labiau išsilavinusiu", dr. Urbonui pacituosiu dar du pasaulinio garso mokslininkus, nors galėčiau ištisą knygą pricituoti.

LIUDVIK ŽEDA (1902-) medicinos mokslų daktaras, chirurgas, Romos un-to profesorius, daugelio mokslo draugijų narys. 1957 m. „Leçon à la Semaine des intelectuals catholiques" rašė:

— Aš manau, kad pagal simptomus, kuriuos šių dienų medicina priėmė į širdį, galima su visišku įsitikinimu tvirtinti egzistuojant žmogaus sielą.

— Prieš 50 metų — toliau rašo profesorius, viešpatavo įsitikinimas, kuriuo remiantis, medikas tvirtino, jog sielos nėra, skalpelio pagalba pjaustant audinius, jos nerandama, o dvasios gyvenimas, arba, kaip jį tada vadino — mintis — yra tik smegenų sekrecija; bet šiandieną nuo tokios galvosenos mes nutolome nemažiau kaip 90 laipsnių, ir tiesiog artinamės prie jos priešingybės. Čia yra ne filosofinio brandumo daktaro, tyrinėtojo ar praktiko, bet mūsų dienų mokslinės garbės klausimas, — baigia dr. L. Žeda.

Atrodo, kad marksisto dr. Urbono pareiškimą jo kolega prof. dr. L. Žeda pilnai sugriovė ir kad prof. Urbono galvojimas yra atsilikęs (pasenęs) nuo šių dienų mokslo nemažiau per vienos kartos amžių — 68 metais (50 + 18) ir tada atpuola dr. Urbono ambicingas apie save manymas: „Labiau išsilavinę turime padėti mažiau išsilavinusiems nusikratyti nerealiomis, religijos peršamomis viltimis". Atseit, pagal lietuvių patarlę: „Kuo pats kvepia, tuo ir kitą tepa!"

Taip pat pilnai reikia sutikti su mokslininku Paskaliu dėl prof. med. dr. Urbono aukščiau minėtų pasisakymų, o taip pat ir visų marksistų-ateistų, mokslišKumo (cituoju):

— Moksle mes matome du tarpusavyje susijusius priešingumus, — rašo Paskalis. — Pirmame — natūralus nežinojimas, kurį turi visi ką tik gimę žmonės; antrasis priešingumas — tas, prie kurio prieina visi proto didieji, pažinę visa, kas tik žmonėms pažinti skirta, ir tačiau tvirtinantieji, jog jie nieko nežino ir, kad priėję prie to nežinojimo, pažinę patys save. Tie, kurie išsiveržė, — toliau Paskalis rašo, — iš prigimties nežinojimo, bet nesugebėjo pasiekti antrojo, tik nusispalvina juos patenkinančių mokslu ir dedasi, kad jie kažką supranta. Jie drumsčia pasaulį ir samprotauja blogiau už visus kitus, — baigia mokslininkas Paskalis.

2. TARYBINIS MARKSIZMAS

1977 metų pavasarį vakaruose pradėta domėtis jaunaisiais prancūzų filosofais. Jie ryžtingai ir radikaliai atmeta marksizmą, laikydami jį kovoje dėl valdžios nauja liaudies engimo forma. Šių filosofų parašytas knygas greit išgraibsto, o laikraščiai spausdina komentarus per visą puslapį. Eina atviros diskusijos. Televizija ir radijas skiria didelį dėmesį šiai pačiai radikaliausiai marksizmo kritikai, kuri kada nors buvo daroma. Kas tie jaunieji filosofai?

Labiausiai nuostabus tas faktas, kad šie jauni kritikai neseniai buvę marksistai, radikalūs komunistai — maoistai. 1968 m. studentų riaušių metu jie dalyvavo Paryžiuje barikadose, nuoširdžiai kovodami už komunizmą. Tada komunizmas jiems buvo būsimasis rojus, kuris, kaip jie tikėjo, išlaisvinsiąs žmoniją. Nepraėjo nė 10 metų, dabar tie patys inteligentai prakeikia tą patį marksizmą, kuris, kaip jie dabar tvirtina: tai sukvailintos liaudies apgaudinėjimas, tai totalitarinės diktatūros ideologija ir kad marksizmas — tai pateisinimas kovoje dėl valdžios.

Dauguma jų 28-40 metų amžiaus filosofijos docentai. Šie mokslininkai dabar patys savęs klausia, kaip jie galėjo būt taip marksizmo apakinti?! 1970 m. išėjo jų parašyta pirmoji knyga, pavadinta KARLAS MARKSAS MIRĖ. Jos autorius Žan Mari Beniua suveda savo sąskaitas su savo stabu. Tačiau šitą tematiką 1977 m. gegužės mėn. pasidarė visuomenės diskusijos pavyzdžiu. Vadinamosios naujosios filosofijos vadas yra 28 metų amžiaus filosofijos docentas Bernaras Anri Levi, kurio seriją naujų knygų išleido Prancūzijoj mėgstama leidykla GRASĖ. Ten buvo išspausdinta kūriniai: Andriejaus Gliuksmano, Giji Kazdo, Christijano Džambero, Pilypo Nemo, Žan Polia Dolje, tai lyg šios krypties atstovai. Jų visų nuomonės skiriasi: jie kategoriškai prieštarauja, jei juos laiko vienos gairės mokykla. Tačiau tarp jų yra ir bendra: prieš 10 metų jie visi buvo radikalūs optimistai, kad komunizmas padarysiąs visuomenę laiminga. Dabar šie inteligentai radikalūs pesimistai: jie prakeikia ir marksizmą, ir komunizmą, ir revoliuciją.

Savo laiku B. A. Levi rašė: „Sykiu su socializmu griuvo bet kuris optimizmas istorijoj." Tas pagrindinis pergyvenimas, kuris sukėlė radikaliausią posūkį, tai buvo pirmoje eilėje ne kas kitas, kaip Aleksandras Solženycinas, kurio knygos „Archipelag Gulag" buvo prancūzų inteligentams dvasinis žemės drebėjimas. Perskaitę, visai suglumę, klausė patys savęs: „Kaip galėjo atsitikti tai, apie ką jiems čia pasakojama?! Ar visa tai atsitiktina, ar tai Stalino darbas, ar tai logiška marksizmo išdava. Pagrindiniai naujos filosofijos atstovai B. A. Levi su

A. Gliuksmanu palygina pověikį Solženycino jų gentkartei brošiūroje: „Karlo Markso vaikiško darbo tyrimo komisija".

Levi, perskaitęs Solženyciną, pajutęs vidinį būtinumą iš naujo perskaityti Lenino kūrinius. O Gliuksman rašo: „Lenino kūriniai buvo šaltinis išugdyti Tarybų Sąjungą kapitalistinio ir fašistinio charakterio." Todėl šios pakraipos prancūzų inteligentams buvo jų svajoto pasaulio sudužimas, nes šita buvo iliuziška, kaip priėjimas prie išsivystymo buvo pilnai logiškas.

Abuš Chaim, vokiečių stebėtojas dvasinio prancūzų gyvenimo, teisingai rašo apie naujus filosofus:

— Jei jie taip aklai nebūtų tikėję didžiuoju MaoCe-tungu, tai jie tikrai nebūtų skaitę Solženycino — mūsų laikų Dantės. Galų gale teisybę sužinoti apie tarybinį režimą buvo galima ir anksčiau. Bet dabar išsipagiriojimo valanda prakalbėjo ir krūva nuolaužų atitinka žlugusias viltis. Viduje sąskaitos rodė totalinį charakterį: grėsė kritika ne tik marksizmui, o ir prakeikimas, nukreiptas į žmogaus protą ir į valstybę kaip tokią — kaip šaknį viso pikto. Naujosios filosofijos šalininkai neskaito Stalino izoliuotu dvasinės generacijos. Pagal juos, Stalinas yra dalis dvasinės vakarų tradicijos atsitikimu taip, kaip valstybės autoriteto kultas išteka dar iš graikų filosofo Platono, kuris 400 metų prieš Kr. dvasiškai išteisino valstybę. Jie laiko valstybę nuo Platono iki Stalino istorija valstybės kovos už individumo paklusnumą jų valdžiai. Ir taip: blogis — tai valstybė kaip tokia, nes ji visuomet reiškia priespaudą, šiuo atveju socialistinė valstybė nesudaro išimties.

Vienok A. Levi rašė:

— Marksistai politikai nuo Lenino iki Granšo nebuvo daugiau moralūs kaip Makiavelis, gyvenęs prieš 300 metų prieš juos ir kuris savo garsiame darbe rašė, kad pasikliaujant valstybės interesais, galima išteisinti bet kurį nusikaltimą. Dėl ko reikalingos revoliucijos, jei jos vieną diktatūrą pakeičia kita!?

Jie visai nuosekliai paneigia revoliucijas, neišskiriant ir marksistinių. Filosofijos docentai Gilardro ir Christijan Džanberg drauge parašė knygą, kurioje jie nagrinėjo kuriomis sąlygomis galima įvykdyti revoliuciją, apie kurią kalba marksistai. Ir atsako, jog jie priėjo išvadą, kad ji gali neišvengiamai privesti tik pakeičiant viešpatavimą, įkuriant Gulagą. O Andrei Gliuksman pasisako dar aiškiau: "Jei masės pergali revoliucijos procese, tai rezultatas gali būti tik Gulagas dėl to, kad masės atstovauja drąsai, viešpataujant atskiriems asmenims, o tie, kurie pasisavina valdžią, atima masėms visokias teises, ir šitie yra visada atskiri asmens. Socializmo sąlygomis jų instrumentas tai Gulagas ir įstatyminė teisė užvaldyti marksizmu vyriausybę. Pažodžiui Gliuksman

rašo: „Marksizmas Rusijoj tapo valstybės mokslu ir liaudies priespaudos menu, o pagrindiniu priespaudos motoru yra kova dėl valdžios; o klasinė kova ir ekonominės problemos pereina į užpakalinį planą".

Kai kurie šių filosofų dargi neigia Tarybų Sąjungoje marksizmo viešpatavimą. Kiti sako, kad marksizmas apskritai gali viešpatauti, bet kaip filosofijos docentas Filip Nemov, tą tezę išnagrinėjęs, nurodė,– kairieji principialiai nesugebantys vykdyti valdžios funkcijų dėl to, kad jie, atėję į valdžią, nustoja būti kairiaisiais. Pagal jo žodžius: „Vyriausybė visuomet reakcinė, nepriklausomai nuo to, ar atskiri filosofai skaito TS marksistine valstybe, ar ne: jų tarybinės sistemos analizė priveda prie naikinančių rezultatų ir šioj pažiūroj nesutarimų nėra. Jų nuomone, pati ideologija, kuria remiasi ir kuria pagrįsta tarybinė valstybė, tai ypatinga forma viešpatavimo žmogaus žmogui; todėl ir Stalino negalima laikyti nelaimingu atsitikimu žmonijos istorijoje."

Jaunas filosofas Mišel Sako rašo: „Stalinizmas atstovavo Markso ir kitų politiniam projektui. Pasisakius prieš jį ARCHIPELAGE GULAGE, išryškėjo baisios klaidos šitos teorijos".

Šie prancūzų filosofai daugiau, kaip jie sako, neatsakys už propagandą šitų nedemokratinių totalitarinių idėjų. Jų lyderis B. A. Levi laikraštyje NOUVELLE OBSERVATEUR rašė, kad jis nenori daugiau būti nei pardavėju mąstymų, nei prekiautoju idealais bei iliuzijomis; jo žodžiais, „Ketvirtis žmonijos priversta gyventi kaip arpuojamas šiupinys!"

Jo vienminčiai toliau rašo: „Jie niekuomet nesitaikstysią su tuo, kad atneštų auką naujam amžinam aukurui valstybinio proto. Nedaugelis tų principų, kuriais veikia mūsų visuomenė, bet joje verta gyventi."

Dėl skaičiaus šitų žmogaus teisių, nuo kurių negalima atsisakyti, jaunieji prancūzų filosofai atsižvelgia į teisę kiekvieno individualiai, kiekvieno originalų mąstymo būdą, teisę būti ne tokiais kaip kiti. Jie atsisako priimti aukščiau parašytos galvosenos formą, kuri, kaip vienas iš jų sakė: „Ką vienas įžymus barzdočius pasakė prieš pusantro šimto metų." Šie jaunieji filosofai propaguoja absoliučią dvasinę laisvę, įjungiant laisvę kalbėti šiandien nieko visiškai kito, negyvento vakar.

Andrei Gliuksman sekančiu būdu susumavo šiuos reikalavimus:

— Užtektinai žmonių, kurie moko mus galvoti, mums daugiau nereikalingi smulkūs traktatofilosofijos žinovai ir kurie iš tikrųjų lyg laužo individualinę žmogaus valią pasipriešinimui. Jie propaguoja pavaldumą mokslui, revoliucijai ir valstybei. Nauja apima lyg tas, kad noras laisvai galvoti visą laiką stiprėja.

Tačiau, jaunojo filosofo nuomone, šita laisvė gali gyventi tiktai ne komunizme; dalykas tas, kad komunizmo sistema pagal savo esmę totalitarinė, visuomet nuslopina kitaip manančius, nežiūrint į tai, kokia forma šita sistema veikia.

Tokiu būdu naujoji filosofija taip pat neigia eurokomunizmą ir vadinamąjį socializmą su žmogišku veidu, kuriuos Levi vadina barbariškumu su žmogaus veidu ir adresu demokratinio socializmo dėl to, kad tokis pakeitimas parodo, jų nuomone, tiktai kosmetines operacijas, kurios maskuoja, o ne pakeičia diktatūrą.

Taip pat analizė, kurią jie pravedė, nustatė, kad proletariato diktatūra — tai diktatūra mažumos.

Ramon Aron parašė knygą OPIUMAS INTELIGENTAMS, o Žan Fransua Rivel — TOTALITARINIS GUNDYMAS tačiau šios knygos didesnės įtakos visuomenei nepadarė.

TSKP XX suvažiavime demaskavimas Stalino nusikaltimų, kuriais totalitarinis režimas kruvinai persekiojo visus kitaip manančius laisvės ir teisingumo vardan. Šie filosofai sprendė, ar tai buvo vieno Stalino kaltė, ar šitos klaidos susidarė ir išplaukė iš Lenino sudarytos valdžios, ar iš Karlo Markso ideologijos. Tada daugelio komunistų partijų gretų prasidėjo atsitraukimas nuo tarybinio socializmo modelio. Teorija apie tai, kad Stalinas buvo klaida, buvo dingstis kilimo tikrojo marksizmo, kuris nebuvo ir negyvuoja Tarybų Sąjungoje, bet jį norėjo įvesti kitos partijos — taip atsirado eurokomunizmas, kurį prancūzų jaunieji filosofai taip pat smerkia.

Kaip matome iš aukščiau aprašytų prancūzų jaunųjų filosofų minčių, juos pabudino pergalvoti marksizmo skelbiamas idėjas Solženycino veikalas ARCHIPELAG GULAG, kurio mes, aišku, ne tik neskaitėme, bet ir nematėme, taip, kaip ir tie, kurie spaudoje tą veikalą smerkė (pvz. rašytojas Keturakis ir panašūs); kiti atsisakė tai padaryti ir prašė duoti pirma perskaityti, kas ten rašoma. Tie, kurie buvę Stalino sukurtuose lageriuose naikinti tiems, kurie Čekai ar GPU nepatiko, šiek tiek supranta, apie ką Solženycinas rašo.

Kad būtų aiškiau ir kiekvienam skaitytojui būtų aiškesnis tarybinis marksizmas, ypatingai Stalino valdymo laikais, čia atpasakosiu 1937 m. TS įvykius, kai diktatorius „tėvas ir mokytojas" Stalinas saugodamas savo paslaptį, sunaikino ¾ vadovaujančių raudonajai armijai aukštųjų karininkų ir apie 20 tūkst. žemesnio rango karininkų.

Reikia pasakyti, kad ir prieš revoliucijas ir revoliucijų laikais, o taip pat ir po jų archyvuose saugojama medžiaga — dokumentai, jei jų dar ir yra, tai neprieinama ne tik užsienio, bet ir tarybiniams mokslininkams. Dėl to daug kur naudojama buvusiems laikams

nušviesti memuarinė literatūra, dienoraščiai, istoriniai tyrimai, kurių yra gana daug, pradedant Maklatovu, Valentinovu ir kit., taip pat ir kitų emigrantų ar pabėgusių iš TS ir negrįžusių.

Vienas toks yra Aleksandras Orlovas, kuris yra buvęs komisaras, užnugary Denikino partizanų dalinio viršininkas, po civ. karo dirbo GPU sistemoj. 1936 m. rugsėjo mėn. politbiuro potvarkiu buvo pasiųstas į Ispaniją, kur buvo NKVD ir patarėju kontržvalgybos ir partizanų dalinių užnugary generolo Franko kariuomenės. Kai TS 1937-1938 m. buvo didysis valymas, pareikalavus, kad grįžtų į TS, jis emigravo į Kanadą 1938 m. liepos mėn. Vėliau persikėlė į JAV.

Vadovaudamasis savo patirtimi GPU tarnyboje ir išvežtais iš Ispanijos dokumentais, o taip pat gavęs informacijų iš savo draugų, jis smulkiai aprašė Stalino išaukštinimą ir valymo metus ir, Stalinui mirus, išleido knygą apie Stalino nusikaltimą. Orlovas smulkiai neaprašė tik maršalo Tuchačevskio likvidavimo. Jis apsiriboja tik trumpai paminėdamas, kad maršalo Tuchačevskio reikalas glaudžiai surištas su Stalino labai svarbia paslaptimi, kurios atidengimas galėtų nušviesti daug ką, tuo tarpu nežinoma iš diktatoriaus veikimo.

Pagaliau Orlovas 1956 m. balandžio mėn. viename JAV žurnale atspausdino straipsnį, kuriuo papasakojo ir apie tą Stalino paslaptį.

Taigi Orlovas savo minėtoje 1953 m. išleistoje knygoje ir 1956 metais minėtame žurnale atspausdintame straipsnyje smulkiai aprašo, kad jis 1937 m. rudenį iš Ispanijos, kur jis tada buvo respublikonų kariuomenės saugumo viršininku, nuvažiavęs į Paryžių, viename pasaulinės parodos tarybiniame paviljone atsitiktinai susitiko su savo senu ir artimu draugu Pavelu Aleliujavu, Stalino žmonos broliu. Šis jam pasirodė gana prislėgtas. Orlovas jam pasiūlė vakare susitikti, kad sužinotų to priežastį. Susitikę jiedu ilgai vaikščiojo Senos krantu ir vakarą užbaigė mažoje tamsioje kavinėje. Besikalbant buvo paliesta daug klausimų apie Maskvos įvykius. Orlovas paklausė Aleliujavą apie jam įdomų Tuchačevskio sušaudymą ir sunaikinimą raudonosios armijos komandarmų sąstato. Susimąstęs Aleliujavas jam atsakęs, kad Orlovas net neprivalo klausti smulkmenų apie šitą reikalą. Jis paaiškino, kad šitai žinoti, — tai tas pats, ką kvėpuoti nuodingomis dujomis. Po 2 metų Niujorke, Orlovas perskaitęs trumpą paaiškinimą apie Pavlo Aleliujavo nusižudymo priežastį, supratęs, kiek daug tų dujų kvėpavęs jis pats.

Orlovas laiko, kad jis vienas iš nedaugelio esančių užsienyje žino RA (Raudonosios Armijos) vadų sunaikinimą. Kalba eina apie slaptumą, kuris slėgė Staliną visą gyvenimą ir buvo mirtingai pavojingas tos paslapties žinojimas ar pasakymas kitiems, kuriuos

Stalinas galėjo įtarti. Orlovas rašo, kai pasauliui bus smulkiai žinoma Tuchačevskio byla, tai jam bus aišku, ką Stalinas žinojo ir ką darė. Tuchačevskio byla yra glaudžiai susijusi su Stalino pagrindine paslaptimi. Straipsnyje parodyta, kokiu būdu Orlovas gavo žinias iš įvairių šaltinių.

Ispanijoje, vienoje kelionėje įvyko auto avarija, ir sužeistas Orlovas buvo paguldytas į Ispanijos ligoninę, o 1937 m. sausio m. buvo perkeltas į Paryžiaus klinikas. Gi vasario m. jį nuvedė į NKVD rezidenciją Prancūzijoj, kur jis susitiko su ką tik atvažiavusiu savo pusbroliu Kastelson Zinoviji Borisovič, tuo metu buvusiu Ukrainos NKVD viršininko pavaduotoju. Jis turėjo daug draugų vyriausybėje, tarp jų ir Stanislovą Kastiulą, kuriam dažnai tekdavo susitikti su Stalinu. Su jais kartu buvo ir Smirnovas; tai kalbos ėjo apie bendrus reikalus. Kai Smirnovas išėjo, tai Zinoviji jam pasakęs, kad jų susitikimą Smirnovas žinojęs. Orlovui buvo nuostabu, kodėl jų susitikimas turėjęs būt slaptas. Dabar Zinovijus papasakojo Orlovui šią istoriją.

Kada Maskvoje buvo ruošiama parodomojo teismo procesas, tai Stalinas pareiškė pageidavimą Jagodai, kad gerai būtų tarp kitų kaltinimų kaltinamuosius apkaltinti, kad jie iki revoliucijos dirbo caro žvalgyboje ir pasiūlė, kad NKVD paruoštų falsifikuotą dokumentą, tai patvirtinantį. Jagoda priėmė kaip įsakymą, bet jis nebuvo užtikrintas, kad tokio dokumento netikrumas neiškiltų viešumon. Jis manė, kad reikia pašaukti buvusius žvalgybos karininkus liudytojais ir juos priversti tai paliudyti.

Bet to Jagoda įgyvendinti negalėjo. Viena dėl to, kad dalis šių karininkų žuvo pirmomis revoliucijos dienomis , dalis jų buvo sušaudyta, dalis emigravo; antra dėl to, kad likę taip įsitaisė tarp gyventojų, jog juos surasti pasirodė neįmanoma. Tada Jagoda įsakė skyriaus viršininko pavaduotojui Šternui, kuris rengė būsimam procesui medžiagą, patikrinti Maskvos, Leningrado ir kitų gubernijų miestų likusius žvalgybos archyvus.

Vieną gražią dieną Šternas užkliuvo už vienos bylos, kurią buvusis departamento direktorius Vestarionov laikė ypatingai slapta. Nustebęs Šternas žiūri, kad pirmam lape užklijuota jauno Stalino fotonuotrauka. Spręsdamas, kad tai yra brangi istorinė vertybė, norėjo tuojau nešti Jagodai, bet, kai vertė lapą po lapo, jį apėmė siaubas: tai buvo laiškai ir raportai adresuoti Vestarionovui ir rašyti Šternui gerai pažįstama Stalino rašysena. Visi byloje esantieji popieriai priklausė agentui Džiugašvili — Stalinui, žvalgybos skyriaus provokatoriui, o ne revoliuciniam veikėjui Stalinui. Šternas svyravo, kas daryti, ir pagaliau ryžosi parodyti Ukrainos NKVD viršininkui Balickiui, Ukrainos CK

politinio biuro nariui, savo artimam draugui ir viršininkui. Jie buvo dar nuo revoliucijos laikų draugai ir drauge dirbo NKVD. Šio atradimo Balickis buvo ne mažiau sukrėstas už Šterną. Jis iššaukė jau minėtą Zinovijų Kasteleon. Jie ištyrė parašų autentiškumą, popieriaus kokybę ir dokumento senumą. Įsitikino, kad dokumentai tikri. Iš jų sekė, kad Stalinas dirbo pilnai iki 1913 m. spalio antros pusės caro žvalgybos skyriuje. Visi raportai datuoti 1912 m. ir skirti revoliucinės partijos nariams valst. IV dūmos deputatams, iš jų 6 bolševikų deputatams, vadovaujamiems Malinovskio, kuris buvo taip pat žvalgybos agentas. Jis buvo išaiškintas po revoliucijos ir greitai sušaudytas, matyt, kad neišduotų paties Stalino.

Malinovskis tuo laiku, kai Leninas vadovavo partijai iš užsienio, buvo jo atstovas ir turėjo teisę kooptuoti į bolševikų partijos centro komitetą naujus narius. Tai jis ir atvedė Staliną į CK. Tuo laiku Stalinas ne sykį buvo ryšininku tarp Malinovskio ir Lenino. Kelis kartus Stalinas buvo areštuotas, bet sėkmingai pabėgdavo iš ištrėmimo vietų. 1913 m. pradžioje Stalinas po kelionės Krokuvon, norėdamas užimti Malinovskio vietą, pasiuntė, aplenkdamas savo viršininką Vestorionovą, tiesiai vidaus reikalų ministrui Zalatoriovui skundą prieš Malinovskį. Bet pagal tą skundą buvo ištremtas ne Malinovskis, o Stalinas 4 metams į Turuchansko kraštą. Šitos visos žinios, esančios slaptuose Vestarionovo dokumentuose, nekėlė abejonės.

Baleckis supažindino su jais įtakingus Ukrainos asmenis — savo draugus: Kijevo apygardos komendantą Joną Jakyrą ir Ukrainos diktatorių CK DKKB politinio biuro narį Stanislovą Kastiorą. Ratas, skirtas Stalinui, praplatėjo. Jakyra nulėkė į Maskvą, kad tai praneštų Tuchačevskiui. Tuchačevskis atsivedė komandarmą Korką ir raud. armijos polit. skyriaus viršininką Gamarniką.

—1937m. birželio 11d., — rašo savo knygoje Orlovas, — kelyje nuo Prancūzijos sienos į Barceloną aš išgirdau per radiją pranešimą apie areštą Tuchačevskio ir keleto komandarmų. Kitą rytą tarybinis radijas pranešė apie sušaudymą Tuchačevksio, Jakyro, Korko, Ubarevičiaus, Putnos, Eidemano, Seismano ir Primakavo. Vėliau sužinojau, kad pirmasis, susipažinęs su dokumentais, Šternas, nusišovė, kaip ir Gamarnikas, o Kastior ir Balicki taip pat buvo sušaudyti, gi liepos mėnesį tas pats likimas ištiko ir Orlovo pusbrolį Zinovijų Kastelsoną, o apie jo žmonos ir dukros likimą nieko nežinąs ir šiandien. Zinovijus dar Paryžiuje sakęs Orlovui, kad rastų dokumentų buvo padaryta foto nuorašai. Galimas dalykas, kad grasinimais ir kankinimais buvo surasta jų saugojimo vieta, bet gal kai kurie ir išliko.

Žinoma, Orlovo duotomis knygoje ir straipsnyje žiniomis būtų galima abejoti, jei žinomas Amerikos publicistas Isaakas Din Levin nebūtų išleidęs knygos DIDŽIOJI STALINO PASLAPTIS, PAREMTA VISAI KITAIS DOKUMENTAIS. Tokiu būdu du liudijimai vienas antrą patvirtina.

Kolčako armijai 1919-20 m. traukiantis į rytus, prie jos prisijungė ir civiliai bėgliai, o taip pat Sibiro miestų ir administracijos atstovai. Tarp jų buvo ir Enisiejaus žvalgybos skyriaus darbuotojų, kurie buvo su savimi pasiėmę dalį archyvo slaptų dokumentų. Šitų dokumentų dalis pateko Charbine ir Šanchajuje. Kaip pasirodė, kad tarp jų buvo ir policijos departamento 1913 m. liepos 12 d. raštas Nr. 2898 Enisiejaus žvalgybos skyriui (jame yra -grif- atspausdinis užrašąs VISIŠKAI SLAPTAI). Juo pranešama, kad administraciškai išsiųstas iš Turuchansko krašto Josif Veserenovič Džiugašvili Stalin, būdamas areštuotas, 1906 m. davė viršininkui Techliskovo gubernijos žandarų valdybai vertybines agentūrines žinias. 1908 m. gavo iš Stalino Baku žvalgybos skyrius daugelį žinių, o atvykęs į Peterburgą, Stalinas liko Peterburgo žvalgybos agentu. Stalino darbas pasižymėjo tikslumu, bet buvo su pertraukomis. Išrinktas į partijos CK 1913 m., grįžęs į Peterburgą, Stalinas nutraukė ryšį su žvalgyba.

Šitą dokumentą iš Šanchajaus į JAV atvežė Sibiro vyriausybės ministro draugas prof. Golivaciovas ir perdavė saugoti 3 asmenims: admirolo sūnui Vadimui Makarovui, Borisui Bachmetjevui ir Borisui Sergiejevskiui ir iš šių jis pateko Isaakui Don Levinui ir patarnavo medžiaga tos paslapties, kuri nuo spalio revoliucijos 1 dienos kybojo visą Stalino gyvenimą.

Vieni sunaikintus skaičiuoja dešimtimis milijonų, kiti nesutinka. Bet ir vieni ir kiti sutinka, kad Stalinas per savo valdymo metus sunaikino labai daug, neskaičiuojant tų, kurie žuvo II pasaul. kare, kurį, beje, pradėti taip pat Stalinas paskatino Hitlerį, sudarydamas su juo nepuolimo sutartį ir pasidalindami Europoj gyvavusias valstybes.

— Laikas pamažu viską užtušuoja, — rašo vokiečių laikraštis DIE ZEIT, — kai buvo minima Kremliuje raud. armijos 60 metų sukaktis, paminėjus Stalino vardą, salėje pasigirdo 8 sekundes trukę aplodismentai! Nors jau iš TSKP 8 prezidiumo narių, kurie nešė prieš 25 metus Stalino karstą, Kremliaus vadovybėje nei vieno nėra. Tik Suslovas 75 metų amžiaus yra arčiausiai Stalino dogmatizme.

Brežnevas, priimant 1977 m. konstituciją, kritikavo Staliną už represijas ir sakė, kad daugiau tas nepasikartosią, nes priimama konstitucija garantuoja visiems teises ir laisves. Reikia manyti, kad šitas pareiškimas taikomas tik komunistams, o ne visiems TSRS piliečiams,

nes mes matome tą pasakyta pačioje konstitucijoje. Joje parašyta (tik reikia iš kito galo skaityti sakinį, tada aiškiau): „TSRS piliečiams garantuojama mokslinės, techninės ir meninės kūrybos laisvė, sutinkamai su komunizmo kūrimo tikslais" (konst.47 str.), o „TSRS piliečiams garantuojamos žodžio, spaudos, susirinkimų, mitingų, gatvės eitynių ir demonstracijų laisvės, sutinkamai su liaudies interesais ir siekiant stiprinti ir vystyti socialistinę santvarką" (konst. 58 str.).

Taigi, pagal TSRS Mokslų akademijos buv. vyr. mokslinį bendradarbį Michailą Vaslenskii (dabar Austrijos pilietį ir profesoriaujantį Miuncheno universitete, kaip jis aiškina):

— Stalinas mirė, bet jo sukurta tarybinė sistema liko, gyvuoja ir pasireiškia tarybiniame gyvenime toliau. Imkime pavyzdžiais, — rašo jis:

Tai stalinizmas — jei, pvz. Maskvoje, TS sostinėje, neleidžia spausdinti telefonų abonentų sąrašo, nes slapta.

Tai stalinizmas – jei per sporto rungtynes neleidžiama ploti užsienio komandoms dėl jų gero žaidimo.

Tai stalinizmas — jei laiškas atskrenda iš užsienio per 3 valandas, o juo atvežtą laišką adresatas gauna per tris savaites ir jau atplėštą ir uzklijuotą kitais klijais, nors konstitucijoj garantuojama susirašinėjimo slaptumas. O VFR adresatas iš Amerikos laišką gauna per 3 dienas nuo jo išsiuntimo.

Tai stalinizmas — jei žmogus, gyvenantis TSRS, negali be leidimo išvažiuoti į kitą valstybę — užsienį, ir jei užsienyje atostogauti TSRS pilietis visai negali. Tuo tarpu Vakaruos važiuok atostogauti, kur tik nori, jei tik tam reikalui turi pinigų, jokio leidimo nereikia!

Tai stalinizmas — jei žmogus ar užsienis rašo ar kalba apie tarybinio žmogaus gyvenimą, teises ar kitą, o laikoma antitarybine veikla.

Tai stalinizmas — jei per rinkimus rinkėjas neturi iš ko pasirinkti, o gavęs iš komisijos biuletenį, kuriame įrašyta tik vienas asmuo, jį turi nunešęs nuo komisijos stalo ir įmesti į urną. Kai tuo tarpu Vakaruose rinkimai, o ne biuletenio nunešimas nuo komisijos stalo į urną.

Tai stalinizmas — jei darbovietėj gali tik komunistų partijos sekretorius nurodyti, ką pasiūlyti kandidatu į visus renkamus organus (tarybas, profsąjungas, viet. kom-tą ir kit.).

Tai stalinizmas — jei pasibaigus rinkimų laikui, rinkimų komisijos pirmininkas pabalsuoja už neatvykusius balsuoti, sumesdamas į balsavimo urną jų biuletenius.

Tai stalinizmas — jei visoki pasireiškimai prieš stalinizmą yra laikomi antitarybine bei antisocialistine veikla.

Tai stalinizmas — jei skaitymas prieš revoliuciją ir II pasaul. karą išleistų istorijos veikalų ir vadovėlių laikoma antitarybine veikla.

Tai stalinizmas — jei neleidžiama gaminti ir įsigyti savo tautos buvusių kunigaikščių atvaizdų bei statulėlių.

Tai stalinizmas — jei pardavinėjimas tikintiesiems devocionalijų laikoma antitarybine veikla.

Tai stalinizmas — jei mokykla vaiką prieš tėvų norą gali auklėti komunistiškai arba jei tėvai auklėja savo vaiką ne komunistiškai, tai skaitoma antitarybine veikla.

Tai stalinizmas — jei kunigui draudžiama padėti kaimyninės parapijos bažnyčioje aptarnauti tikinčiuosius laidotuvių ar atlaidų metu. Aleksandras Solženycinas rašo: „Tarybinio modelio socializmas yra realus socializmas, tai stalinizmas."

?—gu antisocializmui ir antistalinizmui pagal aritmetikos taisykles nubrauksime vienodą dalį žodžio, t.y., „anti", tai liks socializmas lygu stalinizmui.

Kodėl buvo sušaudyti Stalino parankiniai: Ježov, Berija, Avakumov ir jų parankiniai?

— Kai kuriuose tarybiniuose kariuose iš naujo pasireiškia mitas apie didįjį imperatorių Staliną, — rašo vokiečių laikraštis DIE ZEIT, — nežiūrint į tai, kad nei vienas pasauly karininkų korpusas neturėjo tokių didelių karininkų nuostolių, kaip tarybinių karininkų dargi taikos metu, — Stalino valdymo metu. Stalinas neteko nervų. — tęsia tas pats laikraštis, — pirmomis karo dienomis ir visada iiko karo dilėtantas ir, nežiūrint į tai, jis vėl didysis viršininkas, kuris privertė Europą atsiklaupti ant kelių. Gyvuoja mitas, — toliau rašo „Die Zeit", — kad Stalinas galėtų visas ekonomines problemas dabar išspręsti ir lyg kad nebuvo didelių žmonių aukų, kurias turėjo TS per industrializaciją. Kai kas svajoja, kad prie Stalino viešpatavo tvarka: kiekvienais metais mažėjo kainos. Tipiškas anekdotas.

Toliau savaitraštis Die Zeit pažymi, kad TS anekdotų pasakojimas ar pavėlavimas į darbą prie Stalino buvo susietas su išsiuntimu į Sibiro lagerius, o po ketvirtadalio šimtmečio šitai užmirštama.

Visiems žinomas nacionalinis mitas, — rašo Die Zeit, — kuris išaugo diktatoriaus Stalino tėvynėje Gruzijoje. Aplink namelį, kuriame gimė Stalinas, pastatyta šventykla. Vienok gruzinai nesilaiko Stalino metodų, jų kultūra ir filmai laikomi progresyviniais; priešingai jie pakelia savo Staliną ant piedestalo prieš Marksą.

Dabar kursuoja legenda, dėl kurios atsakingi rusai stačiatikiai nacionalistai. Jie nurodo į Staliną, kaip rusų istorijos instrumentą, kuris

išvalė nuo Vakarų marksistų bei žydų ir nustatė rusų hegemonijos poziciją Europoje.

Dabar TS yra brandus socializmas, o prie Lenino buvo nebrandus, — tai NEPas. Vienas iš dabartinių populiarių sluoksnių VFR RUDI DUČKE spaudoje nurodė, kad dabartinis tarybinis socializmas — joks socializmas, o dabartinė forma vadinamojo aziatinės gamybos būdo. Tai Markso nustatyta būdinga visuomeninė-ekonominė formacija, kur padargų ir gamybos priemonės yra valstybės nuosavybė. Ji egzistavo senovėje Rytų despotijoj, o po to Viduriniuosiuose rytuose. Tam įrodyti Rudi Dučke remiasi stalinizmo žymiais marksistais Leninu ir drg. Stalinu.

3. DIKTATŪRINIAI REŽIMAI

Kaip matėme, prancūzų jaunasis filosofas Gliuksman rašo: „Lenino kūriniai buvo šaltinis išugdyti Tarybų Sąjungą kapitalistinio ir fašistinio charakterio". Todėl dabar pasvarstykime, kas gi tas fašizmas, kaip jis pasireiškia.

Fašizmas 1919 metais pasirodė Italijoje, kur 1922 m., vadovaujant fašistų partijos dučei Musolini, paėmė valdžią į savo rankas. Musolini buvo mokytojas pažangių pažiūrų — kairysis socialistas ir su Leninu emigracijoje draugavo, dargi yra ir foto nuotrauka Lenino su juo, kur jiedu žaidžia šachmatais.

Itališkai fascizmo fascio — ryšulys, susivienijimas. Italijoj veikė fašistų partija, o visuomenė turėjo profesines korporacijas, pvz. siuvėjų korporacija, batsiuvių korporacija, prekybininkų korp., pramonės darbininkų korp., tarnautojų ir kt. korporacijos, o tų korporacijų partiniai sudarė fašistų partiją. Šitas režimas Italijoje ir vadinosi fašizmu.

Vokiečių III reichas buvo nuo 1933 metų nacionalsocialistų partijos valdomas, kur buvo įvestas kruvinas teroristinės diktatūros režimas ir paskelbta nacionalsocialistinė revoliucija. Matome ir Italijoje ir III reiche fašizmo organizatoriai buvo taip save vadiną pažangieji — socialistai. Tiktai, kaip jau skaitėme apie jaunuosius prancūzų filosofus, jie, betyrinėdami įvairius valstybės valdžios pasireiškimus, priėjo išvadą, kad kairieji, kai ateina į valdžią, nustoja būti kairiaisiais, kitaip sakant, jie, būdami valdžioje, nesivadovauja kairiųjų skelbiamais principais, o šalį valdo diktatūriniais, totalitariniais metodais ir kovoja tik dėl valdžios, o visa kita antroje eilėje.

Tai kuo tas fašizmas pasireiškia, kai fašistai valdo šalį? Fašizmas tai tam tikra valstybės valdymo sistema, kuri pasireiškia politikoj, ekonomikoj ir ideologijoj. Trumpai pažvelkime, kuo fašistinė valstybė skiriasi nuo demokratinės? Tai totalitarinė fašistinė valstybė; valdoma vienos partijos diktatūriniais metodais, be jokios kontrolės, o liaudis, kuri nepriklauso tai partijai, jokių teisių neturi. Fašistinė partija tai neįprastinė partija, o naujo tipo, t.y., joje žemesnieji organai pilnai turi būti paklusnūs aukštesniems, kurių žemesnieji neturi teisės kritikuoti, o turi teisę juos tik liaupsinti; frakcinė veikla šioje partijoje neleidžiama, ir frakcionieriai persekiojami ir baudžiami kaip už sunkų valstybinį nusikaltimą. Pvz. Hitleris persekiojo Rėmą ir kitus; jų įsteigtos partijos ar frakcijos likviduojamos.

Vadovavimo principas tiek partijoj, tiek ir valstybės reikaluose jungiama su viešpataujančiu, neklystančiu, liaupsinamu ir kultivuojamu vadu, fiureriu, duče, kaudilio. Vadui, dar gyvam esant, statomi paminklai, iškabinėjami jo ir jį supančios grupės portretai. Todėl vado asmenybės kultas būtinas fašizmo bruožas. Pasakytos vado kalbos cituojamos ir publikuojamos ne tik laikraščiuose, žurnaluose,mokyklų vadovėliuose, bet ir atskirų autorių moksliniai veikalai, straipsniai pradedami jo pasakytomis frazėmis, nors jos jo nagrinėjamam klausimui ir netinka. Vadui išaukštinti sukuriami filmai, ir jo gyvenimas vaizduojamas kaip kovojantis už krašto — liaudies laimę. Fašistų partijos vadas veikia su jį supančia partijos,valstybės,saugumo ir karių vadovų grupėmis, tai partijos GAULEITERIAI (kaip pas mus būtų kompartijos I sekretoriai), na, ir supančia mase propagandistų, kurie turi liaupsinti vadą ir jo partijos vedamą politiką. Jie kartais turi sakyti, kur juoda tai balta, o kur balta — juoda ir kad taip kartotų visa liaudis, nors nesvarbu, — gali ir netikėti tuo, svarbu, kad tik sakytų. Kas atsisako melą kartoti, tam gresia bausmė ar pašalinimas iš einamų pareigų. Nors plačiosios masės būtų ir nepatenkintos, bet tas nepasitenkinimas turi būt prispaustas ir per spaudą, televiziją, radiją ir įvairiose salėse šaukiama, kad vadas ir jo vadovaujama partija veda šalį į iki šiam laikui negirdėtą ir nematytą žmonijos šviesią ateitį ir kad vadą ir partiją remia visa liaudis, kuri yra vienalytė visuomenė.

Vaikus iš mažens imasi auklėti valstybė, atitverdama juos nuo nefašistinės masės ir mokydama tik fašistiškai galvoti, o fašizmą nušviesdama kaip aukštą idealą. Mokyklinis jaunimas organizuojamas į Hitlerjugendo organizaciją, kuri buvo visiškai atsidavusi Hitleriui ir jo partijos politikai. Fašistinių valstybių vidurinėse mokyklose mokiniai apmokomi kariškai, o aukštosiose mokyklose yra karinio apmokymo katedros, ir studentai, baigę mokslą pagal specialybę, kartu gauna ir

karinį laipsnį.

Fašistinėse valstybėse masės įbauginamos teroru, ir čia pasireiškia atskiri vadai, kurie veikia ne pagal įstatymus,o pagal savo savivalę: ką nori paima, ką nori pašalina iš gyvųjų tarpo, ką nori pasiunčia į darbo konclagerius ar uždaro į psichiatrinę ligoninę. Jei kaltinamasis bando remtis įstatymais, tai jam atkertama: „Ne tokiems, kaip tu, įstatymai rašyti!" Ir kuo daugiau tokis saugumo vadas į aną pasaulį pasiunčia „neklaužadų", „atplaišų", tuo jis partijos vado labiau liaupsinamas, kitiems pavyzdžiu rodomas ir revoliucijos riteriu vadinamas.

Šitiems teroro vadams viskas leidžiama: klausosi privačių pasikalbėjimų, tikrina susirašinėjimus. Fašizmo propagandinė mašina eina koja kojon su saugumo organais, remiasi teroru ir nesistengia įrodyti, kur juoda — tai balta; tie, kurie į koją neina su propagandininkais, stengiamasi įrodyti, kad tai atplaišos, tik atskiri asmens.

Nacistai daugeliui atėmė ir pilietybę kitaip manantiems ir emigrantams, kurie norėjo gyventi ne prie fašistinio režimo, pvz. žydai išvažiavo iš hitlerinės Vokietijos į kitas šalis, kad tik toliau būtų nuo fašizmo. 1933 m. liepos m. buvo hitleriniam reiche priimtas pilietybei atimti įstatymas. Šio įstatymo 2 str. numatė atimti pilietybę asmenims, kurie padarė žalą vokiečių interesams savo veiksmais, pažeisdami ištikimybę vokiečių visuomenei bei valstybei. Žiūrint gi ne nacistų akimis, tai padaryta ne valstybei ir visuomenei žala, o pagrinde tai nesitaikstymas su nacistiniais įstatytojais, nacistinės partijos,ar partinio aparato siekimais ir pažiūromis. O oficialūs komentarai, kurie buvo skirti teismams, buvo šita kaučiukinė formuluotė iššifruota, kur tiesiai sakoma: kalba eina apie atsitikimus, kada pilietis veda priešišką propagandą Vokietijai ar nori padaryti žalą Vokietijos prestižui ir vyriausybės priemonėms.

Šitoks pilietybės atėmimas mums žinomas ir iš kitų valstybių dokumentų, ne tik nacistinėj Vokietijoj. Tik žinoma, kuriose yra diktatūriniai mažumos režimai, nors jie skelbia, kad tik jų šalyje veikia tikroji demokratija; demokratinėj valstybėj kiekvieno piliečio nuomonė gerbiama, o nepersekiojama!

1933 m. rugpjūčio m. 23 d. buvo nacistinėj Vokietijoj paskelbtas pirmasis sąrašas 33 asmenų, kuriems buvo atimta Vokietijos pilietybė. Tai daugiausia emigracijoj gyvenantiems, jau palikusiems Vokietijos teritoriją. Tarp jų buvo ir Vilhelmas Pikas, kuris po II pasaul. karo buvo VDR prezidentas.

Toks Hitlerio veiksmas Vakaruose sukėlė didelę nuostabą ir pasipiktinimą: spauda reiškė nuomonę, kad tai pažymys diktatūrinio režimo, kuris nepakenčia kitaip manančių, nors paprastai skelbiančių,

kaip jau matėme, jog visa visuomenė yra monolitas su valdančiąja partija. Užsienio spauda nurodė, kad tai trypimas prigimtinės žmogaus teisės, kurią įgyja kiekvienas žmogus, gimdamas savo tėvų žemėje (tėvynėje), tos valstybės pilietybę ir tam nereikalinga jokia valstybės sankcija. Kadangi ne vyriausybė tą pilietybę suteikė, tai ji neturi teisės ir jos atimti. Kitaip daryti — būtų absurdas: kur jam dingti, kai iš jo atimama teisė gyventi savam krašte, juk žemėje nėra tokios valstybės, kurioje gyventų zmones be pilietybių. Ir kitų valstybių nieks negali įpareigoti priimti gyventi kitų valstybių buvusių piliečių, kitaip tariant, jiems atimama teisė gyventi, ir kad tą daro vyriausybės, neturinčios valstybėje daugumos — iš baimės, kaip sakoma, dramblį apima didžiausias siaubas, kai jis pamato, jog apie jį suka musė!

O hitlerininkai manė, kad jiems užtai nieks nieko negali padaryti, nes reichas iš jį supančių valstybių stipriausias ir jo ginkluotosios pajėgos (Wehrmacht) kiekvieną gali paklupdyti, o nacionalsocialistai kuria germanų tautai istorijoj negirdėtą — nematytą šviesią ateitį, tad turi teisę ir visas „šiukšles" išmesti už „borto"!

Ir taip iki 1939 metų karo buvo atimta iš vokiečių apie 100 tūkst. pilietybių, iš jų apie 80% žydams, nežiūrint nei į išsilavinimą, nei į padėtį visuomenėje bei turimus nuopelnus tai visuomenei. Nacistinė spauda, žinoma, rašė, kad išvaroma parsidavėliai, atplaišos ir panašūs kiti. Jie manė, kad ir užsienis prie to pripras, o nacistinis gestapas, dalyvaujant užsienio reikalų ministerijai, ir toliau darbavosi valydami reichą.

Kai prieš 32 metus buvo Niurnbergo teismo procesas, tai jame dalyvavęs buvusis TSRS Mokslų akademijos vyr. moksl. bendradarbis Michail Vaslenskij prisimena, kad kaimynystėje sėdėjęs JAV vieno universiteto profesorius jam sakė: „Pažiūrėkit, jaunas žmogau, — rodydamas į išbalusius ir pasimetusius teisiamuosius nacius, — tai šitie žmogiūkščiai išvijo iš Vokietijos garsųjį mokslininką Einšteiną!" Atseit, pagalvok, jaunas žmogau, kur nuveda garbės troškimas, egoizmas, ambicija ir kitų nuomonių niekinimas! Tik prie kartuvių!

Fašistinėj valstybėj nėra tikro parlamento, t.y., kad jis atstovautų visai visuomenei, o ne jos tik dalelei: fašistinei partijai ir jos parinktiems visuomenės „atstovams": į parlamentarus (žinoma, jų ir parlamentarais negalima vadinti!) siūlo įmonių partijos gauleiterių parinktus ir nurodytus asmenis, kurie yra arba partiniai arba numatomi statistai, nieko valstybės politikoj, nei ekonomikoj, nei kultūrinėj srity neišmanną. Šitas „parlamentas" šaukiamas išklausyti, ką partija jiems pasakys. Jei tokio „parlamento" deputatai svarstomu klausimu

pareiškia kokių nors pasiūlymų, tai fašistinis parlamentas tų klausimų nesprendžia, kaip yra tikrame, demokratiniame parlamente, o priima jau įstatymu, gi pasiūlymus paveda peržiūrėti ministrams. Toki „parlamentai" posėdžiauja tik 1-2 kartus per metus po 2-3 dienas, o šiaip visus įstatymus priima ir valdo šalį to „parlamento" fašistinis prezidiumas — valdančios partijos viršūnės, tuo tarpu demokratinėj valstybėj parlamentas veikia visą laiką.

Fašistinėj santvarkoj visus reikalus apsvarsto partija, o paskui jau „parlamente" išdėsto, o „diskusijose" kalbėtojai tik paliaupsina vadą, jo partiją, o ne apie svarstomą reikalą kalba. Ir pas mus tokių kalbų būna. Labai tam būdinga mūsų respublikos LKP I sekretoriaus Griškevičiaus TSKP XXV suvažiavime kalba (paskaitykite — pamatysite). Panašios kalbos buvo ir reiche: tik fiureris liaupsinama, o apie svarstomą reikalą — nieko.

Fašizmas ypatingai reakcinis ir žiaurus, kai jam vadovauja pasenę, t.y., per 65 metų vadai. Tada jie nieku nepasitiki ir mano, kad tik jie gali teisingai galvoti, o kitokių nuomonių asmenis persekioja ir jais įvairiausiais būdais nusikrato.

Fašistinėj Italijoj buvo parlamentas, kurį sudarė minėtų korporacijų atstovai.

Jeigu viešpataujant fašizmui vadai keičiasi, tai jau tada viskas keičiasi: buvusiam partijos vadui priskiriamos visos partijos ir valstybės nesėkmės ir kas jo buvo padaryta ir ilgesniam laikui, viskas užmirštama ir prasideda naujojo vado ir jo politinės linijos liaupsinimas ir jau naujuose vadovėliuose, laikraščiuose ir k. cituojama naujojo vado pasisakymai, nors būtų kartojama iš buvusio kalbų.

Fašistinėj valstybėj ekonomika apima ne tik valstybinę veiklą, bet ir privatinė kontroliuojama fašistinės partijos. Šiuo pagrindu ir vyksta ekonominis planavimas, pvz. hitlerinėj Vokietijoj buvo 2 metų planas, o visos šalies ūkis valdomas kaip vienas sindikatas, kaip gigantiška įmonė, tai planas tiesiog neišvengiamas. Charakteringas ekonomikos bruožas, kad jis orientuojasi į pasaulinę karinę industriją ir visa tai eina plataus vartojimo prekių sąskaita. Todėl fašistinė valstybė nežino periodinės krizės; yra krizė gyventojams — tai krizė prekių ir maisto produktų.

Fašistinėj valstybėj nėra ir nedarbo, nes pasiekiama didelės armijos, karinės pramonės, strateginės statybos, o taip pat gigantiškai išpūstų saugumo policijos kadrų — tiek viduje valstybės, tiek ir užsienyje, valstybinio ir partinio aparato, o taip pat mažo darbo našumo dėka. O viso šito dėka valstybės ekonomika bemaž visada šlubuoja, nes didelė visuomenės organizmo dalis jokio visuomenei naudingo produkto

negamina. Todėl tokiose valstybėse žemas gyvenimo lygis, bet užtat darbuotojų uždarbis mažas. Karlas Marksas moko: „Kur mažas atlyginimas, ten didelis darbuotojų išnaudojimas. Ir jei yra dvi šalys, tai didesnė eksploatacija darbuotojų yra toje, kurioje mažesnis atlyginimas!"

Prie fašizmo vadovaujančiąm ir saugumo personalui, o taip pat aukšto rango kariams dideli atlyginimai, be to, jie turi daug privilegijų, kurios formaliai į atlyginimą neatsiliepia. Pvz. prie tokių reikia priskaičiuoti ir saviems reikalams naudojamas valstybines automašinas, aptarnaujančias valstybės apmokamų vairuotojų; taip pat dažnai vadovaujančių asmeninius reikalus aptarnauja ir kiti įmonės darbuotojai. Saugumo darbuotojai turi pajamų ir iš sekimo kitų asmenų — jiems grąžinamos sekimo išlaidos netgi ir turėtos restoranuose. Ypatingai daugybė saugumo kadrų tiek savų, tiek ir vietinių užverbuotų, kur stengiamasi sekti visą tos šalies gyvenimą tiek politinį, tiek ekonominį, ypatingai karinėje srityje.

Fašistinių valstybių užsienio politika ypatingai agresyvi, ekspansyvi ir pavojinga ypatingai kaimynams, ir ta politika tuo pat metu eina keletu kelių.

Taigi, kaip matėme, fašizmas yra reakcijos jėgos, kurios skelbė šviesią ateitį ne vienoj šaly, o visame dargi pasaulyje. Tai jėga ne šviesios ateities, o tamsios praeities, dėl to jis Vakarų Europoj buvo atsilikusiose šalyse: Graikijoje, Portugalijoje, Ispanijoje — ir čia gavo galą. Tai istorinio proceso padarinys, tai nuvalymas mūsų šalių nuo šito xx amžiaus maro. Ir kiekvieno fašizmo krachas nelenkia.

Tai kaip dabar, gerb. skaitytojau, ar pradžioje šio straipsnio citata prancūzų filosofo Gliuksmano dėl Lenino kūrinių teisinga ar ne?

4. KOMUNIZMO KŪRĖJO MORALĖ

TSKP programoje (133-134 pusl.) pasakyta (cituoju): „Partija yra tos nuomonės, kad moraliniame komunizmo kūrėjo kodekse (sutrumpintai MKKK — G.T.) atsispindi šie dorovės principai (eilės numeracija autoriaus — G.T.):

1. — ištikimybė komunizmo reikalui, meilė socialistinei Tėvynei, socializmo šalims;
2. — sąžiningas darbas visuomenės labui: kas nedirba, tas nevalgo;
3. — kiekvieno rūpinimasis išsaugoti ir didinti visuomenės turtą;

4. — aukštas visuomenės pareigos supratimas, nepakantumas visuomenės interesų pažeidimams;

5. — kolektyvizmas ir draugiška savitarpio pagalba: kiekvienas už visus, visi už vieną;

6. — humaniški žmonių santykiai ir abipusiška pagarba: žmogus žmogui — bičiulis, draugas ir brolis;

7. — sąžiningumas ir teisingumas, dorovinis taurumas, paprastumas ir kuklumas visuomeniniame ir asmeniniame gyvenime;

8. — savitarpiška pagarba šeimoje, rūpinimasis vaikų auklėjimu;

9. — nesitaikstymas su neteisingumu, dykaduoniavimu, nesąžiningumu, karjerizmu, gobšumu;

10. — visų TSRS tautų draugystė ir brolybė, nepakantumas nacionaliniam ir rasiniam priešiškumui;

11. — nesutaikomumas su komunizmo priešais, taikos ir tautų laisvės priešais;

12. — broliškas solidarumas su visų šalių darbo žmonėmis, su visomis tautomis."

Tarptautinių žodžių žodyne (Vilnius, 1969 m. 225 pusl.) pasakyta: „Komunistinės etikos aukščiausias dorovinis dėsnis ir kriterijus yra kova dėl komunistinės visuomenės sukūrimo."

O L. Brežnevas TSKP XXV suvažiavime pakartojo tą patį (cituoju): „Galime priminti Lenino žodžius, jog mūsų visuomenėje dorovinga visa, kas tarnauja komunizmo statybos interesams. Taip pat galime pasakyti, jog demokratiška mums tai, kas tarnauja liaudies interesams, komunizmo statybos interesams. Tai, kas prieštarauja tiems interesams, mes atmetame ir nieks mūsų neįtikins, kad tai neteisinga pažiūra. (.... Mes visiškai įsitikinę, kad mūsų pasirinktas kursas teisingas.)"

Iš šių citatų paaiški, kad komunistams moralu visa tai, kas tarnauja komunizmo kūrimo interesams, kitais žodžiais, — tikslas pateisina visas priemones! O marksistai vadovėliuose, studentams tvirtina, savo išgalvotą nieku nepagrįstą „išmislą", kad tai jėzuitų moralės pagrindas, o iš tikrųjų tokia moralė tai jų pačių — marksistų; kaip lietuvių liaudis sako: „Savo vardu — kitus vadint gardu!"

Šitokia „moralė" — tikslas pateisina priemones — ne tik komunistų, bet ir jiems gimininių fašistų — diktatūrinių — totalitarinių režimų (kaip Hitlerio), o taip pat daug kur veikiančių teroristinių grupių, bandų. Tai antihumaniška, kaip pamatysime iš gyvenimo, moralė; dargi morale negalima vadinti dėl to, kad moralės supratimas turi būti objektyvus, o ne subjektyvus, o komunistų — pagal kiekvieno norus ir išmanymą.

Istorija sako, kad iki Kristaus buvo moralės pagrindas: „Akis už akį ir dantis už dantį." O Mato evangelijoje sakoma: Jūs esate girdėję, jog buvo pasakyta: „Akis už akį ir dantis už dantį" (Mt. 5,38), o aš jums sakau: nesipriešink piktam žmogui, bet jei kas tave užgautų per dešinį skruostą, atsuk jam ir kairįjį (Mat. 5,39). Jūs esate girdėję, — toliau rašo Matas evangelijoje, — jog buvo pasakyta: „Mylėk savo artimą ir neapkęsk priešo", o aš jums sakau: mylėkite savo priešus ir melskitės už savo persekiotojus, kad būtume savo dangiškojo Tėvo vaikai; jis juk leidžia savo saulei tekėti ir blogiesiems, siunčia lietų ant teisiųjų ir neteisiųjų (Mt. 5,43-45)."

Tai krikščionių dorovės pagrindai veikė ir lietuvių tautoje iki komunistinės okupacijos; juos pakeitė — tikslas pateisina priemones. Taip pat pagal krikščionių mokslą: kiekvienas žmogus, gimdamas, įsigyja teisę gyventi, ir nieks neturi teisės atimti tos jo prigimtos teisės gyventi. Todėl nieks neturi teisės atimti gyvybę kitam, išskyrus tuos atvejus, kai tai padaro gindamas savo gyvybę, priverstas paties užpuoliko ir neturėdamas kitos išeities. Tai šie moralės pagrindai įsiviešpatavo po Kristaus laikų, krikščionybės mokslo pagrindais, o tuo pačiu ir tiesės pagirnduos.

Tuo tarpu TS, valdant Leninui ir Stalinui, jų parankinis F. Dzeržinskis nukankino per 200 tūkst. žmonių; dar daugiau pašalino iš gyvenimo be teisės grįžti į gyvenimą vien ta dingstimi, kad jie, jo subjektyviu manymu, gali kartais neduoti bolševikams išlaikyti savo rankose valdžios, atseit, komunistų tvirtinimu, kenks komunizmo kūrimo interesams.

Toliau Stalinas su kitais savo parankiniais, eidami F. Dzeržinskio pramintu keliu ir vaduodamiesi Lenino dorovės pagrindais, — kad dorovinga visa, kas tarnauja komunizmo kūrimo interesams, — kruvinai susidorojo su visais tais, neišskiriant ir jau nusipelniusių klasių kovoje komunistų, kurie Stalinui ir jo parankiniams atrodė, kad jie galį tą patį Staliną pašalinti nuo valdžios, ar žino jog jis (Stalinas) 1906-1913 m. buvo caro žvalgybos agentas ir bolševikų partijos provokatorius.

O Chruščiovas ir TSKP XX suvažiavimo dalyviai, vadovaudamiesi tais pačiais, jau anksčiau cituotais Lenino dorovės principais, pripažino, kad Stalinas ir jo parankiniai nemoraliai elgėsi. Dėl to Stalinas pasmerktas buvo ir jo lavonas pašalintas iš mauzoliejaus, o daugelis jo sunaikintų ar atliekančių bausmes priverstinio darbo stovyklose buvo reabilituoti.

Tai šitai „dorovei" visai tinka rusų liaudies išmintis: ZAKON KAK DYŠLO, KUDA PAVERNIEŠ TUDA I VYŠLO" (įstatymas, kaip į vežimo grąžulas (rodiklis), kur pasuksi — ten išėjo). Ar tokia dorovė gali būt

objektyvi. Tai šimtaprocentinis subjektyvizmas!

Tuo tarpu L. I. Brežnevas TSKP XXV suvažiavime liaupsino čekistus: „Mūsų čekistai saugo ir vysto tradicijas, kurioms pradžią davė revoliucijos riteris — Feliksas Dzeržinskis", atseit, kad dabar čekistai bemaž ir nešaudo, bet kitaip manančiais nusikrato, kišdami juos į kalėjimus, į priverčiamo darbo stovyklas bei psichiatrines ligonines arba išmesdami juos už Tarybų Sąjungos borto. O Brežnevui valdant, Stalinui atsirado prie kapo paminklas.

Tas pats L. Brežnevas, kalbėdamas 1977.V.29 per televiziją prancūzams, tvirtino (cituoju): „Taikos stiprinimas — vienas svarbiausių didžiausios žmogaus teisės — teisės gyventi — garantijų." Atrodytų, kad popiežiaus Povilo VI kalba, o ne L. I. Brežnevo, nes tai krikščionių moralės principas. Tą pat abu su Lenkijos kompartijos sekretoriumi Gieriku net į bendrą komunikatą įtraukė 1978.IV.19, kad kiekvieno žmogaus teisė gyventi — tai svarbiausia teisė. Bet tai komunizmo kūrimo interesams nekenkia, kai kalbama prancūzams ar kitiems, atvirkščiai — kelia komunistų vado autoritetą, o pas mus: kam norim, tai atimam tą teisę gyventi, tai mūsų vidaus reikalas.

Iš tikrųjų, tai ne moksliškas, kaip TSKP viršūnės mėgsta tvirtinti, o chaotiškas galvojimas, atseit, pagal reikalą: Feliksas Dzeržinskis, kaip dabar lenkai jį vadina — velykii poliak; paklausus, kodėl jis didysis, jie paaiškina: „Dėl to, kad nei vienas karo vadas tiek rusų neišžudė, kiek lenkas F. Dzeržinskis!" O Brežnevas jį revoliucijos riteriu vadina, jam dabar statomi miestų aikštėse paminklai, jo vardu pavadinami didžiuliai fabrikai, gamyklos, aikštės, gatvės ir k. Už ką? Ar ne užtai, kad šimtams tūkstančių atėmė tą didžiausią teisę — teisę gyventi. Tuo tarpu visą gerklę paleidę šaukiame, kad Čilėje Pinočeto, po atėjimo į valdžią, dešimtimis tūkstančių naikinami pažangieji patriotai. O praėjus trejiems metams nuo arešto dienos, pasirodė, kad Čilėje vadovai ne Stalino ir F. Dzeržinskio moralės, nes dargi komunistų vadas Karvalanas gyvas ir pasiūlytas iškeisti į mažytį, Čilei nereikalingą veikėją Bukovskį. Tegul, jei Čilėje po perversmo būtų valdžioje tarybinių komunistų moralės žmonės, kas ten būtų likęs gyvas iki šiam laikui?! Lietuva, kaip komunistai tvirtina, pati prisijungė prie TS, o kur dingo prof. Pr. Dovydaitis, arkiv. Reinys, vysk. Borisevičius ir šimtai tūkstančių kitų?! Netgi jų kapus, kur palaidoti, buldozeriais jau sulygino, kad kartais kas neužsimanytų atsikasti! O už ką? kur ta didžiausia teisė — gyventi, drg. Brežnevai, ar kartais nesąmoningai kalbi?!

Miuncheno universiteto prof. Michail Vaslenskii, neseniai pabuvojęs JAV, aiškina, kad amerikiečiai negali suprasti, kodėl taip TS yra, kad

ką darė „tėvas ir mokytojas" drg. Stalinas, ne tik neprivedė prie jo atsistatydinimo, dargi neatėmė jam gyvam esant, bet ir po jo mirties, o taip par ir šiandien, pranašaus marksistinio-leninino veikėjo vardo. O tarybiniai žmonės netiki, kad JAV prezidentas Niksonas turėjo atsistatydinti iš prezidento pareigų vien už tai, kad gal su jo žinia buvo klausomasi demokratų partijos pasikalbėjimų jų rinkimų štabo būstinėje Vašingtone, Votergeito viešbutyje. Mat tarybiniai žmonės sprendžia pagal savo veikėjų veiklą, už kurią jie nebūna baudžiami, nors tai būtų ir krauju palaistyti tie jų veiksmai.

— Reikia suprasti JAV valdymo bruožą, — toliau aiškina prof. Vaslenskis, — tai svarbiausias psichologinis bruožas, kad politika būtų vedama humanizmo pagrindu. Tad šiuo bruožu ir grindžiamas didžiulis rezonansas, kurį įgavo JAV Votergeito byla. Ir dėl to JAV buvo nelauktos reakcijos pasekmės, kai dauguma amerikiečių parodė, jog jie palaiką prezidentą Dž. Karterį, kai jis pareiškė klausima dėl žmogaus teisių gerbimo ne tik JAV, bet ir kitose šalyse, — baigia prof. Vaslenskii.

Todėl klysta tie, kurie tvirtina, kad komunistai į savo MKKK įrašė krikščionių moralės principus. Tik mums iš paviršiaus taip atrodo, o ne jų akimis žiūrint: visus tuos 12 punktų reikia vertinti ne pagal visam pasauly turinčią žodžių prasmę, o pagal TS komunistų supratimą. Todėl tuos principus reikia perleisti, jei taip galima išsireikšti, per Lenino padiktuotą filtrą: „Visa dorovinga, kas tarnauja komunizmo statybos interesams". Todėl, jei tikras teisingumas ar sąžiningumas (MKKK 7 ir 9 p.p.) netarnauja tiems interesams, tai yra nesąžininga ir neteisu. Atrodo paradoksalu, bet taip pagal leniniečius yra: grįžkime prie jau cituoto I dal. 27 psl. minėto pavyzdžio, kas pradėjo II pasaulinį karą. Jeigu būtų išspausdinta TŽŽ teisybė, t.y., kad 1939.VIII.23 fašistinei Vokietijai susitarus su Tarybų S-ga ir surašius nepuolimo sutartį, o taip pat ir slaptą sutartį, pagal kurią fašistinė Vokietija ir Tarybų s-ga pasidalino Estijos, Latvijos, Lietuvos, Lenkijos, Rumunijos dalį ir kit. valstybes, o taip pat pripažino Vokietijai jau okupuotą Čekiją bei Austriją ir dėl to, kaip sutarta, Hitleris 1939.IX.1 pradėjo II pasaulinį (1939-1945) karą. Tai šitokia faktų tikrovė netarnauja komunizmo kūrimo interesams, o tik melas (klastotė), kaip įrašyta į TŽŽ (psl. 235): „Fašistinė Vokietija (. . .) nuolaidžiaujant valdantiems Anglijos, Prancūzijos ir JAV sluoksniams, sukėlė Antrąjį pasaulinį karą" tarnauja kominteresams ir pagal TS „mokslininkus" yra teisybė. Todėl apie tą slaptą 1939.VIII.23 sutartį nerasite jokioj TS istorijoj ir joks istorikas neprivalo tai žinoti, todėl ir nežino.

Jeigu panagrinėsime pvz. MKKK 6 p. apie humaniškus santykius ar

9 p. karjerizmą ar gobšumą, ar kitą kurį teiginį, tai tokios pačios išvados prieisime. Kad toks filtras viešpatauja, pats gyvenimas tai rodo. Pvz. vadovauja nepartinis kokiai įmonei ir nuvadovauja taip, kad tas vadovas, kaip nesugebantis, reikia pašalinti. Tada jis įstoja į kompartiją ir jau ramiai gali būti toliau tos įmonės vadovu, nors pažangos nėra, bet nieks nebando pašalinti. Tai, kas čia, ar ne karjerizmas: jis tik, kad išsilaikytų tam poste, įstojo į kompartiją. Todėl gyvenimas ir rodo, kad TS į kompartiją stoja pirmiausia tie, kurie yra negabūs praktiškam darbui ir tie, kurie, kad ir sugebantys, bet nori vadovauti, o kai turi „duonos kortelę" (taip liaudis vadina kompartijos nario bilietą), tai jam visi keliai ne tik į visas pareigas ir aukštybes atviri, bet ir į ordinus, jei tik jis suvokia, kad pavaldiniams nereikia maišyti dirbti.

Ir taip 1976 m. kovo 30 ar 31 d. TIESOJE buvo išspausdinta buvusio Kretingos žvėrelių ūkio vadovo ordinuoto komunisto Bartkevičiaus veikla, iš kur matyti, kad jis turėjo ir 2 žmonas, ir 4 butus, ir 2 vilas ir išsimokėjo už „antvalandinį darbą 2,5 tūkst. rublių, ir pasiekęs kitas Vilniuje centro tarnybose aukštybes. Ir kas toliau? Tylima pagal minėtą filtrą — nes dėl to galima komunizmą dar 60 metų kurti!

Arba, sakysime, kad MKKK 11 p. išdėstyti teiginiai aiškiai prieštarauja 12 p. teiginiams. Bet kada juos „perfiltruosite", tada pasidaro aišku, kad tada derinasi ir visokios sutartys su komunizmo priešais (pirmoj eilėj JAV ar VFR) galimos ir pateisinamos.

Dabar pažiūrėkime, kokia dorovė egzistuoja brandaus socializmo šalyje realiam gyvenime, atskiruose veiklos baruose?

MILICIJA. Priverčiamo darbo stovykloje 1951 ar 1952 m. bemaž tuo pat laiku (skirtumas 1-2 dienos) baigė paskirtą bausmę du polit. kaliniai: vienas rusas iš Zaporožės, kitas lietuvis. Kadangi rusas daug laiko dirbo maisto sandėly, tai buvo susikaupęs nemažai rublių, todėl bijodamas, kad vagone, kaip dažnai TS esti, kas nepagrobtų jo gėrybių, prašė lietuvį, kad tas iki Maskvos su juo kartu važiuotų ir jis jo palauksiąs artimiausioj mazginėj geležinkelio stoty, o paskui kartu važiuosiąs. Bet lietuvis, atvažiavęs į sutartą stotį, jau jo nerado. Tai toliau iki Maskvos be persėdimo važiavo 7 ar 8 dienas. Pakeliui į tą pat kupė įsėdo karių: kapitonas ir vyr. leit., važiuoją į buv. Rytprūsius, vienas į buv. Breslau miestą, antras — toliau, o jaun. leitenantas į Lenkijos Lodzės miestą. Todėl visiems reikėjo, kaip ir minėtam lietuviui, Maskvoje pakliūti į Belarusijos geležinkelio stotį. Artinantis prie Maskvos, karininkai pasiūlė lietuviui važiuoti kartu taksi. Kai iš traukinio išlipo, vienas iš karininkų tuojau užsakė taksį, ir visi, į bagažinę sudėję savo lagaminus, susėdo važiuoti, bet priėjęs milicininkas atidarė duris ir pareikalavo dokumentų. Karininkai nustebo — kaip tai? Milicininkas,

jaunas vyras, tik per 30 metų, pareiškė, kad tai liečią tik civilį. Lietuvis padavė pasą, kurį milicininkas peržiūrėjo ir liepė išduoti jo (lietuvio) lagaminą. Tada karininkai nustebę vienu balsu: „Dėl ko, koks reikalas?" Milicininkas tam, kuris sėdėjo atskirai priekinėje sėdynėje į ausį kažką pakuždėjo ir nusišypsojo. Tai buvo Jaroslavlio stoties aikštėje. Mašina su karininkais nuvažiavo, o milicininkas, laikydamas lietuvio pasą, pradėjo jam moralus dėstyti: „Žinai, kad tokiems, kaip tu, negalima per Maskvą važiuoti ir dar „prisiblatinai" prie karininkų, matyt, geras paukštis." Lietuvis aiškina jam, kad ir pažymėjime rašyta, jog važiuoti per Maskvą. Į tai milicininkas: „Dar tu neišmokytas, mes tave išmokysime, kaip reikia gyventi! Tokius ponus mes puikiai pažįstame, rasim tau vietą!" Čia pat prieina šiek tiek vyresnio amžiaus kitas milicininkas. Pirmasis jam pradėjo pasakoti pakeltu tonu tą patį. O varomasis tyli. Po kiek laiko pirmasis sušuko: „Duok 50 rublių ir eik sau!" Ir vis abu žiūri į lietuvio kalininišką (iš fanieros) lagaminą. Lietuvis atsako: „Neturiu". Pirmasis milicininkas tada suriko: „Turi, būtum taksi nevažiavęs jei neturėjęs. Duosi, kur tu dingsi, o ne — tai mes tau vietą rasime!" Lietuvis, grįžęs į Lietuvą, pasakoja: „Velnias žino, tada užteko pamatyti milicininką, kad išsigąstum. Galvojau, kad reikėjo man automobily paklausti karininkų, kuo tas milicininkas mane kaltino — dėl ko jis mane iš mašinos išsiveda ir prašyti juos, kad jie mane apgintų. Dabar jau per vėlu, gal jie jau iš Bielorusijos stoties išvažiavo? Kas galėjo žinoti, kad milicininkų tokia „dorovė". Neduosi, galvoju, jie gali sakyti, kad aš kioską norėjau apiplėšti, ar ką kitą norėjau pagrobti — komunisto ar buvusio komjaunuolio sąžinė pilnai gali tą padaryti! Prisiminiau tada, kai vienas iš brigados rusas gavo laišką, kuriame jam rašė, kad kaimynas išlošė loterijoj 10.000 rublių ir, juos atsiėmus, naktį namuose buvo užpultas taupom. kasos direktoriaus, prokuroro, milicijos viršininko ir kitų, bet laimė, kad tada nakvojo sūnus kareivis ir kitas kareivis, kurie užvažiavo ginkluoti, palydėję ešaloną areštuotų. Tai jie išgelbėję. Todėl, nekreipdamas į milicininko tauškalus, pasiūliau 25 rublius". Milicininkas: „Duosi ir 50!" Jau bemaž iki pusės tuščios aikštės priėjome. Tada milicininkas: „Na, duok ir eik po velnių!" Lietuvis pasakojo, kad jam pasisekę, įkišus į kišenę ranką, ištraukti lygiai 25 rb. Tada antrasis milicininkas pasakė: „Išduok kvitą!" Pirmasis patvirtino, kad jam išrašęs. Antrasis milicininkas parodė į tramvajų ir pasakė: „Sėsk į Nr. 3 ir už 50 kapeikų nuveš į Belarusijos stotį." Pirmasis dar pridėjo: „Jis turi pinigų — nuvažiuos taksi!"

Šis, grįžęs į Lietuvą, parašė bendrakaliniui į Žaparožę. Tas atsakė, kad ir iš jo milicininkai Maskvoje Jaroslavlio aikštėje išlupo 75 rb. Tokia

jau milicininkų dorovė Maskvoje, bet ji nedraudžia kurti komunizmą, nes pelnosi iš politkalinių, o šie tik sunaikinti skirti.

LTSR MILICIJA. Kauno m. naujame statomame kvartale gyventojas vieną vasaros dieną apie 10 val. palydėjo pas jį buvusius draugus į troleibuso sustojimą ir grįždamas sutiko 2 vyrus, kurie pasiūlė jam susimesti su jais išgerti. Jis atsisakė, nes neturįs pinigų. Tada vienas jam smogė į pasmakrę taip, kad šis parkrito, o plėšikai, neradę pinigų, nusiėmė jo laikrodį. Jis atsigavęs, sekė akimis, kur jie dings. Ryte nuėjo į miliciją ir apsiskundė. Milicininkas su juo atvažiavo pas rajoninį milicininką ir visi trys nuvažiavo į tą namą, į kurį vakar plėšikai suėjo. Rado juos pas kažkokią Banaitienę, išsiskyrusią su vyru. Jos sūnus baigęs aukštąjį mokslą, bet jau teistas už plėšikavimus. Matyt, rajoniniam gerai pažįstama, kad jį ji vardu vadino. Kitas ten buvęs buvo iš kitos gatvės. Juodu įsisodino į mašiną ir visi keturiese nuvyko į miliciją. Milicininkas, nekvietęs jokių liudininkų, pats vienas pradėjo kręsti atsivežtuosius, o nukentėjusis žiūri, kad pas vieną milicininkas, radęs jo laikrodį, įsikišo sau į kišenę. Po kratos, pas kurį nieko nerado, ir nukentėjusiam liepė eiti namo, — rezultatus pranešią. O pas kurį rado tą laikrodį, tą pasiliko. Po kiek laiko gavo pranešimą, kad laikrodis nerastas. Jis apskundė prokurorui visa nurodydamas, bet rezultatas tas pats.

1957 m. jau sutemus vienas veterinarijos gydytojas, šiek tiek išgėręs, eina Vilniaus gatve (Kaune), prie jo prieina storas milicininkas, kuris prie Gogolio g-vės turgavietėje budėdavo, ir klausia, kur einąs. Šis atsakė, kad į namus, tai milicininkas pasisiūlė palydėti. Kai pasuko už kampo prie Rotušės aikštės, tai milicininkas paprašė, kad jam duotų laikrodį. Šis, galvodamas, kad naktį chuliganai galį atimti (kas dažnai pasitaikydavo), atidavė, manydamas, jog jį atiduosiąs, kai susitiksiąs. Deja, kai susitiko — išsigynė, kad jis pirmą kartą tokį reikalą girdįs.

Vienas statybininkas pasakoja, kad jis, būdamas neblaivus, ėjęs Sartų gatve, jį sučiupę keletas paauglių, įsitempę čia pat į buvusį gyventojo tuo metu jau tuščią sandėlį, sumušė, nurengė, nuavė ir paleido tik su baltiniais. Kitą dieną jis pasiskundė rajoniniam milicininkui. Tas pasisakė, kad jis žino, kas tai padarė ir iš jų išreikalausiąs 300 rb. ir jam atiduosiąs. Kadangi šis nesulaukė, tai padavė milicijos skyriaus viršininko pavaduotojui skundą. Po to rajoninis atidavė jam 200 rb. Klausimas, ar šis neveikė bendrai su plėšikais?

Važiuoja gatve 2 milicininkai motociklu su priekaba, o šaligatviu eina į šalis svyruodamas vyras. Milicininkai sustoja ir užkalbina „žąsiukus varantį":

— Girtas ar ką, kur eini?
— Į namus!
— Ar turi penkis rublius?
— Tuuriu.
— Tai sėsk į priekabą ir rodyk, kur gyveni!

Jį nuvežė į namus. Jis patenkintas, kad tik penki rubliai atsieina, nes blaivykloj būtų reikėję sumokėti už nakvynę 15 rb. baudą, o likusių būtų nematęs, kaip paprastai blaivykloj aiškinama, kad girtas būdamas, matyt, kur pametei . . . Tai kaip taisyklė — bemaž kiekvienas skundžiasi draugiškam teisme, kad „išblaivintojai" jo pinigus pasisavinę.

O vieną pilietį blaivykloje taip „išblaivino", kad tas Kauno klinikose mirė. Išblaivintojai aiškino, kad jį sumuštą gatvėje radę, bet jis klinikose gydytojams sakėsi, kad visai ne taip — jį blaivykloje sužalojo. Kadangi turėjo stiprius užtarėjus, tai „blaivintojai" gavo po kelis metus „prasiblaivinti" aukštalangėj, o tada budėjusi bebaigianti med. studentė neteko teisės būti gydytoja.

Kapsuko jaunų vyrų gauja, dalyvaujant milicijos — autoinspekcijos darbuotojui, nužudė Ukrainos vairuotoją, vežusį autosunkvežimiu siūlus. Siūlus pasisavino, o mašiną su užmuštu vairuotoju nuvarė už Vilniaus ir uždegė, atseit, autoavarijoj sudegė.

Arba milicininkai girtą nusiveža į milicijos skyrių. Naktį vienas milicininkas praneša motinai, kad sūnus milicijoj. Ji nuvyksta į miliciją. Sūnus grįžta namo, o jo protokolas draugiškam teisme. Atseit, motina protingai sutvarkė ir be blaivyklos, nors sūnus sakosi, kad jis buvęs girtas, neatsimena, kaip ten buvę? Ir vieni ir kiti patenkinti.

Draugovininkai — milicijos padėjėjai. Vienas darbuotojas sirgo nuomariu. Nuėjo į futbolo rungtynes, bet, pajutęs, kad jam artinasi nuomario traukuliai, nuėjo į patvorį ir atsigulė, kojas jau pradėjo jam tampyti. Draugovininkai manydami, kad jis girtas, nors jis jiems aiškino ir gynėsi. Jie jį sumušė, nuvežė į areštinę ir jis gavo 15 parų. Tik kolektyvo dėka pasisekė tą ligonį iš ten išvaduoti.

Eina Laisvės alėja (Kaune) iš vaišių profesorius, dargi komunistas, jau, aišku, šiek tiek išmetęs. Jį sugriebia draugovininkai ir nusitempia į buv. Pieno centro rūmų rūsį (Laisvės al. — Daukanto g. kampas) — draugovininkų būstinę ir ten taip sumuša, kad visi marškiniai kruvini. Nuėjus į miliciją, milicija atsisakė imtis dėl to kokių nors priemonių.

Kitas atsitikimas. Eina gatve solidus vyras, gražiai nuaugęs su žmona gydytoja. Toje gatvėje pradėjo grupelė vyrukų dainuoti ir nustojo. Atsirado draugovininkai, kurie tuojau užpuolė šią porą, kad jie triukšmauja. Užpultasis įsižeidė ir aštriau pradėjo juos pulti, o

draugovininkai jau buvo užsimoję mušti. Bet tuo laiku vėl tie uždainavo, tai draugovininkai nubėgo pas juos. Kuo būtų viskas tas baigęsi, jei tie vyrukai vėl nebūtų uždainavę, neaišku, nes jau ir su žodžiais buvo pradėję nesiskaityti.

1976 m. Birštono tarybiniame ūkyje pradėjo dingti pomidorai ir kitos daržovės. Paaiškėjo, kad ta vagyste užsiiminėjo Kapsuko draugovininkai.

Valst. autoinspekcija. Dabar dažnai autoinspektoriai stovi kelyje ir sulaikinėja važiuojančias „pabiedas", „zaporožes", senus „maskvičius", o kitų aukštesnių markių — ne. Kodėl? Todėl, kad anomis mašinomis važiuoja paprasti — nepavojingi jiems darbuotojai ir iš jų ima baudos po rubliuką ir išduoda kvitus, bet tas kvitas į kvitą nepanašus ir ne tam skirtas, atseit, ir pajamos ne valstybei. Turėtų nors kartą patikrinti tokias „pajamas" toliau stovėdama inspektorių kontrolė ir tokį „baudų" rinkimą nukreipti, kur reikia.

Medicinos mokslai. Į Medicinos institutą visada įstosi studijuoti, jei tam gerokai paaukosi.

Anksčiau buvo pora tūkstančių rublių,

1975 m. — 2000-4000 rb.

1976 m. už egzaminą 1000 rb. 5 lygu 5000 rb.

1977 m. net ėmė iki 6000 rb., bet reikia atsiminti, kad atsiranda spekuliantų, kurie nenori tuo grobiu dalintis, patys pasiglemžia, o kitus savo pažįstamus tik paprašo, kad praleistų. Bet dar ne visai puolę, todėl, kai nepriima — grąžina visus 6000 rb.

Veikia ir kursai, juos baigęs, būsi priimtas be kontrolinių egzaminų į institutą, bet kam ir kiek reikia duoti, tai nedaug kas ir iš profesorių žino.

Įstoję į institutą su „įstojamaisiais" rubliais, iš kurso į kursą lipa, tik iš jų naudos, kaip iš . . .

Todėl dabar jau reikia žinoti ne tik, kad reikia duoti, bet reikia žinoti ir kam duoti, kad tikrai pakliūtum į institutą.

Atsargumas turi reikšmės, nes gali užsimanyti patikrinti ir tą patį duoti antrukart rašyti, atseit, kad neprapultum — išmok mintinai, tada jau tikrai nepagaus.

1977 m. laikr. KAUNO TIESA po į Medicinos institutą stojusiųjų egzaminų rašė rektoriaus pav. mokslo reikalams, kad daug stojančiųjų į Med. institutą gavo nepatenkinamus pažymius, nežiūrint į tai, kad vidurinėse mokyklose už tuos pačius dalykus turėjo atestatuose labai gerus pažymius. Tai aštraliežuviai ir kalba: „Klausimas, ar jie turėjo įstodami gauti nepatenkinamus pažymius dėl to, kad vietos liktų į institutą įstoti tiems, kuriems jau buvo numatyta įstoti dar prieš

egzaminus!?"

Į Kauno Politechnikos institutą įstojimas garantuojamas tiems, kurie pajėgia „patepti" egzaminuojančius ar turi pažįstamų patys stojantieji ar jų tėvai profesūroje. Ir dėl to ir šiame institute atsiranda labai daug „apsirikimų", kai į institutą patenka gavę blogesnius pažymius negu tie, kurie buvo nepriimti.

Reikia kartu paminėti ir apie dorovę profesūros — dėstytojų politechnikos institute ir Žemės ūkio akademijoje tokių dalykų, kaip marksizmas ir mokslinis ateizmas bei komunizmas. Studentės skundžiasi, kad per egzaminus dažni šių dalykų dėstytojai graibo rankomis po sijonu. Ir jei kuri neleidžia, tai tenka antrukart ateiti egzaminuotis. Žinoma, tokis elgesys nekenkia komunizmo kūrimo interesams, bet žmoniškos dorovės atžvilgiu tai jau žema. Jei tokie savo įpročio nemes, tai teks pogrindinėje spaudoje paskelbti jų pavardes, kad ir užsienis ir mūsų plačioji visuomenė sužinotų, koks yra ateistų moralinis išsiauklėjimas.

Kitaip manančių tėvų vaikams įstoti į aukštąją mokyklą kelia užkertą valst. saugumo organai, kurie iš anksto pareikalauja, kad šie nebūtų priimti į aukštąją mokyklą ir, aišku, tokie gauna blogus pažymius iš tų dalykų, kurių įvertinimas gali būt reliatyvu, pvz. piešimo. Ir dėl to nieks negali tvirtinti, kad čia nematoma ranka buvo įsikišusi.

Kalbama, kad už įstojimus į institutus gautieji pinigai panaudojami nacionaliniams lenkų organizacijos reikalams, nes rektoriai — ir Januškevičius ir Martynaitis — yra lenkų kilmės, tai savųjų reikalai yra labai jiems prie širdies.

Statybinėse organizacijose darbų vykdytojai skundžiasi, kad vasarą didesnis sergamumas negu žiemą, o turėtų būti atvirkščiai, nes žiemą dažnai tenka dirbti nuo skersvėjų neapsaugotose statybose. Pasirodo, kad tam yra kitos priežastys. — Vasarą ypatingai dažytojai turi iš šalies uždarbio, remontuodami butus. Todėl tam reikalui ir „suserga". Poliklinikoje už 3 dienų ligos biuletenį moka 3 rublius ir „serga", remontuodamas privatų butą. Įstaigoj gauna pagal biuletenį ir iš to, kuriam remontuoja, gerą atlyginimą.

Kauno I poliklinikoj gyd. Š. nesigėdina iš pacientų paimti pinigų net ir med. seserims aiškiai matant. Kiti žymesni gydytojai, ypatingai chirurgai, turi parankinius, kurie paima pinigus ir per juos patenka į operacines.

Politechnikos instituto profesūra skundžiasi, kad šių laikų matūristai nesigėdina per stojamuosius egzaminus čia pat padėti pinigus egzaminuojančiam, kad jį praleistų. Tai tiesiog akiplėšiškumas.

Dažnose įmonėse ir įstaigose priimamas dirbti, jei pirmąją algą atiduosi kadrininkui.

Kaip anksčiau matėme, jog visose veiklos srityse organizuojami gamybos rodikliai, t.y., tiek pagaminta, kiek reikia ir, aišku, kad tas yra suderinama su dorove — su komunizmo kūrimo interesais, nes tai rodo visur pažangą. Kitais žodžiais tariant, mūsų santvarka yra pranašesnė už kapitalistinę, nes gamyba eina be jokių krizių.

Šių laikų auklėtiniai, ateidami į darbą, atsineša laikraščių, o jei rūkantys, tai pradžioje darbo esti mažasis parūkymas ir pokalbiai apie vakarykščias sporto rungtynes, apie išgertuves, po to laikraščių skaitymas 1-1,5 val., o po to vėl — jau didysis parūkymas ir pokalbiai apie tai, ką rašo laikraščiai. Ir tik po viso to jau pradeda dirbti iki pietų. Per pietų pertrauką stalo teniso žaidimas. Po pertraukos kai kurie eina pietauti, o kiti jau vėl sėdasi dirbti. Jei kitą dieną yra krepšinio rungtynės, tai po pietų parūkymo metu prasideda diskusijos, kas laimės ir kokia padėtis yra kurios komandos. Pora darbuotojų „komandiruojami" nupirkti bilietų. Ir taip dienos bėga, o darbas — niekur nepabėgs.

Labai daug yra tokių darbininkų, kurie, išeidami iš fabriko, gamyklos ar iš dirbtuvių, turi ką nors išsinešti. Nors dažnai išėjęs pro kontrolės būdelę, patikrina savo kišenes, kuriose visokių menkniekių prisidėjęs, ir tuojau išmeta, bet kitą dieną tas pats. Atseit, jis negali eiti tuščiomis į gatvę.

Todėl labai dažnai apysenės moterys atneša į namus ir siūlo pigesne kaina, negu parduotuvėse: mėsą, sviestą, sūrius, grietinę, saldainius, šokoladą, actą, degtinę, spiritą, trikotažo gaminius, kombinezonus, kojines ir įvairiausius kitus gaminius. Ypatingai turgavietėse gali gauti nusipirkti įvairiausių buitinių reikmenų — daiktų, kurie reikalingi, bet parduotuvėse retai užtinkami.

Fabrikuose daugumos darbininkų darbo tikslas ne pagaminti be trūkumų gaminį, o jį greičiau iš rankų išleisti. Šį tvirtinimą noriu paremti oficialiomis žiniomis. Pvz. 1978.IV.19 KAUNO TIESOS laikraštyje rašoma: „Sausio mėnesį išbrokavome šimtą vyriškų puspalčių, siūtų SPALIO fabrike, o tikrinome du šimtus. Jie neatitiko reikalaujamų išmatavimų, buvo gerokai susiaurinti nugaroje". Toliau tame pat laikraštyje rašoma: — Modelių namai įmonėms pateikia permažai madingų ir gražių modelių (. . .). Pirkėjai stebisi, kodėl jis dar nedėvėtas, o jau suglamžytas. Visiems žinoma, kad gaminio prekinė išvaizda priklauso nuo kokybiškos apdailos, furnitūros, kokybiškai atlikto šiluminio apdirbimo. (. . .) jog LELIJOS filialai Utenoje ir Rokiškyje dažnai pateikia nekokybiškos produkcijos. Pasitaiko paltų

be sagų, suteptų, neteisingai markiruotų. Patikrinus 5000 paltų, gautų iš Rokiškio, 164 skirti žemesnei rūšiai. O pasitaiko ir taip, kad LELIJA siuva vyriškus paltus ne pagal etaloną. Keičia fasoną. Dėl to buvo grąžintos 45 eilutės, įmonė sumokėjo 1,5 tūks. rublių baudos. (. . .) Kovo 15 dieną iš AUŠROS fabriko gavome partiją suknelių mergaitėms. (. . .) Šilkinės suknelės buvo sušlapusios, nors gręžk . . . (. . .) Nerūpestingumui, kuris dar ne visiškai pašalintas siuvimo pramonėje, nenuolaidžiausime".

Atrodo, kad skaitytojas galėjo iš to susidaryti nuomonę apie darbą, fabrikų darbininkų dorovinę moralę: kodėl, sakysim, susiaurino puspalčiui nugarą, o todėl, kad sukirpėjas už medžiagos ekonomiją gauna premiją ir, aišku, jis gavo, nes kol grįžo į fabriką „išbrokuoti" praėjo nemažai laiko.

O tikinčiojo darbininko sąžinei visa tai nepakeliui. Ir taip krikščionių evangelija moko: „Jei neši dovaną prie altoriaus ir ten prisimeni, jog tavo brolis turi šį tą prieš tave, palik savo atnašą tenai prie altoriaus, eik pirmiau susitaikinti su broliu ir tik tada, sugrįžęs, aukok savo dovaną" (Mt. 5,23-24). O 10 Dievo įsakymų septintasis ir dešimtasis draudžia: plėšti (jėga atimti), vogti ar tai daryti patariant, pamokant, tokius daiktus pirkti, slėpti, rastus neatiduoti savininkui, pasiskolintus negrąžinti, nemokėti skolų, elgetauti, kai turi iš ko gyventi, šmeižti, neteisingai pralobti, pavydėti artimui turto, džiaugtis dėl kitų nelaimių, naikinti ar gadinti kito turtą; išnaudoti kito nežinojimą ar negudrumą. Todėl prieš eidamas išpažinties, krikščionis, jei yra šitais veiksmais padaręs skriaudą, nežiūrint ar žmogui, ar valstybei, turi atsilyginti ir tik tada, kaip Evangelijoj sakoma AUKOK SAVO DOVANĄ.

O pagal ketvirtąjį Dievo įsakymą iš krikščionio tarno, darbininko ir tarnautojo reikalaujama, kad jis privalo šeimininką, darbdavį, vyresniuosius gerbti, klausyti jų, nemurmėti prieš juos, sąžiningai atlikti pavestus jam darbus, neapkalbinėti, neniekinti jų ir sąžiningai vykdyti jų nurodymus ir įsakymus. Todėl ir stačiatikių šventikas Dutko sako, kad komunizmą sukurti galima tik vadovaujantis krikscionių morale.

Tuo tarpu marksistai per spaudą ir kitas komunikacines priemones, o taip pat per paskaitas visaip niekina tikinčiuosius, visokius niekus skelbdami apie religiją, kaip sakoma, tą krikščionių religiją tiesiog sukarikatūrina. Pvz. 1978.IV.11 laikr. KAUNO TIESA Nr. 85 mokytojas Balkevičius straipsnely „Smūgis prasimanymams" rašo, kad Vatikano radijas, iškraipydamas tikrąją bažnyčios padėtį Lietuvoje, tik kursto nesantaiką tarp valstybės ir bažnyčios ir skatina tikinčiųjų nepasitikė-

jimą konstitucija, kai jos 50 str. garantuoja laisvai išpažinti bet kurią religiją. Koks to autoriaus išsilavinimas, neaišku, tik suvalkiečiai pasakytų jam: „Kalbi, kaip maišu trenktas!" Iš tikrųjų, jis klausydamas Vatikano radijo, nesusigaudo, apie ką kalba Vatikano radijas, skaito iš spaudos, kur nurodoma ir vieta ir data ir pavardės, kas konstitucijos 50 str. garantiją laužo, pvz. tą patį vakarą, t.y., IV.11 d. skaitė apie Kirdeikių bažnytkaimio apyl. pirmininką V. Talmantą, t. ūkio direktorių G. Mančinską ir kit., kurie į bažnyčią 1976.VII.25 buvo atėję, kur buvo 31 vaikas ir motinos, o klebonas tikrino, o VII.31. 16 val. Utenos vykd. kom. pirmininko pavad. Labanauskas, t. ū. dir. Mančinskas ir mokyt. Krasauskas, nors vaikų nerado, bet surašė aktą, kad įstatymas leidžia vaikus klausinėti po vieną, o bažnyčioje buvo jų 31, nors klebonas paaiškino, kad draudimas pažeidžia TSRS konstituciją ir Helsinkio sutarties įsipareigojimus, bet VIII.5. Utenos adm. komisija nubaudė už tai kleboną 50 rb. bauda. Tai kas dabar, Vatikano radijo skaityta spauda neteisi, ar tamsta, mokytojau, plepalus rašai?!

Ką gyvenimas sako apie teisingumo organų dorovę? Žmogus atvažiavo į svečius motociklu, kurį pastatęs kieme, kalbasi kambaryje. Išeina važiuoti namo, o motociklo nėra — pavogtas. Pasiskundė milicijai. Praėjo keli mėnesiai ir nei mū, nei mė. Teiraujasi. Milicijos viršininkas arogantiškai pareiškia, kad patys pavogėte iš kitų ir dabar ieškote, džiaukitės, kad mes netraukiame jūsų atsakomybėn. Pristato motociklo registracijos talonų. Tada milicijos viršininkas atlyžo ir pareiškė, kad ieškosią. Po kelių mėnesių surado, kas pavogė. Tardytojas pradėjo tardymą, apklausinėjo vagišius ir jie prisipažino, bet motociklas jau išardytas. Grasina kalėjimu. Kaltinamieji, prisipažinę kalti, sumoka visus nuostolius nukentėjusiam, pakvitavimą pristato tardytojui, kad pilnai atsilyginta. Ir ką dar tardytojui pristatė . . . neaišku, bet byla išnyko, kaip iš kamino dūmai, blaškomi vėjo.

Arba naktį grįžta į namus rimtos įmonės doras ir sąžiningas darbuotojas. Beeidamas asfaltuotu plentu, sutinka chuliganą, kuris jį primuša iki sąmonės netekimo, nurengia ir nuauna ir viską sumeta į krūvą, bet kažkodėl, paėmęs tik autom. plunksnakotį, dingsta. Sumuštasis, atgavęs sąmonę, nušliaužia pas gyventojus, kurie iššaukia miliciją, nugabena į ligoninę. Po 2-3 mėn., ligoninėje išsigydęs žaizdas, grįžta į darbą. Milicijos tardytojas, kadangi jam nepavyko nustatyti, kas sumušė, surašė nutarimą bylą nutraukti dėl to, kad nukentėjusis, norėdamas pasirodyti herojum, pats save sumušė, nes — motyvuoja — jei būtų kas norėjęs apiplėšti, tai būtų ir aprangą paėmęs.

Ir vienu ir kitu atveju tardytojų išvados tarnauja komunizmo kūri-

mo interesams, nes, esant komunistinei santvarkai, nusikaltimų ne - būna. kaip kad yra kapitalistinėse šalyse.

SVYTURIO žurnale pries 2-3 metus rašė, kad vienas paauglys, neturėdamas dar 18 metų, pabėgo iš Gruzdžiuose esančios nepilnamečių nusikaltėlių auklėjamosios įstaigos. Kaišiadorių rajone jis surado nebylį parankinį ir ilgą laiką siautėjo Lietuvoje po daugelį rajonų tiek dešinėje Nemuno pusėje, tiek ir po Suvalkų kraštą, kur pasigrobė ir karininko uniformą, gyvendavo ir viešbučiuose. Nors nukentėjusieji (daugiausia moterys) buvo milicijai pranešę, bet jį išaiškinti ir suimti jokių priemonių nesiėmė. Tik Jonavos tardytojas, jaunas, dar nepatyręs, išgelbėjo nekaltus gyventojus nuo šio bandito plėšikavimų.

Apylinkes teismuose daugiausia dar prieš bylą teisėjo kabinete jau išsprendžiama byla, o posėdis tai tik pasiklausyti dažniausiai. Ir didelis pyktis imdavo kapsukiečius, kai jų viena teisėja kabinete nesileisdavo į kalbas — kaip laužanti nusistovėjusias tradicijas.

Dargi yra buvę atsitikimų, kai teisėjas, nagrinėdamas bylą, paskelbė nuosprendį, o paprašius vykd. rašto, pasirodo, kad jau kitas nuosprendis, nes atsakovas geras teisėjo draugas. Tai ieškinys atmestas, nors posėdyje buvo ieškinys patenkintas. Įstaiga, gavusi tokių machinacijų nuosprendžio nuorašą, nustato, kad ir tarėjų sąstatas fiktyvus, ne tiek dalyvavo posėdy, kai buvo sprendžiama ta byla. Įstaigos darbuotojas visa tai išdėsto teisėjui ir pareikalauja atstatyti padėtį, priešingu atveju, skųsis aukštesnėms instancijoms. Teisėjui nieko daugiau nelieka, kaip grąžinti bylai pirmutinį nuosprendį, tik prašo fiktyvų motyvuoto nuosprendžio nuorašą jam grąžinti. Susitaria, kai teismas išduosiąs įstaigai vykd. raštą tada bus grąžintas minėtas nuorašas. Ir taip buvo padaryta. O per sekančius rinkimus šis teisėjas buvo išrinktas didesnio miesto teisėju. Dažnai užtinkame TASS pranešimus, kad užsieny fabrikuojamos bylos, o pas mus, — pas mus tik visur „teisingai"?!

Anksčiau TS milicija leido kriminalinių nusikaltimų laikraštį ir jame būdavo aprašoma svarbesni nusikaltimai. Pvz. prieš keliolika metų buvo rašyta, kad iš Panevėžio nepilnamečiai, nuvykę į Maskvą, peiliu nudūrė taksi vairuotoją ir iš jo paėmė iš keleivių surinktus apie 30 rb. Dažnas gyventojas buvo užsisakęs tą laikraštį. Bet valdžiai buvo nepatogu prieš užsienį, kad mes paprastai skelbiame, jog nusikaltimai kyla dėl socialinės santvarkos, o ne dėl moralinio auklėjimo, gi nusikaltimų — ir žiaurių — yra ir mūsų šalyje labai daug.

Pvz., Jonavoje dirbusiam gydytojui kapuose buvo 1925 m. pastatytas paminklas su to gydytojo foto nuotrauka ir jos niekas

nedaužė, nors buvo kapitalistinė santvarka ir vokiečių okupacijos metai. O 1974 metais ėmė jaunuoliai ir pasirinko taikiniu, kad sudaužytų tą nusipelniusio Jonavos gyventojams gydytojo portretą ir sudaužė.

Šiuo metu Vilniuje, Kaune, Alytuje, Jonavoje, Klaipėdoje ir kituose miestuose siaučia dieninių plėšikų gaujos. Tai daugiausa jauni, apie 30 metų vyrai ir jaunesni. Todėl, kai buvo Kauno Janonio popieriaus fabrike susirinkimas, kuriame dalyvavo miesto prokuroras ir kompartijos sekretorius, tai jie susirinkusiems nurodė, kad atėjusių ir prašančių įsileisti į butą, nors jie ir tvirtintų, kad yra elektros, dujų įstaigų darbuotojai, nepažįstamų — neįsileisti.

Todėl su viena tokios Kaune plėšikų gaujos byla susipažinkime. Tai 4 vyrų — plėšikų, kurie veikė nuo 1976 m. gruodžio mėn. iki 1977 m. birželio mėnesio ir įvykdė 10 plėšimų bei vagysčių, pasisavino per 27 tūkst. rublių įvairių vertybių. Gaujos vadas Robertas Asačiovas ir jo bendrai Semionas Bulatovas, Petras Korolkovas ir Viktoras Meškys. Visi jauni 23-25 metų. Asačiovas turėjęs išsinuomojęs Lietuvių gatvėj namo rūsyje konspiracinį kambarį, kur savo grobį galėjo laikyti.

Asačiovas nuomojo kambarį. To buto šeimininkė dirbo Bačkonių kavinėje, tai į butą tik retkarčiais parvažiuodavo. Todėl Asačiovas, išsikeldamas iš nuomojamo kambario, padedamas Bulatovo ir Meškio, išsivežė iš buto savininkės magnetofoną, servizus, kristalinius indus ir kitas vertybes.

Po to Meškys pasiūlė „apvalyti" jo tolimą giminaitį, gyv. Kalpoko g-je, kur Meškį, grįžusį iš karo tarnybos, buvo jo tėvai apgyvendinę, ir pasakę: „Jei klausys — laikyk, jei ne — spirk į . . . ir tegul eina, kur nori!" Kai ta gauja atėjo prie šių namų, tai Meškys nėjo į vidų, o saugojęs lauke. Kiti, įėję į vidų, rastai moteriai pareiškę, kad jie elektros tinklų direkcija, tuojau ją surišo, paguldė ir trumpai drūtai:

— Kur auksas, monetos ir pinigai!?

— Ieškokite pas vyrą, mes persiskyrę. Jis gyvena už sienos, bet išėjęs į darbą; aš nieko neturiu.

Šie laukia grįžtančio vyro ir, kad ji kartais nepradėtų nors surišta šaukti, užkemša jai burną.

Kai tik parėjo vyras, tuojau prisistato, kad jie eletros tinklų direkcija, ir kai grįžusis vyras atsibunda, pajunta, kad jis surištas, neturi priekinių dantų, kuriuos plėšikai išlaužė, kimšdami jam į burną susuktą šaliką. Viską bute išvartę, plėšikai pasiglemžė monetų rinkinį, 30 senovinių laikrodžių, keletą apyrankių, žiedų, rublių ir revolverį, viso 1360 rb. vertės ir išėjo.

Kitas žygis buvo į kaimą prie Karmėlavos. Meškys, iš kažkur gavęs

milicijos vyr. leit. uniformą, įteikė Bulatovui, kuris ja pasipuošęs ir įsisodinęs draugus į kažkieno Volga, nulėkė į minėtą kaimą, nes jam buvo žinoma, kad jo tėvas iš tame kaime gyvenančių buvo skolinęs 3 tūkst. rublių ir juos tik iš vakaro grąžino. Atvažiavę į tą kaimą, mašiną paliko prie kaimyno sodybos, o patys, atėję į reikiamą sodybą ir įėję į vidų, pareiškė:

— Jūsų dukra spekuliuoja auksu — darysim kratą.

Duktė paprašo orderio. Į tai šie atrėžia:

— Turime. Matai, spekuliantė, dar jai parodyk orderį! Duok pinigus, kuriuos spekuliuodama įgijai!

— Pinigų neturime, laikome taup. kasoje.

— Tai parodykit taup. kasos knygelę!

Kada duktė išėjo atnešti knygelės, tai vienas plėšikų nusekė paskui ir pamatęs, kai ji ieškojo knygelės, 3 t. rbl. griebė ir atsinešė į pirkią.

Čia sėdo rašyti protokolo ir pareikalavo, kad dukra važiuotų su jais kartu. Tai išgirdus motina apalpo. Dukra išsigando, puolė ant kelių prieš banditus:

— Pinigus pasiimkite, o mane palikite pas motiną!

Plėšikai, motiną paguldę į lovą ir dirstelėję į sergantį ir gulintį tėvą, prabilo:

— Gerai, mes tuos 3000 rb. atiduosime vidaus reikalų tardytojui, kamb. Nr. 21, bet rytoj tegul ten dukra prisistato.

Jie nuėjo, į mašiną susėdo ir išvažiavo. Pakely visi dalijosi džiaugsmu, kaip vykusiai gautas toks „atlyginimas" . . .

Asačiovas, gyvendamas Lietuvių g-je, žinojo, kad kaimyninės Dzūkų g-vės Nr. 5 gyvena viena jau ne antros jaunystės turtinga moteris. Todėl ir čia užeina elektros instaliacijos „tikrinti". Bet netikrino, nes pastebėjo, kad yra dar viena moteris, tai pareiškė, kad ateisią kitą dieną.

Šio buto gyventoja turėjo sūnų inžinierių, kuris retkarčiais ateidavo pas motiną pernakvoti. Ji sūnui apie tai papasakojo. Tai sūnus jai patarė neįsileisti, nes jam atrodo tie „elektrikai" įtartini.

Asačiovas ir Korolkovas kitą dieną apie 10 val. vėl atėjo. Įsileido. Liepė rašyti pareiškimą dėl instaliacijos ir, kai ji atsisėdo rašyti, ją tuojau surišo taip, kad rankos užpakaly buvo pririštos prie kojų, sumušė ir paguldė ant sofos, liepė nešaukti ir Asačiovas, grasindamas peiliu papjausiąs, reikalavo pasakyti, kur pinigai ir brangenybės. Viską kratydami ir radę pasiėmė 450 rb., magnetofoną, auksinę apyrankę, vertės 2,5 t. rublių, žiedą su briliantais, vertės 1 tūkst. rb. ir kit. vertybes, iš viso 7,5 tūkst. rb. vertės. Išeidami visas duris užrakinėjo, raktus pasiėmė ir dingo. Ji liko surišta gulėti. Šiaip taip nusivertė nuo sofos ir,

prišliaužus prie durų, klausė, ar kas nepareis iš kaimynų. Po 2 valandų, išgirdus pareinant kaimyną, prašė, kad jis išlaužtų duris ir ateitų. Tas išlaužė duris ir jai atrišo rankas ir kojas. Buvo nuvežta į ligoninę, kur gydėsi apie mėnesį laiko.

Asačiovas turėjo žmonos tetulę, kuri jo vestuvėse buvo svočia. Ji gyveno Vilniuje, Antakalnio g-je, o gyveno pasiturinčiai. Todėl Bulatovas apsirengęs milic. vyr. leit. uniforma, įsisodinęs į savo ŽIGULĮ Asačiovą, išvažiavo į Vilnių, o Meškys nulėkė traukiniu ir susitiko prie minėtos svočios namų. Sutarė, kad į vidų Asačiovas ateisiąs tada, kai jau Bulatovas su Meškiu bus ją uždarę į vonią, nes ji Asačiovą pažįstanti.

Įėjęs „milic. leit." Bulatovas ir civil. Meškys pareiškė jai:

— Jūsų sūnus tik ką iššagino nepilnametę mergaitę. Jam gresia 12-15 metų kalėjimo. Vyksime kartu į skyrių. Sūnų dar galima išgelbėti . . .

Ji žinodama, kaip pas mus išgelbstima, atnešė jiems 2 tūkst. rublių.

—Mažoka. Reikia daugiau, — sako plėšikai.

— Neturiu daugiau.

Šie liepia jai eiti į vonią, ten ją suriša ir įsako tylėti. Tada ateina ir Asačiovas ir prasideda paieškos. Randa dar 800 rb. lovoje po čiužiniu. Nutraukia telefono laidus, įsako jai išlįsti tik už pusės valandos, o patys į ŽIGULĮ ir jau vėl Kaune.

Vieną dieną gyd.-ginekologė Pastalienė, gyv. Kaune, Chemijos pr. Nr. 3-32, išeidama į darbą, žiūri, kad prie to namo stovi Žigulis ir ten sėdi keli vyrai ir kažko laukia. Jai tada nei į galvą neatėjo, kad tai jie laukė, kada ji išeis. Kai ji išvažiavo į darbą, sėdėję mašinoje vyrai ėmėsi darbo: įsiveržė į gydytojos butą, užmušė šunį ir, viską išvartę, pasiėmė auksą ir kitų brangenybių už 8,5 tūkst. rublių vertės ir grįžo, iš kur buvo atvažiavę.

Darbavosi toliau. Pas Meškį dažnai girtuokliaudavo palaido elgesio mergina, kuri gyveno greta vieno dantų techniko. Ji ir nusakė, kuriuo būdu tas technikas galima apvogti. Vieną dieną atvykę šios gaujos plėšikai, apžiūrėję butą, išsivežė įvairių daiktų už 3,5 tūkst. rublių.

Bepietaudami PASIMATYMO restorane, jie pastebėjo, kad jų žinomas to restorano kelneris dabar čia dirba. Tai jie pakilo ir nuvažiavo į jo butą, esantį Žemaitės g-je ir jį „apšvarino".

Nei tardytojai, nei teismas nepajėgė išaiškinti, kurio milicijos vyr. leit. uniforma ir kieno Volga tarnavo plėšikams apiplėšti ramius gyventojus, atseit, plėšikai išlaikė žodį, duotą skolindamiesi.

Teismo posėdžiui pirmininkavo Kauno m. Lenino raj. liaud. teismo pirmininkas Stasiukonis, kuris posėdžio metu mėgo ne teisiamuosius plėšikus „spilkuoti", o nukentėjusius.

Už šių parazitų įvykdytus plėšimus Baudž. kodekse yra numatyta

nuo 5 iki 12 metų laisvės atėmimo bausmė su turto konfiskavimu ar be jo. Prokurorė prašė teismą nubausti:

R. Asačiovą — 11 metų, nubaudė — 7 metais,

S. Bulatovą — 9 metų, nubaudė — 6 metais,

P. Korolkovą — 8 metų, nubaudė — 5 metais,

V. Meškį — 9 metų, nubaudė — 6 metais.

Teismas, matyt, atsižvelgdamas į tai, kad plėšikai nepasakė, kieno apiplėšimuose buvo naudojama uniforma ir automašina Volga, bausmes trečdaliu sumažino, negu prokurorė norėjo. Jei būtų pasakę, tai būtų gauja dar padidėjusi dviem asmenimis ir būtų gal nemalonu teisininkams su jais reikalus turėti?...

Dalyvavusioj posėdžių salėje publikoje buvo kalbama, kad pirmininkaujantis yra vienam iš teisiamųjų giminė ir kad vieno tėvas yra kolūkio pirmininkas — tai turtingas žmogus. Ar tai teisybė, — sunku pasakyti.

Dažnai skaitome spaudoje, kai teisininkai rašo, jog tarybiniai įstatymai nusikaltėliams yra humaniški, atseit, jie globoja humaniškumui nusikaltusius, t.y., švelniai baudžia. Čia toki „teisininkai" klysta: humaniškas tas įstatymas, kuris saugoja humaniškumą. Todėl, matyt, ir "milicijos vyr. ltn." Bulatovo Žigulio teismas ta dingstimi nekonfiskavo, nes, kaip publikoj kalbėta, ŽIGULI tiesiogiai nedalvyavo grobime, o tik į plėšimus nuveždavo plėšikus ir tik plėšikus ir jų grobį parveždavo į jų būstinę.

Be to, teismas susižavėjo labai humaniška ir moralia po 10 plėšimų — vagysčių banditų vado Asačiovo paskutiniam žody pasakyta kalba ir buvusių teisėjų (dabar advokatų) Kazlauskų, gynusių teisiamuosius, rūpesčiu. Tai buvo paliktas nesvarstytas dantų techniko pagrobtų daiktų 3,5 t. rb. vertės ieškinys, nes pagrobti daiktai įkainoti ne esančia parduotuvės kaina, pvz. pavogta belgiška skutimosi mašinėlė įkainota 150 rb., kurią nukentėjusis sakosi pirkęs komiso parduotuvėje už 150 rb., kai tuo tarpu mūsų skutimosi mašinėlės parduodamos parduotuvės 16-40 rb. Aišku, pirmininkaujantis sprendė suprasdamas tą humaniškumą ir tai, kad dėl nuteistųjų dabartinių „gyvenamųjų vietų" ir iš jų išėjimo laiko nežinojimo, dantų technikas nepajėgs iškelti savo ieškinio teisme. O ar tai ne teismo humaniškumas nuteistiesiems?

O prokuratūra turėjo pareikšti civ. ieškinį, kad būtų valstybei grąžinta išlaidos už gydymą ligoninėje plėšikų (nuteistųjų) sužalotos Dzūkų gėvės Nr. 5 gyventojos, — nepareiškė.

Dalyvavę teismo metu pasakoja, kad posėdžių salėje tokių „moralistų", kaip teisiamieji, buvo apie 25-30 asmenų, kurie špaleriais salėje sutikdavo ir išleisdavo teisiamuosius, įduodami jiems raštelius ir

reikšdami jiems dideles simpatijas, kaip herojams šito amato.

O Kauno miesto centrinėse gatvėse kaip Ožeškienės, Maironio, Donelaičio ir kit., nežiūrint į tai, kad teisme sprendžiama tuo metu plėšimų-vagysčių bylos, į butus dienos metu lankėsi po 1-4 asmenis ten, kur darbo metu nebūna nieko namuose arba esti tik mokyklinio amžiaus vaikai, reikalaudami juos įsileisti. Viename Ožeškienės g-vės name grįžtančios iš mokyklos mergaitės laiptuose matė, kai du vyrai spardė duris, kad įsileistų, o trečias, palipęs truputį aukščiau, laukė. Bet daug kur išgelbsti telefonas: kai išgirsta, kad šaukia, — pasišalina.

Šita byla buvo aprašyta ir ŠLUOTOS žurnale 1978.II. Nr. 4 Kaulavičiaus ir Salio, bet, atrodo, kad šališkumo vedamų, nes žiauriausias plėšimas Dzūkų g. Nr. 5 nepaliesta ir šaipomasi iš nukentėjusių, kurie pasak jų: „Tačiau kas pagaliau įvertins aklą pasitikėjimą tų žmonių, kurie tapo jo aukomis?" Ir toliau pataria: „Tad laiku ir drąsiau reikalaukime paso, pažymėjimo ar kito dokumento iš tų, kurie pradeda įtartinai dalykišką šneką. Tai yra kiekvieno iš mūsų neatimama, bet, deja, primiršta teisė!" Tai vaikų galvojimas ir patarimai: kuris iš apiplėštųjų tuo galėjo išvengti to, kas įvyko. Įėję tuojau suriša, paguldo ir burną užkiša. Juk jūs patys rašote apie Meškio giminaitį: „Šį kartą patikrinimas buvo ne toks džentelmeniškas. Pilietis V. S. atsikvošėjo po smūgio ne tik surištas, bet ir užrištomis akimis ir be dviejų priekinių dantų . . . „Tikras patarimas tai buvo Kauno prokuroro ir kom. partijos sekretoriaus popieriaus fabrike: „Nepažįstat — neįsileiskit!" Matyt, šių šluotininkų patarimą vykdė gyd. Pastalienės šunelis — reikalavo dokumentų, tai jį užmušė, o jūs nė ŠLUOTOJE nepaminėjote!

Nemanykite, kad tai yra atsitiktiniai mūsų gyvenime atsitikimai. Ne kai tik baigėsi ši byla, ten pat prasidėjo kita, kaip iš kaltinamosios išvados paaiškėjo, tai lygiai panašios plėšikų bandos darbai. O kitoje salėje buvo sprendžiama byla žudiko, kuris Maironio-Laisvės al. kampe prie gazuoto vandens sifonų nudūrė peiliu mokinį, kuris į žudiko įsakymą „Duok rublį", atsakė: „Reikia užsidirbti". Ir kaip kalba mačiusieji tą teismo procesą, tai faktiškai ne teisiamasis, o liudytojas jau kelis kartus baustas nudūręs, todėl jam grėsę mirties bausmė. Kad to išvengtų, prisipažino nebaustasis.

Prieš porą metų žurn. „Soc. teisė" buvo aprašyta, kaip Vilniuje siautėjo vagišius po butus; buvo dargi į Kauną atvažiavęs. O užmušimų Kaune bemaž kas naktį esti, tik niekur neskelbiama. Vytėnų sodininkystės ūkio mechaniko 27 metų sūnų, dirbantį Vilniuje inžinierium, rado netoli geležinkelio tilto Nemune (Aleksoto pusėje) užmuštą ir nurengtą.

Kauno Teritorinio statybos tresto vienos valdybos santechnikas Zablockis su kitu darbininku po darbo prie alaus kiosko gėrė alų. Priėjo vyras ir paprašė rublio, tai santechnikas pasakė jam: „Reikia savo užsidirbti." Prašantysis, užsidėjęs buvo ant pirštų geležį, — kaip kirto jam į pasmakrę, tas nugriuvo ir ligoninėje mirė. Su juo buvęs darbuotojas milicijai pasakęs, kad jis tą niekšą pažintų. Tai milicijos kapitonas, persirengęs civiliu, su juo vaikščiojo po tokias aludes. Vienoje jis parodė, kad tas. Tada kapitonas pareikalavo, kad įtariamasis su juo eitų, bet šis paprašė įrodyti, kas esąs. Milic. kapitonas išsitraukė pažymėjimą ir rodo. Įtariamasis ir šitam užmauta ant pirštų geležim kirto per pirštus ir pabėgo, o milic. kapitonui iš rankų iškrito ir pažymėjimas ir k.

Anksčiau girdėdavome per užsienio radiją, kad LTSR apiplėšiama ar padeginėjama bažnyčios. Tai dažniausiai humaniškai neišauklėtų ateistų jaunuolių darbas. Pereitais metais buvo pasikėsinta į Plutiškių (Kapsuko raj.) klebono Juškevičiaus gyvybę: plėšikai pramušė jam galvoje tris skyles ir, manydami, kad jo gyvenimas baigtas, pasigrobę 5 tūkst. rublių, pabėgo. O klebonas Juškevičius be sąmonės buvo paguldytas Kazlų Rūdos ligoninėje. Sąmonę atgavo ir per ilgesnį laiką pasveiko. Kalbama, kad plėšikus suėmė Klaipėdoje. Buvo Kapsuke teismas, bet perdavė bylą papildomam tardymui pravesti, nes teisiamieji pareiškė, kad tą nusikaltimą vykdant dalyvavo ir moteris. Ji stovėjusi lauke sargyboje.

Šiais metais, kaip pranešė užsienio radijas, trys vyrai, pasiruošę peilius, naktį atėjo į Šiluvos kleboniją, užpuolė peiliais kleboną V. Grauslį, bet tam pavyko apsiginti ir užpuolikus iš klebonijos išmesti. Klebonas buvo paguldytas į Raseinių ligoninę gydytis. Jis jau išėjo iš ligoninėse, bet tuo tarpu neaišku, ar šie kunigų užpuolikai turėjo tikslą tik apiplėšti, ar tai ateistų akcija prieš kunigus, jiems sunaikinti ar įbauginti.

Tarybiniame gyvenime netrūksta ir kyšininkų. Žinoma, Vakaruose kyšiu laikoma, jei tarnautojui duodama, kad jis padarytų neteisėtą veiksmą , o TS Baudž. kod. 180-181 str. laiko kyšiu, nors gavęs pareigūnas turėjo ar galėjo atlikti dėl savo tarnybinės padėties prašomą veiksmą. Taigi TS visokios pakišos (blatai) yra kyšiai. Pvz., užsieninę eilutę be pakišos negausi pirkti. Arba — ypatingai — moteriškų batelių užsieninių su ilgais aulais irgi be pakišos negausi. Dienraštis KAUNO TIESA 1976.17 Nr. 23 rašė apie Kauno m. XVI Namų valdybos valdytojos Mockienės (toki pareigūnai būna tik komunistai) ir inžinieriaus Vaitkevičiaus kyšininkavimus. Tai eilinis atsitikimas. Šitos srities darbuotojai tik ir žiūri, kaip uždirbti iš prisiregistruojančių, nes

TS miestuose kitaip prisiregistruoti bemaž neįmanoma. Net gi netolima praeitis parodė, kad kai kurių Kauno m. milicijos viršininkų žmonos už pinigus priregistruodavo.

Tas pats už įrašymą į eilę kooperatiniam namui statytis. Kai kas iš to pasipelno. Dažnai tai atlieka profsąjungų vietos komitetų nariai. Žinoma, jei jie gautus pinigus dalinasi su įmonių viršininkais, tada jie ilgai tose pareigose gali veikti. Pvz. ateina pas įmonės viršininką darbuotojas ir sako, kad N. darbuotojas už įtraukimą į sąrašus kooper. namui statytis paėmęs iš jo 150 rb., o dabar vėl reikalauja 150 rb. Tokiais atvejais įmonės vadovas jam pareiškia: „Gerai, aš su juo pasikalbėsiu." Ir tas daugiau iš jo 150 rb. nereikalauja. Tai parodo, kad abu bendradarbiauja: jei to nebūtų, tai jis būtų tą darbuotoją pasišaukęs ir trumpai-drūtai: „Tai ką, uždarbiauji?!" Taip nebūna, o žiūrėk tam darbuotojui išrūpina dvylikaaukšty name butą (tokiam name patys geriausi butai).

Arba, ateina pas įmonės viršininką ir sako: „Žinau, kad įmonei įvairiems reikalams reikalingi pinigai, o man reikalingas automobilis. Prašau paskirti — sumokėsiu 500 rb." Įmonės viršininkai tarsi išsisukinėja, kad taip negalima, bet, žiūrėk, kai tik gavo mašiną — jam paskyrė.

Taip pat tiekėjai, važiuodami į kitus miestus gauti medžiagų, būtinai vežasi ir pinigų, nes, kaip sakoma, „sauso nieks neklauso". Buvo atsitikimų, kad jauni komunistai kartais prikaišioja už tai viršininkams. Tai tada tokius siunčia gauti įmonei medžiagų. Tada tik tokie supranta –„netepsi –nevažiuosi" ir karjera baigiasi. Maskvoj dažnai lengviau šiuo reikalu esti: užtenka puslitrio.

Na, o kiek TS pasisavinama profesinių sąjungų nario mokesčių. Labai dažnai rinkėjai išeikvoja, turi palikti įmonę.

Gelžbetonio gamyklos darbininkai pasakoja, kad KNSK pirminės kompartijos biuro sekretorius, atėjęs į sandėlius „brokuodavo" namams pagamintas plokštes, o jas kaip netinkamas įmonė parduodavo daug žemesne kaina (kaip „broką") kolūkiui. Ir taip daugiabučių keletą namų kolūkis pasistatė. Bet vieną kartą gamyklos brigadininkas užprotestavo. Ir tas kompartijos sekretorius turėjo palikti tarnybą. Bet jis neprašus, nes turi „duonos kortelę".

Savitarnos parduotuvėse tik įtaiso pintinėles prekėms susidėti, o, žiūrėk, jau nėra. Rodos, jei pirkėjas išsiblaškęs išsineštų, tai tuojau grąžintų. Ir ką jomis veikia parsinešusieji, sunku pasakyti, bet iš parduotuvių išnyksta greit. Tai rodo, kokios dorovės tarybinis žmogus.

O motinos, kurios leidžia savo mažylius į vaikų lopšelius ar darželius, skundžiasi, kad kitos motinos paima jų vaikų ar kuperaites ar

apsiaustėlius. Manote, kad tai apsirikdamos? Ne.

Užmiestinių autobusų konduktoriai(ės) tik ir žiūri, kaip gautus pinigus už pervežimą įsidėti sau į kišenę. Pvz. važiuoja greitasis autobusas. Jis ne visose stotyse stoja. Keleivis prašo pavėžėti į stotelę, kurioje greitasis nestoja. Tai jam paaiškina, kad reiks mokėti iki tos, kur stojama. Keleivis sutinka, kad tik jį paleistų „nestojančioje". Sutinka abi pusės. Konduktorius bilieto neišduoda, sėdi prieky autobuso ir žiūri. Jei kontrolė nepasitaiko, tai keleivį išleidžia, ir tvarkoj, jei mato, kad stabdo, tai išplėšęs bilietą kiša keleiviui. Ir taip Rietave reikia užvažiuoti į stotelę. Tai pora moterų išleidžia, kai tik iš plento išsuka. O kai įvažiuoja į stotelę, ten laukia kontrolierė; bet jau, kam reikėjo, tas išsėdo prieš įvažiuojant į stotį. Šie autobusai vadinasi greitieji. Bet jie nepavėluodami gali stoti ir nestojamose stotyse. Jei nereikia sustoti — keleivių nebūna, — tai didesnėse stotyse stovi 20-30 min.

1976 m. žurn. ŠVYTURYS Nr. 14 aprašė, kaip Garliavoj dienos metu, matant įvykį daugeliui praeivių, 25 metų girtuoklis Kančelskis su bendru Kamarausku, išsigėrę užspardė 19 metų Adolfą Ramanauską dėl to, kad šis nedavė jiems rublio (tai jau trečiukart miniu žmogžudystę dėl rublio — tik Kaune ir arti jo). Prof. J. Kubilius to pat žurnalo Nr. 21 svarsto chuliganizmo ir netoli įvykio buvusiųjų abejingumo ištakas. Teisingai jis iškelia klausimą dėl akoholio mūsų visuomenėje žalos ir jį vadina mūsų priešu Nr. 1 dėl to, kad daugelio nusikaltimų priežastys — girtumas: ar įvyko kelyje avarijos,ar kruvinos muštynės, ar apiplėšimai, ar „rublio ieškojimai" — vis tai daugiausia alkoholio darbas. Kaip atsiranda girtuokliai, jis cituoja Gustavą Naną: „Beveik kiekvienoje draugijoje iniciatyvą nutveria koks nors uolus aktyvistas („Tik iki dugno" ir pan.). Jei kas pultų jus su peiliu, mokėtute deramai reaguoti, bet kai tai daroma pakeista forma, jūs jau kažkodėl drovitės pasiųsti tą žmogėną šen bei ten . . . Taigi — iki dugno!" Tas „iki dugno" tai ir yra pažadinimas girtuokliauti.

Toliau prof. Kubilius rašo, kad šitą „iki dugno" palaiko ir mūsų ūkiniai-finansiniai reikalai, todėl alkoholinių gėrimų galite nusipirkti respublikos miestuose vaisių ir daržovių parduotuvėse, „sifoninėse", gastronomuose bei kitose „taškuose" ir tai puikiai gyvuoja — pirkėjų atsiranda gana daug. Jis reiškia nuomonę, ar ne laikas pareguliuoti mūsų ekonominius ir finansinius planus, kad akoholiu nebūtų „gerinama" prekybiniai ir finansiniai planai? Reikia pastebėti, kad jis klysta manydamas, kad tą gali padaryti miesto bei kaimo prekybininkai ar planavimo bei finansų organai. Tokios tiesės neturi nė Griškevičius su savo CENTRU. Tai priklauso TSKP CK ar jo plenumui (Konst. 6 str.). Dargi TSRS AT neturi teisės tai padaryti, o tik pasiūlyti TSKP CK. Taigi

prof. Kubilius, kaip komunistas ir VVU rektorius ir AT deputatas svaigalų Lietuvoje vartojimo sumažinimo klausimą iškelti turi TSKP CK ar per TSRS AT. Lietuvių tauta dėl to jam būtų labai dėkinga už išgelbėjimą jos nuo pražūties ir jį gerbtų, kaip garbina vysk. Valančių, kuris suorganizavo Blaivybės draugiją. Tada rusų okupacija, įsteigdama bemaž kiekviename kaime „karčemas", norėjo alkoholiu sunaikinti Lietuvių tautą. Betgi kuris okupantas to nenori ir to nesiekia?! Visų tos pačios užmačios.

Užsienio radijas neseniai skelbė, jog užsienio spauda ir dabar rašo, kad visiems studentams organizuotis į abstinentų grupę rektorius neleido. Taip pat skelbė, kad ir Vasinausko kreipimasis į Maskvos valdžios viršūnes susilaukė to pat. Jam paaiškinę: pirma vykdykite finansinį planą, tada galėsite būti blaivininkais. Taip kad prof. Kubiliaus pasiūlymas labai būtų realus, bet pasmerktas žlugti. Kodėl taip žiauriai? Todėl, kad mūsų dorovės pagrindas — tikslas pateisina priemones, atseit iš girtuoklių ir geriančiųjų gautais pinigais kuriame komunizmą, keliame liaudies gerovę. O kiek alkoholis atneša tautai nelaimių, kaip prof. Kubilius rašo, — nežinome ir statistika tuo reikalu nevedama.

Vieno dalyko prof. Kubilius kažkodėl nepaliete, tai stokos dorovingumo: juk tas ir yra to „iki dugno" iniciatorius. Jei mūsų tų „sifoninių" ir panaš. „taškų", kurie neturi teisės pardavinėti alkoholinius gėrimus, prekybininkai būtų dori, tai tų svaigalų ir nepardavinėtų. Šito garliaviškių ir prekybininkų abejingumo šaknys ir yra jų moralėje. Ir tai parodo, kad prof. Kubiliaus tvirtinimas, jog socialistiniai visuomeniniai santykiai remiasi: „visi už vieną, vienas už visus" yra popierinis ir propagandinis. Tik kreivas veidrodis gali tai rodyti, o ne mūsų visuomenės gyvenimo reali tikrovė. Ši tikrovė rodo, kad prekybininkai žiūri savo kišenės, o ne kas visuomenei reikalinga, nes jie parduoda ir svaigalus brangesne kaina, tą skirtumą įsideda į savo kišenę. O gastronomų prekybininkai, teisėtai pardavinėją gėrimus, kuo daugiau parduos svaigalų, tuo laimės soclenktynes ir gaus premijas už gerą prekiavimą! Todėl ir reikia žiūrėti į vykstančio gyvenimo principus, nors jie daug kur pas mus susikerta su humaniškais principais.

Dėl tarybinių žmonių abejingumo ištakų, tame pat „Švyturio" 21 Nr. ryšium su Garliavos įvykiu rašo Tauragės skaičiav. maš. elementų gamybos inžinierius A. Alvasevičius: „. . . Štai jeigu būtų isikišęs Algirdas Miškinis, greičiausiai Adolfas Ramanauskas būtų likęs gyvas. Įsivaizduokime situaciją kitaip. Dviese užpuolė A. Ramanauską, pradėjo mušti. Įsikišo A. Miškinis. Įvyko muštynės, kuriose niekas nebuvo užmuštas. Kažkas paskambino į miliciją. Pareigūnas nusivežė

visus keturis į skyrių. Man pačiam teko įsitikinti, kad milicijoj nelabai paisoma, kas kaltininkas ir kas nukentėjęs. Kol tokia padėtis bus toliau, milicijos darbuotojams liudininkų rasti bus sunkiau, negu pagauti nusikaltėlį. Kai kas tvirtina, kad mūsų per švelnūs įstatymai. Netiesa! Nepanaudojame visą galią, kai reikia". Tokioj situacijoj, matyt, Arvasevičius nebuvo abejingas ir greičiausiai bus gavęs 15 parų arešto, kaip ir tie, kurie tas muštynes pradėjo. O milicijai visai nesvarbu, ar jis tik gelbėjo mušamą, skirdamas juos.

Inž. Arvasevičiaus tvirtinimą paremia ir įvykis Kaune. — Vidurinės mokyklos mokytojas atėjo atsiimti duotų skalbti baltinių, bet jų, — aiškina išdavimo punkto vedėja — nėra. Jis prašo pageidavimų knygos, bet ir tos neduoda. Tada jis pareiškia, kad jis užeisiąs tokią ir tokią dieną ir kad tą dieną būtų baltiniai ir knyga. Deja, kai atėjo nurodytą dieną, — tas pats. Jis reikalauja pageidavimų knygos, bet tuo laiku atsiranda stiprus vyras, kuris jam prikaišioja, kad čia ne Maskva ir smogia jam į pasmakrę taip, kad tas mokytojas krito be sąmonės. Tada jie paskambina į miliciją, kad baltinių priėmimo-išdavimo punkte guli girtas vyras. Milicija atvažiuoja ir jį išsiveža. Mokytojas atgauna sąmonę ir aiškina, kad jį mušė vyras, tai jis nukrito ir protestuoja, jog jį laiko girtu. Jis ne tik negėręs, bet ir nematęs svaigalų. Milicija, už priešinimąsi jį pristato teismui, teismas taip pat jo neklauso ir duoda 15 parų arešto. Areštinėj nukerpa plaukus ir kitą dieną milicijos darbuotojas išveža kasti bulvių. Tik draugams pasisekė po kelių dienų jį išlaisvinti. Sic!

Po karo Kaune, Kudirkos g-vėje gyvenęs Čeplevičius pasakoja, kad jis, eidamas iš ryto į darbą, žiūri — prie šaligatvio augusi liepa nukirsta — jau nėra. Jis tai praneša milicijai. Milicija, užuot ieškojusi, kas tai padarė, apkaltina jį, kad jo darbas. Ir jį tampė virš mėnesio laiko, kol jam pasisekė įrodyti, kad tai ne jo darbas. Todėl Čeplevičius po to ir sako: „Kol gyvas būsiu, daugiau milicijai apie jokius nusikaltimus nepranešiu!"

Manau, kad prof. Kubilius prisimena, kai Vilniuje prof. A. Kudzys, gindamas nuo užpuolikų kitus, buvo tų užpuolikų taip sumuštas, kad jam iš ligoninės šiaip taip pasisekė išsikrapštyti tik po trijų mėnesių. Mes matydavome jį žaidžiantį krepšinį sporto aikštėse. Tai buvo aukštas, stambus ir gražiai nuaugęs, be to, sportininkas, o vis dėlto jam teko ligoninėje kovoti su mirtimi apie tris mėnesius. O, jei būtų mažesnio ūgio, fiziškai neišlavėjęs, gal būtų ir nutrūkęs gyvenimo siūlas.

Dar noriu paminėti vieną įvykį, kuris charakterizuoja ir milicijos, ir teismo požiūrius chuliganizmo atveju. Tai buvo Kaune, Ožeškienės ar

Tolstojaus gatvių viename name. — Vieną naktį apie pusę penktos val. namo gyventojas nuėjo į rūsį. Žiūri — ten darbuojasi 4 nepažįstami vyrai. Vienas jų, laikydamas geležį, jau bėga prie jo. Gyventojas tik spėjo užtrenkti rūsio duris, kai geležies smūgis atsitrenkė į duris. Gyventojas savo pečiais laikydamas užspaudęs duris, pradėjo šaukti. Subėgo pakilę iš miego kiti gyventojai, apsupo namą, kad plėšikai neišlandžiotų pro rūsio langelius, ir paskambino milicijai. Milicija per 20-30 minučių atvažiavo. Vagys jau buvo nukilnoję rūsyje sandėliukų duris ir, manytina, kad jau ir savo lagaminus buvo papildę. Aišku, iki milicija atvažiavo, vėl padėję laukė. Sandėliukų savininkai, milicijai pageidaujant,apžiūrėjo ir pareiškė, kad nieko nepavogta, tik durys nukeltos. Įsibrovėlių lagaminai tušti. Tad milicija, įsisodinę juos, išvažiavo visai jokio akto nerašę. Ir šiandien gyventojai nežino, ar tuos chuliganus baudė, ar ne? Jeigu juos būtų baudę teismas, kaip už vagystės pasikėsinimą (o jie tik to į rusį ir buvo įsibrovę), ar už chulinganizmą pagal B. K. 225 str. tai, aišku, reikalingas bylos paruošimas, dalyvaujant liudininkams. Juk, jei plėšikas būtų pavijęs tą namo gyventoją, tai tikrai būtų geležim užmušęs, ir paskui būtų išėję. Ir, kaip sakoma, nei ruda lapė būtų nelojusi. Taip, kad mūsų teisingumo organai pro pirštus į tokius reikalus žiūri, o tie chuliganai ir toliau, reikia manyti, „valo" darbo žmonių rūsius.

Todėl taip lengvai negalima ir žmonių abejingumą charakterizuoti. Kaip gyvenimas rodo, abejingumo ištakos mūsų visuomenėje yra objektyvios ir subjektyvios. Objektyvios, kaip rašo Tauragės SMEC inž. Arvasevičius iš savo patirties, ir čia aprašyti kiti įvykiai, yra mūsų tvarką saugančios milicijos ir teismų lengvapėdiški požiūriai (ypatingai tai akivaizdus mokytojo nubaudimas už „chuliganizmą"), sprendžiant įvykusias muštynes ir kit. chuliganų sukeltus įvykius, kada vienodai traktuojama tiek chuliganai, tiek nukentėję nuo jų ir juos gynusius nuo chuliganų, o kartais tik pastaruosius, nekaltus nubaudžia, o kaltieji chuliganai lieka visai nuošaly. O subjektyvios ištakos irgi svarios. Kad įsimaišytum į muštynes, reikia būti fiziškai stipresniam už mušeiką, o jei dar mušeikų du ar daugiau, tai reikia kažką rankose turėti, kad tuo chuliganus galėtum atgrasyti, arba organizuoti kolektyvinį gynimą, bet ir čia reikalingas jau specialistas. Ir pagaliau, chuliganų kerštas atgraso kitus nesimaišyti į muštynes, ypatingai mažoje gyvenvietėje, kaip, sakysim, Garliava, nes bemaž visi pažįstami.

Bet vistiek kas nors reikia daryti. Priešingu atveju, bus neįmanoma gyventi. Mūsų dabartinė moralė ir jos auklėjimas kuo toliau, tuo daugiau išaugina dykaduonių, plėšikų, chuliganų iki šiol Lietuvoje negirdėtu mastu. Todėl reiktų mokyti, kaip prof. Kubilius rašo,

savigynos (sambo) pratimų aukštesnėse klasėse, profesinėse ir aukštosiose mokyklose, o taip pat gamybiniuose kolektyvuose. Bet, sako, lazda turi du galus, tai ir čia tada jau tie visi iškrypėliai irgi bus to apmokyti. Todėl lieka viena — sustiprinti viešosios tvarkos saugojimą. Dabar pvz., Kaune važiuoja autobusas Raud. arm. pr. Keleiviui chuliganas ištraukia 50 rublių, tai vairuotojas atsisako vežti į miliciją, nes kalne jokio milicijos posto nėra, todėl taikiai likviduoja: atima patys žmonės iš jo pinigus, atiduoda, kieno jie yra, o kišenvagis lieka nenubaustas ir toliau sau darbuojasi. Prisimenam anksčiau, kai važiuojančių be bilieto 4 kapeikų vertės iškabindavo nuotrauką, o kišenvagiai puikiausiai klesti.

Žinoma, spaudoje labai lengva kaltinti kitus. Pvz. kad ir Kanšelskio motiną, o gal ji visai nekalta. Teisininkai pasakoja iš savo patyrimo, kad dažnai motinos teismo posėdyje verkia ir prašo sūnaus pasigailėti. O kai teisėjai išeina į pasitarimo kambarį, tai įslenka motina ir prašo sūnų nubausti, nes jis iš jos atimąs pinigus. Jeigu ji prieštarauja, tai jis ją ir mušąs. Ir kas jai daryti. Yra žinoma, kad tėvai neklaužadas vaikus nori, kad į kariuomenę paimtų, bet, nuėję į komisariatą, gauna atsakymą, jog tokie kariuomenei irgi nereikalingi. Kur juos dėti, jei jie nenori niekur dirbti? Tokių egzempliorių gana daug pas mus jau pasitaiko. Tik tada tėvus išvaduoja, kai tokis neklaužada padaro nusikaltimą. Čia yra „auklėjimo" kūrinys, bet apie auklėjimą kitame skyriuje.

Galvojančiam žmogui keistai atrodo net ir mūsų teisiniai pagrindai — pozityvioji teisė. Kartą paklausiau seną teisininką, kodėl jis neinąs į užtarnautą poilsį — pensiją. Jis atsakė bijąs, kad jo neužmuštų. Aš nustebau ir paklausiau:

— Kaip tai!? Tai ko gi tamsta bijai?

— Kad kas nors neužmuštų, — noriu sava mirčia mirti.

— Nesuprantu, kodėl pensininką gali kas užmušti?

— Matai, tamsta, — sako jis, — LTSR Baudž. kod. 9 str. pasakyta: „Nusikaltimas laikomas padarytu tyčia, jeigu jį padaręs asmuo suprato pavojingą visuomenei savo veikimo ar jo neveikimo pobūdį, numatė pavojingas visuomenei pasekmes ir jų norėjo", todėl, — aiškina toliau teisininkas, — gali toks atsirasti ir numatyti, kad jis pensininkus užmušdamas ne tik nedaro visuomenei nieko pavojinga, o tik gera, nes jiems nereiks mokėti pensijos, o tie pinigai bus panaudoti komunizmo kūrimui ar visuomenės gerovei kelti. Ir tu pabandyk teisme įrodyti, kad jis suprato, jog mane užmušdamas darąs pavojingas visuomenei pasekmes. Lietuvos liaudis labai taikliai tokius „mokslinčius" įvertina: „Iš didelio rašto, išeina iš krašto".

Jei paskaitysite LTSR Baudž. proc. kod. 2 str. 2 past., tai pamatysite,

kad ir ten tas atsispindi, kad procesas turi padėti stiprinti neteisėtumą, bet socialistinį teisėtumą. O tai tas SOCIALISTINIS teisėtumas ir remiasi minėtos „dorovės" principu, kaip komunistai advokatai, buvę jais ir prieš 1940 m. okupaciją, skundžiasi, kad tai visą tą teisėtumą ir sugriauna. O liaudis TS nuo revoliucijos laikų tokiais „dorovės" pagrindais ir auklėjama. Taigi dabartinių „vyr. brolių" jau tėvų tėvai „krikštyti" šia „dorove". Ir taip dar keletas pavyzdžių.

Prieš kelis metus jauna lietuvė gydytoja Maskvoje tobulinosi. Tuo metu pradėjo siausti gripas. Ji turėjo rajoną, kuriame reikėjo profilakciškai suleisti vaistus. Kada ji, į kraštą Maskvos nuvažiavus, vaikščiojo iš namo į namą, tai vienas „vyr. brolis" prisikabino prie jos. Ji pabėgo į stotelėje stovintį autobusą — ir „vyr. brolis" iš paskos. Įbėgusi į autobusą, pradėjo šaukti vairuotoją, kad ją gelbėtų nuo užpuoliko. Bet tas jau išauklėtas „visi už vieną, vienas už visus" nė nepajudėjo. Gerai, kad greit įlipo ir daugiau žmonių, tai chulinganas atsitraukė.

Kita gydytoja iš Panevėžio pasakoja, kad po darbo nuėjo į užmiestį už Veldžio kaimo į miškelį žibuoklių pasirinkti. Jai grįžtant taip pat prisikabino „vyr. brolis". Ji bėgt, tas vytis. Įbėgo į gyventojo kiemą, tas paskui; bet gyventojas ir jo šuo užpuolika nuvijo.

Buvę kaliniai pasakoja, kad dar 1947 m. iš Vorkutos juos vežė į Lietuvą teisti, nes jau 2 metus dirbo be teismo. Tai Kirovo persiuntimo punkto kamerose laikoma vadinami „blatninkai", kurie daro „tvarką" kamerose. Juos ten laiko ilgą laiką, į darbo stovyklas nesiunčia, kol gerai eina pareigas. Jų pareigos: su savo pagalbininkais patikrinti, ką turi naujai į tą kamerą atėję kaliniai, ir atimti iš jų, ką turi iš maisto ar drabužių, ir pasidalyti su persiuntimo punkto darbuotojais. Bet, žinoma, jiems lietuvių nepasisekė iškrėsti, nes visi, o jų buvo virš 30, vieningai laikėsi. Po kiek laiko įmetė estų ūkininką, gražiai apsirengusį, tremiamą į Sibirą. Bet ir to lietuviai nedavė apžiūrėti, nors jis imponuojančiai atrodęs.

Paskui tą pačią grupę iš Leningrado persiuntimo punkto vežė į Vilniaus kalėjimą. Iki geležinkelio stoties palydovai, gana mandagūs leningradiečiai, pravėrę duris vežė ir pasakojo, kokiomis vietomis važiuojama. Vagone, vadinamam STALIPINSKU (spec. kaliniams vežti vagonas), perėmė milicija, kuri, išduodama kelionei duoną aiškino, kad dabar sumažinta iki 400 gr. dienai. Bet Vilniuje kaliniai pasiskundė prokurorui. Buvo Vedamas tardymas dėl to, ir rasta, kad milicija po 250 gr. nuo kiekvieno pasivogė duonos, bet kaliniams nieks negrąžino.

Atkeliavusieji į Kauno kalėjimą pasakoja, kad, pravažiuojant Kaišiadoris, įsodino į tą traukinį naujai suimtų, kurie turėjo pusmaišius maisto. Juos čia „vyr. broliai" „apšvarino", o kitą dieną kai kurie

lietuviai (neinteligentai), atkišę rankas, prašė ruskį, kad ir jiems duotų iš to grobio.

Grįžusieji į Marijampolės kalėjimą iš Rusijos lagerių skundėsi prižiūrėtojui, atnešusiam artimųjų įteiktą maistą, kad nuo kiekvieno nuvogta. Prižiūrėtojas paaiškino, kad priimtą maistą pirmiausia „šventina" „vyr. broliai" prižiūrėtojai ir yra ir lietuvių „tuščiadūšių", kurie nuo kalinamų vagia. Šis prižiūrėtojas pridūrė, kad dabar ne tas, kas Lietuvos laikais buvo. Jis aiškino toliau, kad prieš karą tarnavęs pas ūkininką, kuris turėjo kuliamąją mašiną, ir jam tekdavę važinėti po kaimus ir kulti javus. Tai pasitaikė, kad jis pametęs piniginę, kurioje buvo pasas ir 150 litų. Vieną dieną gauna iš valsčiaus kvietimą atvykti į valsčiaus raštinę. Pasirodė, kad vienas ūkininkas buvo radęs visa tai ir atnešęs į valsčių, kad atiduotų. Tai buvo, anot jo, sąžiningi žmonės, o dabar — kas tau grąžintų?

Iš Marijampolės nuteistus vežė spec. vagone į Vilnių. Išvažiavus iš Kauno stoties, įleido milicininkai „vyr. brolį", o gal pats milicininkas persirengęs, „patikrinti" ką vežasi, bet ne visi jam davė, tai ir milicininkai, reikia manyti, mažai „uždirbo".

Prieš vežimą į Rusiją nuvarė į pirtį maudytis. Tai labai ilgai neleido prie drabužių. Pasirodo, kad ten darbavosi proletariato vadovai ir visų pražuvo iš maišelių visas sviestas, sūriai, mėsa, muilas, cukrus, uogienės, tik šiek tiek duonos paliko.

Prieš kelerius metus, daug lietuvių žuvo netoli Maskvos lėktuvo katastrofoj. Žuvusio statybininko Žukausko žmona gavo jo pasą ir karinį bilietą, o 4.000 rublių, kuriuos jis vežėsi į Maskvą, nieks negrąžino.

Atrodo, kad skaitytojai iš aprašytų faktų galėjo susidaryti nuomonę, kad Lenino sukurtas „dorovės" pagrindas tai nesąmonė, o ne dorovė. Tai parodo TS išaugusių žmonių sąžinė. Ir kas svarbu, kad „mokslinčius" Leninas išgalvojo „dorovę" — tikslas pateisina visas priemones, o bruka augančiai inteligentijai, kad tokia yra jėzuitų dorovė. Kad skaitytojas neabejotų, kad tai yra leniniečių „dorovė", pacituosiu KPI mokslinio komunizmo katedros vedėjo doc. P. Aksamito cituojamos iš Lenino kalbos komjaunimo III suvažiavime: „Mes sakome, kad mūsų dorovė visiškai pajungta klasinės proletariato kovos interesams. Mūsų dorovė išvedama iš klasinės proletariato kovos interesų" (KAUNO TIESA 1976.I.18. Nr. 14).

Lietuvą užplūdo, kaip ir visą TS, venerinės ligos ir prieš kelis metus Vilniuje, Kaune, Šiauliuose ir kitur buvo padidinta šimtais tomis ligomis sergantiems lovų skaičius, dargi, kaip Vilniuje ir Kaune, su

milicijos sargyba. Tuo tarpu ir tai slepiama nuo liaudies ta pačia „dorovės" dingstimi: 1976.XI.2 laikr. KAUNO TIESA Nr. 258 Odos ir veneros ligų dispanserio vyr. gyd. A. Vaickelionis rašo: „Per pastaruosius 20 metų visame pasaulyje padaugėjo venerinių ligų. Mūsų mieste, likvidavus karo ir pokario metais susidariusį sifilio epideminį protrūkį, pastaraisiais metais sergančių sifiliu, išskyrus vieną kitą atvejį, nebuvo. Tačiau gonorėja sergančių vis dar pasitaiko." Matote, kaip gerai veikia vyr. gyd. Vaickelionis — sifilio jau laikraščiuose nėra! Na, o gyvenimas ką kita rodo. To paties dispanserio gydytojai vidurinių mokyklų tėvų susirinkimuose priešingai kalba. Nėra sergančių tomis ligomis ligonio lapeliuose tikrai, bet tokių ligų vyr. gyd. Vaickelionis turi vadovautis ne tais biuleteniais, o faktiška padėtimi, kitaip nesumažės tautą naikinančių ligų. Juk ir dabar turėjo daug palikti prekybą pardavėjos, — jos juk ne užsienietės!?

Teko išsikalbėti su mažesnio miesto už Kauną gydytojais. Tai man pasakius minėtą Vaickelionio tvirtinimą, kilo toks juokas ir nusistebėjimas: „Atsiųsk, — sako, — tą laikraštį!" Iškirpau ir pasiunčiau. Jie man laiške parašė, kad netikėčiau, ir kad toks gydytojas neturi sąžinės ir pasirinkęs tautos žudymo kelią. O jų mieste bemaž dauguma vaikų darželių auklėtojų odos ir veneros ligų dispanserio įskaitoje, jau išsigydę.

Taip pat per televiziją apie tas ligas gydytojai, kalbėdami sako, kad viena aukštąjį mokslą baigusi mergužėlė 15 bendradarbių užkrėtusi. Ir vis kalbama, kad tai palaidos moralės išdavos — tiek paprastų gyventojų, tiek studentų, tiek net jau vidurinių mokyklų moksleivių tarpe, neišskiriant jau vedusiųjų — šeimų.

Kas darosi šeimose? Bemaž daugumas komunistų ne vienos šeimos tėvai. Ir žiūrėk, koks įmonės vadovas ar tarybų deputatas, jau jo atžalos turi vaikų, o jau jo paties sveikata prie gyvenimo slenksčio. Ir dūksta su trečia ar ketvirta. Ir tų skyrybų jokia statistika nerodo, nes dalis oficialių, o dar daugiau neoficialių: dokumentai rodo vieną, o faktiškai, jis gyvena su kita. Jau sukūrė Armonikos ansamblis ir dainuoja sarkastišką tokio tėvo dainą, kur pajuokiama toks tėvas, kuris vis bėga pas kitą, kad alimentai nepavytų.

Na, o kai į psichiatrinę ligoninę kišama sveikas ir sumanus darbuotojas dėl to, kad jis kitaip manantis negu komunistai ir nors jis tų savo pažiūrų niekam nesiūlo ir bendradarbiai netgi nežino. Štai pavyzdys. Inžinierius H. Klimašauskas, jau seniai baigęs inžinierijos institutą, turįs didelę statybininko praktiką: dirbęs meistru, darbų ir vyr. darbų vykdytoju, vadovavęs (statęs) fabrikų ir gyv. namų bei kitų paskirčių statyboms, o taip pat statybos valdybos vyriausiu inžinierium

ir Kauno pramonės statybos tresto gamybos skyriaus viršininku. Ir kaip gerą ir sumanų statybos inžinierių, atvažiavęs Statybos ministro pav. Dulmanas nuvežė į Alytų Statybos tresto vyriausiu inžinierium vadovauti ypatingai atsiliekančiai Medvilnės kombinato statybai. Ten padirbęs, po kelių metų grįžo pas netoli Kauno gyvenančią savo šeimą ir pradėjo dirbti Miestų statybos projektavimo instituto Kauno filiale.

Čia tuojau pasirodė, kad jis ir čia pirmauja. Dažnai, kai kildavo tarp projektuotojų ir gamybininkų (statybos) inžinierių ginčai, tai projektuotojai galvos linktelėjimu parodydavo į Klimašausko pusę, atseit, kreipkitės į jį. Klimašauskas, nors dažnai būdavo ir ne jo sritis, bet pagelbėdavo tuos klausimus išspręsti labai greitai ir paprastai. Tuojau atsidaro stalo stalčių ar spintą ir ištrauka statybų kainininką ar kitą literatūrą, atverčia ir parodo, kad tą klausimą toki įkainiai liečia.

Jis nemėgo ir klastočių — prirašymo nepadarytų darbų, o jų institutas to nevengė. Tai Klimašauskas padavė skundą LTSR Liaudies kontrolės komitetui, kad MSPJ Kauno filiale daromi neatliktų darbų prirašymai ir dėl to filialas gauna premijas. Bet iš to nieko neišėjo. Tai jis apskundė tada TSRS Liaud. kontr. komitetui. Šis patikrinęs nustatė, kad iš tikrųjų taip daro. Todėl buvo išieškota po penkis šimtus rublių iš filialo direktoriaus Vitkaus ir vyriausio inžinieriaus Stankevičiaus (jie abu vieni iš mažiausiai suprantančių inžinierių, bet aršūs komunistai) valstybės nuostoliams grąžinti. Dargi po šio incidento direktorius Vitkus savo stalą iš direktoriaus kabineto buvo išnešęs į darbo salę, manydamas, kad jį pašalins iš einamųjų pareigų. Bet liko kaip buvę. Todėl tarp Klimašausko ir filialo vadovybės įtempimas liko, tuo labiau, kad Klimašauskas ir bendruose susirinkimuose kritikuodavo įvairiais klausimais, ypatingai vyr. inžinierių Stankevičių.

1976.II.13. Klimašauską, važiuojantį į darbą, suėmė saugumiečiai ir įkalino. Įstaigoje jo stale ir spintose padarė kratą, bet nieko inkriminuojama nerado. Norėjo ir stalą ardyti, bet kviestiniams patvirtinus, kad tai naujas, tik padaužė padaužė ir neardė. Jo gyvenamam bute rado tik keliolika puslapių išverstos Solženycino knygos ARCHIPELAG GULAK, nors jau kratė tai kratė, net grindys nukentėjo.

H. Klimašauską laikė Vilniaus kalėjime. Vėliau perkėlė į psichiatrinę ligoninę ir pripažino II grupės psichoinvalidu, sergančiu manija, jog jį persekioja saugumiečiai.

Pasirodo, kad su juo buvę lagery Zigmas Jakubčionis, dirbęs Panevėžyje elektriku, ir Šulcus Aleksis, dirbęs Alytuje statyboje, — buvo saugumo agentai sekti Klimašauską. Šiedu susitarę, atvažiuodavo vienas iš Panevėžio, kitas iš Alytaus pas Klimašauską tarsi jo atlankyti. Ir

kai Klimašauskas išeidavo į kitą kambarį paieškoti, kuo juos pavaišinti, tai šie vienas prie durų prikišęs ausis klausė, ar negrįžta, o kitas fotografavo kambarį ir esančias ant stalo knygas. Be to, jie turėjo saugumietišką magnetofoną, kuris įrašydavo jų provokuojamą Klimašausko kalbą. Ir visa tai perduodavo saugumui.

Teisme tie patys Jakubčionis ir Šulcus, o taip pat dar du iš Alytaus statybų liudijo, kad Klimašauskas yra reakcionierius ir juos agitavęs prieš socialistinę santvarką. Teismas ėjo uždaromis durimis.

Todėl teismas Klimašausko, kaip pripažinto II grupės psichoinvalido, neteisė, o uždarė į psichiatrinę ligoninę. Buvo patalpintas į Kaliningrado srities, Černiachovskio miesto (prieš karą buv. Insterburg, Rytprūsiuose) psichiatrinę ligoninę. Kai nuvyksta jo lankyti, tai jį išveda 4 burliokai ir leidžia kalbėtis tik rusiškai, nežiūrint, ar tu moki ar nemoki. Toje patalpoje laikoma ar 12 psichopatų. Dienos metu Klimašauską išveda į statybas, kur jis vadovauja kaip inžinierius statyboms, o vakare vėl uždaro į tą baisią palatą. Jam moka už tą darbą 130 rublių mėnesiui, 12 rb. jam atiduoda, o 118 rb. už jo išlaikymą eina. Gydytojai aiškina, kad jam tokį darbą dirbti pilnai galima, nes tokia „manija" nekenkia darbui. Išeina, kad čia jis jiems reikalingas, — kas gi vadovaus statybai be jo?

Klimašausko liko 4 asmenų šeima: žmona ir trys dukros. Vyriausioji, kai labai gerai baigė vidurinę mokyklą, tai į Politechnikos inst. architektūros fakultetą stojančiai iš piešimo parašė trejetą ir nepriėmė (tarp kitko dabar TS institutai jau iš anksto gauna iš saugumo informaciją, ko reikia nepriimti, atseit, reikia parašyti nepageidaujamą pažymį iš tokių dalykų, kur būna subjektyvus įvertinimas).

MSPI Kauno filiale, kuriame dirbo Klimašauskas, dirba apie 500 inžinierių. Jie labai pasijautė nekokioj padėty, kai Klimašauską suėmė, nes neliko, kas taip sugebėtų išspręsti gamybos statybininkų inžinierių ginčus su projektuotojais. Ypatingai pasigenda statybininkai. Vienas iš jų inžinierius įsižeidęs pareiškė: „Vienas inž. Klimašauskas buvo protingas, tai kvailiu padarėt, o liko tik kvailiai!" Iš tikrųjų dabar filialo ir statybų inžinieriai vienas kitam kužda: „Melas, kad TS tik psichiškai nesveikus kiša į psichiatrines ligonines. Juk H. Klimašauskas buvo vienas iš produktingiausių inžinierių, o nori kvailiu padaryti. Juk jo niekas nėra girdėjęs, kad jis kada nors būtų kalbėjęs prieš santvarką ar prieš vyriausybę". Nesvarbu, juk jis ir dabar stato komunizmą Černiachovsky! Kiek metų tokiais atvejais teks „gydyti", kiek kokie saugumo norai bus. Ir pigu, ir gerai! Tik kurk komunizmą!

Kaip matome, dorovės klausimas yra labai svarbus visuomenėje ir valstybėje: nuo to, kaip išauklėti jos nariai, nuo pažinimo, kas gera, kas

laikoma bloga, pareina kiekvieno žmogaus gyvenimo laimė. Dėl to mūsų periodinėje spaudoje šitas dorovės klausimas yra labai dažnai užtinkamas. Bet daugiausia griaunama ir niekinama krikščioniškoji dorovė, o kokia turėtų būti pagal kmunizmą — ateizmą, nieks nesiima to išdėstyti knygoje. Išėjo etikos knyga, bet, matyt, tokiu mažu tiražu, kad nieks jos neturi, netgi mokyklų knygynai ne visi turi.

Marksistai, kritikuodami krikščionių moralę, kurios pagrindas yra Evangelijos, kritikuoja bobelių plepalus. Tai neišsimokslinusių propagandistų užsiėmimas, o ne mokslininkų, nors tokius straipsnius pasirašinėja institutų mokslinio komunizmo katedrų docentai, vyr. dėstytojai, dėstytojai ar tokiais pat titulais istorijos ir filosofijos mokslų. Kai jų straipsnius paskaitai, tai net gėda pasidaro, kad mokslininkai, o nemokšliškai prieina prie reikalo. Jei jau neišmanai, tai rašyk apie pagrindinį savo dėstomąjį dalyką, kaip ta visuomenė ar valstybė gyvuos prie komunizmo, kuo ji skirsis nuo įprastos. Bet tokio straipsnio neteko periodikoj pastebėti. Lengviausia, žinoma, rašyti apie religiją, kadangi už kiekvieną šlamštą moka pinigus ir nieks nepakritikuos, nes tokio kritinio straipsnio jokia redakcija nepraleis. Betgi mokslininko orumas reikalauja ko kita.

Dėl to ir šis dorovės skyrius ištęstas, kad parodyčiau jog mūsų gyvenimas eina į blogą pusę moralės srityje, t.y., kur nuvedė ateistinė-„mokslinė" moralė. Ir norėtum paklausti marksistus, kur gi jūsų ta moralė nuves, kai gyvenime bus išnykusi krikščionių moralė? Matėme, kad visose gyvenimo srityse nesąžiningumas: vagystės, plėšimai, iš fabrikų išnešimai, įmonėse gamybos rodiklių fabrikavimas, kad pasiimtų iš valstybės ir įsidėtų į savo kišenę; prekyboje ir panš. suktybės ir pakišos (blatai). Aukštosiose mokyklose (institutuose) už pakišas būsi priimtas studijuoti, nors tu ir netinkamas tam; už pinigus gali „teisėtai" sirgti ir uždarbiauti tuo pat laiku, o žmogžudystė netgi už vieną rublį. Ir tai visa daroma jau komunistinio auklėjimo 20-30 metų amžiaus žmonių (jei juos galima pavadinti žmonėmis), o kaip pamatysime sekančiame skyriuje, jau tokiais darbais užsiima vaikai, sulaukę tik 10 metų. Na, o kaip plinta venerinės ligos, girtuokliavimas, šeimų skyrybos! Ar šitokia visuomenė gali sukurti komunizmą, apie kurį jau kalbame 60 metų, o nieko panašu nematyti.

Valst. Vilniaus universiteto rektorius prof. Jonas Kubilius, 1976 m. ŠVYTURIO Nr. 21 rašydamas apie Garliavos įvykius, tarp kitko rašo: „Žinoma, kurdami naują gyvenimą, operuojame senosios privačiasavininkiškai bei egoistiškai organizuotos visuomenės palikimu. Deja, daug kas išliko iš kapitalistinės visuomenės tradicinės

psichologijos". Gerbiamas rektoriau, ar ne per toli nuklydai su savo svaičiojimais. Kodėl tamsta, nepaminėjai iš anų laikų nei vieno tokių kaip Garliavos įvykių, sakysim, kad ir kelis sykius didesniam Raseinių mieste, kuriame tamsta jaunystėje mokeisi!? Ar tada buvo tiek egoizmo kaip dabar, kad už nedavimą vieno rublio turėjo nustoti gyvybės? Ar tamsta girdėjai iš ko nors, jog abiturientas anais laikais mokėjęs profesūrai, kad jį priimtų į bet kurį fakultetą aukštosios mokyklos?! Geriau sakant, ar atsiradęs būtų tokios dorovės profesorius, kuris tai būtų padaręs. O tamsta peržiūrėk TS 60 metų gyvenimą, tvarkomą ateistų pagal „mokslą", tai įsitikinsi, kad į aną pasaulį (jeigu jis yra) buvo prievarta „pasiųsti", kaip vieni skaičiuoja, apie 66 mil. žmonių, kad valdžioje išsilaikytų komunistai. O buvęs jugoslavų komunistų viršūnėse Džilas savo atsiminimų knygoje rašo, kad tarybinis socializmas pastatytas ant 50 mil. žmonių griaučių. Aš nesiimu tai tvirtinti, bet tvirtinu, kad tai buvo labai ir labai daugelis visai be pagrindo iš gyvenimo „išnykę", remiantis marksistų „morale": „VISA DOROVINGA, KAS TARNAUJA KOMUNIZMO STATYBOS INTERESAMS". Jei pridėsime prie to komunistų „taikos" politikos vykdymą „tėvo ir mokytojo" drg. Stalino su Hitleriu sukeltame II pasauliniame kare žuvusių, tai skaičiuosime atimtiems teisę gyventi jau šimtais milijonų. Tai pasauly negirdėta žmonių žudynė! Ar visa tai galima pateisinti valdovo Brežnevo ginamoji žmogaus didžiausia teise gyventi? Ne, tai didžiausio laipsnio barbariškumo ir egoizmo teisė! Ar visa tai galima pateisinti TS hegemonija? Iš čia, gerb. Rektoriau, ir išplaukia „teisė" — neduodi chuliganui rublio — žūk!

Statistika irgi tą sako: iki 1940 m. Lietuvoje buvo žmogžudysčių 107-250, LTSR 4-5 tūkst. per metus; savižudystės dabar jau prašoka tūkstantį per metus, o Lietuvoje buvo retas atsitikimas. Todėl ir teisingumo ministras prof. Kūris sako, kad užtenka kalbėti, jog nusikalstamumas LTSR neauga, laikas jau pasakyti tiesą!

Atrodo, kad LTSR mokslininkai, jei iš tikrųjų jiems rūpi lietuvių tautos likimas, turi nors kai kada susimąstyti ir pagalvoti, ar nereikėtų gyvenimą pasukti humaniškumo keliu — grįžti prie krikščionių Evangelijos, kad tauta išlaikytų šį bandymą?

L. Brežnevas, viešėdamas VFR, per surengtus jo garbei pietus pasakė kalbą, kurioje tarp kitko sakė: „Klampiausia pelkė — prietarų pelkė. Sunkiausiai įveikiamas barjeras — nepasitikėjimo barjeras." Aišku, jis turėjo galvoje Vakarų valstybių nepasitikėjimą santykiuose su Tarybų S-ga. Bet ne prietarų pelkė ir tas barjeras čia yra kalti, o kalta jų ištaka — MELO BALA, kurioje TS komunistai pasinėrę iki ausų, o gal net ir virš galvos! Panaikink, drg. Brežnevai, tą MELO BALĄ, ir prietarų

pelkė ir nepasitikėjimo barjeras savaime greitai išnyks. Pabandykite, o mes tuo tarpu panagrinėsime tą melo balą, kaip ji atsiranda.

Štai prieš vizitą į VFR L. Brežnevas, atsakydamas į socialdemokratų partijos savaitraščio FORWERTS korespondento klausimus, vertindamas istorinius įvykius, pareiškė: „Kai iš autoritetingos tarptautinės tribūnos (atseit Tautų S-gos Ženevoje — G.T.) TSRS ketvirtajame dešimtmetyje pasisakė už kolektyvinį Europos saugumą, atsakymas buvo Miuncheno susitarimas ir hitlerinė agresija po jo." Argi taip iš tikrųjų?! Žinoma, jei L. Brežnevas taip būtų kalbėjęs TS XVIII komjaunimo suvažiavime, tai būtų suprantama, nes mūsų komjaunuoliai, kad ir baigę aukštuosius istorijos mokslus, tik taip ir žino, kaip Brežnevas sakė, ir neprivalo kitaip žinoti. Betgi Brežnevas užmiršo, kad VFR visi gyventojai ir seni, ir jauni, manau, ir komunistai, kurie jo pareiškimą skaitė, žino, kad tas TSRS pasiūlymas buvo propagandinis. Todėl, kai Hitleris gąsdino pulsiąs Lenkiją, Anglija, Prancūzija ir Lenkija, tikėdamos, kad TSRS nuoširdžiai Tautų S-gos tribūnoje pareiškė apie Europos kolektyvinį saugumą, pasiuntė į Maskvą 1939 m. rugpjūčio mėn. delegaciją sudaryti tokio kolektyvinio saugumo sutarties prieš Hitlerį — Vokietiją. Tačiau dvi savaites taręsi, nesusitarė ir turėjo nieko nepešę grįžti atgal, nes tas komunistų pareiškimas Tautų S-goje buvo melaginga propaganda ir ekspansijos į Vakarus užmaskavimas.

Kai tik šių trijų valstybių delegacijos išvyko, tuojau atvyko Hitlerio užsienio reikalų ministras Ribentropas į Maskvą ir per tris dienas susitarė. 1939 m. rugpjūčio mėn. 23 d. ir sek. hitlerinė Vokietija surašė 2 sutartis su TSRS: vieną nepuolimo, o kitą slaptą, pagal kurią TSRS pripažino okupuotas Austrijos ir Čekoslovakijos valstybes Vokietijai — III reichui, o TSRS gauna Pabaltijo valstybes (Estiją, Latviją ir Lietuvą iki Nemuno upės) ir Besarabiją. Pagal tą pat sutartį susitarė pulti Lenkiją iš vakarų pusės Vokietija, o iš rytų — TSRS. Ir Lenkija čia pat, toje sutartyje pasidalino: iš rytų iki Vyslos upės — TSRS, o iš vakarų nuo Vyslos — Vokietijai. Nors Vokietija po Lenkijos kapituliacijos buvo daug toliau į rytus nuo Vyslos okupavus, atsitraukė į vakarus ir rytinę visą dalį iki Vyslos užleido TSRS — kaip buvo susitarę.

Ta MELO BALA išsiliejo 1917 m. spalyje, kai buvo paskelbta proletariato diktatūra. Faktiškai jokia proletariato organizacija neegzistavo ir tas proletariatas niekam ir niekad nepavedė vykdyti jo diktatūros. O šią širmą sukūrė patys bolševikai, atseit, žiūrėkite, mums tai pavedė vykdyti darbininkai. Ir spalio revoliucija nuvertė ne kapitalistų ir dvasininkų valdžią, kaip L. Brežnevo konstitucijos preambulėj rašoma, o nuvertė darbininkų ir kareivių tarybų valdžią,

kuri buvo 1917 m. vasario mėn. nuvertus caro, kapitalistų ir dvarininkų valdžią. Tarp kitko Leninas šią spalio revoliucijos nuverstą tarybų valdžią vadino prieš spalio revoliuciją demokratiškiausia valdžia pasaulyje, o kaip jau skaitėme, po bolševikų 10 suvažiavimo bolševikai atėmė iš profsąjungų vadovavimą fabrikams, kuriuos jos tvarkė jau nuo vasario mėn., ir įvedė visur pilną partijos diktatūrą.

Arba imkime labai TSKP viršūnių mėgstamą teiginį, kad Leninas paskelbęs taikos dekretą. Bet ir ta „taika" MELO BALOS ištaka. TSKP programoje (19 pusl.) rašoma: „TSRS patyrimas įrodė, kad socializmas ir taika neatskiriami." O gyvenimas rodo atvirkščiai. Kaip jau skaitėme ir dar pažiūrėkime, kaip buvo pačiam Leninui valdant. Jau skaitėme, kad I pasaulinio karo metu (1914-1918) Vokietijos Gestapas buvo suėjęs į sąlytį su gyv. Šveicarijoj Leninu, kad Rusija mestų kariavusi ir dėl to davė 41 mil. markių emigrantams. Kai 1917 m. vasario mėn. revoliucija nuvertė Rusijoj caro valdžią, tai vokiečiai dar davė Leninui 14 milijonų markių ir jį slaptai atvežė į Rusiją. Tai aišku, kad Leninas buvo pasižadėjęs ištraukti Rusiją iš karo. Kadangi vokiečiai buvo giliai į Rusiją įsiveržę ir rusus labai vargino tas karas, tai, Lenino vadovaujami, bolševikai skelbė, kad būtina mesti kariauti ir surašyti taikos sutartį su Vokietija, o visoms nacijoms pažadėjo apsisprendimo teisę. Spalio revoliucija tai turėjo užtikrinti, neišskiriant ir tautų, buvusių caro priespaudoje. Tai padarė didelį poveikį kariuomenei ir tautoms ir dėl to spalio revoliucija labai sklandžiai praėjo, nes kariuomenė nenorėjo daugiau kariauti, tai ir stojo Lenino pusėje.

Šitas taikos mitas nubluko, kai tik raudonarmiečiai paėmė Maskvą. Leninui valdant, 1920 m. Rusija ginklais užgrobė Ukrainos, Armėnijos bei Azerbaidžano respublikas. 1919 metais Rusija kariavo su Pabaltijo valstybėmis ir Lenkija. Bet prie Varšuvos Raud. armija buvo sumušta ir išsivadavo Lenkija. Lietuva ir Latvija sumušė ir išvijo Raud. armiją taip pat. 1920 m. liepos mėn. 12 d. sutartyje buvo įrašyta, kad Rusija atsisako bet kokių pretenzijų į Lietuvos teritoriją.

1921 m. raudonarmiečiai puolė savarankišką Gruzijos respubliką, kuri jau buvo Tautų Sąjungos (lygos) narė, ją užkariavo ir pavergė iki šiai dienai.

Prie šitos „taikos" politikos reikia pridurti, kad Brežnevas, perimdamas TSRS valdžią iš Chruščiovo, rado, kad Vidužemio jūroje buvo TS penkis kartus mažiau karo laivų, negu dabar yra; tada neturėjo nė vieno lėktuvnešio, o dabar jų yra 5 ar 6; tada tankų gamino daugiau JAV negu TS o dabar 3-4 kartus daugiau gamina tankų TS negu JAV. Tada Ramiajame vandenyne bemaž TS karo laivų nebuvo, o dabar . . .?

Todėl visa, kas aukščiau pasakyta apie TSRS aukštose tribūnose tikrus „taikos" pasiūlymus, politikos istorija ir dabartinis ginklavimasis, o taip pat išaiškintas Olandijoj TS „vairuotojų" matavimas elektroniniais prietaisais upių gylio — FORVERTS skaitytojams gerai žinoma. Tada ir kyla klausimas, kam L. I. Brežnevas taikė savo pareiškimą — sau ar Vakarų politikams tame pat savaitrašty FORVERTS : „Tikrai reikia turėti patalogiškai iškreiptą vaizduotę, kad būtų galima viską taip apversti aukštyn kojomis! Argi yra normalių žmonių, kurie tiki tokiais prasimanymais?"

Istoriją norima vėl kartoti: 1978 m. Brežnevas per Voroncovą Belgrade Europos valstybių Helsinkio susitarimą pavertė minėtu Miuncheno susitarimu, t.y., pripažinti ją tik, kiek liečia dabartinių sienų valstybėms pripažinimą, o visa kita, tarp jų ir pasižadėjimą gerbti pagrindines žmogaus teises, — tai valstybių vidaus reikalas ir, būkit malonūs, nesikiškite į tuos mūsų vidaus reikalus.

Tokiu keliu einant, kiti gali sakyti, kad ir sienų klausimas yra vidaus reikalas. Sutarčių su Vakarais negalima aiškinti barbariška, kaip rodo TS 60 metų gyvenimas, Lenino morale — tikslas pateisina visas priemones — tai teroristų moralė, o ne rimtos valstybės.

Gerb. Leonidai Iljičiau, laikas nors gyvenimo pabaigoje praregėti ir išsivaduoti iš barbariško egoizmo moralės ir duoti kiekvienam gyventojui naudotis, kaip Tamsta mėgsti kitų šalių gyventojams sakyti: „Kiekvieno žmogaus yra didžiausia teisė — teisė gyventi." Tai krikščionių dorovė. Tada tamsta pabandyk paskaityti krikščionių dorovės pagrindą — Evangeliją, ten rasi daugiau humaniškumo, kuris pastatytas prieš gyvenime esantį egoizmą. Egoizmas, kaip mes visi žinome, ir yra trypimas kitų teisės gyventi, kad trypiantysis galėtų laisviau gyventi. Tai Fr. Nietzsches dorovė: tik stipriojo teisė gyventi. Jis išvedė tai iš gyvulių gyvenimo, o krikščionių Evangelija dorovę išveda iš žmoniškumo. Juk, jei egoisto būtų valia, tai batams kurpaliai būtų tik pagal jo — egoisto koją. O gyvenimas rodo, kad taip negalima, nes kojų yra įvairių. Taigi tas pats yra ir su žmonių pažiūromis: nieks neturi teisės reikalauti, kad visi taip galvotų, kaip jis — egoistas galvoja. Pagalvok!

Ketvirtoji dalis

TIK PAŽADAIS MAITINA

Vaikų lopšeliai, darželiai ir mokyklos
TSKP "mokslinčių" melo epidemija
TSKP programos įgyvendinimo stabdžiai
TSKP programa ir TSRS 1977 m. konstitucija

1. VAIKŲ LOPŠELIAI, DARŽELIAI IR MOKYKLOS

Pirmiausia pažiūrėkime, ką gyvenimas sako apie vidurinių mokyklų auklėtinius.

Pasakoja viena inžinierė motina (vyras irgi baigęs aukšt. mokslą), kai jie ruošė namuose vaišes, buvo jau atėjęs ir kaimynas su savo mažu vaiku. Parėjo šeimininkų 4 metų sūnus iš vaikų darželio, pamatęs valgiais apkrautą stalą, nustebo: „O, bl . . .' (rusiškai), kiek čia visko pridėta! „Išgirdęs tokį išsireiškimą, kaimynas vaiką už rankutes paėmęs ir išėjo. Nustebo ir tėvai, kad niekad namuose tokių žodžių nieks neištardavo.

— Žiūrėk, — sako kitas, — eina į mokyklą gražiai apsirengę ir berniukai ir mergaitės, su raudonais kaklaraiščiais ar Leniną prisisegę prie krūtinės, o eina tiesiai per veją — jauną žolę, nors šone už metro grįstas takas (šaligatvis). Praeivis įspės — atsakymas: „Žiūrėk savęs, aš ne tavo mindžioju!" Arba grįžta iš mokyklos po pamokų. Tik peržengę mokyklos slenkstį, vaikosi po veją berniukai mergaites, muša, stumdo jas, spiegia, rėkia. Mokyklų dauguma sienų išrašinėtos įvairiais šūkiais ir vaizdais, suteptos; jei sporto salės sienos iš stiklo blokelių, tai daug jų sudaužyta. Kas tai padarė? Tos pačios mokyklos mokiniai. Atrodo,

išeinant iš mokyklos ir į ją ateinant, galėtų retkarčiais pabudėti aukštesnių klasių komjaunuoliai, stebint mokytojui ir įvestų tvarką, kad vaikščiotų takais, o neitų pagal nosies tiesumą. Per pertraukas žiūrėk — už kampų stovi pypkorininkai, kiti dargi ne daugiau 8-10 metų. Arba eina į mokyklą „vyras" papirosą įsikandęs. Na, o plaukai... blogiau atrodo kaip arklio karčiai — nešukuoti ir nežinia kada kirpti. Žaidžia vaikai „karą". Vieną „nušovė", tas krito, pribėgo „nugalėtojas" ir spardo batais. Praeivis draudžia. Jis: „Ar nesupranti, kad mes žaidžiame?" Ir toliau spardo. Juk batais spardymas mažą vaiką gali invalidu padaryti visam gyvenimui. Arba per sporto pamoką žaidžia futbolą. Tai aikštėje baisus riksmas, ginčai. Šitaip mokytojas pamokas vesdamas, mokinius ne auklėja, o tvirkina.

Pasidairykime gyvenime, o jo įvykiai daug ką mums pasakys. Prieš keletą metų dizelinis traukinys artinosi į Kauno tunelį. Šilta, tai langai atidaryti. Iš šlaito paauglys meta akmenį į dizelį. Pro atdarą langą, greitai traukiniui einant, akmuo pataiko studentės amžiaus mergaitei į apatinį žandikaulį ir,kaip išKlaipėdos važiavęs gydytojas tame vagone konstatavo, taip sutrupinta, kad sugydyti nepasiseks. Grįždama iš bendraklasio laidotuvių buvusi mokytoja, dabar pensininkė, jau virš 70 metų amžiaus, atėjo į Kauno geležinkelio stotį, norėdama išvažiuoti į Vilnių 21,5 val. Dizelinis traukinys atėjo, įlipančių buvo daug. Ši moteris stovėjo pirmoji. Kai tik išlipo paskutinis keleivis, stovėjęs studentų amžiaus jaunimas šią moterį pargriovė ant žemės ir per ją skubėjo lipti į vagoną. Per skubančius nebuvo galima ją pakelti ir, tik kai sulipo „jaunimas", pensininkė buvo pakelta ir įvesta į vagoną. Atsisėdo, nes dar buvo nemaža laisvų sėdimų vietų. Gerai, kad nebuvo sužalota. Sėdėdama mokytoja kraipė galvą ir stebėjosi šių dienų „išauklėtu" jaunimu: „Niekad nemaniau, kad mokytoją mindžiotų mokiniai". Kas keisčiausia, kad daugiausia buvo mergaitės.

Prieš 4-5 metus važiavo traukiniu iš Vilniaus į Kauną šeima — tėvas 30-35 metų, motina, sūnus apie 10-12 metų ir mergytė. Ką jie kalbėjo, neteko girdėti, tik sūnus kirto motinai per veidą, kad garsas sukėlė vagone visų nusistebėjimą, ir tuo viskas baigėsi. Tik keleiviai vienas kitą kalbino — svarstė, kaip šis pienburnis elgsis su motina, kai jis bus jau vyras?!

Važiuodami autobusu atkreipkite dėmesį, kiek sėdynėse išpjaustyta skylių, — ne tik miesto, bet ir užmiestiniuose autobusuose? Laikr. KAUNO TIESA rašė, kad prieš keletą mėnesių Partizanų g-vės namo gyventojai, išeidami paliko raktą duryse. Tai pastebėjo 10 metų berniukas, kuris, pasitelkęs kitus tokius du, įėjo į svetimą butą ir pradėjo ieškoti pinigų. Rado ir pasiėmė 670 rb. Iniciatorius aniems

dviems davė po šiek tiek, o kitus sau pasiliko. Viskas išaiškėjo, bet jau buvo įsigiję sporto ir kit. reikmenų.

Komjaunimo mokyklos 10-os klasės mokiniai nuvykę į 50-mečio prosp., įėjo į svetimą butą, sumušė berniuką taip, kad reikėjo paguldyti ligoninėje, ir apvogė. Išaiškinus pasirodė, kad jie jau nemažai tokių vagysčių — įsibrovimų yra įvykdę.

21-os mokyklos vienuoliktokas Baršausko g-vės name pas Smailius per Naujų 1978 metų sutikimą suomišku peiliu mirtinai nudūrė 33-os mokyklos dešimtoką Smailį. Prieš kelerius metus Panemunėje, vieno namo rūsyje, apsigyveno pabėgę nuo tėvų paaugliai; tarp jų gyveno ir viena mergaitė. Jie ilgokai vagiliavo ir iš to gyveno.

Užsienio radijas daug kartų skelbė, kaip LTSR vidurinių mokyklų komjaunuoliai kapuose nulupinėja nuo paminklų nukryžiuoto Kristaus figūrėles. O neseniai pranešė, kad 1977 m. rajono komunistų partijos sekretoriaus sūnus ir to rajono laikraščio redaktoriaus sūnus, abu vienuoliktokai, bažnyčioje išplėšė aukų dėžutę; bet bylos milicija nekėlė, nes buvo maža suma. Tai yra ir chuliganiškumas, o už chuliganiškumą bausti įstatymas nereikalauja didelės sumos, — užtenka veiksmo, nors ir nieko dėžutėje nerastų. Bet ne baudimas svarbu. Aišku, kaip diena, kad jiedu yra ir komjaunuoliai. Galgi iš to padarys išvadas, jauni vyrukai, nors jau pilnateisiai piliečiai, jei ne, tai po kelių mėnesių toki bus. Aš dėl to ir pavardžių ir miesto nepažymiu. Gal gi susipras?

Komjaunimo mokyklos vienuoliktokas Vaškevičius, Radijo fabriko direktoriaus pav. sūnus, į paliktą gatvėje mašiną įsėsdavo ir nuvažiuodavo, kaip su savo. Dalį rastų mašinose daiktų laikydavo tėvo garaže

24-os vid.mokyklos vienuoliktokai Vladas Žukas, Petras Kuzmickas ir Rimantas Kudrevičius iš 2 „Žigulių", atplėšę bagažines, pavogė tris ratus ir juos pardavė Eugenijui Bubniui, o iš trečio „Žigulio" pavogė kelionių krepšį su magnetofonu. Iš laikr. korespondencijos atrodo, kad teismas nebaudė. Kodėl, koki argumentai? Ar kartais ne pakiša? Jeigu nieks nepirktų, nieks nevogtų!

Du broliai, jau paaugę gerokai, komjaunimo mokyklos auklėtiniai, gyvenamam kieme mėtė į žaidžiančias mergaites akmenimis. Namo gyventojas juos sudraudė, kad gali sužeisti mergaites. Vienas iš jų pasuko ranką apie savo tarpkojį ir atsakė: „Va, tau! Ne tavo reikalas!" Gyventojas pranešė tai jų komunistui tėvui. Jis nusivedė juos. Po kiek laiko vienas iš brolių akmeniu išmušė kitam akį. Šis liko visam gyvenimui vienakis. Kas kaltas? Broliukas! O tėvai kaltina gydytojus, kad . . .

Vidur. mokyklos jau paaugę mokiniai nuvažiavo į naujai statomų Kaune gyv. namų kvartalą ir išdaužė dar negyvenamam namui langus. Sargas vieną sulaikė, o tas išdavė ir kitus. Tai buvo inžinierių ir gydytojų šeimų vaikai.

1978 m. sausio mėn. vieną sekmadienį sutikau seniai pažįstamą mokytoją, dabar pensininką, kuris kvietė važiuoti pas jį pažiūrėti, kaip jis senatvėje gyvena. Aš spyriausi. Bet jis neatleidžia ir klausia:

— Ar matei 5 aukštų automobiliams garažą?

— Pas mus nemačiau, nes nėra. Amerikos žurnale mačiau 18 aukštų.

— Žurnale nėra. Kaune yra netoli manęs, kam to žurnalo?! Tada reikia pamatyti. Važiuojam. Išlipome, kur jau baigiasi miestas ir einame per tuščią lauką, o priešais, ro[illegible]o jis man statomą namą. Tai ir buvo tas garažas, kurio visas galas kokia 8-10 metrų aukščio ir 25-30 metrų pločio vien stiklo, įrėminto į geležinius rėmus. Priėjome arčiau ir patys netikime. Dar garažas neatiduotas eksploatacijai, o jau bemaž visi matiniai stiklai akmenimis suskylėti, kai kur dargi įstrigę akmenys kyšo. Mokytojas patylėjo, atsiduso, ir sako: „Tai 29-os mokyklos mokinių užklasinės soclenktynės, internacionalistinio auklėjimo vaisiai, — kuris daugiau ir aukščiau išmuš! Kai dar tik ruošėsi šiai statybai, — tęsė mokytojas, — statybininkai atvežė darbų vykdytojo kontorėlę ir paliko aname krašte aikštelės. Moksleiviai pirmiausia belandžiodami langus išdaužė, o paskui ją ir visą sudegino. Sakyk tamsta, — klausia jis mane, — ar tai buvo girdėta toki „šposai", kai mes mokėmės? Juk tai baisu! Ir kuo tai visa baigsis? Aišku, manau, girdėjai gaują, kuri apiplėšinėjo nekaltus žmones čia Kaune, už Kauno ir Vilniuje. Tai šios sistemos auklėtiniai. Jau ir jų tėvai šio auklėjimo. Griauname buvusios dorovės pagrindus, o savos dar nesukūrėme. Tai pas mus žiūrėk tamsta, kas ten darosi, kur jau ta „dorovė" viešpatauja 60metų? Jei Lietuvoje žmonių užmušimų būdavo girdėti kai kada apylinkėje, tai dabar jau jų siekia LTSR iki penkių tūkstančių per metus. Neseniai buvau sutikęs savo mokinį, dabar advokatą. Tai jis sakė, kad jų susirinkime teisingumo ministras šaukė, kad užteks meluoti, jog nusikaltimai tai kapitalistinės santvarkos išdava, užtenka ir pas mus to „gero". Ir ko toliau to daugiau. Bemaž kasnakt Kaune užmušama žmonių. Kaip bebūtų keista, kad net prof. Daukša, po paskaitos Kaišiadorių vidur. mokykloje paklaustas, kokios jis nuomonės apie šių laikų jaunimą, atsakė: „Esu geros nuomonės apie mūsų jaunimą: einu Vilniuje ir žiūriu — ateina prieš mane 4 jaunuoliai. Manau muš, bet praėjo ir nemušė!" Arba — iš Ožeškienės gatvės eidavau į mokyklą pro gamtos muziejų. Tai čia tos pačios mokyklos mokiniai atimdavo pinigus ir sumušdavo.

Dabar pereikime prie auklėjimo. Iš 31-os mokyklos persikėlė į Komjaunimo mokyklą VII ar VIII klasės mokinys. Už jo sėdėjo antrametis, kuris barzdos skutimo peiliuku supjaustė atsikėlusio mokinio megztuką. Motina, pastebėjusi, klausia sūnų, kas taip padaręs? Šis paaiškina, kad tai antramečio darbas. Buvusi 31-je mokykloje jo auklėtoja, susitikusi jo motiną ir klausia, kaip ten sūnui sekasi? Motina pasakė, kad gerai, tik yra chuliganų, nes sūnui antrametis bendraklasis supjaustė megztuką, už kurį mokėjusi 30 rb. Ši mokytoja papasakojo šių moksleivių klasės auklėtojai. Pastaroji, atėjusi į klasę, užuot pabarus chuliganą, išrėžė nukentėjusiam: „Sakai, kad čia yra chuliganų! Tai gali pasieškoti mokyklą, kur jų nėra, nieks čia tavęs nelaiko!" Ar galima iš tokių „pedagogų" laukti išauklėtos jaunuomenės?!

Mokyklose buvo įvesta tvarka, kad mokiniai, ateidami į mokyklą, atsineštų šlepetes ir jas mokykloje avėtų, o batus paliktų drabužinėje. Deja, kai tik paveikė ateistinis auklėjimas mokinius, prasidėjo batų vagystės pačioje mokykloje. Dabar jau šlepetės nereikalingos.

Iš aukščiau aprašytų faktų matyti, kad nemažai jaunuomenės dar mokyklos suole pasuka į klystkelius. Žinoma, kad tai nereiškia, jog jau nėra dorai augančios jaunuomenės, siekiančios mokslo, kuri lavinasi ir išauga pavyzdingais piliečiais. Aišku tų nedorėlių yra daug mažiau, bet vis dėlto, kuo toliau, tuo jų daugiau patraukia paskui iškrypėlius.

Šiandien ypatingai pradinių klasių mokytojai skundžiasi, kad jiems labai sunku susitvarkyti su buvusiais vaikų darželių auklėtiniais. Buvę mokytojai, dabar pensininkai, aiškina, kad tai 3 mėnesių vargas. Deja, šių dienų mokytojai jau su tuo nesutinka. Jie sako, kad tai buvo seniau, kai darželinukų buvo klasėje mažiau negu šeimose augusių. O dabar, kai jų daug daugiau negu nebuvusių vaikų darželiuose, tai klasėje mokytojai reikia labai suktis, kad būtų klasėje ir tvarka ir visi mokytųsi. Klasės didelės — iki 40 vaikų, nėra kada su kiekvienu užsiimti. Atrodo, kad turėtų būti lengviau su lankiusiais darželius, nes ten juos auklėja tam reikalui paruoštos auklėtojos. Bet gyvenimas tam prieštarauja. Darželiuose vaikai auga būryje, kuriame jau atsiranda „aktyvistų", kurie sunkiai pasiduoda auklėjimui, o tuo labiau jie jau įgyja kitų vaikų pripažinimą. Be to, yra vaikų iš netvarkingų šeimų, kuriose dažnai ir kalba ne vaikams klausytis ir elgesys nepavyzdingas. Taip pat viskas vyksta tame pačiame kambaryje. Be to, dauguma šeimų turi tik vieną vaiką, tai ir auklėja paikindami, viską jam leisdami. Taip pat, parėję iš darželio, jie kieme žaidžia, rėkia ir iš kitų mokosi manierų. Viskas vaikui galima!

Be to, dabar per televiziją dažnai vaikai žiūri, ko jie neturėtų matyti.

Kartais ištisi filmai padaužų, neklaužadų vaikų rodomi. Žinoma, suaugęs tai neigiamai įvertina, o vaikus — tai patraukia. Dažnai vaikai bėgioja ir žaidžia lauke, o motina šaukia, kad eitų žiūrėti televizijos, nes jau vaikams rodoma.

Prie caro okupacijos vaikai mokyklose turėjo žinoti, kas caras, jo šeimos narius, ministrus, gubernatorius ir panaš. Dabar darželinukai turi žinoti Leniną ir kitus. Teko būti šeimoje, kurioje yra mergytė, lankanti darželį. Dar ir nekalba kaip reikiant, o kai tik pasirodė televizijos ekrane Brežnevas, tai ir suriko: „Bliednevat, mama!" Jau pažįsta.

Darželis turėtų vaiką išauklėti ne kokį artistą ar baleriną ir p., o kaip prie stalo elgtis, kaip valgyti, kad prisikimšęs burną maisto ir išsižiojęs nekalbėtų, kad, išeidamas iš daržeio, 7 metų būdamas, mokėtų elgtis svetimų žmonių tarpe, būtų mandagus, paslaugus, pagarbiai elgtis, žinotų, kas galima, ko negalima, žinotų, kaip gatvėje vaikščioti, kaip prasilenkti su praeiviais ir turėtų pirmuosius įspūdžius vaikiškų darbų, groti kuriuo nors muzikos instrumentu ir pan.

Prof. Kubilius, svarstydamas Garliavos įvykius, „Švytury", pastebi, kad abejingumui gimti ir suvešėti padeda per mažai ugdomas jaunuolio savarankiškumas ir vaikų darželiuose ir mokyklose. Jis rašo: „Žvilgterėkim į pačią pirminę vaikų socializacijos grandį — vaikų darželį. Net ir čia auklėtojos (o ne auklėjamieji) neretai pačios lipdo įvairius vaikiškus lipdinius iš plastelino, kad auklėjamoji grupė geriau pasirodytų komisijos akyse. Apie žalą, daromą vaiko savybėms formuotis, t.y. apie tokių „lipdymų" socialinę prasmę, nepagalvojama. Siauas žinybiškumas netgi čia nustelbia pilietiškumą."

Žinoma, pasiekti gero vaiko išauklėjimo, kur ne tik auklėtojas auklėja, bet ir ankstyvesni darželinukai, kai auklėtoja užsisuka, — sunku. Jie grupėse prasimuša ir iš jų išmoksta to, kas nereikalinga — sarkastiškų manierų, spiegimo, cypimo, akiplėšiškumo ir pan. Dažnai šie „aktyvistai" yra iš nerimtų šeimų, kuriose nevengiama prie vaiko ir rusiškų bjaurių keiksmų, kaip sakoma, kelių aukštų.

Dabar jau dažna šeima turi vieną vaiką, o tokiose šeimose vaikas daugiau glostomas, nors jis ir nusikalsta. Taigi iš tokio auklėjimo nieko gero negalima tikėtis; tai visuomeninis, o ne savas auklėjimas.

TSKP programoje rašoma: „Dvidešimtmečio pabaigoje (. . .) įgalins užtikrinti visuomenės lėšomis: — nemokamą vaikų išlaikymą vaikų įstaigose ir internatinėse mokyklose (pagal tėvų pageidavimą...) bus visose mokyklose duodami nemokami karšti pusryčiai, įvedama prailginta mokyklinė diena, duodant moksleiviams nemokamus

pietus; nemokamai aprūpinama mokykliniais drabužiais ir mokymo priemonėmis (. . .) visiems bus suteikta galimybė gauti pilną vidurinį mokslą. (. . .) Vidurinis mokslas turi duoti tvirtas mokslo pagrindų žinias, įskiepyti komunistinės pasaulėžiūros principus (. . .) taip pat užtikrinti sveikos augančiosios kartos dorovinį, estetinį ir fizinį auklėjimą. Auklėjamoji šeimos įtaka vaikams turi vis labiau organiškai derintis su jų visuomeniniu auklėjimu" (109, 110, 137 ir 138 pusl.).

Iki nemokamo vaikų išlaikymo vaikų lopšeliuose-darželiuose, mokyklose davimo nemokamai karštų pusryčių ir drabužių dar labai toli, nes XXV suvažiavime L. Iljičius Brežnevas neužsiminė. Taip pat ir vidurinio mokslo visi neįgysią iki 1980 m. Galima pasakyti, vidurinio mokslo žinios nebus tvirtos dėl įsiviešpatavusių mokyklose tradicijų. Visų pirma tam kliudo pažangumo soclenktynės tarp mokyklų, nors laimėjusių materialiai neskatinama, bet morališkai kiekvienas mokytojas ir mokyklos kolektyvas jaučia pasitenkinimą, kai jie, jei ir nepirmauja, bet nedaug teatsilieka nuo pirmaujančiųjų. Tai mes matome mokyklų agitbrigadų konkursuose, kai mokinys pareiškia, kad jis nenorįs nei ketverto, nei trejeto. — Man užtenka dvejeto, — sako jis.

Vakarinėse mokyklose yra nusistoję tradicijos: jei mokinys ateina į pamokas, jam dėl to reikia rašyti trejetą, jei jis ir klauso, ką mokytojas ir mokiniai iššaukti pasakoja, tai jam reikia rašyti ketvertą, o jei jis dar šiek tiek ir žino — penketą. Tiesa, po kiek laiko bus visi baigę vidurinę mokyklą, tai tvirtins išduoti mokyklos baigimo pažymėjimai. O kad šis vidurinis mokslas duotų visiems tvirtas žinias, tai svajonė tokios mokymo sistemos. Mokslus einančioji jaunuomenė puikiai žino, kad mokytojas daugiau turi rūpintis mokinio mokslu negu pats mokinys. Tai tvirtina, kad ir šis mokinių pasakymas: „N. mokytojas rašo tai rašo dvejetus, bet pažiūrėsime, kaip jis juos ištaisys?!" Tai rodo ir stojančiųjų į aukštąsias mokyklas žinios. Štai prof. Kubilius, svarstydamas priežastis Garliavos įvykių „Švytury" rašo: „Neretai kalbame, jog už mokinio pažangumą daugiau „dreba" mokytojas, negu pats mokinys. Ši aplinkybė gimdo formalizmą, vertinant mokinių žinias. Kad tokio formalizmo iš tikrųjų esama, rodo abiturientų, stojančių į aukštąsias mokyklas, egzaminų rezultatai. Šiemet (1976 m. G.T.) į Vilniaus universitetą stojo 1554 abiturientai, kurių atestato vidurkis 4,5 balo. Iš jų 228 per stojamuosius gavo dvejetus." Atrodo, kad akivaizdesnio nurodymo negali būti: baigę tik penketais ir šiek tiek turį ketvertų, gauna dvejetus. Čia ir yra to garsaus „pažangumo" ir vidurinio išsilavinimo charakteristika.

Programoj minimas vidurinių mokyklų auklėjimo užtikrinimas yra mitas. Visų pirma, ateistai neturi humaniškų dorovės pagrindų, antra, mokslinės pasaulėžiūros irgi neturi ir neturėjo. Turi tarybinę — barbarišką — antihumanišką moralę — melo moralę. Šio straipsnio pradžioje matėme komunistinio auklėjimo moksleivių „žygdarbius". Jei prikeltume mirusį 1939 m. lietuvį pažangų mokytoją ir perskaitytume jam tuos moksleivių ir jau išėjusių iš to amžiaus gyvenime buvusius įvykius, tai jis pasakytų: „Negali būti, kad taip būtų puolusi moksleivių moralė ir etika, tai ateistų ir komunizmo priešų melaginga propaganda!" Dėl to prieš karą Lietuvos išsimokslinę ateistai sakydavo, kad jie savo vaikus auklėja krikščionių moralės pagrindais dėl to, jog ateistai neturi sukūrę savos moralės, o kai užaugs, būsią jie ateistai. Nuostabu, ir pats savo akimis netikėjau, kai vieną kartą per mišias pamačiau Įgulos bažnyčioje advokatą ateistą Požėlą. Pasirodo, kad tada jo dukra ėjo pirmosios komunijos. Vadinasi, tada ateistai iš tikrųjų norėjo savo vaikus išauklėti pagal pasauly humaniškiausią krikščionių moralę.

Todėl palyginkime Lietuvos jaunuomenės moralę ir etiką su LTSR. Lietuvoje miestuose kursavo autobusai, kurių suolai buvo prie vieno šono ir prie kito. Sėdi keliolika studentų, ir, kai įeina į autobusą, moteris viso suolo studentai atsistoja ir užleidžia vietas, nors jai tik vienos tereikėjo. Dabar sustoja autobusas, tai paskutines duris pečiais parėmę studentai laiko, kad nieks negalėtų įlipti, o per vidurines įlipa 15-20 žmonių, išeina — vietos buvo. Arba, sustojus autobusui, pirmiausia veržiasi jaunuoliai-jaunuolės, neišskiriant 18-22 metų, ir tuojau užima sėdimas vietas. Teko neseniai pastebėti — įlipusi jaunuolė pradinėje stotyje, atsisėdo kraštinėje sėdynėje, tai senelis 75-80 metų atsistojo prie sienos sėdynės ir, kai užsikompostiravo savo bilietą, žiūri, kad jau pirmoji pasislinkusi prie lango, o jos buvusioj vietoj jau sėdi Nilka, kurią pirmoji pasišaukė. Senelis nuėjo į autobuso vidurį. Keista... O šios 18-20 m. mergaitės žino, kad reikia avėti nublukusiais džinsais, žino, kad akių vokai ir pirštų nagai reikia nusidažyti mėlynai (nors pragyvenau virš 50 metų, bet pirmą kartą pamačiau merginą mėlynais rankų nagais), taip pat žino, kad palto apykaklė reikia tik iš užpakalio pastatyti, o diržu neapsijuosti, tik jį užpakaly surišti. Bet nežino, kad reikia gerbti senus žmones. Etika reikalauja ne tik jau senelio užsiimtos vietos neužsėsti, bet užleisti jam savo vietą, jei buvai anksčiau užėmęs. Šitai, manytina, žino, bet čia jau komjaunuoliška maniera: „Tu jau iš „turgaus" išėjai, o mums gyvenimas tik prieš akis, mes būsimi žmonės, statome ir statysime komunizmą, mes internacionalistai".

Paskutiniaisiais metais Maskvos patyrimu įvesta mokyklose teisinių žinių mokymas, atseit, tai sustiprins moralę, sumažės nusikalstamumas. Klysta tie, kurie taip mano. Ne teisė sudaro dorovės principus, o atvirkščiai — dorovė sudaro teisei pagrindą. Gi kiekvienas daro nusikalstamąjį darbą, manydamas, kad nieks nemato, tai ir nežinos ir, be to, dar reikia apie 3 liudytojų, kad būtų įrodytas nusikaltimas. Reikia atsiminti, kad moralė daug plačiau apima žmogaus elgesius, negu pozityvinė teisė.

Mūsų mokyklos turi tikslą auklėjamuosius išauginti internacionalistais, komunistais ir materialistais. O vaikai auga, kaip jiems išeina: namų liftuose išpjausto skyles, tai liftų techninė tarnyba priversta tuos liftus uždaryti, kol jaunimas surimtės; sudegina pašto dėžutėse visą jose esamą korespondenciją ir laikraščius; einamos dienos spaudą, padėtą prie namo, jie pasiima ir nuneša į mokyklą makulatūrai. Laiškanešė skuba į mokyklą. Mokytoja aiškina, kad ji mačiusi, jog tai buvo šios dienos laikraščiai ir žurnalai, bet neatiduoda. Laiškanešė jau pas direktorių; tas liepia išduoti. Bet laiškanešė neatgauna nė pusės, ypač žurnalų. Nervinasi ir prenumeratoriai ir laiškanešė, o moksleiviai — chuliganai kikena. Kiti net tiek įsidrąsina, kad iš pašto dėžučių ištraukia iš užsienio siunčiamus laiškus; darbininkų bendrabučiuose visos pašto dėžutės aplaužytos ir ten negausi užsiprenumeruoto laikraščio, o išsitrauks kitas, kuris jo neužsiprenumeravo. Gatvių užrašai prie namų sienų — taikiniai sviediniams. Jei gyventoja, parėjusi, paliko prie durų laiptinėje savo purvinus batus, tai aštuntokai-devintokai tuojau įkiš juos kur kituose aukštuose į telefono spinteles ir tik atsitiktinai kas nors ras. Išorinių durų stiklai — „geras taikinys" ir dažniausiai išmušti. Žiemos metu išorinės durys visuomet dieną naktį atidaros, ir laiptinės centr. šildymas apšildo lauką. Į rūsių durų spynas prikišta įvairiausių medžiagų, kad negalima būtų užrakinti, nes moksleiviai, sulindę į rūsius, kortuoja. Plastmasiniai porankiai laiptinėse nulupami ar ištempiami į lauką, tik pritvirtinti viela išsilaiko, bet dažnai juos supjausto. Daug kur katilinių langai išdaužomi. Tai dabar užtraukiami tinklu. Jei gyventojas pabarė ar įspėjo neklaužadas, tai jie keršija jam: nutraukia prie durų skambučio laidus ar į korespondencijos dėžutę prikiša šiukšlių, ar bent, praeidami, pro duris, vis paskambina.

Laikraščiuose tik komunistai mokytojai giriami, kad jie pirmose gretose ir tik jie, atseit, rūpinasi mokyklos reikalais, prestižu, nors jų ir mažuma, o ir tie patys vieni netikiausių visais atžvilgiais pedagogų. Juk jie tik dėl to į partiją ir įstojo — užmaskuoti savo trūkumus. Kauno komjaunimo vid. mokykloje buvo pradinių klasių mokytoja

komunistė Bukevičienė. Jos IV klasės mokiniai labai gerai mokėsi: 11 tik penketais, 21 be trejetų. O V klasėje dalykų dėstytojos tiems „geriems" mokiniams davė rašyti kontrolinius darbus iš lietuvių k. ir aritmetikos; tai 16 ir 21 gavo dvejetus. Tada sukruto ir direktorius: pasišaukė ir pačią Bukevičienę ir svarstė, ką daryti, kaip taip galima mokyti. Ir kaip, manote, baigėsi? . . . Po poros metų komunistė Bukevičienė — „nusipelniusi" mokytoja! O tos mokytojos, kurios puikiai paruošdavo mokinius, bet nepartinės — ir šiandien nenusipelniusios. Tuo tarpu buvę jų auklėtiniai su didele pagarba, nors jau jie ir aukštuosius mokslus baigę, kasmet ateina jų pasveikinti ir padėkoti už gerą auklėjimą ir gerų darbo įgūdžių įdiegimą pradžioje gyvenimo.

Klausiate, kur gi tų išdaigininkų paauglių tėvai, ką jie veikia, kad savo vaikais mažai rūpinasi? TS gyvenimas taip sutvarkytas, kad šeimos galva — tėvas iš savo uždarbio nepajėgia išlaikyti 3-4 asmenų šeimos (žinoma, įskaičiuojant į tą skaičių ir jį patį), todėl turi dirbti ir motina. Daugelis dirba fabrikuose 1-2-3 pamainomis. Į pirmą pamainą dirbti išeina iš namų 6 val., grįžta apie 16 val., o į II pamainą išeina apie 14 val., o grįžta apie 23-24 val. Ir taip vieną savaitę I pamainoje, antrą — antroje, trečią — trečioje (jei dirbama trijomis pan.). Bet daugiausia dviejomis. Jei dirba be pamainų, tai į darbą išeina 7 ar 8 val., o grįžta 18 ar 19 val., nes dar turi apvaikščioti parduotuves nusipirkti reikalingo maisto. O sugrįžus reikia ir valgį paruošti, ir apsiskalbti, ir butą patvarkyti. Tai su vaikais užsiimti . . . kada? O apvaikščiodami parduotuves, atstovėję ten ilgas eiles, pavargsta. Todėl su vaikais lieka tik šeštadienis ir sekmadienis. Bet šiomis dienomis tie patys rūpesčiai: susirasti reikalingo maisto, eilėse prastovėti, o parduotuvėje neradus, į turgų pavažiuoti . . . Pusė ir daugiau dienos taip ir dingsta. Todėl iki 7 metų, galima sakyti, vaiką auklėja tik vaikų darželių auklėtojos, o eidamas vaikas į mokyklą daug laiko praleidžia vienas. Taigi mokytojų kaltinimas, kad dėl vaikų auklėjimo kalti tėvai, nes mokykloje vaikai būna 5-6 valandas, o tėvų žinioje 19-18 valandų, — yra neteisingas. Kaip matėme, tėvai geriausiu atveju su vaikais būna tik nuo 19 val. Bet ir tada tėvai turi įvairių darbų.

Šitokis auklėjimo būdas, koks jis yra TS, labai neigiamai veikia jauną žmogų: mokykla viena, o tėvai kita. Pagaliau, jei ir sutampa, kai vaiko tėvai ateistai, bet, kaip jau matėme, Lenino paskelbta dorovė yra ne dorovė, o barbarizmas, o iš kardinolo Koenig straipsnio matėme, kad ir mokslinės pasaulėžiūros komunistai neturi, o yra antimokslinė, nes tai prielaidų pasaulėžiūra. Todėl ir auklėjimas mokyklos sau, o tėvų sau. Vaikas mokykloje aiškina mokytojai, kad močiutė jį moko poterių,

veda į bažnyčią, moko niekam bloga nedaryti, gerai mokytis, klausyti tėvų, gerbti senelius . . . O mokytoja jam paaiškina, kad jokio Dievo nėra, kad neklausytų savo močiutės, nes jos pažiūros pasenusios. Vaikas, parėjęs namo, taip ir paporina močiutei. Močiutė susijaudina ir vaikui sako: „Tu tai auklėtojai pasakyk, kad ji kvaila, jei tave taip moko!" Vaikas tada nežino nei kaip čia yra, nei kas čia teisus. Todėl po truputį klauso vienos ir kitos. Pagaliau nueina su bendraamžiais savais keliais: nei internacionalistas, nei komunistas, nei ateistas, nei tikintis! Kodėl? Todėl, kad jis savoje tautoje gyvena ir gyvens, o ne su svetimais, kad kalbos apie komunizmą nusibodę, o to komunizmo kaip nėr, taip nėr. Na, o ateistu tai paranku, nes tai nieko nedraudžia. Ir nežiūrint koki darbai, jo sąžinė rami, — gyvenk kaip išmanai. Gerai, jei dar pasitaikys geri draugai, bet jei koki . . ., tai jis papildys sergančių venerinėmis ligomis gretas: proftechn. ir vidurinių mokyklų moksleivių 5,7% ar studentų 3,4% (arba besimokančio jaunimo 9,1% visų sergančių venerinėmis ligomis) arba gretimą mūsų jaunimo ligą — girtuoklių, kurių LTSR išaugo 23,6 karto lyginant su prieškariniu lygiu.

Ir kaip bebūtų keista, kad esant tokiai auklėjimo padėčiai už vaiko padarytą kam nors žalą turi atsakyti tik tėvai. Tikrai reikia neturėti proto, kad tokias pareigas tėvams uždėtum.

Kad pas mus žmogaus auklėjimo lygis žemas, tai liudija ir tas faktas, kad anksčiau lietuvių, važiuojančių į užsienio valstybes etiketo, mandagumo kaip elgtis prie stalo, restorane, tarp žmonių ir t.t. nemokydavo. Sakydavo, kad lietuviuose tas pats kaip ir užsienyje. O dabar jau lygiai moko lietuvius su „vyr. broliais." Aišku, kad tokios „pamokos" gyvenime neturi pasisekimo, nes įpratimas savo padaro.

Mūsų tėvų daugumas dargi rašyti nemokėjo, tik „druką" skaitė, o dorovinius pagrindus davė tikrus, išsiauklėjome mokyklose, būdami nuo tėvų toli — moksleivių organizacijose. Dabar komjaunuoliai ne apie išsiauklėjimą kalba, o apie politiką, Leniną, Marksą, Engelsą ir k. Todėl ir sakoma: su kuo sutapsi, tuo ir pats tapsi.

Teko stebėti vienoje draugijoje, kur buvo šių laikų (LTSR) inteligentai kartu su nepriklausomos Lietuvos. Valgė vynuoges. — Anų laikų auklėtiniai nusilaužia šakelę ir nuo jos valgo uogas, o šių laikų — iš vazoje esančių skabena atskiras uogas ir valgo; tai, kai lieka nesuvalgytų, jau žmogui paduoti gėda, nes lieka stagarai ir tarp jų paskiros uogos. Arba iš staltiesės pažinsi, kur sėdėta šių laikų inteligento, o kur anų. Visa charakterizuoja žmogaus subrendimą.

Dėl aukštųjų mokyklų-institutų išleidžiamų specialistų galima pasakyti, kad ir čia žiūrima į juos pro pirštus, nes daug yra studentų, kurie nenori mokytis, o nori gauti aukštojo mokslo baigimo diplomą.

Ypatingai vakariniuose fakultetuose, kur studijuoja neatsitraukdami nuo gamybos. Inžinieriai pasakoja. — Grupė laiko egzaminą ir nei vienam dėstytojas nenori įvertinti patenkinamai. Tai jie paskelbia, kad jie neišeisią iš auditorijos, kol jiems nepasirašysiąs, nes jis to klausinėjąs, ko nedėstęs. Ir visi sėdi. Dėstytojas po keliolikos minučių visiems pasirašo.

Kai vaikščioji po naujai užstatytus kvartalus, tai matai, kiek verti jų diplomai, kai šaligatviai padaryti žemiau, negu iš šonų žemė. Tai ne šaligatviai, o vandens surinkimo kanalai. Dėl to, kai palyja, tai žmonės vaikščioja vejomis. Atrodo reiktų perdirbti.

Bet yra ir nuoširdžiai siekiančių mokslo žinių. Ir tokių nemažai atsiranda. Bet tik viena gyvenimas rodo, kad darbštumas kartu su gabumu neina.Čia tai ir yra didelis nuostolis, padarytas auklėjimo.

2. TSKP „MOKSLINČIŲ" MELO EPIDEMIJA

Jų kitaip nepavadinsi. Žinoma, tai liečia ne visus mokslininkus, o tik tuos, kurie vadovaujasi komunistine morale — tikslas pateisina priemones, — nors tai būtų melas bei šmeižtas. Nors tai lenininkai aprobuoja, bet tai prieštarauja žmogiškumui, prieštarauja ir mokslui. Tai ne mokslininkų, — nes kiekvienas melas prieštarauja mokslui, bet tuščių propagandistų užmojai. Daugiausia melas yra pataloginis reiškinys. Nebūtina, kad nepilnaverčiai žmonės turi būti visais atžvilgiais nenormalūs. Dažniausiai jie yra tik tam tikroje srityje nepilnaverčiai. — Jei tos srities nepaliesi, tai atrodys, kad tai visai protingas bei sumanus žmogus ir, kai tik prasidės kalba apie tą sritį, kuri yra patalogiška, tada išryškėja, kad tai jau patalogiškas — nenormalus galvojimas. Labai vaizdžiai šį žmogaus nepilnavertiškumą aprašė dar XVII amžiaus pradžioje ispanų garsus rašytojas Miguel de Servantes Saavedra DONKICHOTO II-jo tomo pirmame perskyrime (verta dar kartą perskaityti!). Todėl, kaip gyvenime teko pastebėti, labai daug komunistų melagiai — pagyrūnai. Lietuviai iš seno melagius ir pagyrūnus laikė nepilnaverčiais žmonėmis. Kai paklausdavai apie tokius žmones paprastą kaimo žmogelį, tai jis nedvejodamas atsakydavo: „Ką su tokiu turėti reikalą, juk jis kvanktelėjęs — melagis — pagyrūnas!"

Taip yra visame pasaulyje, tik TS šitokie kvanktelėję melagiai

prasimuša per savo melą iki pačių viršūnių, net KP CK vadovaujančiais. Ypatingai tuo, kaip jau matėme, melavimu užsiima politiniai veikėjai, istorikai, filosofai ir „mokslinio" ateizmo bei komunizmo „mokslinčiai". Kad kai kas nemanytų, jog tai yra prasimanymas ar šmeižtas, palieskime jų kūrybą.

Dėl politikierių jau esu pasisakęs, nagrinėdamas „melo balą"; daugiau pasakysiu kitame skyriuje, kai kalbėsiu apie TS dviveidę politiką.

Pažvelkime į istorijos „mokslų" daktaro J. Aničo kūrybą. 1977 m. leidinyje POKALBIAI PASAULĖŽIŪROS KLAUSIMAIS apie sąžinės laisvę jis tvirtina, kad buržuazinė sąžinės samprata traktuoja tik kaip laisvę išpažinti religiją, bet nepripažįsta teisės būti ateistu ir skleisti antireligines pažiūras (5 psl.) ir kad pilna sąžinės laisvė pirmąkart yra TS (8 psl.). Paradoksalus klausimo pastatymas. Nežinau, kokius mokslus dr. J. Aničas baigęs, bet viena pasakytina, kad jis imasi spręsti tokius klausimus, kuriems nėra pribrendęs. Tik istorijos diletantas galėtų taip spręsti klausimus. Matyt, jam neaišku, paimkim pavyzdį: kambary iškabintos taisyklės, kuriose, tarp kitko, parašyta, kad galima rūkyti. Tai, sakyk, dr. Aničai, ar reikia į jas įrašyti, kad galima ir nerūkyti? Jeigu vienas diletantas įrašė į konstituciją TS (52 str.), tai nereiškia, kad tas diletantizmas turi būti ir buržuazinėse konstitucijose atsispindėti. Skleidimas antireliginių pažiūrų yra konst. 47 str., tiek ir religinių neskleidimas. Kad sąžinės laisvė tik TS pirmą kartą, tai, daktarėli, nesuvedi galų su galais! Juk Markso ir Engelso mokslą tai žinai, kad jie rašė ir spausdino bemaž prieš 150 metų? Kur tai darė, ar mėnulyje, ar Europos buržuazinėje valstybėje? Pabandyk dabar tamsta LTSR išleisti panašią kritiką „mokslinės" pasaulėžiūros, kur, kaip rašai, kad tikra sąžinės laisvė.

Tamsta savo straipsnyje „Tokia yra istorinė tiesa" 1976 m. ŠVYTURYS Nr. 21 tarp kitko rašai: „Klerikalų prasimanymai apie tikinčiųjų padėtį Tarybų Lietuvoje pilni prieštaravimų, nelogiškumų (. . .), klerikalai kartais, patys to nepastebėdami, pateikia medžiagos, paneigiančios jų prasimanymus." Šiam savo teigimui duodi korespondenciją iš Ignalinos Meškėnų vedybinių sukaktuvių. Kam apie nelogiškumus kalbėti, o tamstai tylėti, nes, kaip iš tamstos „kūrybos" matyti, kas ta logika yra — neturi supratimo. — Tai ne tikinčiųjų apie padėtį Lietuvoje kalbėti nelogiškumas, o LTSR valdžios veiksmuose jokio logiškumo nėra. Pažiūrėk, kaip kvailioja vykd. kom. pirm. pavaduotojai kulto reikalams, pvz. Vilkaviškio rajone Urbonas. Ko jis neišgalvoja ir kat. bendruomenes panaikina (pvz. Žaliosios) ir bažnytėlę malūnu paverčia ir panaš. Arba buvo užėjusi manija kai

kuriuose rajonuose neleisti numirėlio nešti į bažnyčią (Kapsukas), ar kitur neleidžia į kapus lydėti kunigui (Lazdijai) — trukdo, esą, judėjimui. O jei kunigas eina kartu su visais neapsirengęs apeiginiais drabužiais, tai ta procesija jau nekliudo judėjimui (eismui). Arba kunigui neleidžiama be leidimo dalyvauti kai kurių rajonų bažnyčiose per laidotuves ar atlaidus. Todėl katalikų spauda rašo ir daro išvadas teisingai, o ne išgalvotai: kai daug bažnyčioje dalyvavo — taip ir rašo, o kai tame pačiame Ignalinos miestely buvo atleista iš vaistinės vedėjos pareigų provizorė dėl to, kad buvo nuėjusi į kunigo laidotuves, tai taip ir parašė. Tad kur nelogiškumas, — ar komunistų ar klerikalų, — kaip tamsta rašai?

Arba tamstos tvarkomose vidurinėse mokyklose? Vienose mokytojai lenda ne į savo reikalus, tai apie juos rašo, o kur ne, tai ir nerašo. Tamsta vis išvirkščią pusę rodai. Reiktų surimtėti pagaliau.

. Laikr. KAUNO TIESA 1975 m. Nr. 56 J. Aničas rašo: „Vaikų ir paauglių priverstinis auklėjimas religine dvasia yra antihumaniškas reiškinys, prieštaraujantis sąžinės laisvės esmei." Na, o ateistinis auklėjimas ar humaniškas, ar neprieštarauja sąžinės laisvės esmei? Pagalvok, kuris humaniškas, kuris nehumaniškas? Netgi savosios dorovės pagrindų nežinai, kad 1976 m. ŠVYTURIO Nr. 21 rašai: „Jie (katalikai — G.T.) veikia pagal jėzuitų principą: tikslas pateisina priemones. Tikslas — skleidžiant piktą dezinformaciją suklaidinti tikinčiuosius . . ." Tikrai nusišnekėjai, kaip lietuvių liaudis sako: „Kuo pats kvepia — tuo ir kitą tepa.". Gėda, berneli, kaip sakoma: pirktum žodį prieš nekenčiamus tikinčiuosius! Taigi aš dar kartą pakartosiu L. I. Brežnevo žodžius, pasakytus TSKP XXV suvažiavime: „Galima priminti Lenino žodžius, jog mūsų visuomenėje dorovinga visa, kas tarnauja komunizmo statybos interesams (. . .). Tai, kas prieštarauja tiems interesams, mes atmetame ir nieks neįtikins, kad tai neteisinga pažiūra." Matai, kur TIKSLAS PATEISINA PRIEMONES! O Aničas tą „dorovę" peradresuoja jėzuitams. Pavėlavai, daktare, gyventi, o būtum uždirbęs, nes jau seniai jėzuitai net 2 kartus buvo paskyrę po 2000 guldenų, o lietuvis prof. Maliauskis, rodos, 1929 metais buvo paskyręs 5000 litų tam, kas įrodys minėtą principą — TIKSLAS PATEISINA PRIEMONES — kaip būdingą jėzuitams. Gaila, kad Leninas ir Brežnevas ne jėzuitai, o tai labai lengvai įrodytum.

J. Aničas vis mėgsta apie „mokslinę" pasaulėžiūrą rašyti, bet, kaip skaitėme kard. Koenig straipsnį, mokslinis ateizmas neegzistuoja. Žinoma nedaug ko reikia, tik F. Engelso tvirtinimą, kad gamtoje vyksta amžinas judėjimas, patvirtinti moksliniais bandymais, kad tas judėjimas neturėjo pradžios, tąda ir dr. Aničas galės sakyti, kad tai mokslinė

pasaulėžiūra. O kol to neįrodysi, tai yra prielaidų, o ne mokslinė pasaulėžiūra. Todėl, kaip doc. Aničas yra mokslų daktaras galėtų lengvai įrodyti, kaip „įrodė" jėzuitų moralę, nežinodamas, kad tai iš tikrųjų komunistų moralė? Teisinga lietuvių patarlė — „tuščia statinė (bačka) toli skamba."

Taip pat doc. istor. mokslų daktaras Aničas jau pradėjo rašyti, kad žmogaus didžiausia teisė — teisė gyventi. Tuo tarpu TS, o taip pat ir LTSR istorija ką kita rodo, — kad Leninas, Stalinas, Dzeržinskis, Sniečkus ir jų parankiniai atėmė tą teisę gyventi keliasdešimčiai milijonų žmonių. Tai L. Brežnevas gali ir nežinoti savo šalies istorijos, o tuo labiau, kad tai buvo pasakyta prancūzams, pagal mūsų moralę tai tinka. Bet kai istorijos „mokslininkas" taip kartoja, o gyvenimas ką kita rodo, tai jau daugiau negu keista: juk pagal komunistų moralę turi teisę gyventi tik tas, kurio gyvenimas komunistams atrodys naudingas komunizmo kūrimo interesams! Tai gyvenimu įrodė ir Leninas, Stalinas bei kiti.

Dar keisčiau atrodo doc. Aničo aiškinimas 1918.I.23 dekreto, kuriame tarp kitko pasakyta: „mokyti ir mokytis religijos piliečiai gali privačiai." Tai doc. Aničas aiškina 1975 m. „K. t." Nr. 156: „T. Sąjungoje nėra privačių mokymo įstaigų, todėl privatus religijos mokymas yra mokymas šeimoje, nesikišant į šį reikalą pašaliniams asmenims." Nusišnekėjo docentas! Argi tai mokslininko aiškinimas? Dargi nežinai, kad TS yra privati mokymo įstaiga, tai katalikų bendruomenė, kuri samdo kunigą ne tik, kad jis atliktų apeigas, bet kad ir juos mokytų religijos tiesų. Tiek suaugusiems, tiek nesuaugusiems, sakydamas pamokslus ir klausydamas juos išpažinties, kunigas moko juos. Ar tai ne privatus mokytojas? Ir kiekvienas blaiviai galvojantis tai pripažins. Taip ir pačiame dekrete parašyta: mokyti ir mokytis (. . .) gali privačiai. Kad ši bendruomenė privati TS-goje (konst. 6 str.) liudija ir tai, kad jos narių aukomis įsigytas daiktas, sakysim vėliava, jau tuo pačiu yra valstybės, o ne bendruomenės nuosavybė, nors ta vėliava valstybei lygu 0.

Būk tad geras, daktare, daugiau savo straipsniuose nevartok žodžio NELOGIŠKA, nes tamstos galvojimui jis netinka. Apskritai viską sumaišai: įstatymus pradedi aiškinti komunistine ideologija, tuo tarpu dar įstatymai ta ideologija neparemti, o komunistų negalima tapatinti su liaudimi, visuomene, nes komunistai TSRS sudaro tik 6% liaudies — visuomenės; tuo tarpu tikinčiųjų, jei tai būtų galima bešališkai patikrinti, būtų keliolika kartų daugiau, negu komunistų. Kiekvienas istorijos mokslų daktaras tai žino. O tas, kuris nežino, tenekiša nosies į tuos reikalus ir savo „moksliškais" straipsniais tenemažina popieriaus

vertės, nes jis virsta makulatūra. Kas leidžiama propagandininkui, tai neleidžia mokslininko išsimokslinimas ir etika, nors tai ir „daktaru" kvepėtų — nepaverskime mokslininko laipsnio tuščiu propagandiniu. Evang. Jono 8,44 sakoma: „Skleisdamas melą, jis kalba, kaip jam sava, nes jis melagis ir melo tėvas".

VVU vyr. dėstytojas P. Pečiūra laikr. „Kauno T." 1976 m. Nr. 79 rašo: „Ar generolas Franko taps šventuoju?" Tarp kitko jis rašo: „Vatikanas visada ir visur laimino šventaisiais pačius didžiausius reakcionierius ir Lietuvoje kandidatu į šventuosius buvo paskelbta ne dainius Strazdelis, ne švietėjas Motiejus Valančius, ne „Anykščių Šilelio" kūrėjas Antanas Baranauskas, ne poetas Maironis, o arkivyskupas Jurgis Matulevičius, marijonų atgaivintojas ir reformatorius. Buržuazinėje Lietuvoje ir užsienyje marijonų vienuolynai ruošė kadrus Tarybų Sąjungai kolonizuoti ir sukatalikinti." Žodis KOLONIZUOTI reiškia užimti svetimą kraštą ir jį paversti kolonija. Hitleris turėdamas virš 50 mil. gyventojų, nepajėgė užimti ir kolonizuoti TS, o arkivysk. Matulevičius „ruošė" . . . Kažkas ar iš didelio rašto išėjo iš krašto, ar . . .?

Taip pat tame pat straisnyje P. Pečiūra klausia: „Kuris liaudies tironas nesiremia religija?" Kaip tai vyr. dėstytojas VVU tokio neseniai buvusio istorinio įvykio nežino? Religija nesirėmė liaudies tironai: nei Leninas, nei Stalinas, nei Dzeržinskis, nei Sniečkus, nei jų parankiniai. Tiek tas Pečiūra „nusimano" apie religiją bei apie tuos šventuosius, o popierių gadina.

Žurnalo NAUKA i RELIGIJA vyr. redaktoriaus pavad. B. Marjanov 1978 m. laikr. K. T. Nr. 117 rašo: „Darbas religijos supratimu paverčiamas priemone, kuria tikintysis stengiasi įgyti iš dievo pomirtinį sielos išgelbėjimą, garantuoti jai amžiną rojaus palaimą. Toks utilitariškai egoistiškas darbo supratimas trukdo tikintiesiems suvokti tikrąją laisvo darbo svarbą, vertę ir didingumą, jo taurinantį poveikį žmogui, trukdo formuoti sąmoningą, kūrybišką tikrai komunistinį požiūrį į darbą. Tikintysis paprastai abejingas ir savo darbo pasmei ir esmei.

Tačiau darbas — žemiškas, žmogiškas reikalas, — rašo toliau Marjanov, — žmonės dirba sau, visuomenei, ir šiame realiame procese kuriamos materialinės vertybės, susiformuoja darbo ir dirbančio žmogaus vertinimai, tai pačių darbo žmonių komunistinio auklėjimo procesas."

Tai paradoksiškas priėjimas prie tikinčiojo supratimo darbo prasmės. Matyt, tiek Marjanov ir supranta darbo ryšį su pomirtiniu gyvenimu. Viena galima pasakyti: ką žino ateistas apie darbą ir jo

reikšmę, tai visa neblogiau žino ir tikintysis. Tačiau, ką tikintysis žino apie ryšį tarp religijos ir darbo, tai ateistas to nežino, o tai reiškia, kad kiekvienas darbas reikia sąžiningai atlikti, kad siela užsitarnautų pomirtinį gyvenimą, nes tikėjimas tikinčiajam diktuoja, kad tikėjimas be gerų darbų yra miręs. Todėl tikintysis dirba kiekvieną darbą ir visas savo pareigas atlieka sąžiningai. Žinoma, taip tvirtinti, kaip tvirtina Marjanov, yra nesąmonė, kad bedievio darbe nėra utilitarizmo: nemokėk už darbą pinigų — koks komunistas dirbs tą darbą; tai tik vergas taip dirbdavo. Todėl Marjanov netgi prieštarauja TS veikiančiai darbo užmokesčio sistemai, — pagal ją skatinama ir premijomis ne tik užmokesčiu. Ar tai ne utilitarizmas ir egoizmas: kuo daugiau padarysi, tuo daugiau gausi ir dar premijuotas būsi, o sąžiningumas šalin, jei nepastebimi darbo trūkumai. Tuo tarpu tikintysis žiūrės, kad visa būtų padaryta sąžiningai.

Jau kartą citavau Brežnevo pranešimą XXV suvažiavime, bet dar Marjanovui pacituosiu, kad jis neteisus: „Reikia uždaryti visas landas, kurios dar leidžia aplaidiems ūkio darbuotojams būti pirmūnais, nepaisant įsipareigojimų pažeidimo ir produkcijos **menkos kokybės** (. . .) reikia patobulinti darbo apmokėjimo ir normavimo sistemą." Tai kas, — ir menka kokybė ir dar utilitarizmas! O tikinčiajam sako sąžinė: viską ir visada daryk sąžiningai, o būsi išganytas. Vienu žodžiu, visur TS melas ir šmeižtas prieš tikinčiuosius. Apie tikėjimą neturi supratimo, o jį kritikuoja!

Žinoma, apžvelgti visų ateistų „mokslišKus" tvirtinimus geriausiais norais neįmanoma.

Štai Kauno Politechn. instituto mokslinio komunizmo katedros vedėjas doc. P. Aksamitas „K. t." Nr. 14 1976 m. rašo: „Krikščionių dorybių ir piktybių (nuodėmių) analizė parodo giliai antihumanišką jų pobūdį, nesiderina su šiuolaikiniu žmogaus intelektu, gyvenimo sąlygomis." Toks tvirtinimas tai ne mokslininko darbas, o paprastos kolūkio karvių melžėjos: jai atrodytų, kad labai „išmintingai" pasakyta. Jei jau mokslininkas, tai reikėjo paimt ir parodyt, kas būtent nesiderina su šiuolaikiniu mokslu ar intelektu? Tarp kitko, docente, keistai galvoji, kad ne šių laikų intelektu remiesi, o prieš 150 metų pareikštu Markso ir Engelso, nes šių laikų TS ateistai tik ir gali su tokiu intelektu susipažinti, o kiti jiems neprieinami, todėl ir mano, kad humaniškesnio intelekto pasaulyje nėra. Tad ir neaišku, apie ką kalbi?!

Viena galima pasakyti, kad ne dorovė antihumaniška, o gal tas kai kieno gyvenimas antihumaniškas, nesuderinamas su žmogaus intelektu. Labai dažnai tenka išgirsti iš šių laikų jaunų žmonių, kuriems gyvenime vadovauja ne sveikas protas, o — švelniai išsireiškiant —

sekso polinkiai. „Tavo pasenusios pažiūros!" — sako jie. Tai ką reiškia? Reiškia, kam smerki jo elgesį, kad jis pameta žmoną ir savo dukrą ar sūnų, o parsiveža rusę (arba ir lietuvę), su ja gyvena, o buvusi šeima jam nerūpi, — tik keliolika rublių per mėnesį jam išskaitoma . . . iki vaikas sulauks 18 metų. Na, o kai sulauks 18 m., — jis visiškai laisvas. Gal jau jis ir antrąją šeimą bus pametęs ir su trečia gyvens? . . . Ar tai humaniška, ar čia ne gyvuliškas seksas jo gyvenime vadovas?

Dargi ir gyvuliai prievartos nevartoja, jei antroji pusė nepageidauja. O žmogus seksininkas ir prievartą panaudoja, kad tik savo aistrą patenkintų. Žinoma, tokiam atrodo, kad krikščioniška dorovė yra „antihumaniška."

Toliau doc. Aksamitas rašo: „Įvairus ir konkretus šiuolaikinis žmogaus gyvenimas iškelia daug jaudinančių klausimų apie gėrį, pareigas, atsakingumą, sąžinę (. . .), o ką gali jam atsakyti šventraščio dorovingumas, pagražintas scholastiniais išvadžiojimais apie nuodėmingą žmogaus prigimtį. Šventraščio dorovė ir jos katalikiškieji ideologai visiškai bevilitiškai atsiliko nuo šiuolaikinės epochos, nuo realių šiuolaikinio žmogaus poreikių." Tamsta klysti. Ne katalikų dorovė atsiliko nuo realių žmogaus poreikių, o tie, kurie neįstengia paimti Evangelijų — Naujo Testamento Šv. Rašto ir pacituoti, kas, būtent, prieštarauja gyvenimui, o ne bobų plepalais remtis ir kaltinti krikščioniškąją dorovę.

Pagaliau doc. Aksamitas tvirtina, kad Marksistinė-leninininė teorija duoda visapusišką, giliai mokslinį dorovinių normų paaiškinimą ir cituoja Lenino pasakytą III komjaunimo suv-me kalbą, kurią jau esu moralės skyriuje citavęs, kad dorovė išvedama iš klasinės proletariato kovos interesų. Jau matėme, kur ta „giliai moksliška" dorovė nuvedė Leniną, Staliną, Dzeržinskį, Sniečkų ir jų parankinius, o taip pat Stalino su Hitleriu sukeltas 1939-1945 m. karas. Ar, docente, negėda taip rašyti ir jaunajai kartai iš mokslinės katedros tą absurdišką — antihumanišką moralę skelbti? Tamsta liaupsini komunistų „dorovingumo" principus, išreikštus TSKP III programoje ir tvirtini, kokią didelę reikšmę turi TSKP programa, kad net katalikų dvasininkai teigia, jog komunistinis dorovingumas sutampa su katalikiškuoju. Tvirtina tie, kurie skaito taip, kaip parašyta MKKK, o nežino, kad kiekvienas tas principas yra dorovingas tiek, kiek jis tarnauja komunizmo kūrybos interesams, — kad žinotų, tada priešingai sakytų.

Pažiūrėkim: — nesutaikomumas su komunizmo priešais, taikos ir tautų laisvės priešais (MKKK 11 punkt.). Tai, kaip atrodo, ar Brežnevas gali pagal jį rašyti sutartis su komunizmo priešais: JAV, VFR ir k. ? Skaitant pažodžiui — ne. Pulk ir sumušk! Šio principo yra pagrindas:

viskas dora, kas komunizmo kūrimo interesams tarnauja. Tik tada paaiškėja, kad galima tartis. Daugiau buvo paaiškinta moralės skyriuje. Tik dar pakartosiu, kad tai ne visuomenės, kaip doc. Aksamitas tvirtina, moralė, o mažos saujelės tos visuomenės užmačioms tenkinti. Joks mokslas to nepatvirtina, — banditų gaujos ja irgi vadovaujasi: visa dorovinga, kas jiems gera, o visų kitų reikalai jiems nesvarbu.

Taip pat nesąmonė ir doc. Aksamito tvirtinimas, kad religija visuomet buvo ekonominės bazės ideologinis anstatas.Tas komunistų moralės atžvilgiu — taip, bet krikščionių — tai nesąmonė. Jau esu minėjęs, kad Kristus ir po jo mirties — prisikėlimo apaštalai Evangeliją skelbė esant diametraliai priešingą pasauliui, o apie ideologiją ir kalbos negali būti. Ir šiame straipsnyje doc. Aksamitas kažką cituoja ir kažkuo remiais, kad religija tarnauja atmirštančiųjų visuomenės jėgų interesams. Tai tik atėjęs žmogus nuo arklo ar propagandininkas į mokslinio komunizmo katedrą, o ne tikras mokslininkas gali tvirtinti, kad religija kultivuoja išnaudotojų moralę, netikėjimą savo jėgomis, silpnina valią, mažina energiją, trukdo aktyviai įsijungti į visuomeninį gyvenimą, išmuša žmogui norą siekti žinių, mokslo, domėtis gyvenimu ir ugdo pasyvumą. Atvirkščiai! Juk krikščionių religija laiko visa tai apsileidimu. Tai matyti, kad doc. Aksamitas neturi jokio supratimo apie krikščionių religijos pagrindus. Apie tai rašydamas, pirma paskaityk 10 Dievo įsakymų ir Naujojo Testamento Šv. Raštą, tada kitaip kalbėsi, o jis parašytas po Kritaus, praėjus: 20-30 metų — Mato evangelija aramejiškai; 30-31 metų — Morkaus ir Luko; 34-40 m. — Mato ir Morkaus graikiškai; 45-50 met. Mato ir Luko graikiškai; 68-70 met. praėjus — Jono evangelija.

Beje, istorija žino daugybę visokio rango išminčių, kurie išdidžiai „moksliškai" neigė ir dabar kartais tebeneigia, kad Kristus — joks istorinis asmuo, o išgalvotas. Jų įrodinėjimai labai tinka sugretinti su įrodymais (savo metu kursavusiais), kad Napoleonas neegzistavęs. Apie tai čia paduodu iš „K. t." 1970 m. rugpjūčio 29 d. numerio istorijos m. kand. I. Moižeikos straipsnelio „1827 METŲ MOKSLINĖ HIPOTEZĖ arba DAR KARTĄ APIE TAI, KAD NAPOLEONAS NIEKAD NEGYVENO . . ." santraukėlę. —

1827-ji, kai dar gyveno daugelis Napoleono bendražygių ir daug kas jį atsiminė, Paryžiuje išėjo knyga „KODĖL NAPOLEONAS NIEKADA NEEGZISTAVO, arba Didžioji klaida nesibaigiančio skaičiaus klaidų, kurias reikia pažymėti XIX amžiaus istorijoje, šaltinis". Šią knygą vadino bepročio sapaliojimais, tačiau vis nauji ir nauji jos leidimai pasirodydavo Prancūzijoje, Anglijoje, Vokietijoje, Rusijoje... Knygos autorius Liono universiteto matematikos profesorius kun.

PERESAS. Jis teigė, kad Napoleono niekada nebuvo, kad jis XIX amžiaus miražas, masinės savihipnozės rezultatas. Profesoriaus įrodymai buvo griežtai moksliški. Jis padarė nuostabias išvadas: Napoleonas — Saulės simbolis, mūsų dienos šviesulio įsikūnijimas, Apolono analogas. Jo vardas — Napoleonas etimologinių priemonių keliu išvedamas iš Apolono vardo (apoleo — graikiškai: žudyti, deginti ir t.t.). Saulės Apolonas ir Napoleonas — abu gimė Vidužemio jūros saloje, Napoleono motiną vadino Leticija, kuri reiškia aušrą, skelbiančią Saulės tekėjimą; trys Napoleono seserys — trys gracijos, o keturi broliai — keturi metų laikai. Dvi jo žmonos — Žemė ir Mėnulis (prancūz. Lune — moteriškos giminės). Antrosios santuokos sūnus tolygus Horui, egiptiečių dievui, gimusiam iš Ozirio ir Izidės. Apolonas nužudo baisiąją gyvatę Pitoną, išvaduodamas Graikiją. Napoleonas uždusina „revoliucijos hidrą", išvaduodamas Prancūziją nuo jakobinų. Nes pats žodis „revoliucija" aiškiai kilęs iš graikų „revoliutus", kuris traktuotinas kaip „gyvatė, apsivijusi apie pačią save". Taigi, virš istorinės Prancūzijos revoliucijos, jos realumo taip pat pakibo didelis klaustukas. — Dvylika karinių Napoleono maršalų — dvylika Zodiako ženklų, o keturi maršalai, nedalyvavę mūšiuose, — keturi pagrindiniai dangaus skliauto taškai. Napoleonas valdė dvylika metų; atėjo iš rytų (Egiptas) ir nusileido vakaruose (Šv. Elenos sala).

Mat tuomet rojalistai darė viską, kad Napoleono vardą išbrauktų iš Prancūzijos istorijos ir Burbonų viešpatavimą parodytų nepertrauktą. Vadinasi, prof. Peresas iki absurdo atvedė visiškai realias valdančiųjų Prancūzijos sluoksnių tendencijas. Toji Pereso knyga ir šiuo metu puikus pavyzdys to, kaip mokslinių frazių bei faktų pagalba galima sukurti mokslinę hipotezę . . .

Dabar susipažinkime su kita mokslo katedra, tai VV pedagoginio instituto filosofijos katedros mokslinčiaus vyr. dėst. V. Balkevičiaus „filosofija". Jis kuria savo „mokslą", kaip matyti iš jo išspausdinto 1978 m. „K. t." Nr. 129 straipsnio. Jame tvirtinama, kad krikščionybės moralė pagrįsta tuo, jog rūstusis dievas nuteisė pragaro kančiomis — tai baimės jausmu ir jog už dorą elgesį po mirties bus atlyginta danguje — tai išskaičiavimu. Kad šitaip galvotų paprasta kaimo moterėlė, tai būtų suprantama, bet kad taip samprotauja būsimų mokytojų švietėjas „filosofas" Balkevičius, tai tik viena galima pasakyti, kad jis dar iš mažų dienų savo geros mamytės mokymo susidarė šitokį „filosofijos" pagrindą. — Tai ne moralės pagrindimas, o auklėjimo metodas. Krikščionių moralės pagrindą sudaro 10 Dievo įsakymų ir Šv. Rašto Naujasis Testamentas (Kristaus Evangelija).

Balkevičius toliau rašo, kad šiais laikais baimė laikoma niekingu, žmogų žeminančiu jausmu ir kad baime paremtas elgesys nėra garbingas, nei humaniškas, nei kilnus. Tuo tarpu šitokis baimės jausmas viešpatauja TS: visi kitaip manantys tik dėl tos baimės nepasireiškia, nes bijo VSK (rusiškai KGB) nežmoniško teroro bei kitų gyvenime to pasekmių. Todėl TS baimė vaidina ypatingą vaidmenį. Taip pat Balkevičius smerkia ir meilės jausmą, atseit, jei moteris pamilsta Viešpatį Dievą visa širdimi, visu protu, visomis jėgomis, tai kas belieka vyrui? Tamstai neaišku dėl to, kad nebaigei sakinio: „mylėk artimą taip, kaip save" — čia ir yra vyrui meilė. Balkevičiaus „filosofija" sekant, tai kas lieka vaikams, kai motina labai myli savo vyrą, ar kas kitiems lieka, kai ji pamyli savo jauniausiąją dukrytę ir pan.?

Balkevičius netgi cituoja Feuerbachą, kad krikščionybė — tai niekšiškiausias egoizmas, labiausiai pasiaukojančios meilės pavidalu. Tai kur čia egoizmas?! Juk egoizmas tai savimeilė, o ne kito meilė, pasiaukojanti meilė — tai ne egoizmas, bet altruizmas.

— Dabarties žmogus aiškiai suvokia savo žmogiškąją vertę, — rašo Balkevičius, — ir todėl nėra linkęs ką nors aklai garbinti, šliaužioti keliais prieš išorinį autoritetą.

Tai ko šliaužiojote mokslo metų pradžioje apie Lenino paminklus, kad „įkvėptų" mokytis? O metų eigoje liaupsinate Marksą, anksčiau „tėvą ir mokytoją" drg. Staliną, vėliau Chruščiovą, dabar Brežnevą!? Mūsų spauda rašydavo, kad KLR, jei mokinys neperšokdavo per virvę, tai jam duodavo paskaityti Mao-Ce-tungo raštus ir tada pakartodavo šuolį. Todėl liaudis ir kalba, kad žmogus negali ko nors negarbinti. Tas pats hitlerinėje Vokietijoje buvo fiurerio knyga MEIN KAMPF, o pas mus — diktatūrinėje TS dabar yra Brežnevo MALAJA ZEMLIA, — ji „įkvepia" tarybininkus kompleksiškai, nors jie materialistai ir jokių dvasių nepripažįsta, bet stabus garbina ir prieš juos šliaužioja.

Doru galima pripažinti tik tokį elgesį, — rašo toliau Balkevičius, — kuris žmogaus pasirinktas laisva valia ir kyla iš jo vidinių poreikių bei įsitikinimų. —

Tai sakyk, „filosofe", kieno čia dorovę sukūrei? Aš manau, kad **netoli su tokia dorove nuvažiuosi**: jau esu plačiai minėjęs Garliavos įvykius, kai du girtuokliai, vedami laisvos valios ir vadovaudamiesi savo vidiniais poreikiais — noru išgerti — bei įsitikinimais, suspardė 19-niolikmetį dėl to, kad nedavė tasai jiems RUBLIO aniems jų poreikiams patenkinti. Tai didžiausio egoizmo „moralė", o ne humaniškas moralės pagrindas!

— Marksizmas-leninizmas moko, kad žmonių moralę nulemia, visų pirma, jų socialinė padėtis — materialiniai, ekonominiai santykiai,

konkrečios gyvenimo sąlygos, — rašo Balkevičius. Tai irgi subjektyvus, o ne objektyvus požiūris. Pagal Balkevičių, tai kiekvieno kitokia „moralė". Aš abejoju, ar jau Marksas taip moralės pagrindus nustatė, nes bemaž kiekvieno socialinė padėtis kitokia: vienas valstybės veikėjas paprastas, kitas aukštas, kaip Brežnevas, kitas darbininkas, dar kitas mokytojas, o kai kurie veltėdžiai — girtuokliai ir t.t.; taip pat ir materialinės bei ekonominės ir konkrečios gyvenimo sąlygos irgi kitokios. Čia jau nusifilosofavai ir dargi nežinai, kad leninizmo nereikia šiame reikale maišyti su marksizmu, nes lenininkams, kaip jau ne kartą minėjau, dora — tikslas pateisina priemones: visa dora, kas tarnauja komunizmo kūrimo interesams.

Tas pats filosofas Balkevičius „K. t." 1978 m. Nr. 17 rašo: „Mokslas, antropologija, etnologija, archeologija ir kt. — akivaizdžiai įrodo, kad moralė — pačių žmonių sukurtas dalykas. Šią išvadą paremia ir paprastas blaivus mąstymas." Viską surašė, ką tik žinojo. Bet vieną dalyką tai užmiršo, ar nežino, kad krikščionių dorovė, kuri jau daug šimtmečių sudaro žmonių moralės pagrindą, — paminėti Evangeliją (ar šv. Rašto Nauj. Testamentą), o gal nežino ar nenori, nes jo „mokslas" ne tam skirtas. Evangelijos skelbimo metu buvo dorovės pagrindas „Akis už akį, dantis už dantį" ir marksizmo-leninizmo mokslininkai, sakykite, kaip galėjo atsirasti diametraliai priešinga dorovė vykstančiam gyvenimui?!

Evangelija griauna ateistų dievų Engelso, Markso ir Lenino prasimanymus kad, esą, tikėjimą išrado išnaudotojai, turtuoliai engėjai, kapitalistai. Štai Morkaus evang. 10,25 perskyrime pasakyta: „Vaikeliai, kaip sunku patekti į Dievo karalystę: Lengviau kupranugariui įlįsti pro adatos ausį, negu turtuoliui įeiti į Dievo karalystę." O Luko evang. 22,25 sakoma: „Pagonių tautų karaliai engia jas ir jų valdovai liepia vadinti save geradariais."Lygiai taip pat komunistų partija elgiasi su liaudimi.

Yra ir daugiau ateistinių „mokslinčių", kurie melu užsiima. Tai istorijos mokslų kandidtatas V. LAUZAITIS „K. t." 1978 m. Nr. 36, bet jis rašo apie apeigas, o apeigos tai ne religija, neverta popieriaus gadinti! Taip pat pasirodė nežinomo „Žinijos" draugijos nario A. Stankaro „K. t." 1978m. Nr.110. Straipsnis, tai tiesiog gėda tokį niekalą spausdinti ir cituoti, o už tokius darbus imama pinigas! Nežinia nei kaip juos pavadinti: matėme iš lentelių, kai nagrinėjome išnaudojimą darbininkų, — kad TS darbuotojų uždarbis iki šio laiko nepasiekė nepriklausomoj Lietuvoj gauto (neto) atlyginimo, o Stankaras rašo, kad bažnyčia nekalba apie revoliuciją, kuri „panaikino" darbininkų išnaudojimą. Tamsta suprask, kad, pvz., VFR vidutinis darbininko

atlyginimas paskutiniaisiais metais buvo 727 rb. mėnesiui, o pas mus 4,6 karto mažesnis (paskaičiavus „Izvestijose" skelbiamu kursu Vokietijos markę). Sakysi, kad butai pigesni, bet juos paskaičiuok % pagal gaunamą atlyginimą, tai bus tas pats. Pvz., VFR vyr. eilutę gali pirkti už 31 rb., tai pas mus — tik vienerios kelnės!

Arba 1978 m. žurnale „M. ir G." Nr. 2 Juozas Stankaitis, rašydamas apie katalikų dorovinį tobulėjimą, pradeda: „Nuo to, kaip teisingai (kas dora — G.T.) išspręs individas, esą priklausys ne tik tai, ar žmogus pasieks savo galutinį tikslą — transcendentinę laimę, bet ir visos katalikybės likimas, net visos žmonijos ir atskiro individo žemiškoji buitis. Asmeninį dorovinį tobulinimąsi paskelbusi visokios pažangos pradžia bei pagrindu, katalikiškoji moralinė doktrina tapo utopinė . . ." Toliau rašo, kad visa tai priklauso nuo ekonominės struktūros, nuo žmogaus valios, kad dirbdamas jis pertvarko pasaulį ir kartoja tą patį, ką jau esame kitų „filosofijoj" matę ir svarstę. Be to, jis sutapatina du dalykus — dorovę su asmens dorovingumo tobulėjimu. Tuo tarpu katalikų moralės pagrindas pastovus, kaip jau matėme — 10 Dievo įsakymų ir šv. Rašto N. Testamentas (Evangelijos) ir Bažnyčios įsakymai. Jei tais dorovės pagrindais negyveni, tai ir nekatalikas. Todėl ir žmogus neturi pasirinkimo, o tobulėk iki to, kad tavo gyvenimas būtų toks, kaip reikalauja tie dorovės pagrindai, — nežiūrėdamas į jokias ekonomines ar kitas prielaidas.

Kai paskaitai šitų mokslinčių straipsnius, tai aiškiai matai, kad jie skelbia apie katalikų religiją absurdą ir melą, tik eina per įmones (su paskaitomis) ir už tai ima po 10 rublių. Tol šita nesąmonė — melas viešpataus, kol tikintieji neturės savo spaudos ir tol toki „mokslininkai" gyvuos; tiesiog krikščioniškos religijos analfabetai ją karikatūrina, bet rašo, nes tokis rašymas pelningas — už nesąmones gauni pinigą!

Man atrodo, kad jie ne tą specialybę pasirinkę, filosofiniuose mąstymuose reikia galūs su galais suvesti — tai jiems nesiseka, nes trūksta logikos, gal jos jie ir nesimokė?

Mokslininkas Monteskje (Montesquieu) 1864 metais „Esprit de lois" 371 psl. pareiškė nusistebėjimą, kad krikščionybė, atrodo, besirūpinanti palaima kitame gyvenime, bet kuria laimę ir šiame pasaulyje.

Matote, tai Markso laikų mokslininkas, o mūsų ateistai to nesupranta ir aiškina, kad tik dabar Vatikanas prisitaiko prie realaus gyvenimo. Kodėl taip yra? Todėl, kad mūsų inteligentui neprieinama pasaulinė literatūra, išskyrus Marksą, Engelsą. Todėl mūsiškiai jais tik ir remiasi. Ir kaip nebūtų keista, kad Leninas naudojosi pasauline

literatūra, o savo šalyje, turėdamas valdžią, aprėžė — padarė užsienio mokslinę literatūrą neprieinama. Mums užtenka, ką norime, tą rašome, niekas nepakritikuos, nes tai pas mus neįmanoma. Todėl ir tarybinių inteligentų išsilavinimas šiuo atžvilgiu yra labai žemas, ką ir esame matę iš istorijos mokslų „dr." Aničo, doc. Aksamito, vyr. dėstytojų Pečiūros, Balkevičiaus ir kt. straipsnių. Juk tai gėda po tokių straipsnių grįžti į institutų katedras ir ten žiūrėti studentams į akis. Juk taip?!! Į tą atvedė melas, o kartais ir neišmanymas.

Tas melas taip ir lydi visą tarybinį gyvenimą, pvz., Ieva Dundulytė 1978 m. „M. ir G." žurnale Nr. 1 apie prof. Čepinskį rašo: „Tačiau neturime pamiršti, kad jis visą gyvenimą liko tvirtas ateistas." Ir čia be melo negalėta apsieiti. Jei ji būtų skaičiusi prof. Čepinskio straipsnį 1938 m. žurnale „Židinys" Nr. 8 ir jo pasikalbėjimą, atspausdintą 1932 m. žurnale „Naujoji Romuva" Nr. 7, kur pats prof. Čepinskis pasisako, kad jis iš esmės religingas žmogus, kad niekur tiek aukštų idealų kaip evangelijose nėra ir kad krikščionybės tuos idealus, jo manymu, gali realizuoti geriausiai socializmas, o nuo brutalaus marksizmo atsisakęs, — tai būtų prof. V. Čepinskio nešmeižtsi, nevadinusi ateistu.

Taip pat daug kas ir Vincą Krėvę-Mickevičių laiko ateistu. Prieš pat mirtį, atėjusi žmona į ligoninę rado jį labai gerai nusiteikusį. Ji ir klausia: „Kas yra, Vinceli, kad toks linksmas?" Jis atsakė, kad šiandien atlikęs iš viso gyvenimo išpažintį, todėl dabar galįs ramiai laukti mirties.

Medicinos darbuotojai ir ligoniai, gulėję gretimoj palatoj, taip pat pasakoja, kad Ragauskas prieš mirtį išlipdavo iš lovos ir guldavo kryžium žemę maldaudamas: „Viešpatie, pasigailėk, dar duok pagyventi, nes mano Sauliukas dar nekrikštytas!" Kai tik ligoniai su med. seserimis jį įkeldavo į lovą ir išeidavo, jis vėl tą pat kartodavo.

Tai rodo, ko verti buvo Ragausko tvirtinimai apie religiją, kai mirtis pažiūrėjo į akis.

Ekonomikos sritis. TS ekonomikos sritis melo atžvilgiu neatsilieka nuo viso kitko. Tą rodo ir ekonomikos daktaro prof. ir akademiko K. Meškausko straipsnis 1976 m. žurnale „M. ir G." Nr. 10. Jame tvirtinama, kad nepriklausomoj Lietuvoj buvo gamybinės jėgos sukaustytos imperializmo prieštaravimų, o priespaudos ir engimo (neaišku, kas engė, jei iki dabar TS nepasiekė mokėto prieš karą Lietuvoje atlyginimo? — aut. G. T.) santykiai aštrino klasių kovą, stiprino revoliucines jėgas, brandino socialistinę revoliuciją. Brandino, kaip jis rašo, o revoliucija neįvyko, nes komunistų Lietuvoje tada buvo apie 2,5 tūkst., tai „revoliuciją", geriau sakant, okupaciją įvykdė „lenininės taikos nešėja", „tėvo ir mokytojo" Stalino pasiųsta raudonoji armija.

Tai ne ekonomisto mokslininko priėjimas prie reikalo, o demagogiškas paprasto propagandininko. Taip pat melas, kad Lietuvoje anais laikais buvo žemės ūkyje žemas agrotechnikos lygis, nes LTSR tokį lygį pasiekė tik 1970 metais, o iki tol jis buvo nusmukdytas iki TSRS buvusio lygio. Nusmukdė tarybinė santvarka, padedant VSM (rusiškai MGB) ir komunistams, kurių siautėjimo metu buvo sunaikintas žemės ūkis LTSR: geriausi žemvaldžiai buvo arba į kalėjimus sugrūsti, arba į Sibirą išvežti, o jų turtą iššvaistė „saugotojai". Tik dalis pakliuvo į tarybinius ūkius. Daug jaunuomenės išėjo į partizanus, o žemės ūkis merdėjo ir, kaip jau minėjau, pasiekė prieškarinį lygį tik po 25 metų. Manau, autorius prisimena, kaip mūsų agronomai atsiprašinėjo Chruščiovą už kritiką TS žemės ūkio gamybos tvarkymo. Ir kas buvo teisus dabartinėmis akimis žvelgiant?

Taip pat LTSR paveldėjo žemės ūkio produktų perdirbimo pramonę daug aukštesnio lygio negu buvo ji TSRS, dėl to iš Ukrainos ir kitų kraštų veždavo gyvulius pjauti į Lietuvą ir čia dėl ganiavų stokos gyvuliai suliesėdavo, nors jau buvo keliolika metų praėję.

Tiesa, Lietuvoje buvo bedarbių, bet žemės ūkyje buvo didelis trūkumas darbininkų.

Meškausko visose lentelėse lyginamieji 1938, 1939, 1945 ir 1975 metų duomenys jo paties, kaip sakoma, iš piršto išlaužti: tokių jokioje literatūroje (statistikos) nerasite. Matote, kiek aukščiausių titulų turintis „mokslininkas", o niekur nenurodė, iš kur tuos duomenis paėmė. Be to, viską sumaišė, lyg tai būtų ne ekonomisto, o paprasto žmogelio straipsnis. Apjungė LTSR įmones su TSRS įmonėmis ir rašo, kad tai „respublikos" gamyba, nors, jei būtų parašęs kad respublikoje pagaminta, tad būtų lyg žodžiais žaidžiama, juk visos didesnės pramonės įmonės yra ne LTSR, o TSRS pavaldžios. Todėl jau rašydamas apie pramoninio personalo didėjimą, parašė, kad 1945 m. pramonėje dirbo 38,3 tūkst. žmonių, o 1975 m. respublikos pramonės gamybinis personalas, — rašo straipsnyje, — žymiai didesnis. Kodėl, tamsta, neparašei, kiek dabar dirba išnaudotojams TSRS įmonėms mūsų darbininkų,, kurie, praėjus 40-čiai metų, nepasiekė gautojo kapitalistinėje Lietuvoje darbininko atlyginimo? Tiek į užsienį anais laikais nebuvo emigravusių, kiek dabar dirba TSRS įmonėse.

Tame straipsnyje labai jau „moksliška" lentelė, kurioje nurodoma, kiek kiekvienas žmogus suvalgė prieš karą ir kiek dabar? Matote, kokia puiki mityba dabar! Todėl ir LKP CK I sekretorius P. Griškevičius žurnale „M. ir G." 1976 m. Nr. 7 rašė: „Kaip ir visa šalis, respublika (LTSR — aut. G.T.) darosi vis turtingesnė, o kiekvienam jos gyventojui

sudarytos realios galimybės naudotis gausesnėmis ir įvairesnėmis vertybėmis."

Kad tai yra melas ir vieno ir kito, tai paklausykite, ką sako duomenys: 1978 m. „K. t." Nr. 40 pasikalbėjimo su Kauno m. Lenino r. soc. aprūp. skyr. vedėju J. Janulčiku, kuris sako: „Mūsų kolektyvas įgyvendino tarybinės konstitucijos garantuotą aprūpinimą senatvėje ir kitais panašiais atvejais. Visa tai ryškiai parodo, ką reiškia TS piliečiui ši teisė. Mieste šių metų pradžioje gyveno beveik 56 tūkst. pensininkų. Jiems išmokėta 22.166.360 rb. pensijų bei pašalpų. Štai ką reiškia tos kelios eilutės TSRS konstitucijoje."

Iš tikrųjų, „daug reiškia" :22.166.360 padalijus iš (56.000x12) lygu 32,98 rb. vidutiniškai vienam pensininkui per mėnesį. Čia gali būti rublio kito paklaida, tai 1977 m. „K. t." Nr. 180 buvo rašoma, kad Kauno m. Lenino r. buvo daugiau kaip 23 tūkst. pensininkų. Per pirmąjį pusmetį šių metų jiems išmokėta beveik 5 mil. rublių, t.y., vidutiniškai 36,23 rb. (5.000.000: 23.000x6). Iš šių duomenų matyti, kad daug pensininkų gavo po 15-20 rb. mėnesiui pensijos. Tai sakyki, akademike Meškauskai, kaip žmogus, gaudamas 15-20 rb. mėnesiui gali įsigyti (80:12) 6,67 kg mėsos. Gerai pataikei, nes ir VFR vienas gyventojas suvalgo 80 kg per metus mėsos. Gal gi galėtum paaiškinti išvesdamas tuos duomenis, kiek priėmei dėmesin „vyr. brolių" ir iš užsienio besigydančių LTSR sanatorijose, atostogaujančių kurortuose ir ekskursantų, kurie ne tik išsimaitino LTSR, bet jie ir pasiuntė į 60 metų sukurtą „brandaus" socializmo šalį ypatingai mėsos gaminių ir kumpių?

Na, o Griškevičius gal galėtų paaiškinti, kaip „kiekvienam gyventojui sudarytos realios galimybės naudotis gausesnėmis ir įvairesnėmis vertybėmis", kada jis gauna 15-20 rb. ar 45 rb. pensijos, pagaliau ir 60-70 rb. atlyginimo. Pabandykite abu su akademiku Meškausku nors pusę metų pagyventi, gaudami 15-20 rb. ar ir 45 bei 60-70 rb. į mėnesį ir po to savo nuotraukas įdėkite į „M. ir G." žurnalą, o mes pažiūrėsime, į ką judu panašūs būsite.

Taip pat, akad. Meškauskai, iš savo diagramos Lietuvos pramonės augimo išmesk TSRS įmones, o tada pamatysi, kiek ji „moksliška". Be to, visos statybos prasidėjo tik po 1958 metų, o iki tol buvo statoma vienas kitas gyvenamas namas, o mokyklos nebuvo iki to laiko statomos. Kaip lietuvių liaudis tada sakydavo: „Visą kraštą sugriovė, o Maskvą stato!" Juk taip? Kapitalistinėj Lietuvoj už tokį straipsnį dėstytojas ir per kolokviumą būtų pavarę.

Tas pats galima pasakyti ir apie KPI einanč. doc. pareigas Orinausko straipsnį, kuriame taip pat neskiriama LTSR pramonės įmonių nuo TSRS priklausančių įmonių, viskas priskiriama LTSR. Laikas dar kartą

visiems paskaityti TSRS konstituciją.

Atrodo, kad visi trys (akad. Meškauskas, doc. Orinauskas ir LKP CK I sekr. Griškevičius) susiimkite rankomis ir dar kartą į partijos propagandininkų mokyklą eikit pagilinti savo melo „mokslo".

TSKP programoje (pusl. 100) rašoma: „Didvyriškas tarybinės liaudies darbas sukūrė galingą ir vispusiškai išvystytą ekonomiką. Dabar yra visos galimybės sparčiai kelti visų gyventojų — darbininkų, valstiečių, intelientijos — gerovę. TSKP iškelia pasaulinės istorinės reikšmės uždavinį — užtikrinti Tarybų Sąjungoje aukščiausią gyvenimo lygį, lyginant su bet kuria kapitalizmo šalimi." Tai buvo 1961 m., o dabar po 17 metų kaip atrodo? Kiek pažengta į tą pusę? Aukščiausias pasauly gyvenimo lygis dabar yra JAV, toliau eina VFR. Taigi, 1977 m. vidutinis darbininko uždarbis mėnesiui buvo: VFR 727 rb.,oTS ne darbininko, o darbuotojo 159rb. Tai 4,56 karto mažesnis, o vien darbininkų — dar daugiau būtų. Gi mūsų automobilį „Žiguli" VFR darbinnkas perka už 2200 rb., o mūsų darbininkas už tokį pat moka 5600 rb., tai daugiau negu 2,5 karto. VFR eilutė 31 rb., o pas mus – vienerios kelnės. Sakysit butai pigesni, bet, jei jų nuomą skaitysit, procentais nuo gaunamo uždarbio, tai bus ir tai VFR nebrangu. Kiek dar trūksta iki programoje minimo lygio!

Teisingai — liaudies darbas sukūrė vispusiškai išvystytą TS ekonomiką, o TSKP CK internacionalizmo ir pasaulinės hegemonijos dingstimi ją iššvaistė. Pvz. Egiptas skolingas TS apie 9 milijardus dolerių, paskelbė grąžinimui moratoriumą, o kiek sukišome Etiopijai, Angolai, Kubai, Portugalijai, Indonezijai ir t.t. ir t.t. O VFR už gautus technologinius įrengimus esame skolingi apie 6 milijardus rublių; mūsų gaminių užsienis nenori pirkti, nes jie žemos kokybės, o antra, ir taip kapitalistinėse išsivysčiusiose pramoninėse valstybėse yra jų perteklius ir, be to, bedarbių.

Pas mus trūksta darbininkų. Atrodo, kad pasaulinė padėtis labai palanki mums tuos bedarbius pasiimti pas save, bet dėl mūsų ekonomikos tai neįmanoma. Todėl, kad, esant pas mus tokiam žemam atlyginimui, nieks neis, o kita — jei ir atvyktų, tai mums nepriimtina, nes jie matys mūsų ne tik ekonomiką, bet ir visą kitą gyvenimo padėtį — priešingą užsieninei. Pvz. draugystės trąsą į Mažeikius veda lenkai; tai jų vairuotojui mokama apie 800 rb. mėnesiui atlyginimo. Todėl, kai mūsiškiai jiems skundėsi, kad mažas uždarbis, jie atsakė: „Nepasakokit niekų; mes patys gauname, tai žinome, koks darbo užmokestis pas jus!"

Todėl ir pereitais ir šiais metais buvo pakeltos kainos tiems gaminiams ar paslaugoms, kurių pareikalavimas yra didesnis, negu

pasiūla, kad sumažėjusią pinigų apyvartą padidintų, o kitų gaminių lyg asortimentą pakeitė, tai kainos liko tos pačios, o prekė supaprastėjo. Pvz. šilkinis pamušalas, kuris anksčiau atsiėjo 3,8 rb. metras, dabar 4,10 rb., o tas, kuris atsiėjo 4,10 rb., dabar — 5,56 rb. Arba duonos kaina ta pati, bet kokybė prastesnė, ar varškės sūris: — seniau džiūstant išsisunkdavo riebalai, dabar jau be riebalų.

Tuojau atsirado ir laikraščiuose apie kainas svaičiojimai, pvz. „K. t." Nr. 59 1978 m. doc. Drilingas. — Bet jo išdėstyti motyvai nieko bendra su faktišku gyvenimu neturi. Matyt, ir jis tiek supranta, kad LTSR laiko išsivysčiusio socializmo valstybe. Jei tai būtų išsivysčiusio socializmo valstybė, tai kainos nebūtų keliamos, o antra, jei būtų išvystytas socializmas, tai:

1. Nebūtų maisto ir kitų reikalingų prekių trūkumo, ypatingai tai jaučiama toj šalies dalyje, kur ši tvarka jau virš 60 metų.

2. Būtų pramonė pilnai išvystyta, o pas mus žymiai atsilikusi nuo kapitalistinių Vakarų Europos pramoninių valstybių.

3. Privatinio sektoriaus nebūtų, o pas mus jis jau vėl skatinamas, o ypatingai šiais metais. Chruščiovas jau ragino uždaryti duris privat. sektoriui, o tarybinių ūkių ir kolūkių darbuotojai maisto produktus pirktųsi planinėmis kainomis iš savo įmonių. Dabar vėl grįžtame prie privatininkų; todėl ir privatinės nuosavybės nenaikiname — ne tik nekomunistams, bet ir komunistams leidžiama turėti nuosavybę. Juk jei jie tikėtų, kad komunizmas bus, tai kompartijos nariams neleistų turėti nuosavybės.

4. Jei būtų brandus ar išvystytas socializmas, tai darbuotojams nereikėtų mokėti mokesčių: kam reikalingi tie mokesčiai ir tam reikalui laikyti administraciniame aparate ne dešimtis, o gal ir šimtus-tūkstančius buhalterių, kurie tik mokesčius skaičiuoja. Esant socializmui, mokesčių nebūtų. TSKP programos 101 psl. rašoma, kad bus mokesčiai panaikinti. Kaip jau rašiau, prieš karą Lietuvoje valst. tarnautojai nemokėjo mokesčių ir buhalterių tam reikalui nereikėjo.

5. Vakarai skelbia, kad šiais metais kava atpigo, o mes kainas pakėlėme.

6. Pagaliau musų socializmas nieko bendra ir su tikru socializmu neturi.

Todėl doc. Drilingo išvedžiojimai — gražbylystė. Jei, kaip jis rašo, kad už bemaž tą patį kavos kiekį 1971-1972 m. šalys gavo 2,8 mlrd., o 1976-1977m. susiglemžė 12,3 mlrd. dolerių. Tai mažai pakėlėme kainas, reikėjo pakelti 4,4 karto, bet, matyt autorius nusikalbėjo, kaip ir visi mūsų mokslininkai. Pas mus kainos priklauso, kaip ir kapitalistinėse šalyse, nuo santykio paklausos ir pasiūlos. Anksčiau po įmones

vaikščiojo KPI mokslo personalo Pečiūra ir tvirtindavo, kad tik sviestas valstybei nuostolingas, o jau Drilingas — kad visi žemės ūkio produktai nuostolingi. Žinoma, keltume ir maisto produktams kainas, kad nesibijotume Lenkijos įvykių!

Doc. Drilingas rašo: „Kokie sunkūs gali būti degalų stokos padariniai, akivaizdžiai liudija energetikos krizė kapitalistiniame pasaulyje." Tai akivaizdžiai rodo, kiek tamsta „išmanai." Tą krizę sudarė ne trūkumas degalų, o degalus gaminančių valstybių bendras kainų kelis kartus pakėlimas, negu anksčiau ta kaina buvo. Jeigu tamsta tvirtini, kad socialistinėje visuomenėje kainos realiai atspindi visuomeniškai būtino darbo sąnaudas, tai gal paaiškintum, pvz. tokio menkniekio kaip magnetofono juostelės kainą, kuri ilgą laiką buvo 10,65 rb., o 1974 m. sumažino iki 7,50 rb., o už poros metų jau 5,75 rb. Kur čia darbo sąnaudos?

Taip pat jis tvirtina, kad daug rūpinamasi žemės ūkio produkcijos plėtimu. Bet docentas turi žinoti, kad neužtenka rūpesčio, o reikalinga dar išmanymo ir sugebėjimo. Kaip tik to ir trūksta ten, kur jau 60 metų toki rūpinasi.

Docentas Aksamitas rašė, kad ne Dievas sutvėrė žmogų, o žmogus dievą, todėl tarybiniai mokslininkai sukūrė dievus Marksą ir Leniną. Laikas pradėti vaikščioti savomis kojomis, nes rusų praktika parodė, kad Lenino mokslu sukurta valstybės forma tinka ne komunizmo kūrimui, o žmonių naikinimui ir jų vergais pavertimui. Ir taip Brežnevas TSKP XXV suvažiavime kalbėjo, jog, turint galvoje bendrus devintojo penkmečio rezultatus, svarbiausia tai, kad pasiaukojamas tarybinės liaudies darbas — didvyriškas darbas, kuriuo kolūkiuose ir tarybiniuose ūkiuose buvo atsiliepta; gi po metų laiko Tuloj tas pats Brežnevas jau kalbėjo, kad kiekvienas mūsų, kur jis bedirbtų, turi būti dvigubai ir trigubai reiklesnis sau, savo darbui. Liaudis į tai pašaipiai atsakė: „Tai ką, išeina, kad kelnes jau reikia per galvą mautis?" Taip ir eina TS darbo žmogaus gyvenimas: 1975 m. Vilniuje buvo, einant į universalinę parduotuvę, prieš tiltą iškabintas plakatas (panašia prasme): „Baigiamaisiais IX penkmečio metais darbininkas gamyboje, kaip kareivis karo lauke (fronto pozicijoj)". Ir taip bemaž 60 metų, o to šviesesnio rytojaus jau kelios kartos nematė ir, atrodo, dar daug tokių kartų bus.

Todėl moderniąją civilizaciją, nepaisant visos technologinės pažangos, profesorius Pr. Dovydaitis vadino beširde dėl to, kad darbininkas paverčiamas tik darbo mašina, nužeminamas ligi darbinio gyvulio. Nedarė skirtumo tarp kapitalistinės ir komunistinės santvarkos: pastarąją dėl totalaus žmogaus pavergimo vadino Belzebubo

santvarka, bet ir pirmąją laikė velnio santvarka.

Abiejose santvarkose žvelgiama į žmogų tik ekonominiu žvilgsniu. Kapitalistinės ir komunistinės gamybos forma yra tik du skirtingi keliai į tą patį tikslą: kvailinti materialinių gerybių ištroškusias alkanas darbininkų minias šios žemės rojaus pažadais(„Naujoji Vaidilutė" 1933 m. Nr. 7, pusl. 277).

Jau matėme kai kurių mokslininkų „moksliškumą". Dažnai girdime per radiją ir skaitome laikraščiuose, kad atskiri gamybininkai(ės) penkmečio planus išpildo per 4 metus, dargi ir per tris. Tai paradoksas. Šitie „ekonomistai" neskaičiuoja pagal įmonės planus, o pagal normatyvinę dienos išdirbio normą. O tai ir sudaro nesąmonę.

Pažiūrėkime. Pvz. įmonė VIII penkmečio planą įvykdė, kai dienos išdirbio normatyvinę normą vidutiniškai įvykdė 115%, o atskiros audėjos-pirmūnės pralenkė normatyvinę dienos išdirbio normą 160%. Gamyklai, sakysim, duota IX penkmečiui darbo našumo augimas 10%. Tai šitos pirmūnės dienos išdirbis jau turės būti 166%. Jei ji penkmečio užduotį įvykdys per 4 metus, tai dirbs kasdien 220%, o jei per 3 metus — 296%. Todėl X penkmečiui įmonei duota vėl 10% darbo našumo augimas, tai šitos pirmūnės, jei ji savo užduotį įvykdys per 4 metus, — turi kasdien pasiekti 406% normatyvinį išdirbį, o jei per 3 metus, tai turi dirbti kasdien 542% dienos normatyvinį išdirbį. Ar gali tokiu tempu augti darbo našumas? O kada šie „ekonomistai", nesusigaudydami padėtyje, ima normatyvinį dienos išdirbį kiekvieną penkmetį už 100%, tai galima tokiais tempais žengti ir būti ordinais apdovanotam. Vėl aiškina, kad norma audėjai 20 staklių, o ji dirba su 60 staklių, tai ir norma turi būti vidutinė nustatyta, o ne 20-ties staklių. Panašus absurdas būtų, jei miško kirtėjas medžius pjautų elektriniu pjūklu, o jam norma būtų taikoma rankinio pjūklo. Žinoma, popierius viską iškenčia, — kokią tik nori nesąmonę rašyk, jis tylės! Normatyvinė dienos išdirbio norma 100%, tai nėra įmonės darbininko užduotis ar planas.

Netgi teisininkai ir tie TS serga melo liga. Štai 1977 m. „K. t." Nr. 19 teisės mokslų daktaras M. Krutogolovas (tokia pavarde pasirašęs) rašo, jog kapitalistinėse valstybėse dirbantysis, kad gautų pensiją, turi mokėti draudimo įnašus 6-13%, pvz.; Olandijoje nuo 15 metų iki 64 metų. Tai pagal Krutogolovą išeitų, kad jis baigia mokėti būdamas 82 metų (64:18). Tai kas tada gauna pensiją? Juk tokio amžiaus mažai kas sulaukia. Nusišnekėjo dr. Krutogolovas. Pvz. JAV gauna kiekvienas pilietis(ė), sulaukęs 63-65 metų amžiaus valstybinę pensiją, nežiūrint ar jis kur nors dirbo ar niekur nedirbo ir nieko neįnešęs. Tik skirtumas tas,

kad nedirbusių pensija 120-150 dolerių mėnesiui. Tai, pavertus rubliais, būtų nemažiau kaip 94-105 rb.*

Dr. Krutogolovas liaupsina TS pensijų ir pašalpų įstatymą, nes, girdi, jos mokamos iš valst. biudžeto lėšų ir fondų, kuriuos sudarą įmonių, organizacijų ir kolūkių įnašai. Tai, žinoma, nesiorientuoja padėtyje, nors ir daktaras, nes tie įnašai įeina įmonių produkcijos savikainon, ir jas gyventojas sumoka pirkdamas tos produkcijos prekes. Be to, kaip buvo nurodyta, svarstant nemokamo mokslo ir gydymo skyriuje, TS darbo užmokestis 4-10 kartų mažesnis, negu išsivysčiusiose kapitalistinėse valstybėse; tai tie įnašai 6-13% pensijai nuo gaunamo atlyginimo nesudaro darbuotojui naštos. Pvz. JAV gyvenantis inžinierius, baigęs un-tą Lietuvoje, dirbo automobilių fabrike. Išėjęs į pensiją, 1976 m. gavo virš 295 dol. valst. pensijos, žmonos išlaikymui 0,5 valst. pensijos 147,5 dol. ir iš savo įmonės įnašų 457 dol., iš viso 900 dolerių. O TS gautų ne daugiau 120 rb. ir viskas!! Todėl labai būtų naudinga, jei ir pas mus būtų savo ir įmonės įnašai pensijai. Dabar gaunama ne pensija, o pašalpa. Pabandyk pvz. iš 45 ar 60 rb. išgyventi!**

Tas pats Krutogolovas rašo, kad daržely vaiko išlaikymas atsieina 62,5 rb. mėnesiui, o jis dar ir pas tėvus gyvena! Na, o suaugęs žmogus, gaudamas pensijos 15, 20, 45 — iki 120 rb.? . . . Jam reikia iš jų ne tik prasimaitinti, bet ir už butą mokėti, apsirengti. O Brežnevas sako, kad jie reikmęs moksliškai nustatą! Koki mokslininkai, toks ir mokslas . . .

TSKP programoje (148 psl.) rašoma, kad tarp socialistinių šalių užsienio prekybos ryšiai, liaudies ūkio planų koordinavimas, gamybos specializavimas vis labiau tobulės. Bet, matyt, tik popieriuje, o gyvenime nulemia užsienio valiuta, nes 1976 ir 1977 metais VDR gamino ir tiekė skaidres TS, o šiais metais jau ne. Atseit, jau nekoordinuoja... Kaip nekeista — tokios didelės valstybės užsienių biržoje nekotiruojami rubliai. Prieš karą Lietuva buvo maža valstybė, o užsienio biržos litus kotiravo.

Dargi APN korespondentas G. Gerasimovas juokiasi (1977 m. „K. t." Nr. 75): „Viskas slypi netikėtai supainiotuose Amerikos mokesčių mokėjimo įstatymuose. Jie supainioti, prieštaringi, kartais neturi elementarios logikos: mokesčių sumą, kurią jis ir ji turėtų mokėti vedybų atveju". Na, o sakyk, Gerasimovai, kaip gi pas mus elementari logika? Merginą nemoka mokesčių (mažašeimių), o kai tik išteka, nuo

* Žr. pastabą 51 psl. Red.

** Atrodo, kad autorius negavo duomenų apie JAV darbininkų kasmetinį pensijos pakėlimą pagal gyvenimo pabrangimo nuošimtį. Red.

tos dienos turi mokėti 6% gaunamo atlyginimo mokesčių, jei neturi vaikų. O iš kur ji turės vaikų, jei tik šiandien ištekėjo? Ar čia jau „elementari logika"?

3. TSKP PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO STABDŽIAI

Programoje (111 pusl.) sakoma: „Numatytoji programa gali būti sėkmingai įvykdyta taikos sąlygomis. Tarptautinės padėties susikomplikavimas ir to sąlygojamas būtinas išlaidų gynybai padidinimas gali sutrukdyti įgyvendinti liaudies gerovės kėlimo planus."

Taigi karo nebuvo ir nieks negrasino. Atvirkščiai, išnyko šaltojo karo padėtis, įtempimas sumažėjo, buvo surašyta su JAV ginklavimosi apribojimo sutartis, surašytos tarp Rytų socialistinių valstybių ir Vakarų valstybių taip pat sutartys, o Helsinky — Europos saugumo ir bendradarbiavimo sutartis, kuria pripažįstamos dabartinės Europos sienos ir kad jos galimos keisti tik taikiu būdu, o ne karu. O apie TSKP III programos įgyvendinimą niekas TS ne tik nekalba, bet iš viso apie ją nieks net neužsimena, kad tokia yra. Tik doc. Aksamitas dar savo straipsnyje prisiminė: „Šiuolaikiniame pasaulyje vykstant aštriai ideologinei kovai, religijos šalininkai supranta, kokią didelę reikšmę turi TSKP programa, koks milžiniškas jos poveikis šimtams milijonų žmonių mūsų šalyje ir užsienyje. Todėl vis dažnaiu pasigirsta balsų, kad Programos idėjos sutampa su religine ideologija". Jau esu rašęs, kad tik taip mano tie, kurie skaito tą „moralinį kodeksą" pažodžiui, kaip parašyta, o nežino pačios tarybininkų moralės pagrindo ir nežino, kad tarybinės žodžių sąvokos kitaip suprantamos, negu pasaulyje įprasta. To kodekso pagrindas yra: visa dorovinga, kas tarnauja komunizmo kūrimo interesams, t.y., ką jau buvau smulkiai išdėstęs ir to kilmę nurodęs. O tikintieji, kurie pažįsta TSKP veiklą ir jų demagogiškai propagandinius užmojus, sakė ir sako, kad tai yra pasauliui akių dūmimas. Tai ir dabar mums gyvenimas rodo.

Todėl, nors jau, kaip liaudis sako, kad nosim galima nudurti pabaigą programoje nužymėto dvidešimtmečio, bet nei viename partijos plenume šis klausimas nuo programos priėmimo laikų nebuvo nei svarstomas, nei keliamas. Jeigu taip gyvenimas žmogaus vyktų, kaip

programoje išdėstyta, tai, iš tikrųjų — kas jai prieštarautų, tą reikėtų į psichiatrinę uždaryti pasigydyti. Bet dabar atrodo, kad reikėtų uždaryti...

Koks gi reikalas ir kokios to viso priežastys?

Remdamiesi TSRS kontitucijos suteiktomis kiekvienam piliečiui teisėmis, garantuotomis 39, 48, 49 ir 50 str.str., neišskiriant ir kritikuoti darbo trūkumus, pasvarstykime, kodėl gi nei vienas programoje numatytas punktas nebus įgyvendintas? To priežastys yra: a) vienpartinis valdymas, b) pasikeitimas vadovų, c) ginklavimui išlaidų didinimas, d) šnipinėjimui išlaidų didinimas, e) internacionalizmo dingstimi siekimas pasaulyje hegemonijos, f) radijo trukdymo išlaidos.

Vienpartinis valdymas yra ne ekonominės pažangos akstinas, o turimų vietų išsaugojimas. Tuo labiau, kad komunistų partija per 60 metų, valdydama kraštą, įsigijo tik 6% narių visų gyventojų arba 10% turinčių teisę balsuoti. Kaip jau matėme, buvę prancūzai marksistai — jaunieji filosofai tvirtina, kad kai kairieji ateina į valdžią, lieka ne kairiaisiais, o tik žiūri kaip tą valdžią savo rankose išlaikyti, o visa kita — antraeiliai reikalai (kaip darbo žmogaus realų gyvenimo lygį pakelti ir pan.).

Valstybinės teisės mokslininkai tvirtina, kad vienos partijos valdžia tas pats, kas kūdroje stovintis vanduo, neturintis nei ištakų, nei intakų, — pažaliuoja ir pasmirsta. Tas režimas pamažu pamažu, bijodamas nustoti valstybės valdyme užimamos vietos, priartėja prie fašistinio režimo: nepripažįsta kitokios nuomonės, prasideda priespauda. O Engelsas sako, kad, jei leidžiama priespauda, tai daugiau baimės turi ne tas, kuris sekamas, o pats persekiotojas. Todėl, jei priespaudą vykdo valstybė, visada baimė slegia pačią valstybę.

Ypatingai pasireiškia žiaurumas, jei valdžios viršūnėje yra labai jaunas ar pasenęs, nes jis nepasitiki kitais, o tik tais, kurie iš jaunystės yra įsigiję jo pasitikėjimą. Tuo labiau, kad komunistų partijoje vadovų viršūnės negalima kritikuoti nei jiems nurodyti, kas darytina. Galima juos tik liaupsinti. Tokios partijos suvažiavimuose vadinamos „diskusijomis" kalbos, kurios nieko bendro su diskusija neturi svarstomu klausimu, yra tik partijos vadovo liaupsinimas. Aišku, kad vienpartinėj valstybėj negali būti ir tikro parlamento. Jis šaukiamas tik išklausyti (retkarčiais), ką praneš vadovaujanti partija. O kur yra daugpartinis parlamentas, ten jis posėdžiauja bemaž visą laiką. Gi fašistinėse valstybėse visus klausimus sprendžia tos pačios partijos asmens ar tai prezidiumas, ar valstybės taryba, ar kitokiu pavadinimu. O pačiame parlamente yra tos pačios partijos atrinkti deputatai. Aišku, kad tas parlamentas, kaip TS apie 5000 žmonių, negali išklausyti jų pareiškimų,

nes tai užimtų, jei tik po 10 minučių kalbėtų, apie 3 mėnesius, o jie posėdžiauja 2-3 dienas. Kur yra parlamentuose partijos, tai ten daugiausia kalba 1-2 partijos vardu, nes jau jie tą klausimą yra savo partijoj apsvarstę, o kur partinių — nepartinių „blokas" . . .? Toks blokas juridiškai yra nesąmonė: ką, ar su kiekvienu nepartiniu reikia susitarti — sudaryti bloką? Tai tuščiažodžiavimas.

Labai taikliai charakterizavo buvęs TS M. Akademijos vyr. bendradarbis dabar Miuncheno un-to prof. Vaslenskii: „TS rinkėjo teisė nunešti biuletenį nuo rinkimo komisijos stalo į urną, o ne ką nors rinkti!"

Visai kitaip klostytųsi reikalai, jei TS būtų daugpartinė sistema, būtų daug mažiau trūkumų, bet, iš kitos pusės, kompartija jau seniai būtų išdulkėjusi iš dabar užimamų pozicijų, kaip visai neseniai Indijoje Indira Gandi ar Portugalijoje iš valdžios protarybiniai veikėjai. Aišku, kad daugpartiniame parlamente svarstoma visos visuomenės — dabar gyvenančios visuomenės keliami reikalai, o ne tik 6 ar 10% tos visuomenės ar pažadai, kaip gyvens po 10-15 kartų žmonės. Todėl komunistai turi įsisąmoninti, kad kmunizmą kurti dabar gyvenančių žmonių gyvenimo sąskaita yra nehumaniška. Dabartiniai tarybiniai gyventojai turi irgi ne blogiau gyventi socialistinėj valstybėj, o geriau, negu kapitalistinėse valstybėse. Mums gyvenimas rodo priešingai. Pvz. Vokietijoj per karą buvo sunaikinta ir Vakarų ir Rytų Vokietijos. VFR kapitalizmas ir parlamentas daugpartinis. Tai VDR mąstytojas Rudolf Baras rašo, kad Rytų Vokietijoje vokiečiai nekvailesni už VFR vokiečius, o pastoviai atsilieka VDR nuo VFR. Socialistinėje VDR gyvenimo lygis kelis kartus žemesnis už kapitalistinėje VFR, tai vienos partijos išdava. Arba greta egzistuojančios Vengrija ir Austrija, arba, kaip matėme, pradžioje šio rašinio svarstydami išnaudojimą ir nemokamą mokslą bei gydymą, jog TS iki šio laiko darbuotojas nepasiekė tokio darbo užmokesčio, kokį gaudavo prieš 40 metų Lietuvoje. Tai rodo, kad vienpartinė socialistinė valstybė pranašesnė tik pinigų surinkimo atžvilgiu, o jų išleidimo nereikalingiems reikalams visuomenė negali kontroliuoti vienpartinėj sistemoj. Tos lėšos iššvaistomos ne visuomenės reikalams.

Šalies gyventojams tiek pramonė reikalinga, kiek ji reikalinga jos gyventojams aptarnauti. O tokia pramonė, kuri stotų į pasaulinės rinkos konkurenciją su kitomis valstybėmis, gyventojams nereikalinga, o tik partijos užmačioms siekti: iššaukti pasaulinei krizei, o tuo pačiu sukelti bruzdėjimus. Tokia turtinga valstybė, kaip TS, visko turi, tik vieninteliu trūksta . . . tikro šeimininko. Jau svarstėme, kad TS nėra nei išsivysčiusio, nei brandaus socializmo, nes socializmas pripažįsta

demokratiją, o tai reiškia, kad kiekvienas žmogus turi turėti teisę reikšti **savo nuomonę,** o ne **tik socialistinę** (konstituc. 6, 20, 47, 50 ir 51 str.str.).

Pasikeitimas valdovų vienpartinėje valstybėje turi lemiamą reikšmę politikos krypčiai pakeisti. O vienpartinėj valstybėj nebuvo, kad nebūtų liaupsinamas vadas, — tai jau kaip taisyklė. Kai naujas atsisėda į vado postą, tada nustoja liaupsinti buvusį vadą, jam suverčiamos visos partijos politinės, ekonominės nesėkmės ir pradedama liaupsinti naujasis, nors jis liaudies gyvenimo lygio dar nekėlęs. Bet ką jis tik kur pasakė ar tik užsiminė, tai jau ir „įkvepia", nes tai jau ir moksliška, ir liaudiška ir t.t. Kaip sakoma, atsiranda naujas kurpalis, pagal kurį visas gyvenimas turi būt matuojamas, o kas buvo įsipareigota anksčiau partijos ir jos vado, tai kas buvo, tai žuvo . . . Todėl ir su Chruščiovo nuvertimu, o Brežnevo atėjimu TSKP III programa dingo nežinion. Dabar liaupsinama, kas sukurta Brežnevo eroje, t.y. XXIV, XXV suvažiavimuose, 1977 m. TSRS konstitucija ir „Malaja zemlia" — tik tai visą liaudį „įkvepia", o TSKP programa „įkvėpti" nustojo, matyt, išsekė kvapas. Todėl ir TSKP programa savo metu nuskambėjusi visam paauly, jog dar šios kartos žmonės gyvensią komunizmo sąlygomis, dabar, kaip gyvenimas rodo, lyg tai buvusi koks mados reikalas ar komunistų demagogiškai-propagandinis burbulas.

Tuo tarpu TSKP programoj (153 psl.) rašoma, kad su lenininio partinio gyvenimo principais nesuderinamas asmenybės kultas ir su juo susiję vadovavimo kolektyvumo, vidinės partijos demokratijos ir socialistinio teisėtumo pažeidimai. Asmenybės kultas menkina partijos ir liaudies masių vaidmenį, kausto idėjinio partijos gyvenimo vystymąsi ir kūrybinį žmonių aktyvumą.

Programa viena, o gyvenimas nukrypo kulto atžvilgiu į fašizmą, kur vado kultas būtinas. Be jo apsieiti negali, turi garbinti. Dėl to, kad fašizme pasireiškia daugiausia karjeristai, o ne sumanūs ir kūrybingi darbuotojai. Tai, kad išsilaikytų savo postuose, kiek galėdami liaupsina savo viršininkus, o tiems tai patinka. Liaudis tai suprasdama sukūrė net originalų eilėraštį, kad net ir žviblis, ir tas partijai už viską dėkingas:

Prošla zima, nastalo leto,
I legče stalo vorobju.
Spasibo partii za eto
I lično Leonidu Iličiu. — *

* Laisvas vertimas: „Praėjo žiema, prasidėjo pavasaris,
Ir pasidarė lengviau žvirbliui.
Ačiū užtai partijai
Ir asmeniškai Leonidui Iličiui.

Ginklavimosi išlaidos didėja. Tai matyti ir iš Brežnevo TSKP XXV suvažiavime pranešimo. Pagaliau tai matėme, kai nagrinėjome „prietarų pelkes", kad yra išaugęs visų ginklų rūšių ginklavimasis lyginant su Chruščiovo laikais. Dabar, esant šnipinėjimo palydovų sistemai, niekur nepasislėpsi, viskas žinoma iš jų nuotraukų. Vakarai tvirtina, kad Varšuvos sutarties šalys centrinėj Europoj turi pustrečio karto daugiau tankų, negu NATO. Dėl to, kai JAV paskelbė, kad gaminsiančios neutroninę bombą, mes pakėlėme pasaulinį aliarmą. Kodėl? Todėl, kad mes savo ekonomiką sužlugdėme ginkluodamiesi, pridarėme tiek tankų, o ta neutroninė bomba juos niekais paverčia. Mes teisinamės, kad ginkluojamės ir kad ginklavimosi varžybas varo NATO. Tuo tarpu toji neutroninė bomba jau išrasta prieš 20 metų ir, jei rinkimus būtų laimėjęs Niksonas, o ne Dž. Kenedis, tai ją būtų JAV pradėję gaminti prieš 20 metų. Kai Varšuvos sutart. dalyvės pasiekė negirdėto tankų skaičiaus ir Maskvoje atsisakėme derėtis su JAV, tai tie ėmėsi gąsdinti neutronine bomba. Mes ją vadiname amoraliu ginklu. Nei vieno ginklo nėra moralaus, kai juo puolama svetima šalis. Sakysim, kad ir tankas ir tas amoralus, kad į jį sėda tankistas ir važiuoja užimti — užkariauti svetimą šalį. Tas pats ir automatėlis (šautuvas) ir visi kiti. Šiaurės Korėja užpuolė Pietų Korėją, sako Vakarai, o mes sakome — Pietų Korėja užpuolė Šiaurės. Neutroninė bomba tokių tvirtinimų neleistų, ją panaudojus, aiškiai būtų matyti, kas ką užpuolė, kieno tankai stovi perėję sieną, o tankistai negyvi sėdi...

Sakysim, kad ir dėl įtempimo mažinimo. Didelę reikšmę, o gal ir pagrindinę, turi šalių pasitikėjimas. Tai pripažino ir Brežnevas, būdamas VFR, vadindamas prietarų pelkėmis ir nepasitikėjimų barjerais. Žinoma, kad taip yra, ypatingai, kada mes Belgrado konferencijoje suniekinome Helsinkio susitarimą, aiškindami, kad nors ir įrašyta žmogaus teisių gerbimas į sutartį, bet tai yra mūsų vidaus reikalas. Vadinas, įsipareigojame, o vykdymas — vidaus reikalas. Tai bus antras jau konstitucijos 29 str. pažeidimas. Arba, kaip matėme, kokia buvo Lenino taikos politika gyvenime, o mes skelbiame urbi et orbi, kad mes Lenino taikos politiką vykdome nuosekliai. Arba mūsų spaudoje buvo paskelbta Brežnevo atsakymas į korespondentų klausimą, kaip jis žiūrįs į sutartis su imperialistinėmis valstybėmis. (O pagal mūsų supratimą, imperialistinės valstybės, tai Vakarų kapitalistinės valstybės). Brežnevas atsakęs į tą klausimą, kad sutartys ir santykiai su imperialistinėmis valstybėmis nėra jam tikslas, o lyg priemonės pasiekti konsolidacijos savai pozicijai; tai savo jėgų arenoj lyg tai skydas, kuriuo prisidengus, galima pridengti neregėtą ginklavimąsi taikos metu. Ar tai ne barjeras?!

Arba, kai prieš 2 metus buvo išaiškinta Olandijoje, kad mūsų sunkvežimius vairuoja tankų karininkai; dargi vienas generolas, jie elektroniniais prietaisais matavo Olandijos teritorijos upių gylį ir duomenis įteikdavo Amsterdame rusų atstovybei. Juk tai kiekvienam kyla mintis, kad ruošiama hitleriški planai užpulti Vakarus iš Atlanto pusės su Murmanske dislokuotais karo laivais, o iš rytų sausumos kariuomenei. Tuo labiau tai realu, kad TSKP santykiai su Vakarų komunistais iširo: jie nepripažįsta TS komunistų pavyzdžiu socializmą-komunizmą kuriant. Dargi Ispanų kompartija savo suvažiavime prie mūsų delegacijos akių, išbraukė, velniop, iš savo programos leninizmą. O Vakarų valstybėse yra ir protarybinių komunistų, todėl labai galimos TS užmačios pulti ir užimiti Vakarų Europą ir sudaryti iš savo vienminčių valdžias ir paskelbti valstybes socialistinėmis — savo satelitais, kaip kad VDR, Lenkija, Vengrija, Čekoslovakija ir kitos. Juk tai TS istorija diktuoja — nuoseklus Lenino taikos politikos vykdymas. Juk panašiai padarė 1956 m. Vengrioje, o 1968 m. Čekoslovakijoje. Ir dar spaudai Brežnevo pareiškimas, kad sutartys su kapital. valstybėmis lyg skydas taikos metu neregėtai ginkluotis. Ar tada galima rasti tokį, kuris galėtų patikėti taikiais pareiškimais?

O, kad Vakarai, turėdami neutroninės bombos išradimą jo 20 metų nevykdė, tai tikras įrodymas, kad NATO tai apsigynimo organizacija, o ne puolimo. Tokioj padėty būdama TS tuojau būtų tą „amoralią" bombą pasigaminusi.

Kariuomenė ir ginklavimasis yra tikras visuomenei nuostolis, nes tai įdėtas kapitalas, kuris jokių vertybių negamina. Tai aiškiai įrodyta VFR: po karo jai nebuvo leidžiama laikyti kariuomenės ir ginkluotis, todėl ji tuojau ir išėjo į pramoninių valstybių priekį; o jei būtų leista ginkluotis, būtų to nepasiekusi. Todėl, jeigu mes norime įsigyti NATO valstybių pasitikėjimą, tai turime rimtai siekti: prakeikti visą, kas buvo praeityje negera ir nerašinėti tokių straipsnių, koks buvo parašytas redakcinis str. dėl Dž. Karterio pasakytos kalbos Anapolyje, ir imtis rimtai mažinti Vidurio Europoj kariuomenę, o ne vaikiškais motyvais išsisukinėti. Jeigu Vakarai su Kinija eis koja kojon, tai visos mūsų užmačios sužlugs, neišgelbės nei Andropovas su savo Afganistanu, Etiopija, Angola ir Rytų Europos mūsų satelitais. Tada laukia III reicho likimas.

Pasaulyje nėra tokios valstybės, kuri tiek daug skirtų dėmesio karo reikalams — pasiruošimui, kaip Tarybų Sąjunga, kurioje bemaž visose aukštosiose mokyklose yra karininkų ruošimo katedros ir visi, baigusieji aukštąjį mokslą, įgyja ir karininko laipsnį. Arba kurioje valstybėje bendrojo lavinimo vidurinėse mokyklose būtų specialiai dėstoma karinis patriotizmas, nors Baudž. kod. 69 str. karo propagan-

da, kad ir kokia forma ji būtų varoma — baudžiama laisvės atėmimu nuo 3 iki 8 metų.

Jaunuoliai, kurie karinę prievolę atlieka raketinėse bazėse, grįžta iš ten jau paveikti radiacijos: neturi jokios iniciatyvos. Bet į tai Centro K-tas visai dėmesio nekreipia, o žmones žaloja, iš jų normalų gyvenimą atima. Ar tai moralu?! O „rūpinasi" kiekvienu žmogumi!

Šnipinėjimo išlaidų didinimas irgi visuomenei jokios naudos neduoda. Šnipinėjimas pas mus yra dvejopas: viduje ir užsienyje diplomatinio personalo priedanga. Brežnevas XXV suvažiavime labai jau džiaugėsi saugumiečių darbu: „Visą savo darbą, kuriam vadovauja ir kurį kontroliuoja partija, valstybės saugumo organai dirba gindami liaudies ir valstybės interesus, plačiųjų darbo žmonių masių remiami, griežtai laikydamiesi konstitucinių normų, socialistinio teisėtumo." Jokių liaudies interesų saugumiečiai negina, o gina komunistų interesus, ir jokios masės jų neremia. Nei vienoj demokratinėj valstybėje tiek saugumiečių nėra. Kaip jie laikosi konstitucinių normų ir socialistinio teisėtumo, aiškiai parodė 1954-1956 metų kalinamų reabilitacija. Neturėtų džiaugtis Brežnevas, o gėdytis tokio teisėtumo. Kiekvienas šnipas — tai jau nužmogintas gyvūnas, kuris naudojasi žmonių vaišingumu ir pasitikėjimu, o juos išduoda. Ar tai žmogus? Ypatingai daug tų šnipų diplomatiniame personale. Prieš kelerius metus išaiškinus Anglijoje šnipinėjančių TS „diplomatų", pasirodė, kad Anglija TS turėjo 40 diplomatinio personalo, o TS Anglijoj 500 asmenų. Tai ką jie ten veikia? Šnipinėja! Ir žiūrėk protarpiais išprašo išaiškintus šnipus iš savo krašto. Jie ten ruošia įvairiausias diversijas. Atominę bombą irgi per juos įsigijome, — tegul abu amerikiečius nužudė elektros kėdėje, bet mes dabar labai jau tuo operuojame. O kad šnipai galą gavo, tai mums nei šilta, nei šalta.

Paimkim kad ir Alseiką. Giriasi, kad jis teisininkas. Jeigu jis būtų pilnavertis žmogus, argi jis būtų ėjęs į tokią „tarnybą"? Ir jo galas ne koks. — Kai jau bus nereikalingas, išnyks iš gyvųjų tarpo, o jo nebaigtą kūrybą išleis tokią, kokia saugumui reikalingesnė bus, kaip padaryta su buvusio Kauno komendanto Mikuckio leidiniu — kaip saugumas norėjo, taip suredagavo. Alseika rašo, kad jis norįs dirbti tėvynei. Nereikalingas tavo darbas tėvynei. Judas pasikorė, išdavęs Kristų, o čia „teisininkas". Bet bendraklasiai vieni sako, kad jis jau bolševikų saugumui dirbo dar Vilniuje mokinys būdamas, o kiti, kad Lenkijojjam už „uodegos" paėmė ir tai kad negabus buvęs. O dabar didelį vaizduojąs. Pažiūrėkite, kur pas Mizarienę nusifotografavęs: koja tik nosies nesiekia. Paimkite jo parašytas knygas abi ir pažiūrėkite, kaip jis dirbo, bet ne tą darbą, o užsirašinėjo, kas yra protokoluose užrašyta,

aišku, kad jam ir tą darbą VLIKe įtaisė TS diplomatija. Pažiūrėkite jo susitikimą su JAV viceprezidentu Agniu (Agnew), — juk jo laikysena aiškiai šnipo.

Arba buvęs kunigas Vytautas Starkus. Jau tai, kad jis ir pas vysk. Sladkevičių nuvažiavęs buvo ir ten Zdebskį susitikęs, nors Zdebskis sakosi jo nepažįstąs. Tai aišku, nes jis (Zdebskis) buvo nuvažiavęs ne šnipinėti, kaip Starkus, o pastarasis dėl to ir žino, kas ten buvo, nes pagal saugumo užduotį jis važinėjo pas Sladkevičių. Jis rašo apie nesąžiningus kunigus. Na, o kur tavo sąžinė, jei už tikinčiųjų pinigus mokeisi ir pasiruošei ateistų referentu ir apie Velykas pasakei graudų pamokslą dėl bažnytėlės remonto. Kai žmonės suaukojo po 100, 50, 20 arba ir po mažiau, tai, juos pasičiupęs, išvažiavai, komitetui palikdamas tik 100 rb. Argi ne saugumo agentas būtų taip surengęs „išleistuves", arba būtų gavęs ne agentas butą, kurio Vilniaus dešimtys tūkstančių laukė kelerius metus? Mini Putiną-Mykolaitį, bet, jei užsimindavai jam apie Ragauską, tai jau jis tiek susinervindavo, kad tą dieną grįžk atgal, nesusikalbėsi. Ir Putinas niekad religijos nešmeižė. Tamsta gi važinėji po mokyklas ir jaunimui skelbi nesąmones. Imk ir pasiskaityk dr. Moody knygą „Life after Life", kurioje yra apie 220 tų, kurie kovojo su mirtimi ir buvo laikomi mirusiais, pasakojimai, ką jie matę aname pasaulyje. Tada gal suprasi. Bet jau dabar uodegą saugumiečiai primynė, tai ne kur bedingsi. Buvę tamstos parapiečiai turėtų sudaryti sąrašą, kiek kas aukojo bažnyčios remontui, ir už pasisavinimą remonto pinigų iškelti bylą. Gal neatiteistų, bet tegul žmonės matytų, su kuo turi reikalą.

Užsieny mūsų saugumiečiai renka įvairiausias žinias, ruošia perversmus. Ir Afganistane be jų neapsiėjo. Ir tai mūsų valstybei atsiėjo dideles pinigų sumas. Todėl liaudis ir sako: „Aukso asilas per didžiausią sieną perlipa." Tai reiškia, kad tai brangi tarnyba. Mes prieiname, nes jų turime. Štai kad ir buvęs VFR kancleris Brandtas. Prie jo prisiplakė iš Rytų Vokietijos pabėgęs Giomas, pasidarė jo padėjėjas, o VDR šnipas. Giomas su Brandtu draugavo: abu kartu atostogaudavo, aišku, jis viską žinojo, ką Brandtas žinojo, t.y. Giomui, aišku, visi NATO planai buvo žinomi, o tuo pačiu ir per VDR ir Brežnevas tą žinojo. Brandtas išėjo iš kanclerio posto, bet SD partijos pirmininku liko. Juk jau labiau taip aukšto rango politinis veikėjas negalėjo susikompromituoti, o jis Dž. Karterį vadina neišmanėliu, kai tas iškėlė klausimą dėl žmogaus teisių. Atrodo, vokiečiai išmintingi, bet kaip jie balsuoja už SD partiją, kurios pirmininkas taip politinėj arenoj susikompromitavo? Ir laikraščiai rašė, kad Brežnevas jį gerbia, bet negalėjęs priimti, kai važiavęs į Tokio. Kaip gi nesipuikuos Brežnevas,

kad per jo didelę „išmintį" gavo visas apie NATO žinias. Arba savo laiku Anglų karo ministras per kekšę teikė TS žinias.

Mūsų saugumiečių yra visose šalyse. O tai mūsų visuomenei atsieina milijardai rublių. Mūsų konstituc. 61 str. įpareigoja kiekvieną pilietį kovoti su visuomeninio turto švaistymu. Kaip jis gali kovoti, jei jis prie to, kuris švaisto, neturi teisės prieiti?

Skaitome spaudoje, kad kapitalistinėse valstybėse visoki deputatai gauna iš įmonių, iš valstybių kyšius. Tai klausimas, ar mūsų pinigėliai irgi tokiose „operacijose" nedalyvauja? Ar kartais ne mūsų pinigai kalba apie JAV politiką su TS, ar dėl neutroninės bombos ne mūsų pinigai suorganizuoja mitingus ir parašų rinkimą?

Anksčiau minėjau H. Klimašauską šnipų sekamą — vienas Šulcas, važinėdavo iš Alytaus, o kitas Jakupčionis iš Panevėžio. Klimašauską pripažino, kad jis sergąs manija, jog jį persekioja saugumas ir įmetė į Černiachovskio psichiatrinę ligoninę. Kad būtų taip galvojęs, būtų abu išvijęs, o nevaišinęs!

Internacionalizmas irgi mums daug atsieina. Pvz. Portugalijoje dar tik įpusėjus revoliucijai, o jau buvom įkišę 45 milijonus rublių. Tokių daug turime, tik didžiosios komunistų partijos pačios save išsilaiko. Dėl to jos ir galėjo atsisakyti nuo mūsų. Taip pat komunistus, kalinamus kalėjimuose, mūsų atstovybės išlaiko. Tas buvo ir anais laikais Lietuvoje; įvairius streikus irgi daugiausia mes organizuojame, geriau sakant, mūsų pinigai. Suprantama, reikia savo bendraminčiams padėti, bet tai nereiškia, kad tas galima daryti dabar gyvenančių savo piliečių sąskaita. Mes per daug skubame ir per daug plačiai užsiimame organizavimu visokių klikų, remiančių mus už mūsų „pašalpas". — Sveikas protas sako, kad pirmiausia sudarykime savo valstybėje aukšto gyvenimo lygį, o tada kvieskime visus: ir parodykime jiems, ko pasiekta. Tada padėkime ir jiems, tai bus suprantama, ir tada nieks nuo mūsų neatsitrauks, o eis su mumis ir mes būsime jiems pavyzdžiu. Dabar prancūzų jaun. filosofas doc. Levi, buvęs marksistas, kaip jau skaitėme, rašo apie TS piliečius: „Ketvirtadalis žmonijos priverstas gyventi kaip arpuojamas šiupinys." Todėl vakarų Europos didžiosios komunistų partijos nusišalino nuo mūsų, nes mato, kad TSKP CK nesukurti komunizmas rūpi, o išsilaikyti užimtose valstybėje pozicijose.

Kai kas internacionalizmą kiša ir ten, kur nieko bendra su internacionalizmu neturi, pvz. Žemės ūkio akademijos vyr. dėstytojas P. Kanopa 1977 m. „K. t." Nr. 31 rašo: „Tarybinė armija, sutriuškinusi hitlerinę Vokietiją, ne tik apgynė mūsų laisvę ir nepriklausomybę, bet ir padėjo išvaduoti iš fašizmo jungo daugelį Europos ir Azijos tautų (ką

Azijoj fašistai buvo užėmę — neaišku — G.T.), tuo ji atliko savo klasinę pareigą ir veikė pagal proletarinio internacionalizmo principus." Matot, kur dėstytojas nuklydo! Tai, sakyk, ar ir JAV pagal internacionalizmo principus Europoje veikė. Matyt, tiek ir supranti apie karo strategiją, kad neskiri nuo internacionalizmo. Pati TS su Hitleriu sukėlė (1939-1945) karą, tai ar ir tada TS vadovavosi internacionalizmu?

Užsienio radijo trukdymas atima visuomenei daug lėšų. Tad kodėl iš vienos pusės tarybiniai žmonės klausosi užsienio radijo, o valdžia trukdo? Visų pirma dėl to, kad mūsų radijo mažai žinių duoda iš užsienio gyvenimo, o bemaž nieko apie mūsų praeitį. Sakysim, jei nori žinoti, kaip vyko 1917 metų vasario mėn. revoliucija, tai iš mūs radijo neišgirsi; arba apie mūsų klasių kovą po revoliucijos pas mus tylu, o ten gana suglaustai ir išsamiai. Solženycinį kai ištrėmė į užsienį, tai pirmiausia pranešė užsienio radijas. Kodėl, sakysim, Solženycino knygos Archipelag Gulag nespausdino pas mus, juk tai mūsų klasių kova aprašyta. Arba BAMO statybos reikalą, t.y. apgyvendinimą Sibiro, iškėlė Brežnevui Solženycinas, IX mėnesį, jį ištrėmus, tuojau buvo paskelbta BAMO statyba. Visa šita užsienio radijo paskelbė tuojau, tiems įvykiams vykstant, o mes . . .?

Arba Sadato iniciatyva sureguliuoti Artimųjų Rytų konfliktą taikiu būdu. Mes ir mūsų remiamos valstybės atsisakėme dalyvauti. Kodėl? Blaiviai galvojančiam neaišku, kodėl nedalyvavome. O mes šaukte šaukiame, kad visi konfliktai reikia taikiu būdu reguliuoti. Reikėjo dalyvauti ir pareikalauti, kad Izraelis išeitų iš užimtų žemių, būtų buvęs didesnis spaudimas, o kai žydeliai pamatė, kad antroji pusė susiskaldžius, tai jiems atrodė, kad iš tikrųjų yra valstybių, kurios nenori, kad ten konfliktas baigtųsi. Ir po to tvirtiname, kad Egiptas nori sudaryti seperatinę taiką. Tai, jei kiti vengia išspręsti konfliktą, kitos išeities Sadatui ir nebus, kaip sudaryti sutartį ir baigti tą konfliktą, o jūs ir toliau sau boikotuokite derybas.

Be to, mūsų radijas visas žinias perleidžia per melo filtrą — kaip mums geriausia — ir tada skelbia. Pvz., jei Dž. Karteris kalbėdamas pasakė, kad Sadatas prašo paspausti Izraelį, kad jis priimtų Egipto pasiūlymus, tai mūsų TASS būtinai įdės, kad Dž. Karteris kalbėjo, kad Egiptas nori sudaryti su Izraeliu separatinę sutartį. Tą skaitai savo laikraščiuose ir matai, kad „seperatinę" yra mūsų priedėlis prie Karterio kalbos. Kam to reikia? Arba, kad 1977.XII.21 (Stalino gimimo dieną) TS rašytojų sąjungos namuose buvo susirinkimas ir ten keletas rusų tautybės rašytojų patarė žydų kilmės režisieriui Efrusui: „Nustokite šmeižti rusų klasikus; įkurkite savo nacionalinį teatrą!" Tai šovinizmas, o pas mus tvirtina, kad nacijų glaudus sugyvenimas vyksta.

Arba, TS atsirado drąsuolių apie 200, kurie susiorganizavo į profsąjungą, nepriklausomą nuo valdiškosios. Kas pas mus paskelbs tokį dalyką? O įdomu, kad atsiranda žmonių, kurie eina į psichiatrines ligonines ir nebijo organizuotis. Arba tokios žinios, kaip atsirado eurokomunizmas ar prancūzų jaunieji filosofai, universitetų docentai, buvę marksistai, dabar tą marksizmą prakeikia. Juk tai įdomu viena, kad Prancūzijoj gali docentais būti marksistai, o kita — išgirsti jų nuomonę. Arba, kaip Rastropovičius, diriguodamas orkestrui, galėjo šmeižti TS? Arba, kada TS pralenkė JAV, jog daug daugiau gamina tankų. Mūsų radijas paskelbs: tiek gamina, kiek reikia ir t.t. Visa tai įdomu žmogui, o mūsų valdžia tai leidžia skelbti, tai vėl trukdo užsienio radiją. O tai žmonėms įdomu. Arba skrisdamas lėktuvas užsikabino už kalno viršūnės ir sudužo. Tai mūsų radijas, kadangi tai yra kapitalistinės valstybės lėktuvas, tai nepaskelbs, kad atsimušęs į kalną sudužo. Arba, kai mūsų — Lietuvos — daug keletivių žuvo netoli Maskvos lėktuvo katastrofoje, tai pirmiau paskelbė užsienis, kad žuvo vienas vokietis. Todėl tai ir sudaro tas sąlygas, kad žmogus, jei nori greitai ir tiksliai sužinoti, kaip gyvenimas eina visame pasaulyje, neišskiriant ir mūsų šalies, klausyk užsienio radijo. Deja, jau dabar mūsų šalis lygiai tokiomis bangomis įtaisė radijo stiprias stotis, ir jau Bi Bi SI, JAV, Vatikano ir kai kuriomis valandomis Vokiečių stočių negalima klausyti rusų kalba, nes mūsiškiai tai prancūziškai kalba, tai Zykina dainuoja. Tada, žinoma, klauso kas vokiečių kalba, kas anglų, bet, žinoma, ne mums skirta laida, o jiems, tai tokio ir įdomumo nėra.

Žinoma, tas trukdymas TS visuomenei atima daug lėšų. Pvz. vien Kaune trukdymo stoties išlaikymas per metus atsieidavo virš milijono rublių, na, o visoje TS — tai keliasdešimt kartų daugiau! O šalia to ir TS prestižas labai nukenčia. Aišku, kad toki metodai jau pasenę ir turėsime jų netrukus atsisakyti, nes tai nesiderina su įtempimo mažinimo idėja ir su Helsinkio susitarimu bei aplamai žmoniškumu. Tai fašizmo metodai, o mes — „tikra demokratija" tai kultivuojame.

TSKP politika tiek vidaus, tiek ir užsienio. TSKP programoje (67-68 psl.) skaitome, kad TSKP gins ir vykdys taikaus sambūvio politiką, nežiūrėdama visuomeninių santvarkų skirtumo panaudos visas priemones, kad būtų užkirstas kelias kilti, o taip pat ir visai pašalintos priežastys, pasauliniam karui. Taip pat TSKP kovos prieš grobikiškus ir tarp kapitalistinių valstybių bei lokalinius karus, kuriais siekiama slopinti liaudies išsivadavimo judėjimus ir rems šventą tautų kovą ir jų išsivadavimo karus prieš imperializną; stiprins brolišką draugystę su Azijos, Afrikos bei Lotynų Amerikos valstybėmis ir sieks, kad būtų paleisti kariniai blokai ir likviduota visokios karinės bazės, esančios

svetimose teritorijose ir kad būtų iš dalies ir pagaliau visiškai nusiginkluota, įvedant tarptautinę kontrolę.

O 1977 m. konstitucijoj pasakyta, kad TSRS nenukrypstamai vykdo leninine taikos politiką, stoja už tautų saugumo stiprinimą ir tarptautinį bendradarbiavimą ir siekia palankių tarptautinių sąlygų sukurti TS komunizmą, stiprinti pasaulinio socializmo pozicijas ir remti tautų kovą už nacionalinį išsivadavimą bei socialinę pažangą, užkertant kelią agresyviems karams ir pasiekti visišką visuotinį nusiginklavimą, o taip pat įgyvendinti skirtingos socialinės santvarkos valstybių taikaus sambūvio principą (28 str.).

Sekančiame str. išdėstoma principai, kuriais TSRS grindžiami santykiai su kitomis valstybėmis, ir baigia: **sąžiningu įsipareigojimu,** kurie kyla iš visuotinai pripažintų tarptautinės teisės principų ir normų, iš TSRS sudarytų sutarčių **vykdymu.** Jau svarstėme, kokia buvo 1920-1921 metais leninine „taikos" politika: kurias respublikas pajėgė ginklu aneksuoti, tai skaitėsi „taikos" politikos vykdymas, todėl ir dabar įrašyta į konstituciją pirmoje eilutėje 28 str., reikia manyti, kad taip ir suprantama: nors karą TS kariauja, reikia laikyti „taikos" politika, nes nukariavus TSRS padidės galia, o tuo pačiu pasaulyje ir taika stiprėja.

Ir čia išryškėja, kad TS yra dviveidė politika: dvi Korėjos, ar dvi Kinijos negali būti; bet viena Vokietija taip pat negali būti, nes tai prieštarauja lenininei taikai; reikalaujame visiškai nusiginkluoti, o išsivadavimo karai gali būti vedami. Partija kovos prieš tarp kapitalistinių valstybių karus, na, o kaip elgsis su tarp socialistinių valstybių karais? Čia ta pati programa atsako: „TSRS patyrimas įrodė, kad socializmas ir taika neatskiriami. Socializmo galia tarnauja taikai. Tarybų Sąjunga išgelbėjo žmoniją iš fašizmo pavergimo (pusl. 19). Dvi fašistinės valstybės TSRS ir Vokietijos III reichas sukėlė tą karą ir kad ne Vakarų valstybės, tai ir pati TSRS būtų nuo fašistinio draugo žuvusi. O šiandien jau matome, kad ir socialistinės valstybės mėgsta tarp savęs kariauti (Etiopija su Somaliu ir Vietnamas su Kampodžija).

Kai Ogadeno somaliečių kilmės gyventojai pradėjo išsivadavimo kovą iš Etiopijos priespaudos, tai TS nusišalino nuo Somalio ir suteikė pagalbą Etiopijai. Tai gal ir buvo pirmas pažeidimas konst. 28 str. Kodėl taip pasielgė TSRS? Todėl, kad abi socialistinės valstybės, o Somalis maža valstybėlė, teturinti apie 2,5 mil. gyventojų, ir teritorija jos 690 tūkst. kv. klm., o Etiopija — virš 21,5 mil. gyventojų ir teritorija 1184 tūkst. kv. kilometrų, ir ilga siena prieina prie Raudonosios jūros. Aišku, kad ji naudingesnis TS partneris, negu Somalis. Tas pats pasakytina ir apie Eritrėjos išsivadavimą iš Etiopijos okupacijos, — nors tai jau eina

apie 17 metų, bet pagal TS politiką iš socialistinės valstybės nėra reikalo išsivaduoti. Čia ir iškyla viešumon dviveidė politika, o Somalis manė, kad TS jų draugė, tai ogadeniečiai galį siekti išsivadavimo — TS padės.

TSRS aiškiai supranta, kad VDR susijungus su VFR, ji (VDR) ištirptų VFR, kaip pavasarį sniegas, nors visur tauškia, kad kapitalistinėse valstybėse nepatenkinti darbo žmonės. Tai plepalai. Juk ne kapitalistinė išmūrijo sieną, kad darbo žmonės nebėgtų į socialistinę, o atvirkščiai! Ir VFR nereikia statyti prie savo sienų užkardų nei užminuoti jų. Bet vistiek skelbiame, kad kapitalizmas — tai liaudies kančių kelias (progr. 53 pusl.), nors Leninas prieš 60 metų tvirtino, kad spalio revoliucija tai kibirkštis pasaulinei revoliucijai. Bet ar tik ta kibirkštis per tiek laiko neužgęso? Tuo labiau, kad eurokomunistai atsisakė tos revoliucinės kibirkšties.

Vakarų politikai turėtų atsidėję paskaityti TSKP programą ir Brežnevo konstituciją ir įsitikinti, kad TSRS yra ideologija — tai tautų išlaisvinimas iš kapitalistinės priespaudos. Nes socialistinė santvarka, jų manymu, yra žmonijos socialinės pažangos laidas ir kartu taikos stiprinimo visame paaulyje priemonė. Jie taip skelbia ir jiems tai diktuoja internacionalizmo principai. O Vakarų politikai šito nežino ir nesupranta, o gal ir nenori suprasti. Prisimenam, kai JAV prezidentas Fordas, jau buvo Brežnevo „užmigdytas". Jis, prieš važiuodamas į Helsinkį pareiškė dėl kai kurių baiminimosi, kad Portugalijoj TS remia protarybines komunistines užmačias: „Aš pakalbėsiu su Brežnevu ir TS atsisakys tai daryti." Kai grįžo tas pats Fordas buvo jau kitos nuomonės ir, pažadintas oponento į prezidentus Regano, pradėjo apie įtempimo mažinimą kitaip kalbėti.

Brežnevas TSKP XXV suvažiavime apie įtempimo mažinimą pareiškė: „Kai kurie buržuaziniai veikėjai dedasi nustebę ir kelia triukšmą dėl TS komunistų, tarybinės liaudies solidarumo su kitų tautų kova už laisvę ir pažangą. Tai arba naivumas ar veikiausiai — sąmoningas akių dūmimas. Juk aišku, kad įtempimo mažinimas, taikus sambūvis liečia valstybių santykius. Tai visų pirma reiškia, kad šalių ginčai ir konfliktai neturi būti sprendžiami karu, jėga arba grasinama ją panaudoti. Įtempimo mažinimas jokiu būdu nepanaikina ir negali panaikinti arba pakeisti klasių kovos dėsnių. Nieks negali tikėtis, kad įtempimo mažinimo sąlygomis komunistai susitaikys su kapitalistiniu išnaudojimu arba, kad monopolininkai taps revoliucijos šalininkais. O štai griežtas nesikišimo į kitų valstybių reikalus principo laikymasis, jų nepriklausomybės ir suverenumo gerbimas — tai viena iš būtinų įtempimo mažinimo sąlygų."

Čia ir buvo atsakymas dėl kišimosi į Angolos, Portugalijos ir Etiopijos revoliucinius įvykius. Tam komunistų partija ir egzistuoja, kad internacionalizmo dingstimi šitokiu būdu naikintų kapitalizmą,— tai pagrindinis komunistų tikslas.

Brežnevas į Dž. Karterio kalbą Anapoly atsakė minėtu pasisakymu prieš dvejus metus. Todėl dabar jis nerado reikalo kartoti tą patį Dž. Karteriui, o tuo pasirūpino redakcija. O Karteris apie Brežnevo šituos išvadžiojimus nieko nepasakė. Teisybė, kad priešą reikia pažinti, o nekalbėti, kaip kalbančiajam atrodo.

Šita TS dviveidė politika, kaip raudonas siūlas, eina per visą jų politiką: vienaip daro savo viduje, o kitus reikalauja, kad jie taip nedarytų. Taigi pažiūrėkime iš paskutinės konstitucijos.

Pagal 1977 m. TSRS konstituciją valstybės vidaus ir užsienio politikos liniją turi teisę nustatyti tik TSKP, o ne rinkti deputatai į Aukšč. Tarybą (6 ir 108 str.); valstybinėse ir visuomeninėse organizacijose pagrindą turi sudaryti komunistai, be jų negali būti tokių organizacijų (6 str.). Žodžio, spaudos ir susirinkimų laisvė tik tam, kas ugdo socialistinę santvarką (50 str.); mokslinės, techninės ir meninės kūrybos laisvė, o taip pat visuomeninių organizacijų laisvė tik komunizmo kūrimo tikslams (47 ir 51 str.). Todėl jei kapitalistinėse šalyse taip būtų — tik kapitalistams laisvė — tai TS šauktų, kad slopinama pažangūs žmonės ir neleidžiama jų organizacijų veikla. Taip pat TS šauktų, kad tai fašizmas jose įsiviešpatavo. Bet ir tai dar maža.

1977 m. „K. t." Nr. 243 koresp. Neimantas dar daugiau aprėžia, rašydamas apie foto nuotraukų parodą. Tvirtina, kad kauniečių fotomėgėjų darbuose trūksta „pilietiškumo", nes jų objektai, kuriuos jie pasirenka — tolimi Kauno gyvenimui: tai respublikos kalvos ir lygumos, slėniai ir upės . . . Išeitų ne meniška! Matote, kaip šis korespondentas supranta „pilietiškumą", į kokius rėmus įstato menininkus. Gi TSKP XXV suvažiavime šitokį požiūrį Brežnevas pavadino vietininkiškomis tendencijomis; ir nieko bendra su pilietiškumu neturi. Kam teko Hitlerio laikais lankytis Drezdeno meno galerijoje, o paskui Miuncheno (Muenchen) hitlerinio meno parodoje, tai pasakoja, kad įėjęs Drezdene į vieną iš salių, atsisėdi, žiūri į tuos meno kūrinius, tapytus renesanso laikais ir nenori pakilti išeiti; rodos, žiūrėtum ir žiūrėtum. O kai pakliuvo į parodą Miunchene, kur išstatyta pagal nacionalsocialistų reikalavimus (kaip dabar pas mus) kalviai su kūjais, šaltkalviai ir panaš., tai praeini, ir niekas neįdomu. Arba Maskvoje Tretjekovo galerijoj, išmesk kunigaikščių, kunigaikštyčių (ienių) ir panašių portretus bei vaizdus su jais, tai mažai kas beliks, o kai įeini į mūsų laikų akvarelės dalį, atrodo mizerija prieš anuosius. Jei

Neimantas nori „pilietiškumo" mėne pažiūrėti, tai atsilankyk Maskvoje į Rytiečių meno galeriją, tai ten pamatysi vieno, rodos, azarbaidžaniečio meno kūrinį — moteris guli nusigrįžus, o kūrinio centre jos užpakalis visame grožy. Aišku, kad tam menininkui tai „pilietiškas", nes artimiausias. Taigi šitokių meno žinovų TS visur pilna, dėl to ir konstitucijoj tik tam tikram menui laisvę duoda (47 str.). Viskas tuo tarpu priklauso ne nuo objekto, bet nuo jo pavaizdavimo meniškumo, o taip pat ir nuo įvairumo.

Ta proga norėčiau paminėti apie šio korespondento kritikavimą šveicarų rašytojo, kuris rašęs, kad jei tau nenaudingas draugas, tai mesk jį. Tai Neimantas rašo, kad net ir draugystėj — naudiškumas. Aš neskaičiau to veikalo, bet gyvenimas rodo, kad tai teisybė, pvz. jei X klasės mokinys draugaus su V klasės mokiniu. Aišku, penktaklasiui yra nauda, nes iš dešimtoko gali daug išmokti, prasilavinti, na, o dešimtokui jokios naudos, kuri jam padėtų brėsti. Ir Neimantas tvirtina, kad mes kitaip auklėjame savo vaikus. Tai aš patariu Neimantui paskaityti laureato Šukšino veikalą GYVENTI NORIU, kuriame pavaizduota senukas, taigos gyventojas, anų laikų moralės, ir docentas — šių laikų moralės, kur senukas bijodamas,kad to docento, einančio per taigą žvėrys neužpultų, paskolino jam šautuvą, o šis tą senuką nušovė šaukdamas gyventi norįs.

Grįžkime vėl prie dviveidės politikos. TSRS konst. 76 str. pasakyta: „Sąjunginė respublika suvereni Tarybų socialistinė valstybė, išskyrus tai, kas nurodyta TSRS konst. 73 str., sąjunginė respublika savo teritorijoje valstybinę valdžią vykdo savarankiškai." Bet ką, būtent, vykdo ir respublikos konstitucijoj nėra pasakyta, — pasakyta tas pats. Taigi respublikų konstitucijos tai vertimas TSRS konstitucijos, tik kai kur TSRS pakeista į LTSR. TSRS konst. 73 str. nurodyta, kurie klausimai priklauso spręsti TSRS, o ne respublikai. Tai pvz. 3 punkte nurodyta, kad respublikinių ir vietinių valstybės valdžios ir valdymo organų organizavimo bei veiklos bendrus nuostatus nustato TSRS, o LTSR konstitucijos 6 str. pasakyta žodis į žodį, kas ir TSRS konst., — kad tarybinės visuomenės vadovaujanti jėga, jos politinės sistemos, valst. ir visuom. organizacijų (kieno, tai aišku LTSR, nes respūblikos konstitucijoj taip parašyta — G.T.) branduolys yra Tarybų Sąj. komunistų partija, o LTSR CK I sekretorius Griškevičius rašė jau minėtame „M. ir G.": tokių gerų rodiklių aibės. Tačiau ir tai, kas paminėta, kiekvienam nešališkai galvojančiam rodo, kokie puikūs atkaklaus. darbininkų, kolūkiečių, inteligentų darbo, išmintingos n a c i o n a l i n ė s (išret. mano G.T.) komunistų partijos politikos, organizacinės ir auklėjamosios jos veiklos rezultatai". Tai sakyk, Griškevičiau, kur tavo

tas nacionalistiškumas, jei LTSR konst. 6 str. įrašei TSKP „Suvereni" respublika, o neturi teisės, kaip jau matėm, ir valdymo valdžios struktūros nustatyti, ar medicinos slaugei (jau apie gydytojus nė kalbos negali būti), ar kokiai šlavėjai ir apskritai niekam atlyginimo nustatyti, o TSRS 73 str. 12 p. viską aprėžia, ten pasakyta, kad ir „kitų sąjunginės reikšmės klausimų sprendimas" priklauso TSRS. Tai šituo punktu remdamasis gali visus klausimus spręsti tik TSRS. Žinoma, aš neturiu tikslo pilnai išnagrinėti TSRS ir LTSR konstitucijų. Aš tik kai kuriuos momentus kliudžiau, norėdamas priminti tą dviveidiškumą: viena rašome savo konstitucijose, o kita vyksta gyvenime... Bet manau ne pro šalį panagrinėjus kai kuriuos šios naujosios TSRS konstitucijos atsiradimo klausimus ir kiek plačiau.

4. TSKP PROGRAMA ir TSRS 1977 m. KONSTITUCIJA

Įžangoje TSKP programos rašoma, kad 1903 m. bolševikų partija II suvažiavime priėmė pirmąją programą, kurios tikslas buvo organizuoti Rusijos darbo liaudį į kovą nuversti caro ir buržuazinę santvarką. 1917 m. tai padaryta. Pirmoji partijos programa įvykdyta (4 pusl.). Toliau rašoma (cituoju): „Priimdama 1919 m. VIII suvažiavime antrąją programą, partija iškėlė uždavinį sukurti socialistinę visuomenę. (. . .) Socializmas Tarybų s-goje nugalėjo visiškai ir galutinai. Antroji partijos programa taip pat įvykdyta (4-5 pusl.). (. . .) Dabar Tarybų sąjungos komunistų partija (TSKP) priima savo trečiąją programą — komunistinės visuomenės sukūrimo programą. Naujoji programa (. . .) nustato svarbiausius komunizmo kūrimo uždavinius ir pagrindinius etapus" (5-6 psl.).

Ši III programa apima 1961-1980 metus. Vadinasi, ir komunistinė visuomenė bei jos pagrindiniai etapai numatyti sukurti iki 1980 metų. Tad kas vertė drg. Brežnevą išleisti **socializmo** konstituciją, kai nuo komunistinės visuomenės sukūrimo pradžios praėjo ne mažiau kaip 17 metų ir iki pabaigos sukūrimo beliko tik trejetas metų?

Vakaruose gyvenantis marksizmo mokslininkas specialistas H. F. Achmilovas maždaug taip aiškina.

— Daug kas galvoja, jog naujos konstitucijos paskelbimu buvo siekiama, kad TSKP generalsekretorius Brežnevas liktų kartu ir valstybės

galva. Mat Brežnevas jau virš 70 m., senėja, jis daugiau tampa garbinamas. Ir galbūt jis norėjo gauti titulą, kuris diplomatų tarpe būtų lyg ir stulbinantis. O vis dėlto TSKP generalinio sekretoriaus titulas — ne kas. Tuo labiau, kad pasaulis dar gerai prisimena gensekretoriaus tirono Stalino žiaurumus. Bet aš manau, konstituciją keisti dėl to, kad seną žmogų keisti kitu senu,nevertėjo, tuo labiau, kad TSKP gensekretorius turi labai daug valdžios, o TSRS AT prezidiumo pirmininkas — jos labai mažai. Tačiau šitos pareigos lyg ir solidesnės.

Truputis istorijos. — Stalinas įvedė valstybės vyriausybės ir partijos valdžios padalinimą ir jis tam turėjo rimtą pagrindą. — Žemės ūkio kolektyvizacijos ir šalies industrializacijos eksperimentavimo periodo metu partija turėjo pagrindo neimti sau atsakomybės už valstybės valdžios klaidas. Už partijos klaidas turėjo atsakyti vyriausybė — jos nariai už tai mokėjo kartais net savo galvomis. Tačiau karo metu Stalinas prisiėmė ir valdžios galvos prievoles — tuo momentu, kai buvo labai rimta krizė. Todėl formali vyriausybė tik teoretiškai galėjo atstoti faktišką vyriausybę, šiuo atveju partiją. Istorija žino daug tokių pavyzdžių tokių konfliktų, įvykusių tarp duotojo momento ir potencialiosios valdžios.

Kiti mano, kad tai sudarymas tradicijos ar precedentinio atsitikimo — partijos centro galvos funkcijų ir vriausybės galvos funkcijų sujungimas, tarsi TSKP vadovai skaitytų, jog ateityje galimas konflikto pakartojimas, kaip kad stebėjome partijos galvos Chruščiovo ir vyriausybės galvos Bulganino santykius.

Visa tai lyg spėliojimas. TS Konstitucijoj AT prezidiumo pirmininko funkcijos nenustatomos. Man atrodo, kad daugiau teisingas nurodymas paties Brežnevo — partijos viršūnės veržimasis aprėpti ir gensekretoriaus ir AT prezidiumo pirmininko postus. Bet ar galima paaiškinti šiuo įvykiu konstitucijos keitimą? Tuo labiau kad tai padarė pasaulinė valstybė, dar daugiau — supervalstybė — būtinai pakeisti vieną pagyvenusį žmogų kitu tokiu pat?!

Kai kas sako, kam reikėjo po 15 metų keisti konstituciją. Juk ir toliau galėjo tęstis ta padėtis, tuo labiau, kad nauja konstitucija bemaž nieko nepakeičia. Tai teisybė, bet šitame „nieko nekeitime", iš tikrųjų ir yra visas reikalas.

TS naujoji konstitucija — tai pripažinimas to fakto, kad TSKP beviltiškai susibankrutavo viename labai svarbiame ideologiniame punkte. Reikalas tas. — Prieš penkiolika metų N. Chruščiovas pažadėjo išleisti naują konstituciją, būtent, ryšium su priimta tada TSKP trečiąja programa, o ši programa baigiasi žodžiais: „Partija iškilmingai skelbia: dabartinė tarybinių žmonių karta gyvens komunizmo sąlygomis."

Taigi tada suplanuotoji konstitucija turėjo būti komunistinės, o ne socialistinės visuomenės. Chruščiovas 1961 m. pažadėjo sukurti 1980 metais vadinamąjį pilną komunizmą. Chruščiovas nuverstas 1964 m., o Brežnevas nurodytu laiku nesugebėjo šį uždavinį išspręsti.

Kai kas man priekaištauja, esą aš tuo tvirtinąs, jog Chruščiovas būtų įveikęs tą uždavinį — sukūręs komunizmą. Aš norėjau tuo tik pasakyti, kad Chruščiovas norėjo pateikti naują komunistinės visuomenės konstituciją. Ką tuo tenka suprasti — tai kitas reikalas. Brežnevas dargi nesiryžta ir kalbėti apie tai, kad TS artinasi prie komunizmo ir kad jis (komunizmas) būtų sukurtas nors bendrais bruožais. Brežnevas paprastai laiko, kad klausimas perėjimo į komunizmą nukeltinas, o TS bus išvystyta socialistinė visuomenė. Jis kalba apie tokią visuomenės formaciją, apie kokią anksčiau TS nieks negirdėjo.

Matote, kai kas tvirtina, kad komunistinė visuomenė — tai utopija, nes bandymas sukurti pilną komunizmą, tai bandymas sukurti žemėje rojus. Turime visiškai tikslią marksistinę sampratą tiek socializmo, tiek ir komunizmo. Apskritai šitose abiejose formacijose pasireiškia pakeitimas nuosavybės teisės ir suvalstybinimas gamybos priemonių, įjungiant, sakysim, teisę į automobilį, planinis ūkis, visa galinti ir žinanti partija. Na, o kai dėl gyventojų poreikių aprūpinimo, tai skiriasi: prie socializmo kiekvienas ką uždirba, iš to gyvena, o prie komunizmo jau pagal kiekvieno poreikius.

Kiti ir vėl tvirtina, kad tai utopija, girdi, tada žmonės pareikalausią Dievas žino ko?

Taip nėra. Formuluotė skelbia: kiekvienam pagal poreikius. Čia nesakoma, kiek jis norės. Idėja pilno komunizmo reiškia, kad prie komunizmo kiekvienas turės dirbti ten, kur pagal viršininkų nuomonę, jis duos didžiausią naudą vyriausybei ir gal visuomenei, kad už tai mainais visuomenė užtikrins jo poreikius. Suprantama, kad jo tuos poreikius nustatys jo viršininkai, o ne jis pats. Kitais žodžiais tariant, komunizmas tai principas: kiekvienas turi dirbti, kiek gali ir kiekvienam po davinį. Taip, garantuojamas davinys. Tik sunkumas tas, kad tada iš principo nebus galima iš šalies uždirbti — valstybė turės būtinai užtikrinti visiems savo piliečiams šitą davinį (pajok); o prie socializmo kiekvienas gauna pagal darbą. Jei jis nepakankamai uždirba, tai jo kaltė, jis gali mirti ir badu, nieks nejpareigotas jį maitinti. Valstybė nejpareigojama užtikrinti jam kokį nors pragyvenimo minimumą. Pasakytina, kad jau seniai žinoma, kas suprantama šituo komunistiniu minimumu: maistas pagrindinai visuomeninėse valgyklose; minimumas drabužių; gyvenamas plotas 10 kvadr. m

maksimum.

Taigi, pereinant į komunizmą, nereiškia, kad visų piliečių poreikiai turi būti lygūs. Ne pagal kiekvieno poreikį! Todėl, išeinant iš šio, vyriausybė turi teisę nustatyti, ko reikia šitam ir ko anam žmogui. Ir taip pvz. CK gensekretoriui: 2 vasarnamiai, asmeniniai paklodai, asmeniniai lėktuvai ir t.t. Difirenciuoto davinio sistema yra kiekvienoj armijoj.

Tarybiniai vadovai principiškai ketina sukurti komunizmą TSRS: visais atvejais TS viskas taip komunizuota, kad nuo pergalės į pergalę turi vesti Rusiją ne raudonoji vėliava, o Lenino partija, ne šalį į pergalę, o į komunizmo pergalę šalyje — į būsimą kareivinę. Himne taip ir pasakyta: „Į pergalę nemirtingų komunizmo įdėjų mes matome ateitį mūsų šalies."

Jeigu grįšime į naujos konstitucijos analizę, tai turime pažymėti, kad konstitucija yra pripažinimas to fakto, kad dabartiniu metu tarybinė vyriausybė yra nepajėgi užtikrinti visus šalies gyventojus aprūpinti minimaliu daviniu. Kitais žodžiais tariant, tarybinės vadovybės sprendimas proklamuoja konstituciją išsivysčiusios ir pribrendusios socialistinės visuomenės, vietoj bendrais bruožais pastatyto komunizmo konstitucijos. Tai tarybinių vadovų kapituliacija prieš uždavinius, kurie seniai išspręsti visose laisvose pramoninėse valstybėse, ypatingai prieš pagrindinį uždavinį — pamaitinti iki soties visus TS piliečius.

Naujoji konstitucija (17 str.) nustato, kad TS leidžiama individuali darbinė veikla namudienių verslų, žemės ūkio, buitinio aptarnavimo sferoje, taip pat kitų rūšių darbinė veikla, pagrįsta vien tik asmeniniu piliečių ir jų šeimų narių darbu.

Pagal marksistinę teoriją šitas faktas įdomu — išsivysčiusi socialistinė visuomenė oficialiai skelbia verstis namų amatu kartu su pagrindine savo valstybės ekonomine sistema. Teisinga būtų sakyti, kad tarybinė ekonominė sistema niekuomet negalėjo apsieiti be namudininkų, kaip pavadintume — be smulkių privačiasavininkų. Bet pagal mane, būtų neteisinga neįvertinti fakto oficialiosios kapituliacijos TSKP CK prieš simbolinį batsiuvį dėdę Ivaną Ivanenką; jo verslo pagrindas buvo pripažintas kaip neišvengiama piktybė dar Stalino konstitucijos, o štai Brežnevo konstitucija garantuoja jo teisę gyvuoti visu išsivysčiusios socialistinės visuomenės gyvenimo periodu, t.y. iki to momento, kai mums nežinomas perėmėjas išleis, sakysim, kokio Andropovo konstituciją, kad komunizmas TSRS štai pagrindinai sukurtas ir pasakys: „Šalin, dėdę Vanią!" Nuo šito momento, sutinkamai su konstitucija — kiekvienas tarybinis kirpėjas, batsiuvys,

teoriškai ir valdytojas privataus automobilio, neturi teisės užsiiminėti verslu ir toliau perdavinėti savo įmonę įpėdiniams.

Kiti sako, kad neverta tam skirti jokio dėmesio, nes, girdi, tokios formos privačios verslininkystės veikė TSRS visada? Reikia. Nes nauja konstitucija skelbia smulkias įmones išsivysčiusio socializmo visuomenės ekonominės sistemos pagrindine dalimi. Jei tarybinė vadovybė žiūri į konstituciją rimtai ir, iš tikrųjų, ją laiko pagrindiniu įstatymu, tai jai (vadovybei) teks spręsti nemažai sudėtingų juridinių, tuo pat metu ir ekonominių klausimų. Sakysim, TSKP CK nuspręs privačios įmonės, pvz. buitinio aptarnavimo veiklą pripažįstama ekonominiu požiūriu. Žinoma, mažuose miesteliuose ar gyvenvietėse, leidus kokiai skalbėjai, kad ji, apsirūpinus skalbiamomis mašinomis, aptarnautų dirbančiuosius gyventojus (o jei dar įjungti į konstituciją tokią skalbyklą šalies ekonomikoj), tai teks dar pagalvoti apie tai, kokią teisę duoti išimtinai skalbėjai ir jos šeimai? Pvz. šita, sakysim, vienintelė miestely skalbėja turi teisę savo ligos atveju paprašyti savo giminaitę pakeisti (pavaduoti- ją, o jeigu ji neturi giminaitės ir iš viso nėra šeimos narių, kurie galėtų pakeisti ją. Tokiu atveju logiška uždrausti jai pasikviesti pašalinį asmenį — pavaduotoją. Atrodytų tai menkniekis, bet šitas menkniekis turi principinę reikšmę, kai jis bus sprendžiamas visuomenėje, „kurios gyvenimo dėsnis yra visų rūpinimasis kiekvieno gerove ir kiekvieno rūpinimasis visų gerove." (Konstitucijos preambulė).

Taip pat man atrodo charakteringas šitos konstitucijos bruožas yra jos kūrėjų baimė dėl kokio nors jos (konstitucijos) pakeitimo, o pirmiausia prieš visuomenę. Pvz. paimkime termino pakeitimo įgaliotiems vyriausybiniams organams ir visas demokratines atskiras formuluotes, ne jų esmę, o formuluotes. Deputatai aukščiausiosios tarybos ir kitų organų buvo renkami iki šiol 4 metams, dabar penkeriems. Žinoma, kaip ir visada buvo rinkimai be rinkimų, nes kiekvienoje rinkiminėje apylinkėje buvo statoma tik vienas kandidatas. Tačiau per kiekvienus rinkimus būdavo, kad organų asmens keitėsi, iškildavo nauji žmonės. Šitie, kaip tarybiniai kovotojai už pilietines teises, išmoko išnaudoti tarybinius įstatymus. Todėl aukščiausioji tarybinė vadovybė, aišku, bijosi, kad ir aukščiausiosios tarybos deputatai, o ypatingai žemesniųjų tarybų, gali parodyti didesnį savarankiškumą, negu pageidaujama. Pastebėtina, kad naujoje konstitucijoje visuomeninių organizacijų funkcijos, pvz. profsąjungų, nustatoma žymiai detaliau, nei buvo 1936 m. Stalino konstitucijoje. Ten 7 str. sakoma, kad prof-sąjungos: „Dalyvauja sprendime politinių, ūkinių, socialinių ir kultūrinių klausimų". Tačiau 21 str. pažodžiui

nustato: „Valstybė, t.y., darbdavys rūpinasi gerinti darbo sąlygas", o profsąjungom, kurios buvo įpareigotos šiuo užsiimti, geriausiu atveju joms lyg leidžiama dalyvauti gerinant darbo sąlygas, pagal darbdavio — vyriausybės sprendimą.

Šioje konstitucijoje pirmą kartą nustatoma ir užsienio politika — jos principai. Taip tiesiog nuostabiai atvirai. 28 str. sakoma: „TSRS užsienio politika siekiama užtikrinti palankias tarptautines sąlygas komunizmo sukūrimui TSRS pasaulinio socializmo pozicijų stiprinimui, remti tautų kovą už nacionalinį išsivadavimą ir socialinę pažangą." Vakarų pažiūrobmis — keistenybė: komunizmas nepajėgė savo šalyje įvykdyti savo uždavinių, bet jam pavyko žymių laimėjimų pasiekti užsienio politinėj ekspansijoj. Sudarymas patogių tarptautinių sąlygų sukurti komunizmą TSRS, parodo, kad kova dėl pasaulinės komunistinės revoliucijos, kaip kalbama konstitucijoj, — sustiprinti pasaulinį socializmą — dabar yra konstituciniu uždaviniu TS vyriausybės su visomis iš čia išplaukiančiomis pasekmėmis!

Kai kas sako, kad naujoji konstitucija ir toliau sustiprina partijos padėtį valstybėje, didina jos vaidmenį šalies (TSRS) gyvenime. Čia į tai atsakytina, kad didinti TSKP vaidmenį TS gyvenime neįmanoma, nes komunistų partija visą laiką viską diktavo, tik ji ir tik jos statytiniai tvarkė, atseit, jos diktatūra buvo ir tebėra. Konstitucija, aišku, stengiasi sutvirtinti juridiškai partijos padėtį valstybėje. Stalino konstitucijoj 12 str. tik paminėta, kad partija reiškiasi vadovaujančiu branduoliu visų organizacijų tiek valstybinių, tiek visuomeninių. Naujoje, Brežnevo konstitucijoje, partija paskelbta visuomenės vadovaujanti ir vairuojanti jėga visų valstybinių ir visuomeninių organizacijų (6 str.). Ten pat (konst. 6 str.) partijai prirašo tikrą politiką, kur pasakyta: partija „vadovauja didžiai kuriamajai tarybinės liaudies veiklai, suteikia planingą, moksliškai pagrįstą pobūdį jos kovai už komunizmo pergalę."

Kuriems galams prireikė tą fiksuoti konstitucijoje? Juk tai svaime suprantama! Pirmame punkte aišku: TSRS stichiškai įsikuria visuomeninės organizacijos, ne partijos. Pagal konstitucijos 6 str. dabar lengviau ir aiškiau partija gali paskelbti neįstatymine, pvz. Helsinkio susitarimų vykdymo sekimo grupę, jei joje nėra oficialaus partijos atstovo.

Dar pažiūrėtina, kodėl konstitucijoje užfiksuota, kad partija privalo vadovautis marksistiniu-lenininiu mokslu? Jau sakiau, kad naujosios pagrindinis bruožas — nepasitikėjimas partijos viršūnės masėmis, atseit, ir partinėmis masėmis. Žinoma, kad kai kuriose partijose sakoma, jog reikia atsisakyti ne tik leninizmo, bet protarpiais ir

marksizmo. Matyt, tai padaryta dėl to, kad kartais, iškilus revizionizmui partijos viduje, būtų galima deklaruoti kaip nekonstitucinį reiškinį, ergo ir ne valstybinį.

* * *

Dabar neaišku, kas teisus pagal Marksą, ar Achmilovas, kuris tvirtina, kad socialistinėje valstybėje darbuotojas kiek uždirba, iš to ir gyvena; blogai gyveni — dirbk — gyvensi geriau; ar TSRS „išsivysčiusio" — „brandaus" socializmo konstitucija, pvz. 14 str. . . . „Iš kiekvieno — pagal sugebėjimus, kiekvienam pagal darbą" valstybė kontroliuoja darbo ir vartojimo matą. Išeina, kad ne tiek ir tą valgysi, ko nori, o tą ir kiek tau valstybė leis nusipirkti. O TSKP XXV suvažiavime Ministrų tarybos pirmininkas Kosyginas įspėjo: „Viso mūsų darbo kokybės gerinimas įgalins protingai, taupiai naudoti visuomeninį turtą. Komunistai nėra asketizmo, dirbtinio žmonių poreikių apribojimo šalininkai. Priešingai, komunistinei visuomenei būdingas visiškas ir laisvas visų žmogaus sugebėjimų, jo kūrybinių jėgų atskleidimas reikalauja sudaryti ir palankias materialines gyvenimo sąlygas. Tačiau mūsų socialistinis gyvenimo stilius neleidžia išlaidumo, beprasmiško materialinių vertybių, darbo energijos eikvojimo, kaip yra kapitalizmo sąlygomis."

Matote, viską sumaišė: komunistinė visuomenė reikalauja palankių materialinių sąlygų, o socialistinis gyvenimo stilius neleidžia. Tai kaip gi pagaliau? Nesuprasi šitų „ponų", kaip jie nori, taip tą mūsų visuomenę vadina, atseit, pagal reikalą. Konstitucijos garsiajame 6 str. vadina tarybine visuomene, 11-tame str. — valstybinė nuosavybė — bendras visos tarybinės liaudies turtas, o jau 44 str. išskiria ir rašo: valstybinio ir visuomeninio butų fondo. Tas pats ir 46 str. Tuo tarpu Kosyginio preiškimas prieštarauja konstitucijos 15 str., kur nurodoma, kad socializmo sąlygomis tikslas — kuo geriausiai patenkinti didėjančius žmonių materialinius ir dvasinius poreikius.

Taigi, iš Achmilovo pareiškimo matome, kad su konstitucija Brežnevas norėjo užtušuoti TSKP programos nepasiektą įgyvendinimą, kurioje partija iškilmingai skelbė, jog dabartinė tarybinių žmonių karta gyvens komunizmo sąlygomis, tai jis išgalvojo „brandų" ir „išsivysčiusį" socializmą. Bet, nei to „brandaus", nei to „išsivysčiusio", dargi ir tikro socializmo, kaip jau matėme, nėra, o yra kaip ir buvo, nes TS viešpatauja monopolizuotas valstybinis kapitalizmas; centralizuotas planinis ūkis kliudo pasireikšti kuriamajai iniciatyvai, atskiriems žmonėms. Ir šitas ūkininkavimas pademonstravo

savo nesugebėjimą aprūpinti reguliariai liaudį produktais. Šalį industrializavo, o žemės ūkio gamybą sumenkino ir šitoje srityje partija pasirodė bejėgė, dėl to jau dabar pradėjo skatinti privatininkus — sklypininkus, kurie patiekia — parduoda valstybei bemaž 30% gyventojams reikalingo pieno, o bulvėmis, daržovėmis ir vaisiais — dar daugiau aprūpina.

Baigdamas norėčiau priminti, ką suglaustai TSKP programa dvidešimtmečio pabaigoje (1980 m.) numatė padaryti visuomenės gerovei pakelti — užtikrinti TS aukščiausią gyvenimo lygį, lyginant su bet kuria kapitalistine šalimi (pusl. 101 ir 110) —

1. Bus nemokamai (a-f):

a) vaikų išlaikymas vaikų įstaigose ir internatinėse mokyklose;

b) mokymasis visose mokyklose;

c) visų piliečių medicininis aptarnavimas, įskaitant ir vaistais aprūpinimą ir ligonių gydymą sanatorijose;

d) naudojimasis butais ir komunaliniais patarnavimais (vanduo, dujos, apšildymas);

e) komunalinis transportas (autobusai, troleibusai);

f) naudojimasis kai kuriomis buitinio aptarnavimo rūšimis;

g) nuoseklų mokesčio mažinimą ir dalinį nemokamą naudojimąsi poilsio namais, pensionais, turistinėmis bazėmis, sporto įrenginiais;

i) vis platesnį gyventojų aprūpinimą pašalpomis, lengvatomis ir stipendijomis (pašalpos vienišoms ir daugiavaikėms motinoms, stipendijos — studentams);

j) laipsnišką perėjimą į nemokamą visuomeninį maitinimą (pietūs) įmonėse, įstaigose ir kolūkiečiams, dirbantiems gamyboje;

k) materialinį nedarbingųjų aprūpinimą;

l) iki 1970 m. pereiti į 35 valandų darbo savaitę, o per antrąjį dešimtmetį (1971-1980) bus pradėta pereiti į dar trumpesnę darbo savaitę (Bet 1977 m. konstitucija užtikrina tik 41 val. darbo savaitę, o įmonėse dirba ir daugiau, kad planą įvykdytų — jokios konstitucijos nepaiso);

m) bus prailgintos darbo žmonių atostogos: palaipsniui minimalios visų darbininkų ir tarnautojų atostogos bus prailgintos iki 3 savaičių, o ateityje iki mėnesio;

n) palaipsniui bus likviduotos naktinės pamainos įmonėse, išskyrus tas, kur ištisos paros darbą sąlygoja technologinis procesas ar būtinumas aptarnauti gyventojus;

o) TS pasidarys trumpiausios pasaulyje ir aukščiausiai apmokamos darbo dienos šalis;

p) bus užtikrintos įmonėse darbo sanitarinės sąlygos, (Kauno 50-

mečio dirbtinio pluošto fabrike moterys nėščios turi mesti darbą, kad išnešiotų normaliai — aut. G. T.).

s) apsaugoti žemės ūkį nuo žalingo stichinių gamtos jėgų poveikio, ypač nuo sausros (88 pusl.);

r) 1971-1980 m. dešimtmetį visiems bus suteikta galimybė gauti pilną vidurinį mokslą, kuris turi duoti tvirtas mokslo pagrindų žinias.

Todėl gyvenimas sako, kad nei vienas užsibrėžtas tikslas nebus pasiektas. Gal kartais, kas norės, tai turės vidurinio mokslo baigimo pažymėjimą, bet apie tvirtas mokslo žinias ir kalbos negali būti. Pagaliau ne visiems tas mokslas naudingas, nes daug yra tokių, kurie mokslą panaudoja blogam, savo egoistiniams tikslams, nusikaltimams padaryti. Geriau, kad būtų tikrai humaniškai išauklėtas žmogus, nors ir mažesnio mokslo, tai jam ir visuomenei iš tokio didesnė nauda.

Nagrinėjome ir priežastis, kodėl nebus įvykdyta dvidešimtmečio programa. Žinoma, negalima tvirtinti, kad ir Chruščiovas ar kitas kuris būtų ją įvykdęs. Gal Chruščiovas būtų ir daugiau pasistūmėjęs į priekį, nes jis ir ginklavimui mažiau skyrė dėmesio, ir realiai gyvenimui į akis žiūrėjo, ir buvo pasmerktas Stalinas, daug žmonių reabilituota; manytina, kad jis būtų ir daugiau į demokratiškumą pakrypęs, — o kur du stos — visados daugiau padarys.

Todėl būtų galima dabar paklausti, kuri sistema geresnė — socialistinė ar kapitalistinė? Aišku, mūsų TSKP vadovai ir apskritai komunistai kitaip ir negali pasakyti, kad mūsų santvarka visame pasaulyje pažangiausia, nes joje žmogus neišnaudoja žmogaus, kad mūsų santvarkoj visi aprūpinti darbu, kad darbo žmogus turi visas laisves ir dirba pats sau, nes jis yra viso šeimininkas.

Kapitalistas pasakys priešingai: kad TS darbo žmogus nėra viso šeimininkas, o kompartija, geriau sakant jos centro komitetas, kad darbininką vertina tik ekonomiškai, kiek jis gali padaryti, jį išnaudoja valstybė, nes TS darbininko uždarbis kelis kartus mažesnis, negu kapitalistinėse šalyse, kas aiškiai matyti iš kaimyninių VDR ir VFR; atrodo, kad darbo sąlygos yra vienodos, tik valdymo sistema kita. Tiesa, VFR yra bedarbių, bet jų pašalpa bedarbio didesnė, negu VDR uždarbis.

Dėl bedarbių čia irgi klausimas. TS į pensiją išeina vyrai 60 metų amžiaus, moterys 55 m. sulaukę, o jei dirbo kenksmingomis darbo sąlygomis, tai vyrai sulaukę 50-55 metų, o moterys 45-50 m.

O kapitalistinėse valstybėse, pvz. JAV — 65-62 metų. Taigi skirtumas 10-15 metų turi ilgiau dirbti kapitalistinėse. Be to, kapitalistinėse valstybėse kariuomenėje tarnauja privalomą tarnybą nuo 1 metų iki 1,5, o TS nuo 2 iki 3 metų.

Todėl, jei ir kapitalistinėse to paties amžiaus išeitų į pensiją ir tiek pat metų tarnautų privalomą tarnybą kariuomenėje, tai klausimas, kiek tada tų bedarbių būtų.

Man atrodo, kad šiuo atžvilgiu Vakarų šalių politikai nesiorientuoja padėtyje: pasaulyje pramonė auga, o jos gaminiams rinka nedidėja. Todėl nėra ko laukti, o reikia realiai pažiūrėti į padėtį. Kapitalistinėse valstybėse bedarbio pašalpos yra kelis kartus didesnės, negu socialistinėse valstybėse darbo užmokestis ir vadinamos „pensijos". Pvz., VFR yra apie 1,2 milijono bedarbių, neužimtų darbo vietų apie 250 tūkst., o svetimšalių darbininkų 1,9 mil., tarp jų daug ir iš VDR, kur nemažas trūkumas darbininkų. Bet jie negrįžta į VDR, nes VFR jie gauna bedarbio pašalpą didesnę, negu jie VDR uždirbtų darbo užmokestį. Be to, VFR daug laisvesnis, aukštesnis gyvenimo lygis ir patogesnis aplamai gyvenimas. Tai rodo ir norinčių iš VDR persikelti į VFR, o taip pat gyvybe rizikuojantys perbėgimai.

Taigi Vakarų valstybės turėtų sumažinti į senatvės pensiją išėjimo amžių: moterims nuo 50, o vyrams — 55 metų, ir bedarbiai išnyktų. Daug mes ir nesąmonių prikalbame. Pvz. Panevėžio EKRANO įmonės viena „deputatė" A. Kavaliauskaitė gyrėsi, kad ji su Brežnevu sykiu buvo konstitucijai paruošti komisijoj ir po to su ekskursija buvo nuvykusi į JAV. Tai — pasakoja, — kad ten nenorėję tikėti, kad ji kongresininkė ir kad JAV seneliai, negaudami pensijų, esą elgetauja. Tuo tarpu JAV visi, sulaukę 65 metų amžiaus, gauna valstybinę pensiją, nežiūrint to, kiek jis metų dirbo, ar nedirbo.* Žinoma, „kongresininkė" statistė tiek ir „nuvokė" konstitucijos ruošime... Išmintingam būtų gėda ir kalbėti.

Kad kapitalistinės valstybės pranašesnės už socialistines rodo jų darbo žmonių bėgimas į kapitalistines valstybes. Statomos mūro sienos, spygliuotų vielų tvoros, užminuojami pasieniai. O niekur nerasite — nematysite, kad kapitalistinėse valstybėse taip būtų daroma. Nes iš jų, kas nori, tas gali laisvai išvažiuoti ir vėl sugrįžti. Ir tokių nieks ten nevadina tėvynės išdavikais, kaip kad socialistinėse šalyse. Po Helsinkio susitarimo iš VDR apie 300 tūkstančių pareiškė norą išvažiuoti į VFR ir kitas valstybes.

Ir kodėl taip yra? Mes vis kalbame, kad tik mes reikalaujame taikos, reikalaujame surašyti sutartis, kad pirmi nepanaudosim atominio ginklo, reikalaujame nusiginkluoti; kad tik pas mus tautų draugystės klausimas išspręstas, o išsivysčiusių šalių tautos nenori su mumis koja kojon eiti.

---

* Žr. pastabą 51 psl. Red.

Prie dabartinio pasaulio sutvarkymo, atrodo, kad nei taikos, nei nusiginklavimo negali būti, ir viskas veda į karą. Kodėl? Todėl, kad reikalinga pasaulis pertvarkyti. Yra tautų, kurios dūsta savo permažoje teritorijoje, o yra tautų, kurios turi labai didelius plotus ir jų negali — nemoka išnaudoti. Tuo tarpu pasauliui tuojau pritrūks maisto. Tad pažiūrėkime.

Lentelė Nr. 11

	Teritorija tūkst. kv. km	Gyvent. skaič. tūkst.	Duomenys metų	Gyv. skaičius šiandien tūkst.
Japonija	372	98439	1964	134271
Indija	3286	458000	1964	625551
KLR	9597	711327	1962	938951
Iš viso	13255	1267766		1798573
TSRS	22273	229148		257700

Išeina, kad TSRS teritorija už anų visų didesnė bemaž 1,7 karto, o gyventojų skaičius mažesnis 6,9 karto.

Be to, savo laiku kinai buvo tarybinių piliečių broliai, todėl jiems (kinams) žinomi TS siekimai. Tad verčia manyti, kad TS siekia, kaip kinai tvirtina, Europoje hegemonijos. Tuo tarpu kinai jau blokuojasi su Vakarų valstybėmis, kad jiems padėtų apsiginkluoti.

Kai Brežnevas vizitavo VFR, negalėtų būti, kad vokiečiai būtų nekėlę VFR ir VDR susijungimo klausimo, o taip pat ir Berlyno klausimo. Bet, kaip matyti iš komunikato, tuo klausimu tylima. Vadinasi, liko, kaip buvę. Tai ir pastūmėjo Vokietiją padėti kinams apsiginkuotį.

Iš tikrųjų keistai atrodo kada einama prieš kolonijas, o TS įgavo Rytprūsius ir dabar imperija nuo Elbės upės iki Kurilų salų, o ji (TS) imperialistinėmis vadina tas valstybes, kurios nieko negavo ir svetimo neturi, o dar savo nustojo. Ir kaip bebūtų keista, kai Chruščiovas, vizitavęs Daniją ir Skandinaviją, grįždamas išlipęs Rytprūsiuose — Kaliningrado srityje pasakė: „Maloniausia, kai grįžti į savo gimtąją žemę."

JAV vadovai ir dabar tvirtina, kad Pabaltijo kraštų aneksavimo niekad nepripažino Tarybų S-gai. Tai jie užmiršta, kad tas didysis politikas jų prezidentas Fordas pasirašė Helsinky sutartį, kuria buvo pripažįstama dabartinės socialistinių valstybių Europoje sienos vien dėl to, kad TS bendradarbiaus su Vakarų valstybėmis ir gerbs savo gyventojų pagrindines žmogaus teisės. TS Belgrade paaiškino: pripažinote mūsų sienas — ačiū, na o dėl tų pagrindinių žmogaus teisių gerbimo — tai mūsų vidaus reikalas ir į šiuos mūsų reikalus nekiškite nosies. Šitaip yra su tarpvalstybinėmis sutartimis: svarbu pasirašyti, o jas vykdyti — tai jau ne jūsų reikalas.

Taip kaip nesąmonė yra siūlyti surašyti sutartį pirmai nenaudoti atominio ginklo. JAV turėjo sutikti, kad puolimui nepanaudosianti pirma, o panaudosianti prieš užpuoliką kitos valstybės, nors užpuolikas ir nenaudos atominio ginklo. Tada atpultų Brežnevo ir Gromykos tuščiažodžiavimai. Tokia sutartis, kokią siūlo TS, labai dabar būtų naudinga TS, kai eurokomunistai atsisako proletarinės revoliucijos ir proletariato diktatūros — o tuo pačiu ir draugystės su TSKP — ir sakosi bendradarbiausią su savo demokratinėmis valstyb. partijomis. Bet kai nėra tokios atominio ginklo naudojimo sutarties, tai T.S.-gai rizikinga ryžtis „pamokyti" Berlinguerį, Marše ir Kariljo, kaip, sakysim, 1956 m. pamokė Vengrijoje Imre Nagį. Kad taip galėtų padaryti, tuo pačiu būtų užkirstas keliss ir KLR apginkluoti Vakarų ginklais. Dabar gi, TS-ga nepajudėk ir iš vakarų, ir iš rytų ir vidurio rytų.

Jei TS tikrai siekia taikos ir nusiginklavimo, tai yra dar išeitis — atiduoti KLR prašomas jų žemes, žinoma, per derybas susitarti pakeisti negyvenamomis žemėmis. Esant Sibire daug neeksploatuojamų žemių, žinant, kad TS nemoka jų naudingai panaudoti, žinant, kad pasaulyje netrukus bus didelis maisto trūkumas, — lauktina kad ateis laikas, kai SNO privers TS negyvenamas teritorijas perleisti, kam jų trūksta, nes žemė tai visų Žemės gyventojų, o ne tik tų, kurie kada nors jas užgrobė.

Taip pat TS teks atsisakyti ir Kurilų salų ir atiduoti jas Japonijai, žinoma ir Sachaliną, kadangi jis prie pat japonų žemių.

Na, ir leisti visoms tautoms susijungti. Tada galima būtų visiškai nusiginkluoti ir branduolinį ginklą sunaikinti. O kad didžiosios valstybės neužsimanytų beginkles tautas pavergti, organizuoti tarptautinę kariuomenę ir jai perduoti reikalingus ginklus, kitus sunaikinti.

O tose valstybėse, kuriose yra keletas nacijų, kas penkeri metai daryti atskirose tautose plebiscitus išaiškinti, kur jos nori priklausyti. Tada gal būtų išvengta ginkluotų „išsivadavimų" ir kitų karų.

Ekonominių požiūriu TS siekia išsivysčiusių Vakarų valstybių pagalba savo pramonės technologiją sulyginti su Vakarų ir paskui, — kadangi TS bemaž visas medžiagas turi, o darbo jėga kelis kartus pigesnė, — tai pasaulinėj rinkoj, naudojant dempingą, sukels konkurenciją. Tuo pačiu išsivysčiusiose valstybėse įvyktų krizės, mažėtų išleidžiamos pramoninės produkcijos apimtis, prasidėtų streikai ir revoliucijos.

Kitaip tarybinis komunizmas, kaip totalitarinis režimas, jei jis nekeis savo politikos priešinga kryptimi, t.y., negerbs ir kitokią nuomonę, tai sužlugs, nes marksizmas tai tas pats, kaip tamsiame kambaryje užrištomis akimis gaudytum katiną, — gaudytum, nors ir žinotum, kad jo nepagausi. O komunizmas — tai tas pats, kaip užsirišęs akis tamsiame kambaryje gaudysi katiną, nors ir žinosi, kad ten jokio katino nėra, bet vistiek gaudysi.

Arba, sakysim, taip, kaip nėra (anksčiau matėme) mokslinio ateizmo, bet jis dirbtinai garbinamas. Be to, gyvenimas rodo, kad vienu metu susiorganizavusios kapitalistinės ir socialistinės valstybės labai ryškiai parodo, kad socialistinėje valstybėje darbo žmonių gyvenimo lygis kelis kartus atsilieka. Ar tai šiais laikais pateisinama tokios santvarkos egzistavimas? Visuomeninės lėšos iššvaistomos internacionalizmo dingstimi, o savo darbo žmogus maitinamas tik būsimo komunizmo pažadais!